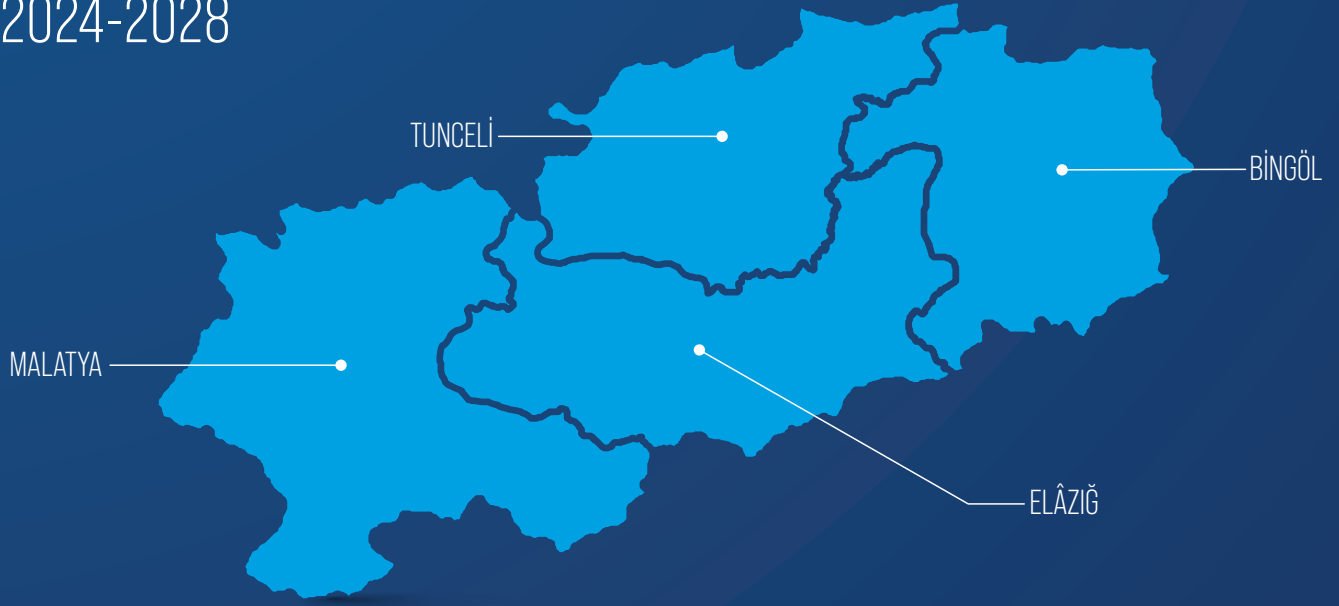

TRB1 DÜZEY 2 BÖLGESİ BÖLGE PLANI

2024-2028

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

TRB1

Malatya-Elâzığ-Bingöl-Tunceli

Bölge Planı

2024-2028

Nitelikli ve girişimci insan gücüyle, doğal kaynaklarını koruyarak üreten, dirençli ve yaşam kalitesi yüksek TRB1

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Fırat Kalkınma Ajansı

TRB1 Düzey II Bölgesi 2024-2028 Bölge Planı

Yayın Sahibi

Fırat Kalkınma Ajansı

Adres: Niyazi Mah. Buhara Cad. No:195 Kat:2 Battalgazi/Malatya

Tel: +90 422 212 87 98 - 99

Faks: +90 422 212 87 97

E-Posta: info@fka.gov.tr

Kep: fka@hs01.kep.tr

Web: www.fka.gov.tr

Sayfa Sayısı

212 Sayfa

ISBN

978-605-67754-3-7

Tasarım ve Uygulama

upa

tasarım
planlama
danışmanlık

"Yayın içerisinde kısmen ya da tamamen yayınlanması ve çoğaltılması fikri mülkiyet hukukuna tabidir. Kaynak gösterilmek kaydı ile Fırat Kalkınma Ajansı yayınları üçüncü kişilerce kullanılabilir. Fırat Kalkınma Ajansı'nın yazılı izni alınmadan çoğaltılamaz. Satılamaz."

© Fırat Kalkınma Ajansı

İÇİNDEKİLER

0	Takdim	1
1	Yönetici Özeti	5
2	Plan Hazırlık Süreci	11
3	Bölgeye Genel Bakış	17
4	Mekânsal Gelişme	27
5	Vizyon	43
	Nitelikli ve girişimci insan gücüyle, doğal kaynaklarını koruyarak üreten, dirençli ve yaşam kalitesi yüksek TRB1	
6	Stratejik Öncelik, Hedef ve Tedbirler	47
	Stratejik Öncelik 1: 6 Şubat Depremleri Sonrası İyileşme ve Bölgenin Deprem Başta Olmak Üzere Afetlere Karşı Hazırlıklı Hâle Getirilmesi	48
	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi	62
	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretimin ve Verimliliğinin Artırılması	77
	Stratejik Öncelik 4: Bölge Turizminin Geliştirilmesi ve Bölgenin Markalaştırılması	90
	Stratejik Öncelik 5: Sosyal ve Beşeri Sermayenin Geliştirilmesi	100

7	Hedefler - Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları İle İlişkisi	111
8	Örnek Yatırım Fırsatı ve Proje Fikri Künyeleri	119
9	Program Künyeleri	183
10	İzleme, Koordinasyon ve Performans Göstergeleri	187
11	Kaynakça	203

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ADEM	Aile Destek Merkezi
ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AFAD-RED	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı- Deprem Hasar ve Kayıp Tahmin Yazılımı
Ar-Ge	Araştırma Geliştirme
BGUS	Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi
COSME	İşletmelerin ve KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği Programı (Competitiveness of Enterprises and SMEs)
ÇATOM	Çok Amaçlı Toplum Merkezi
DAF	Doğu Anadolu Fayı
DAİB	Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği
DAP	Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
EBRD	Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (European Bank for Reconstruction and Development)
FKA	Fırat Kalkınma Ajansı
GAİB	Güneydoğu Anadolu İhracatçılar Birliğinin
GBS	Girişimci Bilgi Sistemi
GSKD	Gayrisafi Katma Değer
GSYH	Gayrisafi Yurt İçi Hasıla
İBBS	İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması
İŞGEM	İş Geliştirme Merkezi
KAF	Kuzey Anadolu Fayı
KAGM	Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MTA	Maden Tetkik ve Arama
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
SANTEK	Sanayi ve Teknoloji İş Birliği Kurulu
SEGE	Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmaları
SKA	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
SS	Sanayi Sitesi
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TAMP	Türkiye Afet Müdahale Planı
TEKMER	Teknoloji Geliştirme Merkezi
TMM	Türkiye Materials Marketplace
TRB1	Bingöl, Elazığ, Malatya ve Tunceli İllerinden Oluşan Düzey-2 Bölgesi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	TÜİK Türkiye İstatistik Kurumu
Ur-Ge	Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi
WHO	Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization)
YER-SİS	Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri Araştırması

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Bölge Planı Hazırlık Çalışmaları	12
Tablo 2: Bölge Planı Anket İstatistikleri	13
Tablo 3: Gayri Safi Katma Değer (Milyar TL ve Cari Fiyatlarla, 2009 Bazlı)	20
Tablo 4: Kişi başına GSYH (TL)	21
Tablo 5: Sektörlere Göre TRB1 Bölgesi ve İllerinin GSYH'den Aldıkları Paylar (2009 Bazlı,%), 2021	21
Tablo 6: TRB1 Bölgesinde Sektörlerin İstihdam Sayısı (x1000) ve Türkiye'deki Payı	22
Tablo 7: TRB1 Bölgesi İllerinin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Değişimi (SEGE)	22
Tablo 8: İyi Performans Göstergesi Belirleme Kriterleri	187
Tablo 9: Hedefler Bazında Rol Alacak Kurum/Kuruluşlar	187
Tablo 10: Stratejik Öncelikler Bazında Finans Kaynakları	190
Tablo 11: Performans Göstergeleri	192

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Bölge Planı Hazırlık Sürecindeki Katılımcılık Döngüsü	11
Şekil 2: Bölge İlleri Künyeleri	19

HARİTA LİSTESİ

Harita 1: TRB1 Düzey 2 Bölgesi'nin Türkiye Düzey 2 Bölgeleri İçerisindeki Konumu	17
Harita 2: İl SEGE-2017 Gelişmişlik Kademeleri Haritası	23
Harita 3: TRB1 İllerinin Kır Kent Yoğunlukları	27
Harita 4: TRB1 Bölgesi Etki Alanları	28
Harita 5: SEGE Kademelenmesi & Öncü Sektör	29
Harita 6: YER-SİS Kentsel Hizmet Merkezi Kademelenmesi & Öncü Sektör	30
Harita 7: SEGE İlçe Kademelenmesi	31
Harita 8: YER-SİS Kentsel Hizmet Merkezi Kademelenmesi	31
Harita 9: SEGE & YER-SİS Karşılaştırması	32
Harita 10: TRB1 Bölgesi Alt Bölgeler	33
Harita 11: Mekânsal Gelişim Haritası	37
Harita 12: Afet Stratejik Öncelik Haritası	53
Harita 13: Sanayi Stratejik Öncelik Haritası	67
Harita 14: Tarımsal Stratejik Öncelik Haritası	81
Harita 15: Turizm Stratejik Öncelik Haritası	93

TAKDİM

Ülkemizin sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesini topyekûn artırma hedefi doğrultusunda Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Millî Teknoloji Hamlesi ile yüksek teknoloji ve katma değerli üretimi destekliyoruz. Küresel rekabet gücümüzü yükseltecek, ekonomik ve teknolojik bağımsızlığımızı güçlendirecek adımlar atıyoruz. Diğer yandan da Yerel Kalkınma Hamlesi ile 81 ilimizin potansiyelini ve yetkinliklerini harekete geçirecek politikalarla birlikte tüm bölgelerimizin bu yolculuğa azami katkısı sunmasına yönelik program ve projeleri hayata geçiriyoruz.

Küresel değer zincirleriyle ilişkiler, üretim yapısı, dış ticaret düzeyi, girişimcilik kapasitesi, Ar-Ge ve yenilik performansı ve diğer illerle sosyo-ekonomik ilişkiler açısından illerimiz ayrılmaktadır. İstanbul, Ankara, İzmir, Kocaeli, Bursa ve Antalya gibi küresel değer zincirlerinde üst sıralarda yer alan illerimiz ve Kayseri, Gaziantep, Konya, Denizli ve Tekirdağ gibi önemli üretim ve ihracat merkezlerimiz ile birlikte imalat sanayi altyapısı ve kentsel hizmetler açısından daha yoğun müdahale ihtiyacı olan illerimiz mevcuttur.

İşte bu farklılıkları dikkate alan bölgesel kalkınma politikaları, refahın yurt sathında dengeli bir şekilde yayılmasını sağlama amacıyla öncelik verdiğimiz konuların başında gelmektedir. Buradan hareketle, 2024-2028 dönemi bölgesel gelişme politikalarımızın yeni stratejik çerçevesini ve uygulama araçlarını içeren Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejimizi (BGUS), "Küresel rekabette söz sahibi, refah düzeyi yüksek ve dirençli bölgeleriyle yerel dinamiklerini kullanarak topyekûn kalkınmış bir Türkiye" vizyonuyla kamu, özel sektör, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarından temsilcilerle geniş bir katılımı hazırladık. Yerel düzeyde ise kalkınma ajanslarımızın her birinin sorumluluk sahasını da ifade eden 26 Düzey 2 Bölgesi için hazırladığımız bölge planlarında; Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'yle uyumlu şekilde her bir bölgenin orta vadeli gelişme önceliklerini ve potansiyellerini tanımladık. Yerelde yine ilgili bütün paydaşların katılımıyla kalkınma ajanslarımızın koordinasyonunda hazırladığımız bölge planlarında uygulama aracı olarak örnek projeler de geliştirdik.

Bu kapsamda; Bingöl, Elâzığ, Malatya ve Tunceli illerini kapsayan TRB1 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı'nı da Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda Fırat Kalkınma Ajansımız eliyle hazırladık.

TRB1 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı; asrın felaketi sonrası iyileşme ve bölgenin afetlere karşı dayanıklı hale getirilmesi, bölge sanayisinin dışa açılması ve küresel rekabet edebilirliğin güçlendirilmesi, tarımsal üretim ve verimliliğin artırılması, bölge turizminin geliştirilmesi ve bölgenin markalaştırılması ile sosyal ve beşeri sermayenin geliştirilmesi doğrultusunda stratejik öncelikler, hedefler ve tedbirler içeriyor. İkiz dönüşüm, turizm altyapısının geliştirilmesi, imalat sanayinde ve tarımda katma değerli üretimin sağlanması gibi konularda bölge planında yer alan amaçların hayata geçirilmesi için kamu ve özel sektöre yönelik proje örneklerine de planda ayrıca yer verdik.

BGUS ve bölge planlarının hazırlık sürecinde Bakanlığımıza ve kalkınma ajanslarımıza katkı veren tüm kurum ve kuruluşlarımıza teşekkürlerimi sunuyorum. Başta Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü ve kalkınma ajansları personelimiz olmak üzere çalışmaların hazırlanmasında emeği geçen herkesi tebrik ediyorum.

Mehmet Fatih KACIR

Sanayi ve Teknoloji Bakanı

TRB1

Malatya-Elâziğ-Bingöl-Tunceli

Bölge Planı

2024-2028

Fırat Demiryolu Köprüsü/Elazığ

Yönetici Özeti

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

Yukarı Fırat Havzasında yer alan ve Malatya, Elâzığ, Bingöl ve Tunceli illerinden oluşan TRB1 Bölgesinin 2024-2028 dönemi için stratejik önceliklerini ortaya koyan TRB1 Bölgesi 2024 – 2028 Bölge Planı, Fırat Kalkınma Ajansı koordinasyonunda katılımcılığı esas alan bir yaklaşım ile bölge paydaşları ile birlikte hazırlanmıştır.

Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat Depremleri bölgeyi hem insan kaybı hem de ekonomik hasar açısından yıkıcı bir şekilde etkilemiştir. Depremlerin bölgesel kalkınma üzerinde önemli bir etkisi olmuştur ve bu etkilerin daha uzun yıllar hissedilmesi muhtemeldir. Depremler tüm bölgeyi etkilemiş, özellikle Malatya ilinde yollar, köprüler, elektrik hatları ve su şebekeleri dâhil olmak üzere altyapıda yaygın hasara neden olmuştur. Malatya'daki birçok işyeri depremlerde yıkılmış veya hasar görmüştür. Ayrıca Malatya nüfusunun önemli bir bölümü deprem sonrası göç etmiştir. Doğu Anadolu Fay Sistemi ve Kuzey Anadolu Fay Sisteminin kesişiminde bulunan bölge depremsellik açısından oldukça etkindir. Bölgenin deprem tehlikesinin yüksek olması, tüm paydaşların iş birliğinde afet yönetimini ve afet risklerini azaltmaya yönelik eylem ve bölgesel politikaların geliştirilmesini elzem kılmaktadır. Kısa, orta ve uzun vadede, depremlerin bölgesel kalkınma üzerinde olumsuz etkisinin azaltılması ve bölgenin afet direncinin artırılması amacı ile 2024-2028 dönemi Bölge Planı'nın en önemli stratejik önceliği "6 Şubat Depremleri Sonrası İyileşme ve Bölgenin Deprem Başta Olmak Üzere Afetlere Karşı Hazırlıklı Hâle Getirilmesi" olarak belirlenmiştir. 6 Şubat depremlerinin bölgesel kalkınma üzerindeki etkileri henüz tam olarak bilinmemekle birlikte, bu etkilerin daha uzun yıllar devam edeceği açıktır. Bölge ekonomisinin afet öncesine dönüşü ve onun da ötesine geçişi için kamu yatırımlarının yoğunlaştırılması, özel sektör yatırımlarına verilen teşvikin ise artırılması gereklidir.

TRB1 Bölgesi kendi içerisinde gelişmişlik düzeyi ve öne çıkan sektör ve potansiyeller bakımından heterojen bir yapıya sahiptir. 2017 yılı Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi sıralamasına göre bölge illerinden Bingöl 71, Elâzığ 42, Malatya 44 ve Tunceli 59. sırada konumlanmaktadır.

2022 yılı TÜİK'in kentleşme derecesi çalışmasına göre 1,75 milyon kişiyi aşan TRB1 Bölgesi nüfusunun %73'ünü kentsel nüfus oluşturmaktadır. Sağlık alanında süregelen yatırımlar, Elâzığ ve Malatya'yı rekabet edebilir bir konuma getirmiştir.

Türkiye'nin maden yatakları ve çeşitliliği bakımından en zengin bölgesi olarak kabul edilen Yukarı Fırat Bölümünde yer alan Bingöl, Malatya ve Elâzığ'da madencilik sektörü önemli bir ekonomik faaliyet kolu olsa da yaratılan katma değer açısından potansiyelinin altında performans göstermektedir. TRB1 Bölgesi ve illerinin GSYH'den aldıkları paylar incelendiğinde Malatya ve Elâzığ illerinin imalat sanayinde Doğu Anadolu Bölgesinin lokomotif konumunda oldukları görülmektedir.

TRB1 Bölgesi, Türkiye'nin kuzey-güney ve doğu-batı bağlantılarını içeren önemli bir kavşak konumundadır. Demiryolu kavşaklarından biri olan bölge, havayolu bağlantısı ve iç sularda feribot ulaşımı ile erişilebilirlik açısından da iyi bir durumdadır. Yapımı planlanmış ya da devam eden yeni yol bağlantıları ile bölgenin erişilebilirliği daha da artacaktır.

TRB1 Bölgesinde bulunan 5 üniversitede yer alan uygulama ve araştırma merkezleri, meslek yüksekokulu, fakülte ve enstitüler, bölgenin yükseköğrenim kalitesini artırması ve ülkenin diğer illerinden ve yurtdışından öğrenci çekmesi bakımından önemli rol oynamaktadırlar.

İşsizlik oranı Türkiye ortalamasının altında seyreden bölgede sanayi sektörü istihdamı, Cazibe Merkezleri Programı kapsamında imalat sanayi yatırımlarının 6. Bölge teşviklerini ihtiva etmesinin de etkisiyle bölgede düzenli olarak artış göstermekte, buna mukabil tarım sektöründe düşüş yaşanmaktadır. %20'nin üzerinde seyreden genç işsizliği ile mücadele edilmesi, kadınların iş gücüne katılımının artırılması ve iş gücünün, sanayi, bilişim, tarım ve hizmet sektörlerinin talep ettiği güncel yetenek ve donanımlara sahip olmasının sağlanması elzem görünmektedir.

Sosyal kalkınmanın temel ölçütleri açısından bakıldığında yaşam istatistiklerinde TRB1 Bölgesinin ülke geneline göre genellikle iyi bir düzeyde olduğu görülmekle birlikte ortalama eşdeğer hane halkı kullanılabilir fert gelirinde ülke ortalamasının altındadır. Dezavantajlı grupların eğitim ve bakım sorunları da bölgede üzerinde durulması gereken sosyal konulardandır.

Bölge, taşınmaz kültür mirası açısından zengin bir içeriğe sahiptir. Kendine has doğası olan bölgenin kültürel değerleri ile turizm olanaklarının ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması büyük önem arz etmektedir.

Küresel ısınmanın bölgesel kalkınma üzerindeki etkilerinin minimize edilmesi ve Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi değişen pazar giriş koşullarına göre üretim süreçlerinin uyumlaştırılması zorunluluk haline gelmiştir. Ağırlıklı olarak yenilenebilir enerji kaynaklarının oluşturduğu lisanssız elektrik üretimi kurulu gücü, Türkiye'nin %4,26'sını oluşturmakta ve bölgenin yenilenebilir enerjideki yüksek potansiyelini ortaya koymaktadır.

TRB1 Bölgesindeki kırsal yerleşimlerin önde gelen üretim faaliyeti büyükbaş hayvancılık olurken, bu faaliyeti tahıl ve baklagiller yetiştiriciliği, kümes hayvancılığı, sebze ve meyve yetiştiriciliği, küçükbaş hayvancılık ile süt ve süt ürünleri üretimi takip etmektedir.

2024-2028 Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde yer alan Bölgeler Arası Ekonomik ve Sosyal Yakınsamanın Sağlanması stratejik amacına göre merkez rolü taşıyan ve yayılma ekonomisi çevresindeki illerin kalkınmasını da olumlu yönde etkileyebileceği değerlendirilen Malatya mekânsal yaklaşımında "Bölgesel Merkezler" ve "Afet Sonrası İhya İlleri" arasındadır. Malatya aynı zamanda Elâzığ, Bingöl Tunceli ve Muş illerinin yer aldığı coğrafya için YER-SİS'te belirlenen fonksiyonel bölge merkezidir. Bölgeler Arası Ekonomik ve Sosyal Yakınsamanın Sağlanması stratejik amacı kapsamında bölgesel merkezler olarak belirlenen iller dışında kalan iller iki gruba ayrılmış, ilk grupta yer alan iller "Gelişen Yerel Ekonomiler", son grupta yer alan iller ise "Öncelikli Dönüşüm İlleri" olarak sınıflandırılmıştır. Bu iki gruptaki iller görece az gelişmiş, ülke GSYH'sine katkıları nispeten düşük, diğer illerle sosyo-ekonomik ilişkileri zayıf ve ekonomik canlılığın artırılması gereken illerdir. Tunceli ili "Gelişen Yerel Ekonomiler" tipolojisinde yer alırken Bingöl ili ise "Öncelikli Dönüşüm İlleri" arasındadır. Bölgelerin Rekabet Edebilirliklerinin Artırılması stratejik amacı kapsamında gelir düzeyi, sanayi ve hizmetler sektörü üretim düzeyi, ihracat seviyesi, teknoloji düzeyi, girişimcilik kapasitesi ve insan kaynaklarının niteliği gibi hususlar dikkate alınarak Elâzığ "Potansiyel Rekabetçi İller" arasındadır.

"Nitelikli ve girişimci insan gücüyle, doğal kaynaklarını koruyarak üreten, dirençli ve yaşam kalitesi yüksek TRB1" vizyonu çerçevesinde TRB1 Bölgesi 2024 – 2028 Bölge Planı'nda 5 ana stratejik öncelik belirlenmiş, bu stratejik öncelikler çerçevesinde hedefler ve hedeflere ulaşmak için gerekli tedbirler, programlar ve projeler geliştirilmiştir.

“ Nitelikli ve girişimci insan gücüyle, doğal kaynaklarını koruyarak üreten, dirençli ve yaşam kalitesi yüksek TRB1 ”

Hedef 1.1: Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri ve sanayisi için kısa vadeli fiziksel iyileştirme çalışmalarına devam edilecektir.

Hedef 1.2: Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri için kısa vadeli ekonomik iyileştirme çalışmaları sürdürülecektir.

Hedef 1.3: Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri için kısa vadeli sosyal iyileştirme çalışmalarına devam edilecektir.

Hedef 1.4: Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli fiziksel iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

Hedef 1.5: Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri orta ve uzun vadeli ekonomik iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

Hedef 1.6: Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli sosyal iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

Hedef 1.7: Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli kurumsal iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

Hedef 3.1: Süt ve süt ürünleri sektörü geliştirilecektir.

Hedef 3.2: Yöresel ürünlerde katma değer artışı sağlanacaktır.

Hedef 3.3: Tarımda iklim değişikliğinin etkileri azaltılacaktır.

Hedef 3.4: Tarımda verimliliğin artırılmasına yönelik uygulamalar geliştirilecektir.

Hedef 3.5: Tarımda genç girişimciliği geliştirilecektir.

Hedef 3.6: Arıcılık ve su ürünleri sektörü geliştirilecektir.

1

STRATEJİK ÖNCELİK

6 Şubat Depremleri Sonrası İyileşme ve Bölgenin Deprem Başta Olmak Üzere Afetlere Karşı Hazırlıklı Hâle Getirilmesi

2

STRATEJİK ÖNCELİK

Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi

3

STRATEJİK ÖNCELİK

Tarımsal Üretim ve Verimliliğin Artırılması

**Bölge Turizminin
Geliştirilmesi ve
Bölgenin
Markalaştırılması**

4

STRATEJİK ÖNCELİK

**Sosyal ve Beşeri
Sermayenin
Geliştirilmesi**

5

STRATEJİK ÖNCELİK

Hedef 4.1: Turistik destinasyonların erişilebilirliği artırılacak ve turizm altyapısı geliştirilecektir.

Hedef 4.2: Turizm alternatifleri geliştirilerek bölge turizminde ürün/hizmet çeşitliliği artırılabilecektir.

Hedef 4.3: Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesi artırılabilecektir.

Hedef 4.4: Yenilikçi tanıtım, tutundurma ve markalaşma faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Hedef 2.1: Bölgedeki işletmelerin Ar-Ge ve yenilikçilik yetkinlikleri artırılarak orta ve yüksek teknoloji ürünlerin bölgenin toplam ihracatındaki payı yükseltilecektir.

Hedef 2.2: İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin sürdürülebilir üretim ve döngüsel ekonomiye geçişi hızlandırılacaktır.

Hedef 2.3: Yeşil altyapı yatırımları ile sanayi altyapısı güçlendirilecektir.

Hedef 2.4: Küresel rekabete uyum sağlayabilecek insan kaynakları geliştirilecek ve girişimcilik desteklenecektir.

Hedef 2.5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabilecektir.

Hedef 5.1: İstihdam kapasitesi artırılabilecektir.

Hedef 5.2: Girişimcilik kültürü güçlendirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.

Hedef 5.3: Dezavantajlı gruplara yönelik sosyal içerme ve uyum geliştirilecektir.

Hedef 5.4: Genç nüfus hareketliliğine yönelik sosyal ve iktisadi altyapı geliştirilecektir.

TRB1

Malatya - Elâzığ - Bingöl - Tunceli

Bölge Planı

2024-2028

Plan Hazırlık Süreci

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

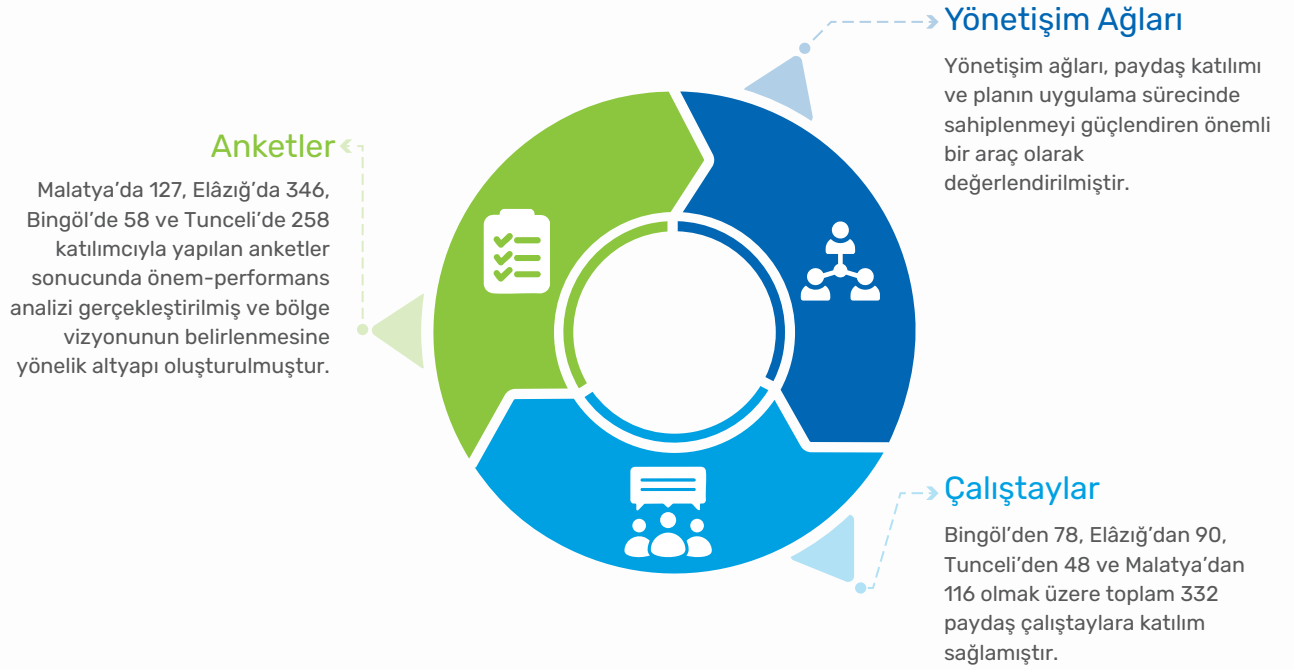
Şefik Gül Kültür Evi/Elâzığ

2. PLAN HAZIRLIK SÜRECİ

2024 – 2028 TRB1 Bölge Planı hazırlıkları, ajansların koordinasyonundan sorumlu olan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından ajanslarla ve diğer paydaşlarla istişare edilerek oluşturulan yol haritası çerçevesinde 2022 yılının ilk yarısında başlatılmıştır. Bu kapsamda, öncelikle geçtiğimiz plan döneminin değerlendirilmesi yapılmış olup daha etkin bir plan oluşturulmasına yönelik bir veri seti oluşturulmuştur. Bu veri seti çerçevesinde ve paydaşlarla yapılan görüşmeler dâhilinde bir yandan mevcut durum oluşturulurken bir yandan da bölgenin stratejik öncelikleri şekillendirilmeye başlamıştır.

Planlama sürecinin etkin ve verimli ilerlemesi için yönetişimin sağlanması önem arz edip kamu, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin etkin katılımının sağlanması için üç eksenli bir çalışma yürütülmüştür.

Şekil 1: Bölge Planı Hazırlık Sürecindeki Katılımcılık Döngüsü

Bu eksenlerden ilki olan ve sektörel bazlı oluşturulan yönetişim ağları aracılığı ile paydaşlarla görüşmeler yapılmıştır. Katma değer sağlayacak unsurların belirlenerek sahanın daha iyi analiz edilmesi ve planın uygulama sürecindeki sahiplenmesinin artması için yönetişim ağlarının plan hazırlama süreci kadar uygulama süreci için de önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

İkinci eksen dâhilinde; aşağıdaki tabloda sunulan program çerçevesinde çalıştaylar düzenlenmiş olup bu çalıştaylara Bingöl'den 78, Elâzığ'dan 90, Tunceli'den 48 ve Malatya'dan 116 olmak üzere toplam 332 paydaş katılım sağlamıştır.

Tablo 1: Bölge Planı Hazırlık Çalıştayıları

İl	Çalıştay Tarihi	Katılımcı Sayısı
Bingöl	11.10.2022	78
Tunceli	12.10.2022	48
Elâzığ	13.10.2022	90
Malatya	14.10.2022	116

Çalıştaylara kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin yanı sıra gençlerin ve kadınların da katılım sağlamasına özen gösterilmiştir. Çalıştay çerçevesinde, mevcut durum sunuşunun ardından gerek mevcut durumda gözden kaçırılan alanların belirlenerek plana eklenmesi gerekse de tedbir ve öncelikli projeler ile ilgili görüşler alınması amacıyla aşağıda belirtilen yedi odak grup oluşturulmuştur.

- Sanayi ve Ar-Ge
(OSB, SS, İŞGEM Altyapıları, Ar-Ge Merkezleri, Yenilikçilik, Yazılım, Teknokentler, Tekstil, İmalat Sanayi vb.)
- Lojistik-Ulaşım-Altyapı
(Demiryolu, Havayolu, Lojistik Merkez, Depo-Gümrük, Uluslararası Taşımacılık vb.)
- Tarım ve Kırsal Kalkınma
(Modern Sulama, Arazi Toplulaştırma, Organik Tarım, Tıbbi Bitkiler, Meyvecilik, Hayvancılık, Arıcılık, Kooperatifleşme, vb.)
- Sosyal ve Beşeri Sermaye
(Mesleki Eğitim, İstihdam, Göç, Dezavantajlı Gruplar, Gençler, Girişimcilik, vb.)
- Kültür, Turizm, Tanıtım
(Turizm Tesisleri, Turizm Altyapısı, Turistik Ürünler, Tanıtım ve Pazarlama vb.)
- Enerji ve Madencilik
(Yenilenebilir Enerji, Mermer, Krom, vb. Yatırımlar, Maden Atıkları vb.)
- Yeşil Büyüme ve İklim Değişikliği
(Endüstriyel Simbiyoz, Geri Dönüşüm, Atık Yönetimi, Temiz Teknolojiler, vb.)

Oluşturulan gruplarda yönlendirici sorular aracılığı ile tedbir ve projelere doğrudan çıktı sağlanmış olmakla birlikte paydaşların görüşleri doğrultusunda mevcut durum analizinin nihai hali verilmiştir.

Son olarak, ajansın internet sitesi üzerinden iller için önemli görülen başlıkların belirlenmesi ve başarı düzeylerinin ölçülmesi amacıyla bir anket düzenlenmiştir.

Tablo 2: Bölge Planı Anket İstatistikleri

	Katılımcı Sayısı	Yüzde
Malatya	127	16,1
Elâzığ	346	43,8
Bingöl	58	7,4
Tunceli	258	32,7

Malatya'dan 127, Elâzığ'dan 346, Bingöl'den 58, Tunceli'den 258 kişinin veri girişi yaptığı anketler çerçevesinde illerin önem – performans analizi yapılmış, yöneltile anahtar kelimeler aracılığı ile bölgenin vizyonunun belirlenmesi noktasında altyapı oluşturulmuştur.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğünün yaptığı geri bildirimlerle sürekli güncellenen plan taslağı, 6 Şubat 2023'te meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlere bağlı olarak yeniden kurgulanmış olup Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğünün yönlendirmeleri ile oluşturulan yol haritası kapsamında bölgedeki paydaşlarla gerçekleştirilen görüşmeler çerçevesinde afet sonrası iyileşme stratejisi ile 2024-2028 TRB1 Bölge Planı geliştirilmiştir.

TRB1

Malatya - Elâziğ - Bingöl - Tunceli

Bölge Planı

2024-2028

Dallıtepe Köyü Göl Mezrası Merkez/Bingöl

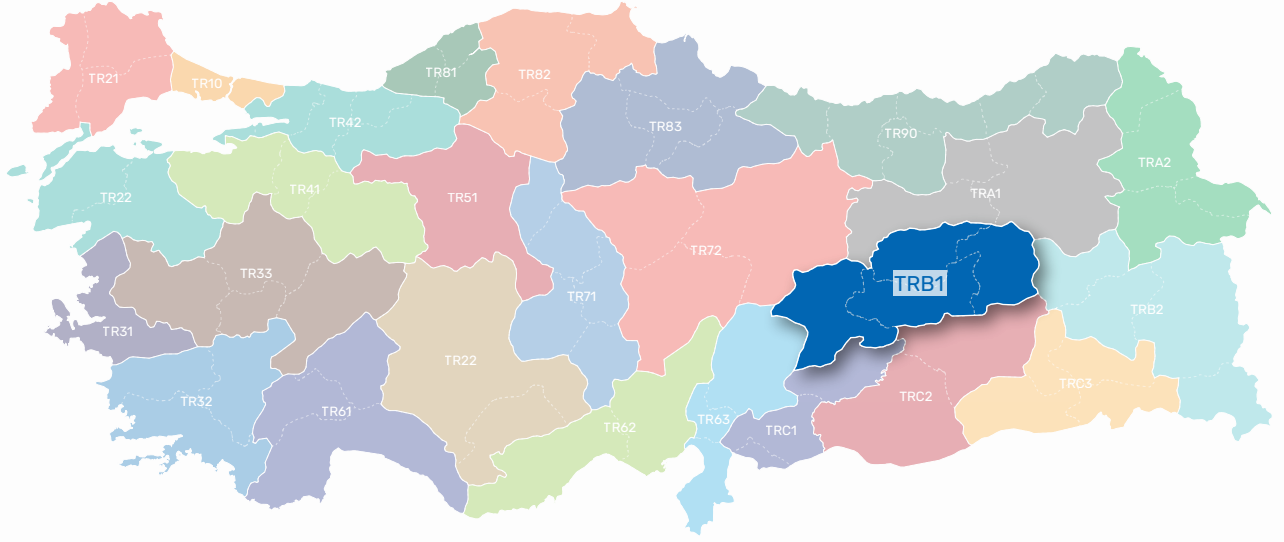
Bölgeye Genel Bakış

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

3. BÖLGEYE GENEL BAKIŞ

Malatya, Elâzığ, Bingöl ve Tunceli illerinden oluşan TRB1 İktisadi Bölge Birimleri Sınıflaması-2 Bölgesi (İBBS-2) Türkiye'nin doğusunda yer alan TRB İBBS-1 (Ortadoğu Anadolu) Bölgesi içerisindeki 2 bölgeden biridir. Yukarı Fırat Havzasını kapsayan nitelikteki konumu ile TRB1 Bölgesi illeri, Doğu Anadolu Bölgesindeki diğer illerle karşılaştırıldığında daha batıda yer almaları, ortalama yüksekliklerin daha düşük olması, daha ılıman iklime sahip olmaları ve ülkenin önemli büyük şehirlerine ve ticaret merkezlerine daha yakın olmaları sebebiyle gelişmişlik düzeyleri görece daha ön sıralarda yer almaktadır.

Harita 1: TRB1 Düzey 2 Bölgesi'nin Türkiye Düzey 2 Bölgeleri İçerisindeki Konumu

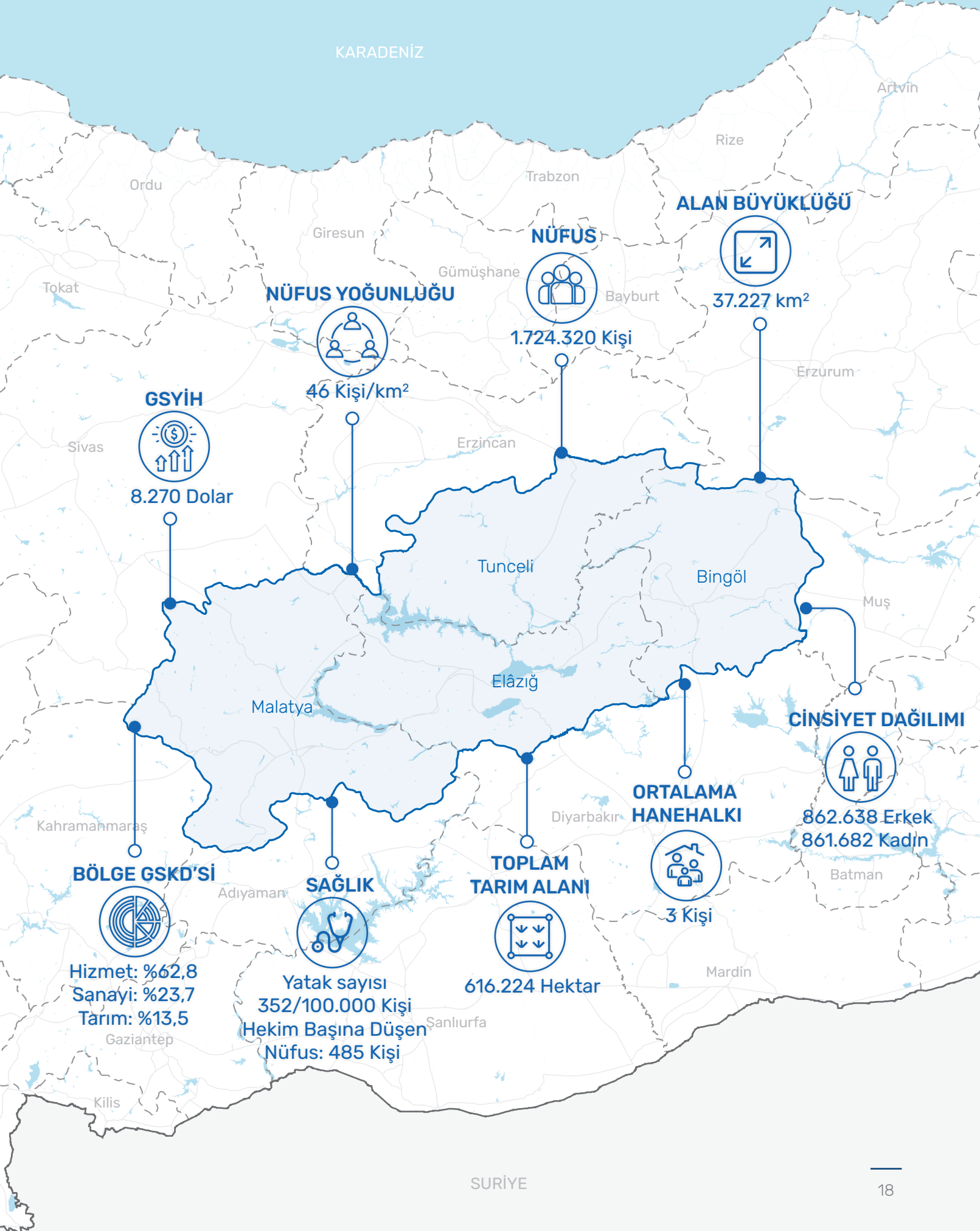

Kaynak: Fırat Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

Bölge ulaşım altyapısı bakımından gelişmiş bir niteliğe sahiptir. Ülke içerisinde önemli bir karayolu kavşak noktasında olan bölge Ortadoğu ve Kafkas Bölgesindeki ülkelere yakınlığı ile de ulaşım açısından avantajlara sahiptir. TRB1 Bölgesinde Malatya, Elâzığ ve Bingöl'de olmak üzere toplam 3 adet havalimanı bulunmaktadır.

Malatya 812.580 kişilik nüfusu ile bölgenin nüfus bakımından en büyük ili olup aynı zamanda büyükşehir statüsündeki tek ilidir. Malatya'yı 591.497 nüfus ile Elâzığ, 282.556 nüfus ile Bingöl ve 84.366 nüfus ile Tunceli takip etmektedir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2022).

2013-2022 yıllarını kapsayan 10 yıllık süreçte nüfus bakımından artış gösteren Yeşilyurt İlçesinin, Malatya İlinde en kalabalık ilçe olarak ön plana çıktığı görülmektedir. Aynı dönemde Malatya iline ait 13 ilçeden sadece Yeşilyurt ve Battalgazi (merkez ilçeler) ilçelerinde nüfus artışı yaşanmıştır. Elâzığ'da ise merkez ilçe nüfusunda aynı dönemde %10'un üzerinde artış yaşanırken, diğer 10 ilçede düşüş yaşanmıştır. Bingöl'de bulunan 8 ilçenin 2'sinde (Merkez ilçe ve Solhan) nüfus artışı yaşanırken, diğer 6 ilçede nüfus azalmaya devam etmiştir. Tunceli'de ise merkez ilçe dışındaki diğer 7 ilçenin nüfuslarında azalmalar gerçekleşmiştir.

Şekil 2: Bölge İlleri Künyeleri

ALAN
BÜYÜKLÜĞÜ12.259 km²NÜFUS
YOĞUNLUĞU62 Kişi/km²

NÜFUS

750.491 Kişi

GSYİH

8.331 ABD Doları

CİNSİYET
DAĞILIMI376.487 Erkek
374.004 Kadın

SAĞLIK

Yatak sayısı
467/100.000 Kişi
Hekim Başına Düşen
Nüfus: 416 KişiORTALAMA
HANEHALKI

3,1 Kişi

İL GSKD'Sİ

Hizmet: %53
Sanayi: %34
Tarım: %13ALAN
BÜYÜKLÜĞÜ9.383 km²NÜFUS
YOĞUNLUĞU69 Kişi/km²

NÜFUS

603.941 Kişi

GSYİH

7.794 ABD Doları

CİNSİYET
DAĞILIMI298.358 Erkek
305.583 Kadın

SAĞLIK

Yatak sayısı
522/100.000 Kişi
Hekim Başına Düşen
Nüfus: 410 KişiORTALAMA
HANEHALKI

3,1 Kişi

İL GSKD'Sİ

Hizmet: %58
Sanayi: %28
Tarım: %14ALAN
BÜYÜKLÜĞÜ8.003 km²NÜFUS
YOĞUNLUĞU35 Kişi/km²

NÜFUS

283.276 Kişi

GSYİH

6.165 ABD Doları

CİNSİYET
DAĞILIMI142.548 Erkek
140.728 Kadın

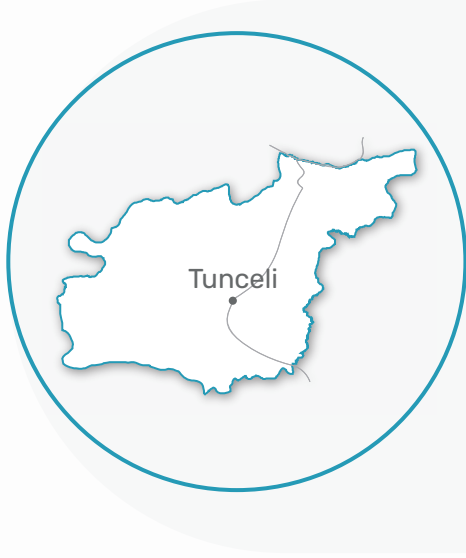
SAĞLIK

Yatak sayısı
246/100.000 Kişi
Hekim Başına Düşen
Nüfus: 679 KişiORTALAMA
HANEHALKI

3,3 Kişi

İL GSKD'Sİ

Hizmet: %64
Sanayi: %22
Tarım: %14

ALAN
BÜYÜKLÜĞÜ7.582 km²NÜFUS
YOĞUNLUĞU11 Kişi/km²

NÜFUS

86.612 Kişi

GSYİH

10.790 ABD Doları

CİNSİYET
DAĞILIMI45.245 Erkek
41.367 Kadın

SAĞLIK

Yatak sayısı
173/100.000 Kişi
Hekim Başına Düşen
Nüfus: 435 KişiORTALAMA
HANEHALKI

2,6 Kişi

İL GSKD'Sİ

Hizmet: %77
Sanayi: %10
Tarım: %13

Bölgedeki nüfusun yaş dağılımına bakıldığında nüfusun ağırlıklı olarak çalışma çağı nüfusunda (15-64) olduğu görülmektedir. Tunceli ili nüfus piramidi incelendiğinde 20-24 yaş aralığındaki erkek nüfusunun toplam Tunceli nüfusunda önemli bir paya sahip olduğu görülmektedir. Bölgede bağımlılık oranı en düşük il Tunceli'dir ve bölge genel olarak genç bir nüfusa sahiptir. Toplam bağımlılık oranının tüm illerde azalması çalışma çağındaki nüfus üzerindeki bağımlı nüfus baskısının azaldığını göstermektedir. Bölge içinde bağımlılık oranı en yüksek olan il Bingöl'dür. Bu değer yüksek olması 0-14 yaş grubundaki kişi sayısının toplam nüfusun önemli bir kısmını oluşturmasından kaynaklanmaktadır. Bu durum ildeki doğurganlık oranının yüksek olduğunu göstermektedir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 65 yaş üzeri nüfusun genel nüfus içindeki oranı %10 ve üzerinde olan toplumlara yaşlı, %5'in altında olanları ise genç toplum olarak tanımlamaktadır. Bölge illeri 65 yaş üzeri nüfus oranı 2022 yılı verileri incelendiğinde Malatya'nın %11,2, Elâzığ'ın %10,8 ve Bingöl'ün %7,8, Tunceli'nin ise %15,9 oranında olduğu görülmektedir. Tunceli ili, Malatya, Elâzığ ve Bingöl'den farklı olarak daha çok yaşlı nüfusu barındırmaktadır. Bu durum, Tunceli'den diğer kentlere genç yaşta nüfusun daha fazla göç etmiş olmasından kaynaklanabildiği gibi, doğumların azalması ve yaşlı sayısının artması ile nüfusun hızla yaşlanma dönemine girdiğinin göstergesidir.

Nüfus yapısı hakkında önemli bilgi veren göstergelerden bir diğeri de yaş bağımlılık oranıdır. Yaş bağımlılık oranı, aktif nüfusun bakmakla yükümlü olduğu nüfus yüzdesini ifade eder. 2022 itibarıyla TRB1'in yaş bağımlılık oranı %48,34'tür. TRB1 Bölgesinde toplam doğurganlık hızının en yüksek olduğu il Bingöl; en düşük olduğu il ise Tunceli'dir.

TRB1 Bölgesi, 2021 yılında tüm ulusal gayri safi katma değer %1,24'ünü üreterek Türkiye'nin toplam katma değeri içindeki payına göre 26 İBBS Düzey 2 bölgesi arasında 21'inci sırada yer almıştır.

Tablo 3: Gayri Safi Katma Değer (Milyar TL ve Cari Fiyatlarla, 2009 Bazlı)

TRB1 Malatya, Elâzığ, Bingöl, Tunceli	2016	Sıra	2017	Sıra	2018	Sıra	2019	Sıra	2020	Sıra	2021	Sıra
	30	20	36	21	43	21	50	21	61	21	81	21

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2022)

Kişi başına gayri safi yurt içi hâsıla verilerine bakılacak olursa TRB1 Bölgesi'nin 22. sırayla 2017-2019 döneminde genel sıralamadaki yerini koruduğu, 2020 yılında ise bir basamak yükselerek 26 İBBS Düzey 2 bölgesi arasında 21'nci sıraya yerleştiği ve 2021 yılında da yerini koruduğu görülmektedir.

Tablo 4: Kişi başına GSYH (TL)

TRB1 Malatya, Elâzığ, Bingöl,Tunceli	2017	Sıra	2018	Sıra	2019	Sıra	2020	Sıra	2021	Sıra
	23.678	22	27.150	22	31.331	22	38.714	21	51.184	21

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2022)

TRB1 Bölgesinde illerin sektörlere göre gayri safi yurt içi hasıladan aldıkları paylar incelendiğinde "Kamu Yönetimi ve Savunma, Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri" sektöründe bölgenin ülke ölçeğindeki payı %2,99 iken, %2,39'luk pay ile "İnşaat", %2,31'lik pay ile "Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık", bölgenin ulusal ortalamaya göre öne çıkan sektörleridir. Bölge, diğer sektörlerde ise nüfusuna oranla daha düşük performans sergilemiştir.

Tablo 5: Sektörlere Göre TRB1 Bölgesi ve İllerinin GSYH'den Aldıkları Paylar (2009 Bazlı,%), 2021

SEKTÖRLER	Bingöl	Elâzığ	Malatya	Tunceli	TRB1
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	0,38	0,85	0,92	0,17	2,31
İmalat, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ve Diğer Sanayiler	0,09	0,24	0,48	0,01	0,83
İmalat Sanayi	0,02	0,21	0,5	0	0,73
İnşaat	0,32	1,3	0,69	0,08	2,39
Toptan ve Perakende Ticaret, Ulaştırma ve Depolama, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,05	0,27	0,32	0,02	0,65
Bilgi ve İletişim	0,02	0,12	0,12	0,01	0,27
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,04	0,2	0,28	0,04	0,56
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,24	0,51	0,78	0,1	1,63
Mesleki, Bilimsel, Teknik, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,08	0,43	0,35	0,03	0,88
Kamu Yönetimi ve Savunma, Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,53	0,96	1,06	0,44	2,99

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2022)

TRB1 Bölgesi, 2021 yılında tüm ulusal katma değerlerin %1,24'ünü üretmiş, ulusal istihdamın ise %1,89'unu karşılamıştır. Başka bir deyişle her 10 bin TL'lik değer için yalnızca 124 TL'sini üretmiş ve her 50 kişiden yalnızca 1'ini istihdam etmiştir. Bu sonuç, bölgenin katma değeri yüksek üretimi hedefleyen politikalar geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. 2014-2022 döneminde istihdam sayısında ulusal ölçekte %17,9, bölgede ise %8,7 oranında artış gerçekleşmiştir. Bölge istihdamındaki artışın Türkiye genelinin gerisinde kalması, tarım sektöründe verimliliği, sanayi sektöründe ise katma değeri artıracak stratejilere ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Tablo 6: TRB1 Bölgesinde Sektörlerin İstihdam Sayısı (x1000) ve Türkiye'deki Payı

Yıllar	Tarım			Sanayi			Hizmet		
	Malatya, Elâzığ, Bingöl, Tunceli-TRB1	Türkiye -TR	%	Malatya, Elâzığ, Bingöl, Tunceli-TRB1	Türkiye -TR	%	Malatya, Elâzığ, Bingöl, Tunceli-TRB1	Türkiye -TR	%
2014	151	4.971	3,00	97	7.180	1,40	270	13.108	2,10
2020	141	4.232	3,30	96	6.975	1,40	287	14.852	1,90
2021	144	4.377	3,30	111	7.846	1,40	299	15.685	1,90
2022	142	4.279	3,32	117	8.427	1,39	304	17.076	1,78

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2022)

Bölgenin lokomotif konumundaki Malatya 812.580 olan nüfusu ile TRB1 bölgesinin tek büyükşehir statüsündeki ilidir. Malatya ili tarım ve sanayi sektörlerinde Doğu Anadolu Bölgesinin lokomotif şehirlerindedir. 591.497 nüfuslu Elâzığ ise enerji, madencilik ve tarım alanlarındaki kamu ve özel sektör yatırımlarının yanı sıra, eğitim ve kültür alanlarında bir cazibe merkezidir. Ayrıca her iki ilin sağlık hizmetleri açısından önemli bir potansiyeli bulunmaktadır. Önemli doğu-batı ve kuzey-güney bağlantıları üzerinde yer alan Bingöl'de, bitkisel üretim, hayvancılık ve madencilik; zengin kültürel yapısını turizm fırsatına dönüştürme potansiyeli barındıran Tunceli'de ise, doğa ve inanç turizmi ve hayvancılık temelli bir ekonomi hâkimdir.

Limanlardan ve sınır bölgelerinden uzak, iç kesimlerde olmanın dezavantajını yaşayan TRB1 Bölgesi illerinin çeşitli dönemlerde ortaya konmuş sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyleri Tablo 7'de verilmiştir.

TRB1 Bölgesi kendi içerisinde gelişmişlik düzeyi ve öne çıkan sektör ve potansiyeller bakımından oldukça heterojen bir yapıya sahiptir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2017 yılında hazırlanan İllerin ve Bölgelerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasına (SEGE) göre Bingöl 71, Elâzığ 42, Malatya 44 ve Tunceli 59. sırada konumlanmaktadır. 2011 yılında yapılan çalışmayla kıyaslanırsa, Malatya, Elâzığ ve Tunceli illeri gerilerken; Bingöl 1 sıra yükselbilmiştir (Tablo 7).

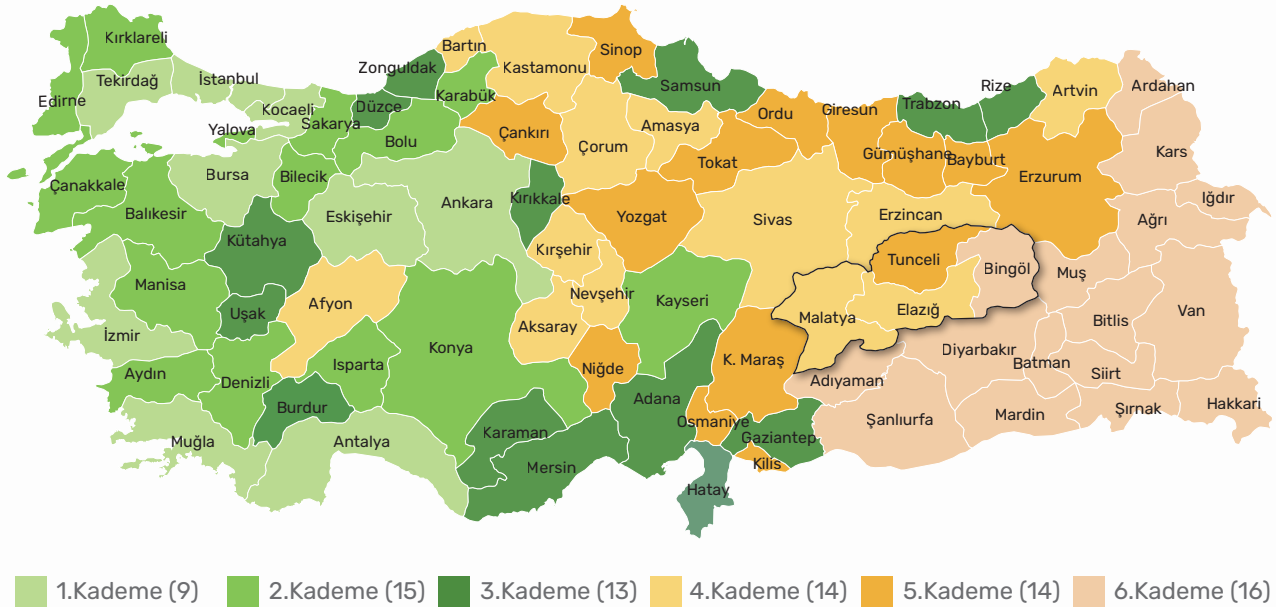
Tablo 7: TRB1 Bölgesi İllerinin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Değişimi (SEGE)

	Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (2003)	Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (2011)	Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (2017)
Bingöl	76	72	71
Elâzığ	36	39	42
Malatya	41	42	44
Tunceli	52	58	59

Kaynak: (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2017)

2017 yılında yapılan aynı çalışmaya göre, TRB1 Bölgesinin ve Doğu Anadolu Bölgesinin en gelişmiş ili olan Elâzığ madencilik, mermer, yapı malzemeleri ve döküm sektörlerinde bölgenin lokomotifi konumundadır (Harita 2). Ayrıca, Elâzığ kişi başına düşen hastane yatak sayısı değişkeninde 81 il içerisinde ikinci sıradadır (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2017). Malatya, yükseköğretim veya fakülte mezunu nüfus oranı ve imalat sanayii kayıtlı işyeri oranı değişkenlerinde on ikinci sırada yer almaktadır. Bingöl özellikle rekabetçilik ve yenilikçi kapasitesi değişkenlerindeki konumunun düşük olmasından dolayı altıncı gelişmişlik kademesinde yer almaktadır (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2017). Tunceli, özellikle istihdam ve eğitim değişkenlerinde üst sıralarda yer almakta, buna karşın; imalat sanayii iş yerleri oranı, teşvik belgeli yatırım ve kişi başı ihracat değişkenlerinde düşük değerlere sahip iller arasındadır. Ayrıca, ülke toplam tarımsal üretim değerine en az katkısı olan ildir.

Harita 2: İl SEGE-2017 Gelişmişlik Kademeleri Haritası

Kaynak: (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2017)

Bölge içindeki gelişmişlik farkları sadece iller düzeyinde değil, ilçeler düzeyinde de bariz bir şekilde gözlenmektedir. İlçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi çalışmasına göre, 973 ilçe içinde, Elâzığ merkez ilçesi 112. sıra ile bölge ilçeleri arasında ilk sırada yer almaktadır Tunceli merkez ilçesi 117. Sırada, Malatya Yeşilyurt 130., Battalgazi 162. sıradadır. Bölgede 900 ve daha düşük sıralamada olan 6 ilçe bulunmakta, Tunceli'nin en düşük sıralamadaki ilçesi Nazımiye 808. sırada; Elâzığ Arıcak 928., Bingöl Adaklı 932. ve Malatya Pütürge 933. sırada konumlanmaktadır.

2022 yılında net göç hızı binde -2,91 olan TRB1'in net göç sayısı -5.154 kişi olmuştur (TÜİK, 2022). TRB1 Bölgesi göç verileri incelendiğinde ise ekonomik sebeplerden ve mevsimlik işçi faktörüyle göçün ana yönünün genellikle batıya ve güneye doğru olduğu görülmektedir. Bölgenin kendi doğusuna ve kuzeyine, görece çok az göç alınıp verilmektedir ve bu yönlere olan göç akımları zayıftır. Malatya en çok İstanbul, Elâzığ, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Ankara'dan göç almakta ve neredeyse yine aynı illere (Kahramanmaraş yerine Adıyaman'a) göç vermektedir. Bu değişiklik ise Malatya'ya mevsimlik işçilerin çoğunlukla Adıyaman ve Kahramanmaraş'tan gelmesinden kaynaklanmaktadır. Elâzığ bölgesel bir göç geçiş merkezi görüntüsündedir. Elâzığ TRB1 bölgesindeki illerden (Malatya ve Bingöl), İstanbul'dan ve Diyarbakır'dan göç almakta ve yine aynı şehirlere göç vermektedir.

Malatya'da 5 Organize Sanayi Bölgesi (OSB) bulunmakta olup, bunlardan 3'ü faaliyet göstermektedir. Elâzığ'da ise 4 OSB bulunmaktadır ve bunlardan 2'si faaliyet halindedir. 2021 yılında İstanbul Sanayi Odasının (İSO) sıraladığı en büyük 500 sanayi firması listesinde Elâzığ'dan 1 firma, en büyük 1000 sanayi firması listesinde ise Elâzığ ve Malatya'dan birer firma yer almaktadır.

2024-2028 Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi kapsamında ikinci stratejik amaç "Bölgelerin Rekabet Edebilirliklerinin Artırılması" olarak belirlenmiştir (KAGM, 2023). Bu bağlamda, üretimde rekabetçi ve potansiyel rekabetçi iller, gelir seviyeleri, ihracat düzeyleri, sanayi ve hizmetler sektöründe üretim kapasiteleri, teknoloji seviyeleri, girişimcilik yetenekleri ve insan kaynakları kalitesi gibi faktörlere dayalı olarak saptanmıştır. Bu iller, küresel entegrasyon açısından öne çıkan iller dışındaki bölgelerden seçilmiştir. "Rekabetçi İller" olarak tanımlananlar, bu kriterlere en iyi uyan illeri temsil ederken, aynı kriterlere göre sıralamada bir adım geride kalan iller ise "potansiyel rekabetçi iller" olarak kabul edilmiştir. Elâzığ, potansiyel rekabetçi iller sınıfındaki 12 il arasında yer almaktadır. Elâzığ'da madene (mermer, krom, bakır, gümüş) dayalı üretimde katma değer ve üretim hacmi artışı desteklenecek, yüksek karbonlu ferrokrom ve suni mermer yatırımları teşvik edilecektir (KAGM, 2023).

Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi kapsamında belirlenen stratejik amaçlardan üçüncüsü "Bölgeler Arası Ekonomik ve "Sosyal Yakınsamanın Sağlanması"dır. Yakınsama boyutu altında "Bölgesel Merkezler", "Gelişen Yerel Ekonomiler" ve "Öncelikli Dönüşüm İlleri" olarak sınıflandırılmıştır. Malatya ili Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi mekânsal yaklaşımında görece az gelişmiş bölgelerde yer almalarına rağmen, çevresindeki yerleşimlere hizmet eden, belirli bir nüfus büyüklüğüne sahip merkezler olarak tanımlanan "Bölgesel Merkezler" tipolojisindeki 7 ilden biridir. Malatya'da kent ekonomisinin güçlendirilmesi amacı ile öne çıkan sektörler olan tarıma dayalı sanayi ve tekstil sektörlerinde girişimcilik, katma değer artışı, ölçek büyümesi ve markalaşmanın teşvik edilmesine odaklanılacaktır. Bölgesel merkezlerin ulaşım bağlantılarıyla bölge merkezi niteliği güçlendirilecek ve sınır ötesi iş birlikleri teşvik edilecektir, bu bağlamda Malatya-Elâzığ-Diyarbakır hızlı treni bağlantıları kurulacaktır. Tarımsal faaliyetlerde yenilikçi, katma değeri yüksek ve çevreci uygulamaların geliştirilmesi ile tarımsal yatırımların gençler için cazip hale getirilmesi amacı ile Malatya'da tarımda yeni teknolojilerin kullanımı yaygınlaştırılacaktır. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde güneş enerjisinde yatırım alanlarının tespiti ve yatırım destek faaliyetlerinin yürütülmesine odaklanılan 4 ilden biri de Malatya'dır. "Yerel Ekonomiler" ve "Öncelikli Dönüşüm İlleri"nin ulusal GSYH'ye katkı düzeyi düşük seviyelerde olup, söz konusu illerdeki üretim faaliyetlerinde hizmetler sektörü önemli bir paya sahiptir. Tunceli ili gelişen yerel ekonomiler, Bingöl ise öncelikli dönüşüm illeri sınıfında yer almaktadır. Tunceli'de doğal kaynakların turizme kazandırılması ile il ekonomisine katkı sağlanacaktır. Bingöl'de kırsal-kentsel ekonomilerin entegrasyonunun sağlanması amacı ile yeni süt hayvancılığı çiftliği yatırımları ile süt üretimi ve kaba yem üretimi artırılacak, ortak kullanım tarım makineleri parkları oluşturulacaktır. Bingöl balının markalaşmasına, bölge merkezleri ve turizm destinasyonlarında pazarlanmasına odaklanılacaktır (KAGM, 2023).

Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi kapsamında dördüncü stratejik amaç, "Afet Sonrası Ekonomik ve Sosyal İyileşmenin Sağlanması" olarak belirlenmiş ve afetten etkilenen 5 il "Afet Sonrası İhya İlleri" olarak ayrı değerlendirilmiştir. Depremden etkilenen Malatya, afet sonrası ihya illeri arasında yer almaktadır. Afet sonrası ihya illerinin depremlerden etkilenme düzeylerine göre ekonomik ve sosyal toparlanma süreçlerinin hızlandırılmasına ve ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmişlik anlamında afet öncesinden daha iyi noktalara ulaşmalarına odaklanılmaktadır (KAGM, 2023).

TRB1

Malatya-Elâzığ-Bingöl-Tunceli

Bölge Planı

2024-2028

Munzur Irmağı/Tunceli

Mekânsal Gelişme

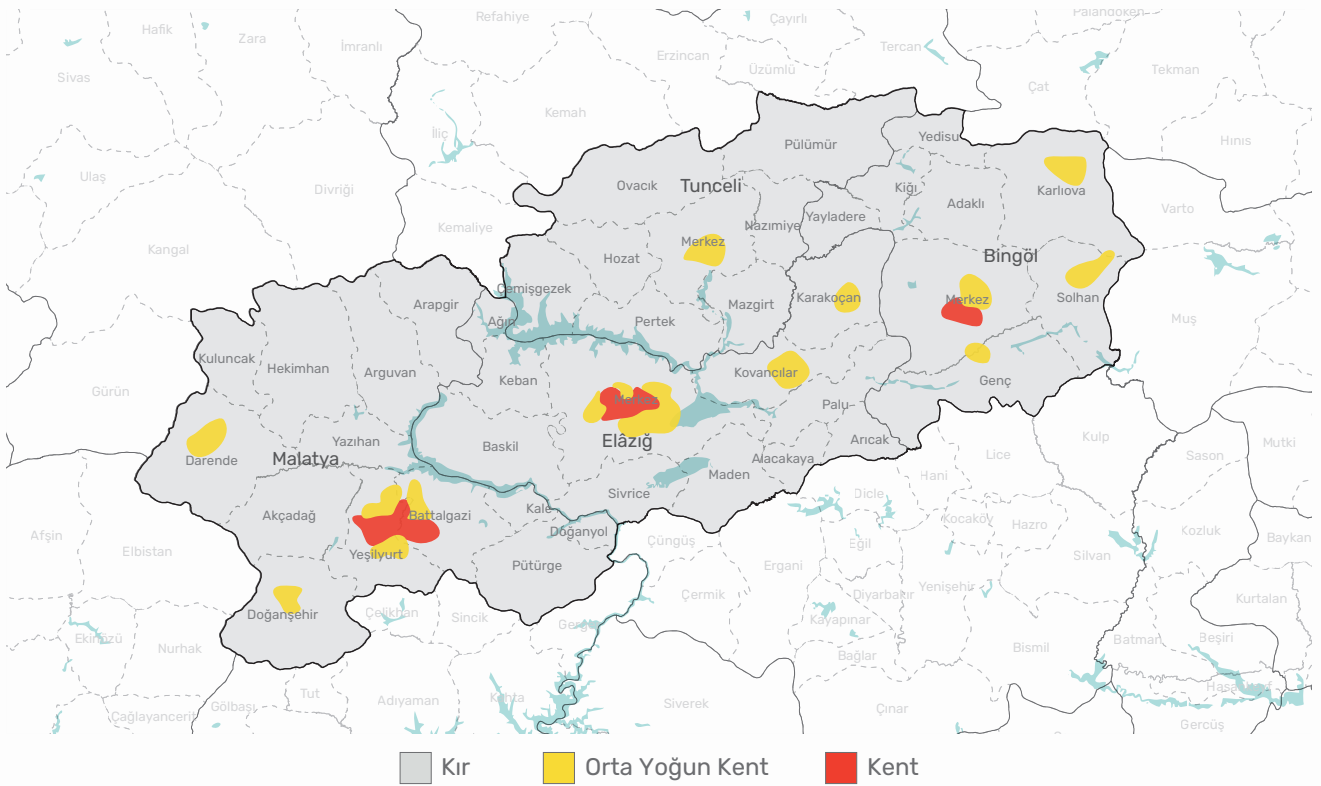
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

 Fırat'ı Keşfet

4. MEKÂNSAL GELİŞME

TRB1 Bölgesi ilçelerinde, nüfusun ağırlıklı olarak güneyde yoğunlaştığı gözlemlenmektedir. Bu bölgedeki kuzey kesimler, daha sarp coğrafi yapıya sahip olup, akarsular ve göllerle erişilebilirliği kısıtlıdır, bu nedenle burada nüfus daha azdır. Özellikle Battalgazi, Yeşilyurt ilçeleri ile Elâziğ Merkez ilçesinde, nüfus diğer yerleşimlere kıyasla belirgin bir şekilde yoğunlaşmıştır. Bu ilçeler, bölgenin genel nüfus dağılımında %62'lik bir paya sahiptir (TÜİK, 2023). Bunun yanı sıra TÜİK Kentleşme Derecesi Raporu'na göre kır-orta yoğun kent-yoğun kent ayrımında nüfus yoğunlukları incelenmiştir. Buna göre bölgenin %58'i yoğun kent yerleşimlerinde ikamet etmektedir (TÜİK, 2023).

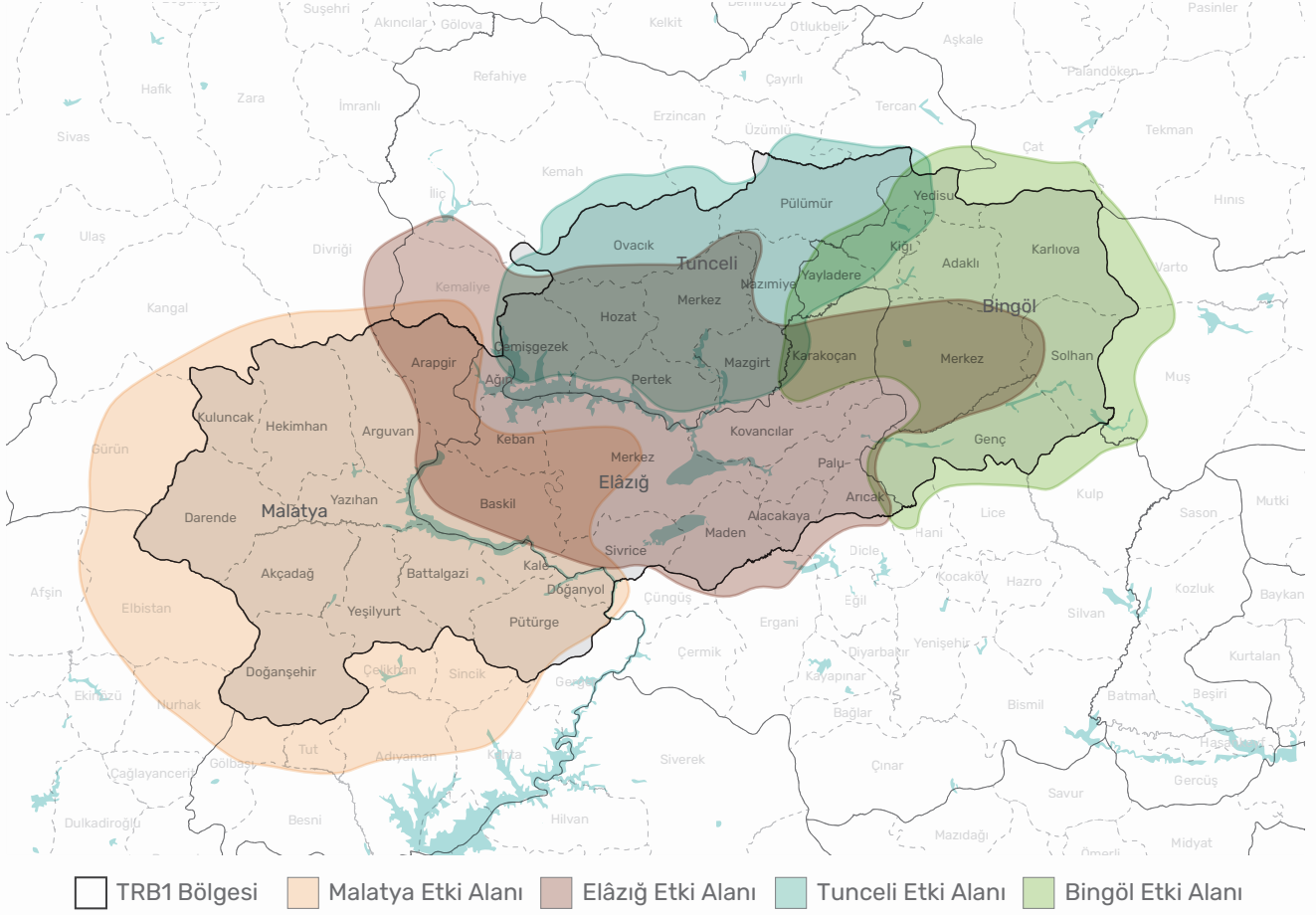
Harita 3: TRB1 İllerinin Kır Kent Yoğunlukları

Kaynak: (TÜİK, 2023)

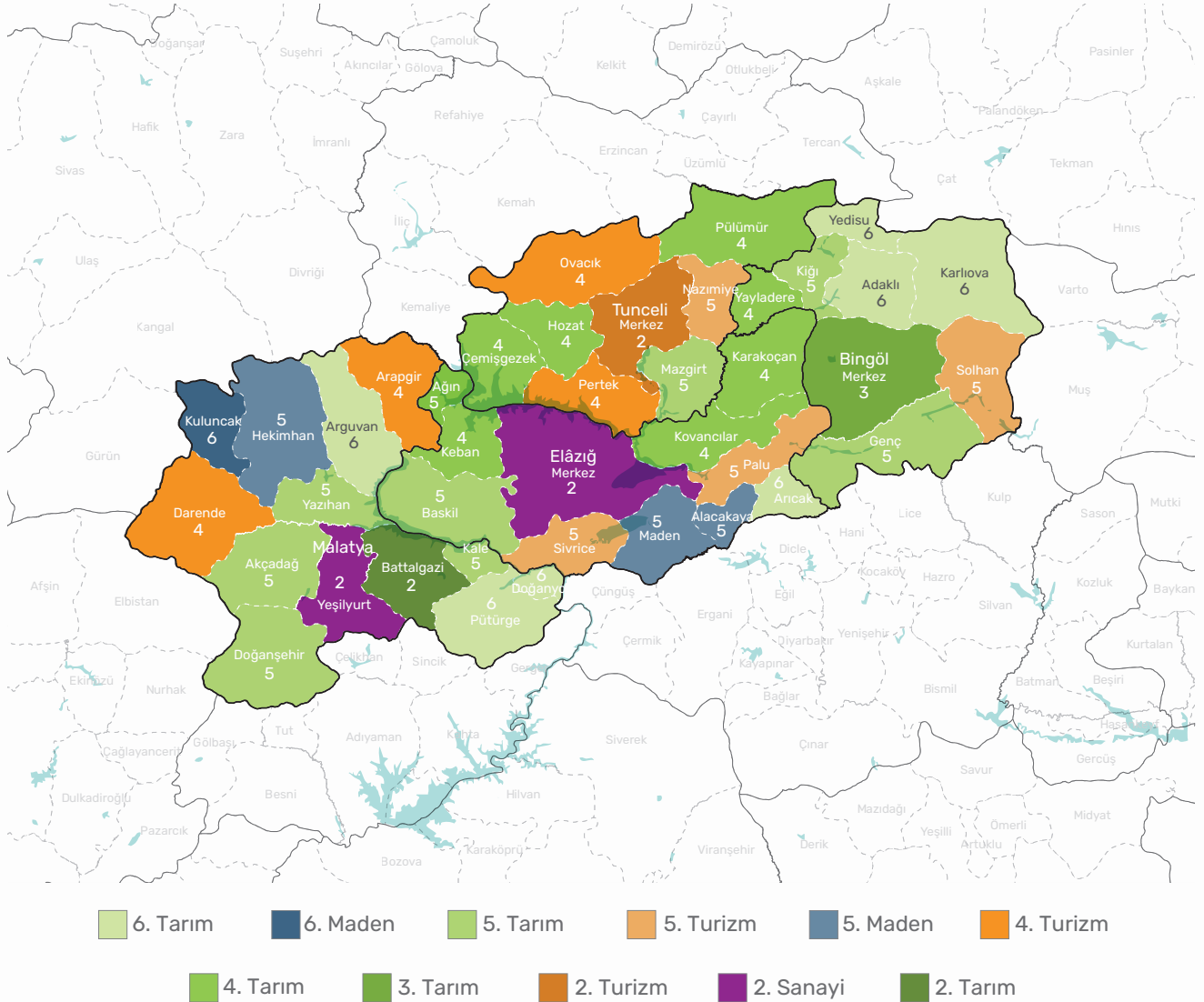
Bölge genelinde kentsel alanlar il ya da ilçe merkezlerinde yoğunlaşan nüfusun sonucu olarak ortaya çıkmakta olup sanayi, ticari ve ekonomik faaliyetler de yine aynı bölgelerde gerçekleştirilmektedir. Özellikle kentsel alanlar dışında kalan bölgelerden, kentsel alanlara doğru sosyal ve ekonomik zorunluluklar sebebiyle göçler gerçekleşmeye devam ettiğinden kent ve orta yoğunluklu yerleşim bölgelerinin sayılarında artış olacağı değerlendirilmektedir. Ancak, Kahramanmaraş merkezli depremler sebebiyle; kentsel alanlarda yaşayan nüfusun çoğunluğu ilk etapta geçici bir süreliğine ilçe ve köy bölgelerinde ikamet etmek durumunda kalmıştır. Orta uzun vadede ise kırsalda gerçekleşen bu nüfus artışının kalıcı olmayacağı, bu geçici kitlenin barınma imkânı sağlayabildiği anda merkez ilçelere döneceği, dönememesi durumunda ise başka illere göç edeceği değerlendirilmektedir. Dahası, kırsal alanlarda başta tarım sektörünün sürdürülebilirliği olmak üzere gerekli önlemler alınmadığı takdirde deprem bölgesinde kırsal nüfusun deprem öncesinden daha hızlı bir şekilde azalacağı düşünülmektedir.

Harita 4: TRB1 Bölgesi Etki Alanları

Kaynak: (Fırat Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.)

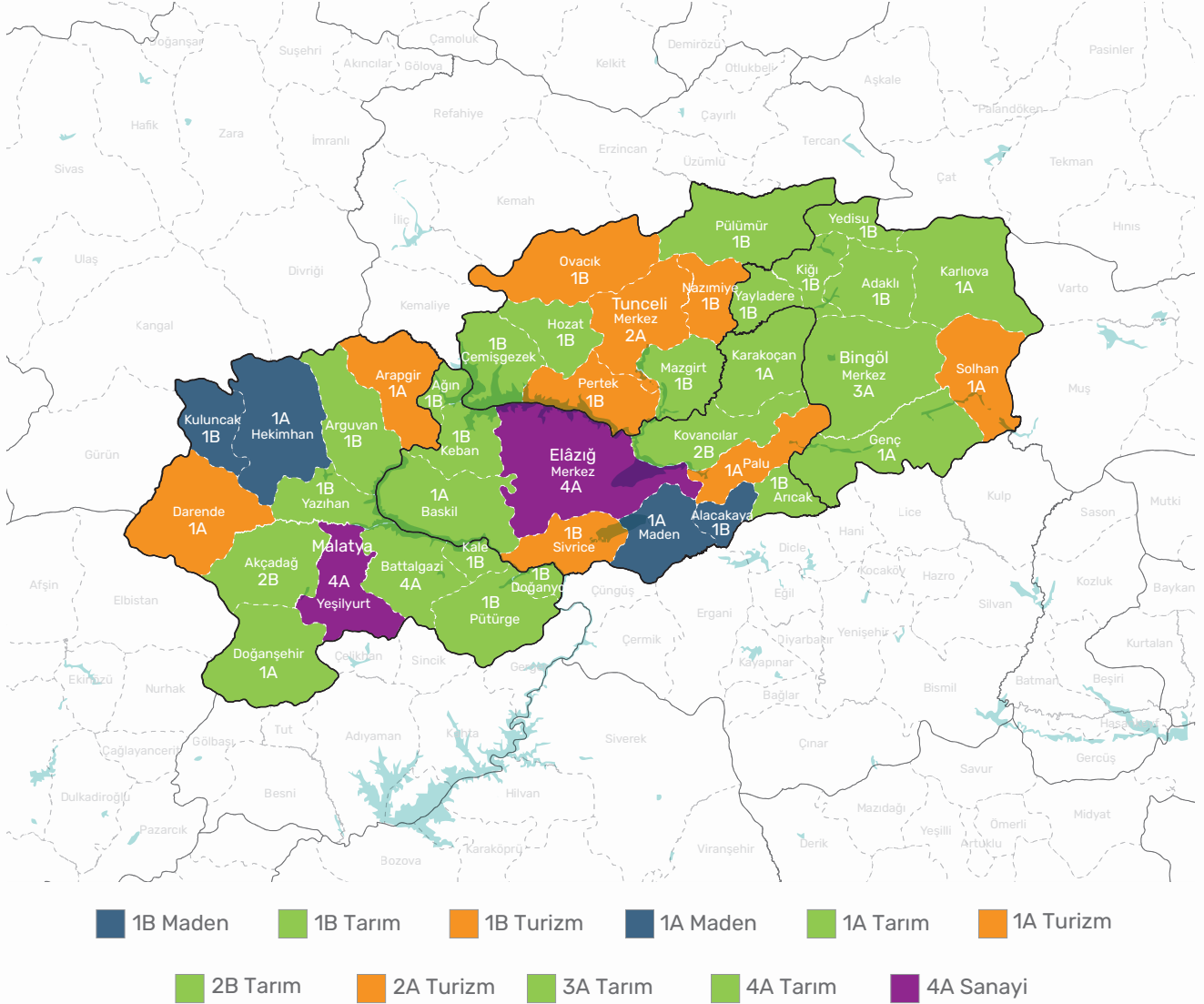
Harita 4'te bölge içi ve civarı ile etkileşimler gösterilmektedir. Bölgenin gelişen cazibe merkezleri olan Elâziğ ve Malatya'nın etki alanlarının geniş olduğu görülmektedir. Malatya'nın etki alanı komşu bölgelerden ilçeleri (Adıyaman) ve komşu il Elâziğ'i da içerecek şekilde geniştir. Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında Malatya'dan Elâziğ'a büyük bir göç olmuş, Elâziğ'da ikamet edip, günlük Malatya'ya gidip gelenlerin sayısında önemli bir artış yaşanmış, iş-ikamet güzergâhı Malatya-Elâziğ olarak yeniden şekillenmiştir. Bu durumun Malatya'daki yapı stoğunun yeniden iyileştirilme süreci tamamlanana kadar bu şekilde devam etmesi beklenmektedir. Elâziğ'in etki alanı genel olarak Keban Baraj Gölü'ne kıyısı olan yerleşimleri (Çemişgezek, Pertek, Hozat, Mazgirt, Kemaliye ve Arapgir) ve Tunceli Merkez ve Bingöl Merkez ilçeyi içermektedir. Özellikle Tunceli'nin genelinin Elâziğ'in etkisi altında olmasının en büyük nedeni erişim kolaylığı olmakla beraber, uzun yıllar boyunca Harput'a bağlı olması dolayısıyla sosyo-kültürel açıdan önemli bir etkileşime sahip olmasıdır. Özellikle Pertek ve Çemişgezek ticari ve sosyal ilişkiler bakımından Elâziğ ile yoğun etkileşim halindedir. Baskil ve Arapgir ilçeleri Malatya ve Elâziğ'in ortak etki alanındadır. Bununla birlikte, diğer bölgelerle komşu olan bazı ilçeler, bağlı buldukları illerden ziyade, daha çok komşu bölgelerin etkisi altındadır. Pülümür idari olarak Tunceli'ye bağlı olmasına karşın, ticari ilişkilerini yoğun olarak Erzincan ile yürütmektedir. Pülümür'ün Erzincan Merkez'e erişim kolaylığı bunun en önemli nedenidir. Benzer etkileşim Maden, Arıcak ve Alacakaya ilçeleri için de geçerlidir. Özellikle Maden ilçesi Ergani ile ticari ilişki halindedir. Genç ilçesi Bingöl'e en yakın ilçe olmasına rağmen, Diyarbakır ve Bingöl'ün ortak etki alanı içindedir.

Harita 5: SEGE Kademelenmesi & Öncü Sektör¹

Kaynak: (SEGE (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022), verileri ve FKA saha çalışmalarından faydalanılarak Fırat Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.)

SEGE (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022) ilçe kademelenmesinin harita üzerinde gösterimi ve bu kademelenmenin söz konusu ilçenin öncü sektörü ile ilişkisi Harita 5'te gösterilmiştir. Buna göre, TRB1 bölgesinde 1. kademe aralığında ilçe bulunmamaktadır. Malatya'nın öncü sektörü imalat sanayinin yanı sıra tarımsal üretim sektörü, Elâzığ'ın ise yeraltı kaynaklarına dayalı sanayi sektörüdür. Doğa turizmi Tunceli'de; tarımsal üretim ise Bingöl'de öncü sektör konumundadır.

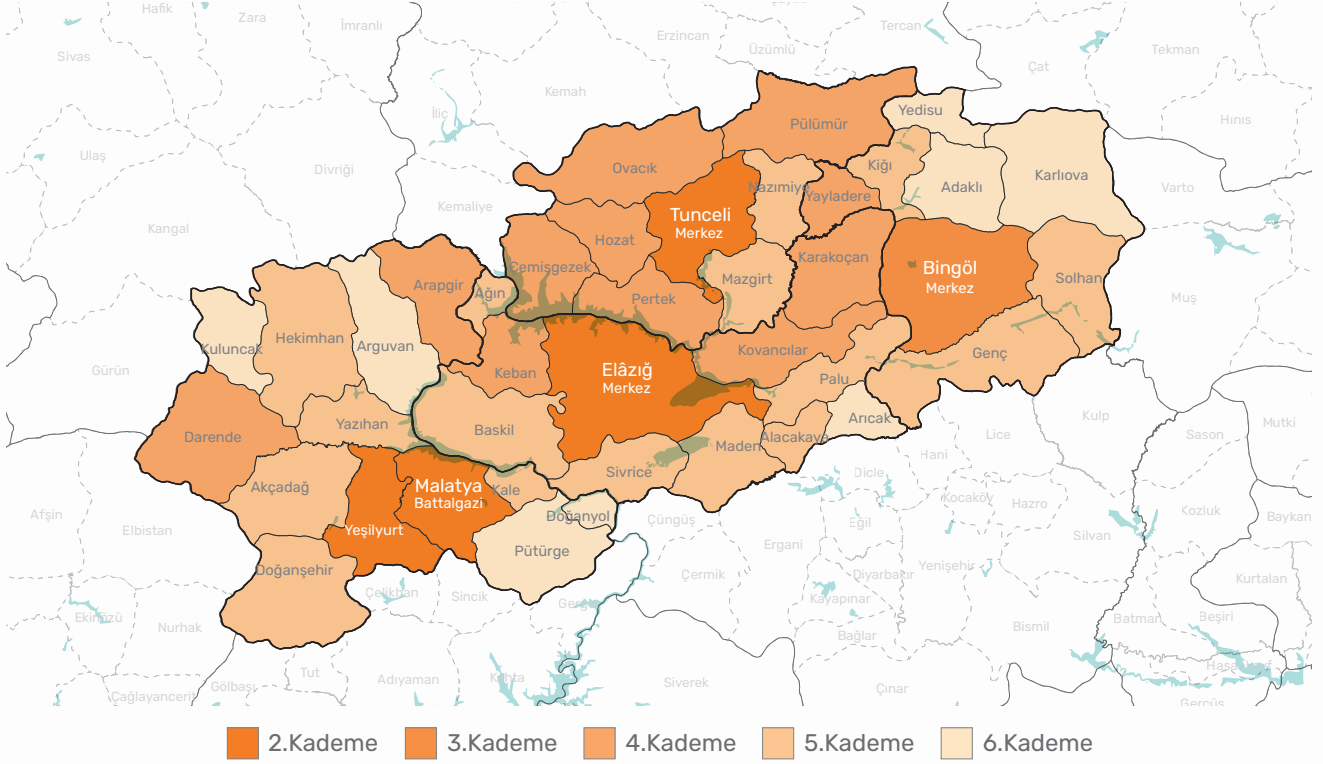
¹ Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmaları (SEGE), illerin gelişmişlik düzeyine göre 1. kademe (en gelişmiş) 6. kademe(en az gelişmiş) olmak üzere 6 kademede sınıflandırılmaktadır.

Harita 6: YER-SİS Kentsel Hizmet Merkezi Kademelenmesi & Öncü Sektör²

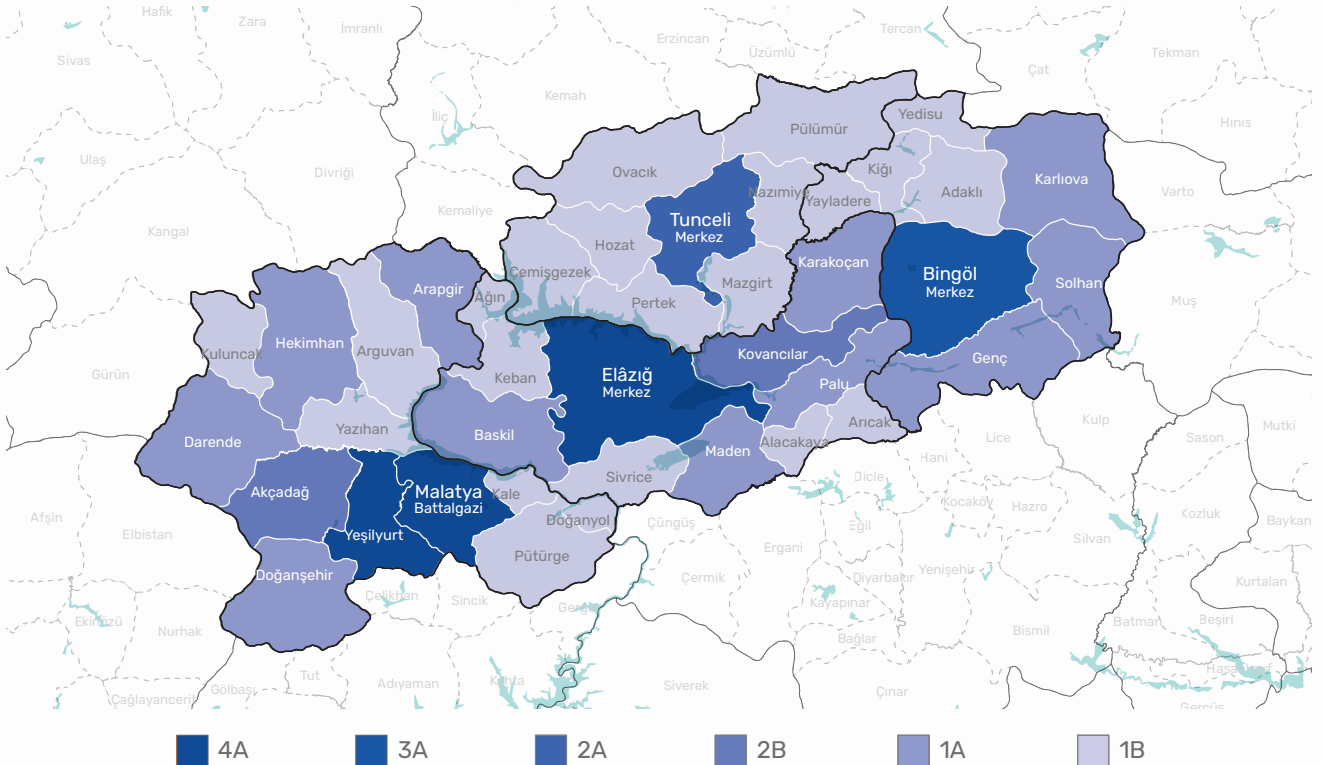
Kaynak: (YER-SİS (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2020) verileri ve FKA saha çalışmalarından faydalanılarak Fırat Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.)

Benzer şekilde bölge ilçelerinin YER-SİS (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2020) kademelenmesi ile öncü sektörlerinin ilişkisi Harita 6'da gösterilmiştir. Hekimhan ve Kuluncak demir madeni; Maden ilçesi bakır madeni; Alacakaya mermer ve krom madeni rezervi ve işletmelerinin varlığı açısından benzeşmektedir. Ayrıca, bu ilçeler maden üretimi lojistiği ve üretim ilişkisi tamamlayıcılığı açılarından bağımlılık göstermektedir. Harita 6'da YER-SİS kademelenmesine göre Tunceli hizmet alan konumunda Malatya Merkez (Yeşilyurt ve Battalgazi İlçeleri birlikte değerlendirilmiştir.) ve Elâzığ Merkez bölgeye hizmet sunan konumundadır.

² Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri Araştırması(Yer-Sis) yerleşimlerin hizmet sunma kapasitesine göre 7. kademe (en gelişmiş) 6A, 6B, ... 1A, 1B (en az gelişmiş) olmak üzere 13 kademede sınıflandırılmaktadır.

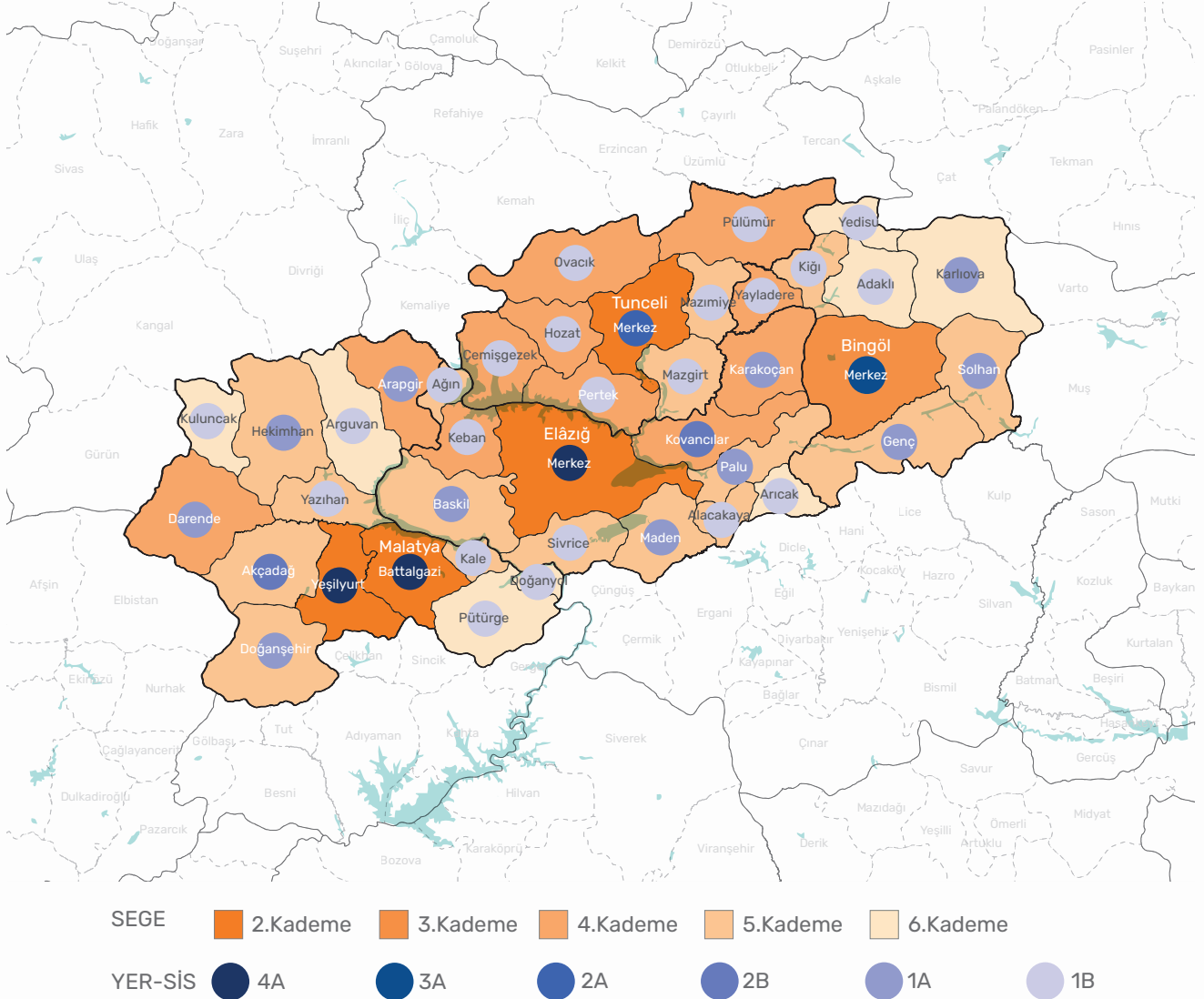
Harita 7: SEGE İlçe Kademelenmesi

Kaynak: (SEGE (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022))

Harita 8: YER-SİS Kentsel Hizmet Merkezi Kademelenmesi

Kaynak: (YER-SİS (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2020))

Harita 9: SEGE & YER-SİS Karşılaştırması

Kaynak: (YER-SİS (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2020) verileri ve FKA saha çalışmalarından faydalanılarak Fırat Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.)

SEGE ve YER-SİS kademelenmesinin karşılaştırmasına göre (Harita 9), genel olarak Tunceli ilinin farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu farklılığın temel nedeni, ilin SEGE çalışmasında demografi ve istihdam değişkenlerinde yüksek performans göstermesi SEGE skorunu yükseltmiştir; buna karşın YER-SİS çalışmasında daha çok ilişkiler ve hizmet sunma kapasitesi değişkenlerine yoğunlaşıldığından dolayı Tunceli ili YER-SİS raporuna göre hizmet alan konumundadır. Bölge genelinde ilçe merkezlerinde yoğunlaşan nüfusun sonucu olarak sanayi, ticari ve ekonomik faaliyetler de yine aynı bölgelerde gerçekleştirilmektedir. Özellikle kentsel alanlar dışında kalan kırsal bölgeler, kentsel alanlar ile coğrafi koşullar, sosyal ve ekonomik zorunluluklar sebebiyle yoğun ilişki içerisindedir.

Mevcutta orta/düşük teknoloji seviyesinin artırılması hedeflenmiş, bu doğrultuda, orta/yüksek teknolojili yeni sanayi kümelerinin oluşturulması, katma değerli üretimin desteklenmesi, ihracatın artırılması ve yeşil dönüşüm altyapısının geliştirilmesi, Malatya için tekstil ve gıda sektörleri; Elâzığ için ise mermer ve yapı malzemeleri sektörleri öncelikli olmak üzere kümelenmenin sağlanması ve endüstriyel yapının çeşitlendirilmesi amaçlanmıştır.

2. derece alt bölge Bingöl Merkez ve Tunceli Merkez ilçedir. Tunceli bölgenin turizm koridorunun merkezi, Bingöl ise tarım koridorunun merkezi olarak belirlenmiştir. Ayrıca deprem riski taşıyan Bingöl ve Tunceli illerinin de deprem ve doğal afetlere direncinin fiziksel olarak artırılmasına yönelik stratejiler kurgulanmıştır.

3. derece alt bölge ilçeleri bölge içi ve bölgeye ulaşım koridorları üzerinde olan ilçeler ve Tunceli'nin ilçeleri olarak belirlenmiştir. Bu alt bölgede tarımsal üretimde örgütlenmenin güçlendirilmesi ve turizm bakımından çevreye duyarlı, katma değeri yüksek hizmet üretiminin sağlanması amaçlanmıştır. Darende, Akçadağ, Kovancılar, Karakoçan ilçeleri bölgenin lojistik bakımından önemli ulaşım koridorları üzerinde bulunmaktadır.

4. derece alt bölge, coğrafi erişim imkânlarının kısıtlı olduğu ilçelerden oluşmaktadır. Bu alanlar için ulaşım yatırımlarında onarıcı müdahaleler önerilmektedir. Ayrıca kırsal ekonomik çeşitliliğin artırılması ve tarımsal üretimin güçlendirilerek verimliliğin yükseltilmesi hedeflenmektedir.

Darende, Akçadağ ve Doğanşehir ilçeleri kendi dinamikleriyle ihtiyaçlarını karşılamakta, ana arterler üzerinde olduklarından görece hızlı gelişim potansiyeli göstermektedir. Kahramanmaraş merkezli depremlerden en çok etkilenen Kale, Pütürge ve Doğanlı ilçeleri afet riskleri, coğrafi yakınlık ve günlük ilişkileri göz önüne alınarak birlikte değerlendirilmiştir.

Ağın, Arapgir, Arguvan, Keban ilçeleri günlük ilişkiler bağlamında incelendiğinde eğitim, pazar alışverişi açılarından birbirlerine bağımlılık göstermektedir. Akçadağ, Yazıhan, Yeşilyurt, Battalgazi, Kale, Baskil ilçelerinde, kayısı üretiminin yoğun olduğu, buna bağlı ticari ilişkilerin tamamlayıcı özellik gösterdiği gözlenmiştir. Elâzığ'daki en çok kayısı üretimi yapılan ve ürünleri Malatya'da pazarlanan Baskil ilçesi de, tarımsal üretime dayalı yoğun ticari ilişki içerisinde.

Sivrice ilçesinin Elâzığ Merkez'in etki alanında olmasının yanı sıra, özellikle Elâzığ'ın kuzey kesimi, Pertek, Çemişgezek ilçeleri coğrafi olarak yakınlık ve benzerlik göstermekte, hayvancılık, arıcılık faaliyetleri, üzüm ve dut üretimi gibi konularda tamamlayıcı özellikte olduğu değerlendirilmiştir.

Kovancılar ilçesi doğu-batı yönünde ulaşım ana arter konumunda olduğundan, hızlı bir gelişme göstererek yakın tarihte ilçe olmuş, ticaretin yoğun olarak yapıldığı bir alt merkez konumuna gelmiştir. Özellikle Palu ilçesinden yoğun göç almış olup, bu ilçeler coğrafi olarak çok yakın olmanın yanı sıra, sosyo-kültürel ilişkiler açısından da önemli bir birliktelik içindedir.

Bingöl Merkez, Genç, Solhan, Kiğı, Adaklı hayvancılık ve arıcılık faaliyetlerinin yoğunlaştığı, eğitim, sağlık gibi hizmetlere erişim noktasında karşılıklı bağımlılık gösteren ilçelerdir. Karakoçan, Yayladere'ye erişim noktasında bulunmakla beraber, eğitim, sağlık hizmetleri açısından Yayladere'nin Karakoçan'a bağımlılık gösterdiği görülmektedir. Karlıova ilçesi Yedisu ilçesine erişim noktasında bulunduğu için bu ilçeler hizmetlere erişim açısından birbirine bağımlı ilçelerdir. Bingöl ilinin tüm ilçelerinde hayvancılık ve arıcılık ortak üretim alanlarıdır.

Tunceli Merkez, Hozat, Ovacık, Mazgirt, Nazımiye ilçeleri coğrafi koşulların zorluğu yönünden benzerlik göstermekle birlikte, sosyo-kültürel açıdan da bölgedeki diğer yerleşimlerden farklı özelliklere sahiptir. Ticaret ve hizmetlere erişim bağlamında çok yoğun olarak etkileşim halindedir. Pülümür ilçesi, coğrafi yakınlık ve ulaşım kolaylığı nedeniyle Erzincan ile yakın ilişki halindedir. İdari olarak Tunceli'ye bağlı ancak her türlü ticari ilişkisini Erzincan ile yürütmektedir.

Alt kademeler afet riskleri, öncü sektör, üretim, eğitim, sağlık, pazar ilişkileri, coğrafi yakınlık, bağlamında değerlendirilerek, potansiyel alanlarda ortak tedbirler uygulanması öngörülmüştür.

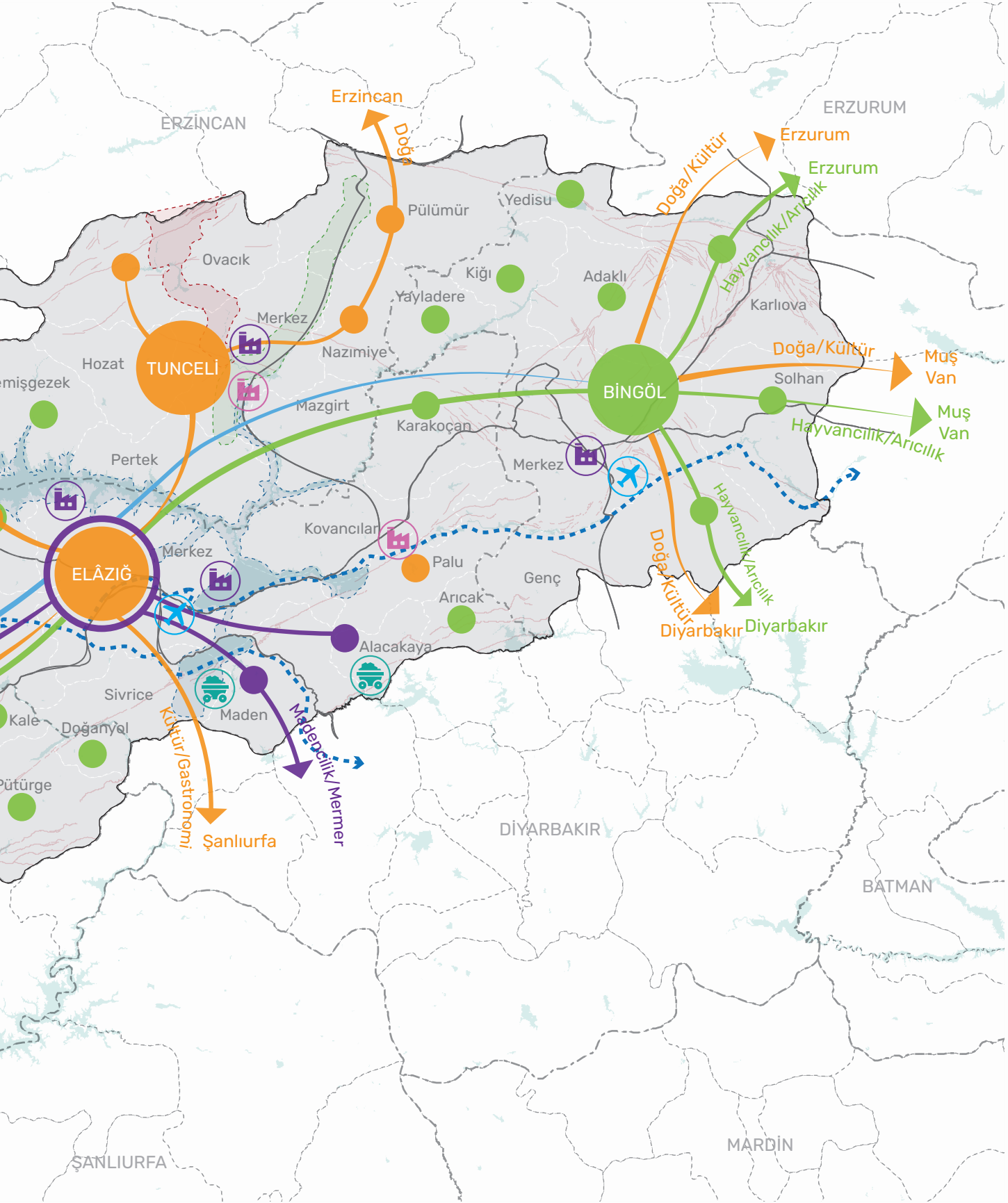
Mekânsal gelişim şemasında bölge içi gelişmişlik farkı vurgulanan önemli problemlerden biri olup, alt kademelerde bulunan ilçelerde ekonomik faaliyetlerin ağırlığı tarım sektöründedir. Bu problem kırsal alanda nüfus kaybının en önemli nedenleri arasındadır. Bölge içinde Yeşilyurt, Battalgazi ve Elâzığ Merkez ilçeleri bölge içinde en gelişmiş ilçeler olarak öne çıkmaktadır. Bölgenin kuzey kesimindeki ilçeler coğrafi koşulların da etkisiyle gelişmişlik düzeyleri düşük kalmış ancak, tarımsal üretim konusunda öncü durumdadırlar. Tunceli'nin ilçelerinde ise daha çok turizm ağırlıklı bir gelişme öngörülmektedir. Tunceli'nin doğa turizmi potansiyelinin geliştirilmesi ve alternatif (kamp, karavan, trekking) turizm faaliyetlerinin desteklenerek bölgenin ekonomik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Bölgenin kırsal alandaki tarım potansiyelini geliştirmek ve kırsal alandaki nüfus kaybını tersine çevirmek amacıyla, yöresel ürünlerin, süt ve süt hayvancılığının, arıcılığın geliştirilmesi, tarımsal verimliliğin artırılması ve genç girişimciliğin geliştirilmesine yönelik tedbirler geliştirilmiştir. Yine bölgenin kırsal alandaki turizm potansiyellerini geliştirmek amacıyla, alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi, turizm tesislerinin niteliklerinin ve kapasitelerinin geliştirilmesi ve turizmde markalaşma faaliyetlerine odaklanılmasına yönelik stratejive tedbirler benimsenmiştir.

Yüzen Adalar Tabiat Anıtı, Solhan / Bingöl

Bölgenin plan geliştirme alternatifleri belirlenirken demografik büyüme ve nüfus hareketliliği, iş gücü dağılımı ve mevcudiyeti, sektörel ve yerel dağılımlara göre sermaye yatırımları, bölgenin mal akışının miktarı ve türü göz önüne alınmıştır. Ayrıca, yaşanan deprem sonrası, bölgenin deprem etkilerinin normalleştirilmesi ve afet riskleri bağlamında bölgenin hazırlıklı hale gelmesi amaçlanmıştır.

TRB1 Bölgesi içinde yer alan Malatya, Elâzığ, Bingöl ve Tunceli illeri de başta deprem olmak üzere birçok afet riski bakımından hazırlıklı hale getirilmesi amaçlanmıştır. Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde 24 Ocak 2020 tarihinde merkez üssü Elâzığ'ın Sivrice İlçesi olan 6.8 büyüklüğündeki deprem özellikle Elâzığ ili Merkez ilçe ve Sivrice ilçesi ile Malatya'nın Doğanyol ve Pütürge ilçelerine ciddi ölçüde hasar vermiştir. Asrın felâketi olarak da tanımlanan 6 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş olan 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde meydana gelen iki depremin en çok etkilediği illerden biri de Malatya'dır. Bu doğrultuda depremlerin derinden etkilediği Malatya ve Elâzığ illerinin ve bu şehirlerdeki sanayi altyapısının tekrar ayağa kaldırılması ve Yedisu fayı üzerinde gerçekleşmesi muhtemel potansiyel depremlerden etkilenme riski bulunan TRB1 Bölgesi illeri için deprem öncesi alınacak önlemlerin belirlenmesi ve uygulanması amacıyla, depremlerin meydana geldiği Malatya ve Elâzığ illeri için afet sonrası iyileşme ve afetlere karşı dirençlilik, Bingöl ve Tunceli illeri için de afetlere karşı hazırlık ve dirençlilik ile ilgili müdahaleler kurgulanmıştır.

Bölgenin dünya pazarlarında küresel ekonomik rekabet gücünü artırma hedefi benimsenmiş, bu doğrultuda Malatya ve Elâzığ "imalat sanayi odağı", (Elâzığ özel olarak yeraltı kaynakları imalat sanayi odağı) Bingöl bölgenin "tarım odağı", Tunceli ise bölgenin "turizm odağı" olarak belirlenmiştir (Bkz. Harita 11). Malatya, Elâzığ ve Tunceli kültür turizmi koridoru, ayrıca Tunceli Merkez, Ovacık, Pülümür ilçeleri inanç turizmi odağı olarak belirlenmiştir.

Tunceli ilinin hemen tüm ilçelerinin güçlü bir potansiyele sahip olduğu turizm alanında odak olması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, Pülümür'de doğa, kamp, karavan ve inanç turizmi; Ovacık'da kış, inanç, doğa, kamp, karavan, su sporları turizmi; Pertek'te termal, doğa turizmi geliştirilmesi amaçlanmıştır. Karakaya Barajı, Keban Barajı, Hazar Gölü, Murat ve Munzur Nehirlerinde su turizmi ve su sporları olanaklarının artırılması hedeflenmiştir.

Söz konusu planlama yaklaşımında, bölgesel ve yerel düzeyde gerekli temellerin oluşturularak, küresel yaklaşımlar temelinde yeşil büyüme odaklı, olası değişiklikleri düzenli, sosyal, ekonomik ve çevresel olarak sürdürülebilir bir şekilde ele alıp yanıt verebilecek sistemlerin ve afetlere dirençli yerleşimlerin hazırlanması amaçlanmıştır.

Tunceli'nin ilçelerinde daha çok turizm ağırlıklı bir gelişme öngörülmektedir (Bkz. Harita 11). Malatya, Elâzığ ve Tunceli kültür turizmi koridoru, ayrıca Tunceli Merkez, Ovacık, Pülümür ilçeleri inanç turizmi odağı olarak belirlenmiştir. Tunceli'nin Munzur Vadisi Milli Parkı ve Pülümür Vadisi doğa ve inanç turizm koridoru olarak öne çıkmıştır. Ayrıca, Keban, Arapgir ve bölge dışında kalan ancak TRB1 Bölgesi'nden erişimin sağlandığı Kemaliye ile sonlanan kültür ve doğa turizm koridoru belirlenmiştir. Bu turizm koridoru Harput'ta bulunan önemli turizm değerlerini, Fırat Havzası KTKGB'yi de kapsayacak şekilde, Sivrice Hazar Gölü ve Hazarbaba Dağı'nı takip etmektedir. Bu koridor ve odakların bulunduğu yerleşimlerde alternatif turizm (kamp, karavan, su sporları, vd.) olanaklarının geliştirilmesi için altyapı çalışmalarının yapılması, katma değeri yüksek hizmet sunumun geliştirilmesi benimsenmiştir.

Bingöl Merkez tarım odağı ve tarım odağı olan diğer ilçelerde bölgenin kırsal alandaki tarım potansiyelini geliştirmek ve kırsal alandaki nüfus kaybının tersine çevirmek amacıyla, yöresel ürünlerin, süt ve süt hayvancılığının, arıcılığın geliştirilmesi, tarımsal verimliliğin artırılması ve genç girişimciliğin geliştirilmesine yönelik tedbirler geliştirilmiştir. Bingöl merkez süt ve süt ürünleri üretimi bakımından bölgenin lokomotif konumundadır. Malatya Merkez lisanslı kayısı deposu ile küresel ölçekte kayısı üretimi merkezidir. Malatya tarım koridoru, Bingöl tarım koridoru ile etkileşim halinde olup, İstanbul, Ankara ile bağlantının sağlandığı bir konumdadır. Ayrıca, Malatya'da üretilen tarımsal ürünler İskenderun limanına ve buradan da küresel pazara gönderilmektedir.

İmalat sanayi odağı Elâzığ, yeraltı kaynakları bakımından önemli bir potansiyele sahiptir (Bkz. Harita 11). Alacakaya, Keban ve Maden ilçelerinde mermer, krom, bakır ve gümüş sahaları bulunmakta ve Elâzığ ili özellikle ferrokrom (Eti Krom, dünyanın en büyük sert parça pazarlanabilir krom cevheri üreticisi ve krom cevheri tedarikçisi olup aynı zamanda Türkiye'deki tek yüksek karbonlu ferrokrom üreticisidir (MTA, 2022)) ve mermer ihracatı bakımından ülkede büyük bir paya sahiptir. Ancak, Kahramanmaraş merkezli depremleri müteakip, Elâzığ'ın ihracatında en büyük paya sahip olan madencilik ve ferrokrom sektöründe önceki yılın aynı dönemine kıyasla ihracat rakamlarında düşüş yaşanmıştır. Malatya ilinin ihracat rakamları da geçen yılın aynı dönemine göre %15 oranında azalmıştır. Bu bakımdan Elâzığ ve Malatya illerinin kısa vadede depremden kaynaklı iş gücü kaybının önlenmesine yönelik faaliyetler yürütülmesi planlanmıştır. Ayrıca deprem riski taşıyan Bingöl ve Tunceli illerinde teknik altyapı sistemleri, ulaşım yapıları, sosyal altyapıların doğal afetlere karşı hazır hale getirilmesi hedeflenmiştir. Kuluncak ve Hekimhan ilçeleri demir sahaları ile bölgenin yeraltı kaynakları koridorunun bir parçası konumundadır. Bununla beraber Malatya Yeşilyurt ve Battalgazi imalat sanayinde özellikle tekstil ürünleri üretiminde öncü konumdadır. İmalat sanayi odaklarını ve koridorunu kapsayan yerleşimlerde katma değeri yüksek ürün ve temiz üretimin teşvik edilmesi benimsenmiştir.

Mavi koridor, özel olarak tekstil koridorunu ifade etmektedir (Harita 11). Tekstilkentin kurulması ve ildeki 6. bölge teşviklerinin de etkisiyle Bingöl ili tekstil üretiminde önemli bir konuma yükselmiştir. Benzer bir sıçrayış Elâzığ Tekstil Endüstripark OSB alanının tamamlanmasıyla Elâzığ'da da beklenmektedir. Ayrıca, Malatya hâlihazırda tekstil ve hazır giyim ihracatı bakımından önemli bir potansiyele sahiptir. Bu ürünler, aracı firmalar aracılığıyla İstanbul ve Ankara üzerinden küresel pazara sunulmaktadır. Bu potansiyelin Ar-Ge ve yenilikçilik altyapısının güçlendirilmesi, çevreye duyarlı bir şekilde dönüştürülmesi amaçlanmıştır.

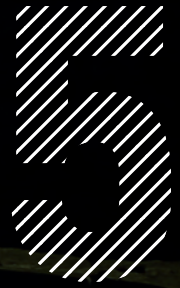
TRB1

Malatya-Elâzığ-Bingöl-Tunceli

Bölge Planı

2024-2028

Vizyon

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

5. VİZYON

Bölgenin vizyonu yürütülen elektronik anket çalışmasının sonuçları, paydaş toplantıları ve görüşleri neticesinde "Nitelikli ve girişimci insan gücüyle, doğal kaynaklarını koruyarak üreten, dirençli ve yaşam kalitesi yüksek TRB1" şeklinde ifade bulmuştur.

Beşeri sermaye potansiyelinin küresel ve ulusal yaklaşımlar temelinde yeşil büyüme odaklı, ekonomik ve sosyal açıdan girişimci bireyler yetiştirilmesi ve bu nitelikli insan gücünün doğal zenginliklerini koruyarak üretmesi yaklaşımı vizyon ifadesinin temelini oluşturmuştur. Bölgedeki hayat standartlarının yükseltilmesi, fiziki ve sosyal imkanları ile tercih edilen bir bölge olması için yaşam kalitesinin yüksekliği ise vizyon ifadesinde hedeflenen bir diğer unsurdur.

Nitelikli ve girişimci insan gücüyle, doğal kaynaklarını koruyarak üreten, dirençli ve yaşam kalitesi yüksek TRB1

1

6 Şubat Depremleri Sonrası İyileşme ve Bölgenin Deprem Başta Olmak Üzere Afetlere Karşı Hazırlıklı Hâle Getirilmesi

STRATEJİK ÖNCELİK

4

Bölge Turizminin Geliştirilmesi ve Bölgenin Markalaştırılması

STRATEJİK ÖNCELİK

2

Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi

STRATEJİK ÖNCELİK

5

Sosyal ve Beşeri Sermayenin Geliştirilmesi

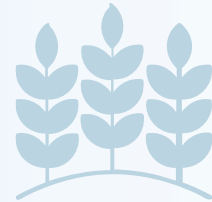
STRATEJİK ÖNCELİK

3

Tarımsal Üretimin ve Verimliliğin Artırılması

STRATEJİK ÖNCELİK

TRB1

Malatya-Elâziğ-Bingöl-Tunceli

Bölge Planı

2024-2028

Stratejik Öncelik Hedef ve Tedbirler

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

6. STRATEJİK ÖNCELİK, HEDEF VE TEDBİRLER

TRB1 Bölgesi 2024-2028 dönemi Bölge Planı, ulusal ve küresel gelişmeler ile eğilimler dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda ortaya konan stratejik öncelikler, hedefler ve bu hedeflerin ölçülebilmesi için gerekli performans göstergeleri ile proje önerileri katılımçılık esaslı detaylı çalışmalar neticesinde ortak akılla belirlenmiştir. Bölge planı sürecinde ilk etapta tüm bölgenin on yıllık dönemde geldiği nokta verileriyle ortaya konularak mevcut durum analizi gerçekleştirilmiştir. Bölgedeki tüm paydaşlar ve yerel birimler bazında kalkınmaya yönelik değerlendirmelerin alınması amacıyla anket düzenlenmiştir. Sonrasında bölge illerinde çalıştaylar düzenlenerek tematik alanlarda oluşturulan gruptaki katılımçılara öncelikli olarak bölgenin ve illerin mevcut durumu ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler ışığında grupta tematik alanlar için belirlenen sorular yöneltilmiş, her soru için 5'li Likert ölçeğinde hem ölçülen durumun il için yeterlilik düzeyi hem de önem düzeyine dair cevaplar alınmıştır. Ardından bu cevaplar da dikkate alınarak katılımçılardan kendi illerindeki öncelikli sorunların belirlenmesi ve bu sorunlara geliştirilebilecek çözüm önerileri ve uygulanabilecek program ve projeler için geri bildirimler alınmıştır. Yapılan çalışmalar neticesinde elde edilen kapsamlı bilgiler, analiz edilerek elde edilen çıktılar tematik alanlarda gruplandırılarak bölge planı stratejik önceliklerinin, hedeflerin ve bu hedeflere ulaşılmasına hizmet edecek tedbir, program ve proje önerilerinin oluşturulmasına katkı sağlamıştır.

Malatya ve Elâzığ'ın orta-yüksek ve yüksek teknolojili ürün üretme potansiyelinin olduğu ve bu konuda Ajansın katalizör olabileceği değerlendirilmektedir. Türkiye ile paralel olarak TRB1 Bölgesindeki firmaların çok büyük bir yüzdesini aile şirketleri oluşturmaktadır. Aile şirketlerinin kurumsallaştırılması, altyapı eksikliklerinin giderilmesi ve istihdam artırıcı sektörlerin desteklenmesi, özellikle imalat sanayinde katma değer artırılması ilgili paydaşların hemfikir olduğu müdahale alanlarıdır.

Şirketlerin uluslararası rekabet edebilirliğini artırmak amacıyla ihracat kapasitesinin güçlendirilmesi ve istikrara kavuşturulması, bölgedeki firmaların satış ve karlılığın artırılması, pazar farklılaşması ile iç pazardaki talep dalgalanmalarından kaynaklanan risklerin azaltılması, ölçek ekonomisinin ulaşılması ve birim maliyetlerin düşürülmesi, yeni pazarlara girerek ürün yaşam döngüsünün uzatılması, verimlilik ve kalitenin artırılması gibi alanlarda önemli kazanımlar elde edilebilecektir. Diğer taraftan bölge tarım sektöründeki yoğun istihdama rağmen tarımsal üretimdeki rakamlarda paralel bir performans ortaya koymamaktadır. İşlenen tarım alanlarının en fazla nadasa bırakıldığı bölgeler arasında yer alan TRB1, birim tarım alanından elde edilen katma değere bakıldığında da oldukça geride kalmıştır. Nüfusun üçte birinin tarım faaliyeti ile iştigal olduğu bölgede tarımsal katma değer açısından Bölgenin diğer düzey-2 bölgelerine göre daha düşük performans sergilediği görülmektedir. Tarımsal üretimde katma değer ve verimliliğin artırılması, bölge kalkınması ve refahın eşitlikçi anlayışla kırsal nüfusa yayılması için elzemdir. Bu bağlamda bölgedeki üretici örgütlerin kurumsal kapasitelerinin artırılması ve kooperatifçiliğin Avrupa ülkeleri, Amerika ve Japonya gibi ülkelerdeki başarıyla uygulanan modellere yakınsamasının gerekliliği de tarımsal üretimde verimliliği ve katma değeri artıracak bir diğer unsurdur. Turizm sektörü ise ekonomik gelişmeyi sağlayabilecek birçok ekonomik faaliyetle doğrudan ve dolaylı bağlantılı olmakla birlikte birbirinden farklı çok sayıda üretim biriminin bir araya gelebildiği ender sektörlerden biri olma özelliğine de sahiptir. Birçok farklı sektörü ve farklı özellikteki üretim birimlerini yan yana getirmesi ile ulusal, bölgesel ve yerel ölçekte iş hacmini arttırırken yeni pazarların gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Fırat Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan "TRB1 Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Stratejisi ve Eylem Planı"na göre bölgede tarih, kültür, doğa, sağlık, termal, inanç ve kış turizmi

türlerinin geliştirilebilir olduğu tespit edilmiştir. Bölge illerinin ortalama kalış süresi verileri dikkate alındığında Türkiye ortalamasının altında olduğu açıkça görülmektedir. Bu rakamları artırmak için altyapı yatırımlarının tamamlanması ve turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, bütünleşik turizm projelerinin yanında tanıtım ve markalaşma çalışmalarının tamamlanması gerekmektedir. TRB1 Bölgesindeki turistik değerlerin yeterli oranda bilinmemesi, tur şirketlerinin bölgedeki turizm değerlerini yeterince tanımaması turizm destinasyonu olma hedefine ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Bölgedeki turizm zenginliklerinin ortaya çıkarılması, bunların bir destinasyon olarak markalaşması, tanıtılması ve turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi yoluyla gelen ziyaretçilerin bölgede ortalama geceleme süresinin artırılması ve daha fazla turizm geliri elde edilmesi hedeflenmektedir.

Bölgedeki çeşitli sektörlerde geliştirilmesi hedeflenen bu mevcut kapasite ile sosyal ve beşeri sermaye 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremler ile özellikle Malatya ilinde derin bir yara almıştır. Dolayısıyla mevcut ve güncelliğini koruyan stratejik önceliklerin yanı sıra fiziksel, ekonomik, sosyal ve kurumsal iyileşmeye yönelik afet sonrası iyileşme odaklı kısa vadeli ve orta-uzun vadeli olacak şekilde stratejik öncelik, hedef ve tedbirler ortaya konulmuştur.

Bu kapsamda 5 ana stratejik öncelik belirlenmiş, bu stratejik öncelikler çerçevesinde hedefler ve hedeflere ulaşmak için gerekli tedbirler, programlar ve projeler geliştirilmiştir.

1. 6 ŞUBAT DEPREMLERİ SONRASI İYİLEŞME VE BÖLGENİN DEPREM BAŞTA OLMAK ÜZERE AFETLERE KARŞI HAZIRLIKLIL HÂLE GETİRİLMESİ

TRB1 Bölgesi içinde yer alan Malatya, Elâzığ, Bingöl ve Tunceli illeri başta deprem olmak üzere birçok afet riski ile karşı karşıyadır. Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde 24 Ocak 2020 tarihinde merkez üssü Elâzığ'ın Sivrice İlçesi olan 6,8 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiştir. Deprem Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde Elâzığ ve Malatya bölgesinde aletsel ölçüm yapılmaya başlanan 1900'lü yıllardan beri, o döneme kadar yaşanan en büyük deprem olarak kayıtlara geçmiştir. Deprem özellikle Elâzığ ili Merkez ilçe ve Sivrice ilçesi ile Malatya'nın Doğanyol ve Pütürge ilçelerine ciddi ölçüde hasar vermiştir. Elâzığ'ın Sivrice ilçesinde yapıların çok büyük bir kısmının ağır hasarlı olduğu tespit edilmiş olmasına karşın ilçe merkezinde yıkılan bina ve can kaybı olmamıştır. Elâzığ ili Merkez ilçede ise 3 apartman tamamen yıkılmış ve 37 can kaybı meydana gelmiştir. Elâzığ Valiliği kayıtlarına göre 3.742 bina için ağır hasar raporu verilmiş olup 1.822 binada orta hasar, 9.060 binada ise hafif hasar tespit edilmiştir. 14.058 bina hasarsız olarak tespit edilmiştir. Yıkılmış, acil yıkım kararı alınmış, ağır hasarlı ve orta hasarlı binalar kullanım dışı kalmış olup bu binalar toplamda 26.418 bağımsız bölümden oluşmaktadır, bu bağımsız bölümlerde 5.000'e yakın iş yeri de yer almaktadır. Elâzığ merkezindeki eski mahallelerde özellikle 25-30 yaş üzeri binaların çok büyük bir kısmının ağır hasar alması il ekonomisinin ciddi anlamda yara asına yol açmıştır. Elâzığ OSB ve iki sanayi sitesinde ise yıkım meydana gelmemiş, görece eski olan 40 yılın üstünde yapıların yer aldığı sanayi sitelerinde hafif hasarlar meydana gelmiştir. OSB'de çalışan insanların evlerinin hasarlı olmasından dolayı işe gelememeleri ve deprem sebebiyle toplumda genel olarak oluşan psikolojik travma geçici olarak üretimin durmasına sebep olmuştur. Deprem sonrası iyileşme ve şehri afetlere dirençli hâle getirme faaliyetleri kapsamında TOKİ tarafından afet, kentsel dönüşüm ve sosyal konut kapsamında konut ihtiyacını karşılamak için kent merkezi ile Palu, Baskil, Kovancılar, Karakoçan, Maden ve Sivrice ilçelerinde afet konutları yapılarak hak sahiplerine teslimatı yapılmıştır.

Asrın felâketi olarak da tanımlanan 6 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş olan 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde meydana gelen iki depremin en çok etkilediği illerden biri de Malatya'dır. Şehrin özellikle ticari faaliyetlerinin yoğunlukta olduğu yerler yıkılmış ve kullanılamaz hale gelmiştir. Sabah saatlerinde yaşanan 7,7'lik depremden dolayı birçok kişinin evinde veya işyerinde olmaması, 7,6'lık ikinci depremde ölü ve yaralı sayısının katlanmasını önlemiş olmak ile birlikte deprem büyük çaplı hasara ve yıkıma yol açmıştır. Diğer yandan 27 Şubat 2023 tarihli Malatya-Yeşilyurt merkezli 5,6 büyüklüğündeki artçı depremde ilde önceki iki depremden hasarlı olan 31 bina yıkılmıştır. Malatya merkez ilçelerinde (Battalgazi ve Yeşilyurt) toplam 45.689 bina yıkık, acil yıktırılacak ağır ve orta hasarlıdır. Bu binalardaki toplam bağımsız bölüm sayısı 131.015'tir. Yıkık, acil yıktırılacak, ağır ve orta hasarlı bağımsız bölümlerin 109.884'ü konut, 17.770'i ticarethane ve 3.361'i ahırdır. Depremlerin dışında 15 Mart 2023'te yaşanan sel felaketinde Malatya ili ve ilçeleri de fazlaca etkilenmiştir. Kuvvetli sağanak yağışın sele dönüşmesi ile merkez Battalgazi ve Yeşilyurt ile Doğanşehir, Kale ve Pütürge ilçeleri selden etkilenmiştir. Özellikle Doğanşehir'de tarım alanlarına sulama suyu taşıyan kanalın taşmasıyla depremedelerin kaldığı çadırları su basmış, birçok çadır zarar görmüştür. Ayrıca ekili araziler ve kayısı bahçeleri de su altında kalarak zarar görmüştür. Etkili yağışlar Elâziğ'in Alacakaya ilçesinde bulunan Sori şelalesinin taşmasına sebep olurken ildeki çeşitli yerlerde de su taşkınları meydana gelmiştir.

MTA diri fay haritasına göre Tunceli ili de sınırları içerisinde ana ve ikincil deformasyon kuşağı kapsamında olan 4 farklı fay sistemi ile deprensellik açısından riskli bir bölgede yer almaktadır. İl Kuzey Anadolu Fay Zonu (KAFZ) Yedisu Segmenti, Ovacık Fayı, Nazimiye Fayı ve Güney Doğu Anadolu Fayı (DAF) gibi hem Türkiye'nin ana deformasyon kuşakları hem de Ovacık ve Nazimiye Fayları gibi ikincil deformasyon kuşaklarının etkisi altındadır. Tunceli'nin kuzey doğusunda sismik olarak aktif dünyaca bilinen bir fay zonu olan Kuzey Anadolu Fay zonu (KAFZ) Yedisu Segmenti geçmektedir. Bu fay zonu içerisinde kuzey doğuda bulunan Pülümür İlçesi yer almaktadır. Ayrıca Pülümür ilçesi Pülümür fayı, Heltepe fayı olarak adlandırılan yoğun deprem riskinin bulunduğu alanda bulunmaktadır. Pülümür ilçesi Kuzey Anadolu Fayı ile Doğu Anadolu Faylarının Karlıova'daki birleşme noktasının batısında, Erzincan-Karlıova-Elâziğ üçgeni olarak adlandırılan ve aktif fayların yoğun olarak bulunduğu bir alanda yer almaktadır. Doğuda bulunan Nazimiye ilçesinde sağ yanal atımlı Nazimiye fayı geçmektedir. Diğer önemli fay Kuzey batıya düşen Ovacık ilçesi sol yanal atımlı Malatya-Ovacık diri fayıdır. Güneyinden geçen en önemli fay olan Doğu Anadolu Fay bindirmesi alanı içindedir. İlde bu ana fayların dışında bölgede uzunlukları 10-25 km arasında değişen çok sayıda aktif fay bulunmaktadır. Bölgedeki jeolojik ve jeomorfolojik yapıdan dolayı heyelan ve çığ benzeri afetler sıklıkla yaşanmaktadır. AFAD tarafından Nazimiye Fayı üzerinde büyüklüğü 7.00, KAFZ-Yedisu Fayı üzerinde büyüklüğü 7.2 ve Malatya-Ovacık Fayı üzerinde 7.3 olarak öngörülen üç deprem için deprem senaryoları üretilmiştir.

Diğer taraftan Bingöl ilinin de yer aldığı Bingöl-Karlıova-Erzincan üçgeni aktif tektonik konumu nedeniyle ülkede depremlerin çok sık meydana geldiği bir bölgedir. Son yüzyılda bu üçgeni sınırlandıran KAF ve DAF boyunca ve üçgen içerisindeki faylarda çok sayıda yıkıcı deprem meydana gelmiştir. Kaba bir genellemeyle DAF ve KAF boyunca gelişen depremlerin, üçgenin içerisindeki faylardan kaynaklanan depremlerden daha büyük ölçekte olduğu yorumlanabilir. Üçgen içerisindeki faylar boyunca orta büyüklükte depremlerin geliştiği dikkat çekmektedir. Nitekim Erzincan ile Karlıova arasında yer alan Yedisu fay parçasında 1784'te meydana gelen ve 5000 civarında can kaybına ve 90 km kadar yüzey kırığına neden olan depremden bu yana geçen 239 yılda önemli oranda bir gerilim boşalımı oluşmamıştır. Bu durum depremlerle ilgili bilimsel modellerle de ortaya konmuştur. Ayrıca son büyük depremin 1784'te olduğu, Kuzey Anadolu Fayı

için de tekrarlanma aralıklarının en fazla 250 yıl olduğu gözetilirse bölgedeki bu depremin önümüzdeki yıllar içerisinde olma olasılığından söz edilebilir. Diğer yandan 27 Ocak 2003 Pülümür Depremi, 1 Mayıs 2003 Bingöl Depremi ve 12 ve 14 Mart 2005 Karlıova-Bingöl Depremlerinin Yedisu fayı üzerindeki etkileri henüz tam olarak ortaya konmamıştır. Ancak sağ yanal atımlı faylardaki bir genel kural olarak gerilimin batıya transfer edildiği gözetilirse bu depremlerin Yedisu fay parçasındaki gerilimi arttırmış olabileceği düşünülmektedir.¹

Risk analiz çalışmalarında AFAD Deprem Dairesi Başkanlığı tarafından AFAD-RED programı kullanılarak üretilmiş Bingöl ilini etkileyebilecek, DAFZ Göynük segmenti üzerinde meydana gelebilecek Mw: 6,9 ve Yedisu Fay hattı üzerinde meydana gelebilecek Mw: 7,2 bü-yüklüğündeki deprem ile oluşturulan senaryolar kullanılmıştır. Senaryo hazırlanırken şehri etkileyebilecek en büyük deprem, bölgedeki aktif fayın üretebileceği en büyük deprem, fay uzunluğu büyüklük ilişkisi gibi bilgiler kullanılmıştır. Bu senaryoya göre Bingöl'de il genelinde yaklaşık 3 bin binanın yıkılması ve 9 bin civarında binanın ise ağır hasar alması öngörülmektedir.

6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen depremlerin ardından Bingöl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Bingöl'deki yapı stoğunu inceleme çalışmalarını tamamlamış ve toplamda 9.869 yapı incelenmiştir. İncelenen yapılar arasından 3.047 kadarının ağır hasarlı yapılar olduğu tespit edilmiştir. Orta hasar durumundaki yapı sayısının 148, hafif hasarlı bina sayısının ise 2.977 olduğu tespit edilmiştir. Yapılan tespitlerden sonra riskli olduğu tespit edilen binaların yıkım işlerine başlanacaktır. Özellikle riskli kamu binalarının yıkımına öncelik verilecektir.

TRB1 Bölgesi illerinin karşı karşıya olduğu afet riskleri ve bu risklerin de bir kısmının gerçekleştiği bu örneklerde görülmüştür. 12. Kalkınma Planı'nda da vurgulandığı üzere yaşam alanlarının dirençliliğinin sağlanması için mekânsal planlamada, altyapı inşası ve konut üretiminde afet risklerinin dikkate alınması önem kazanmaktadır. Afetlerden etkilenen illere yönelik müdahaleler 2024-2028 Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde mekânsal yaklaşımların 4. stratejik amacı "Afet Sonrası Ekonomik ve Sosyal İyileşmenin Sağlanması" ve mekânsal amaçlar ve stratejilerin 4.sü olarak "Afet Sonrası İyileşme Boyutu Mekânsal Amaç ve Stratejiler" ile belirlenmiştir.

Bu minvalde depremlerin derinden etkilediği Malatya ve Elâzığ illerinin ve bu şehirlerdeki sanayi altyapısının tekrar ayağa kaldırılması ve yine Doğu Anadolu Fay Hattı ve Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın bir bölümü olan Yedisu fayı üzerinde gerçekleşmesi muhtemel potansiyel depremlerden ve diğer doğal afetlerden etkilenme riski bulunan TRB1 Bölgesi illeri ve bu illerin sanayileri için deprem öncesi alınacak önlemlerin belirlenmesi ve uygulanması elzemdir. Nitekim afet öncesinde riskleri azaltma ve afetlere hazırlıklı olma, afet esnasında etkin müdahaleyle kayıp ve zararları en aza indirme ve afet sonrasında ihya ve daha iyisini yeniden inşa faaliyetlerini içeren bütüncül bir afet yönetimi yaklaşımı önem arz etmektedir. Bundan hareketle, bu bölümde depremlerin meydana geldiği Malatya ve Elâzığ illeri için afet sonrası iyileşme ve afetlere karşı dirençlilik, Bingöl ve Tunceli illeri için de afetlere karşı hazırlık ve dirençlilik ile ilgili müdahaleler kurgulanmıştır.

Bu stratejik öncelik kapsamında afetlerin olası etkilerine yönelik belirtilen riskler ve afet sonrası mevcut ihtiyaçlar doğrultusunda hedefler ve bu hedefler ışığında kurgulanan proje ve tedbirler; kısa vadeli ve orta-uzun vadeli olacak şekilde ele alınarak iki aşamalı olacak şekilde belirlenmiştir.

¹ Bingöl IRAP (İl Afet Risk Azaltma Planı)

6 Şubat Depremleri Sonrası İyileşme ve Bölgenin Deprem Başta Olmak Üzere Afetlere Karşı Hazırlıklı Hale Getirilmesi

Tedbir 1.1.1: Deprem sonrası Malatya'nın ihyası kapsamında sürdürülebilir kentsel gelişmeyi sağlayan, kent potansiyellerini ortaya çıkaran, afete duyarlı yerleşim alanları oluşturan, kırsal yerleşimlere ilişkin projeler üreten mekânsal planlama faaliyetleri sürdürülecektir.

Tedbir 1.1.2: Çevre düzeni planı, il çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planı vb. mekânsal planlamalar yapılırken doğal afetler, ekonomik krizler, salgın hastalık gibi halk sağlığı krizleri ve benzeri şoklar dikkate alınacaktır. Afet risklerinin değerlendirilmesi, hafifletme önlemleri, acil durum ve kurtarma planlaması unsurları dikkate alınarak afet risk yönetiminde daha güçlü, dayanıklı, yenilikçi ve öncü bölge şehirleri oluşturulacaktır.

Tedbir 1.1.3: Deprem sonrası elde edilen tecrübeler ışığında Türkiye Afet Müdahale Planını (TAMP) destekleyici nitelikte afet lojistik planları, il bazında hazırlanacaktır.

Tedbir 1.2.1: Malatya'da iş yerleri yıkık ve ağır hasarlı durumda olan firmalara faaliyetlere başlaması için geçici iş yerleri tahsis edilmeye devam edilecektir.

Tedbir 1.2.2: Depremden sonra konut stokunun kayıbdan kaynaklı ortaya çıkan iş gücü kaybının karşılanması-na yönelik faaliyetler yürütülecektir.

Tedbir 1.2.3: Depremde işletmesi hasar gören firmalara yönelik finansman desteği, hibe ve teşvikler verilerek üretimin sürdürülebilirliği sağlanacaktır.

Tedbir 1.3.1: Çocuklar öncelikli olmak üzere konteynır kentlerde barınan depremzedelere yönelik psikososyal destekler sağlanmaya devam edilecektir.

Tedbir 1.3.2: Konteynır-kentlerde sosyal faaliyetlere imkân veren ortak alanlarda eğitim ve atölye çalışmalarına devam edilecektir.

1
HEDEF

Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri ve sanayisi için kısa vadeli fiziksel iyileştirme çalışmalarına devam edilecektir.

2
HEDEF

Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri için kısa vadeli ekonomik iyileştirme çalışmaları sürdürülecektir.

3
HEDEF

Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri için kısa vadeli sosyal iyileştirme çalışmalarına devam edilecektir.

4
HEDEF

Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli fiziksel iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri orta ve uzun vadeli ekonomik iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

5
HEDEF

Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli sosyal iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

6
HEDEF

Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli kurumsal iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

7
HEDEF

Tedbir 1.4.1: Afete dayanıklı konut alanları inşa edilecektir.

Tedbir 1.4.2: Afete dayanıklı teknik altyapı sistemleri kurulacaktır.

Tedbir 1.4.3: Afete dayanıklı sosyal altyapı alanları inşa edilecektir.

Tedbir 1.4.4: Afete dayanıklı ulaşım yapıları inşa edilecektir.

Tedbir 1.4.5: Afet lojistiği merkezleri yapılacaktır.

Tedbir 1.4.6: Kültürel ve turistik yapılar afetlere dayanıklı hale getirilecektir.

Tedbir 1.4.7: Kırsal alanda fiziksel altyapı iyileştirilecektir.

Tedbir 1.5.1: Sanayi alanları ve tesislerinin çevreye duyarlı ve afetlere dayanıklı şekilde yeniden yapılanması sağlanacaktır.

Tedbir 1.5.2: Bölgede ön plana çıkan madencilik, tekstil, konfeksiyon, tarıma dayalı sanayi, tarım ve hayvancılık ve turizm sektörlerinin ihtiyaçlarına yönelik müdahaleler belirlenecektir.

Tedbir 1.5.3: Sanayinin ulaşım ve lojistik ihtiyaçları karşılanacaktır.

Tedbir 1.5.4: Sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikte iş gücü sağlanacaktır. Afet sonrası bölgedeki imalat sanayinde ihtiyaç duyulan nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi amacıyla mesleki eğitimde usta öğretici ve çırak yetiştirilmesine yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Tedbir 1.5.5: Orta ve yüksek teknolojiye yeni sanayi kümeleri oluşturulacak, katma değerli üretim desteklenecek ve endüstriyel yapı çeşitlendirilecektir.

Tedbir 1.6.1: Bireylerin toplumsal hayata katılımı desteklenecektir.

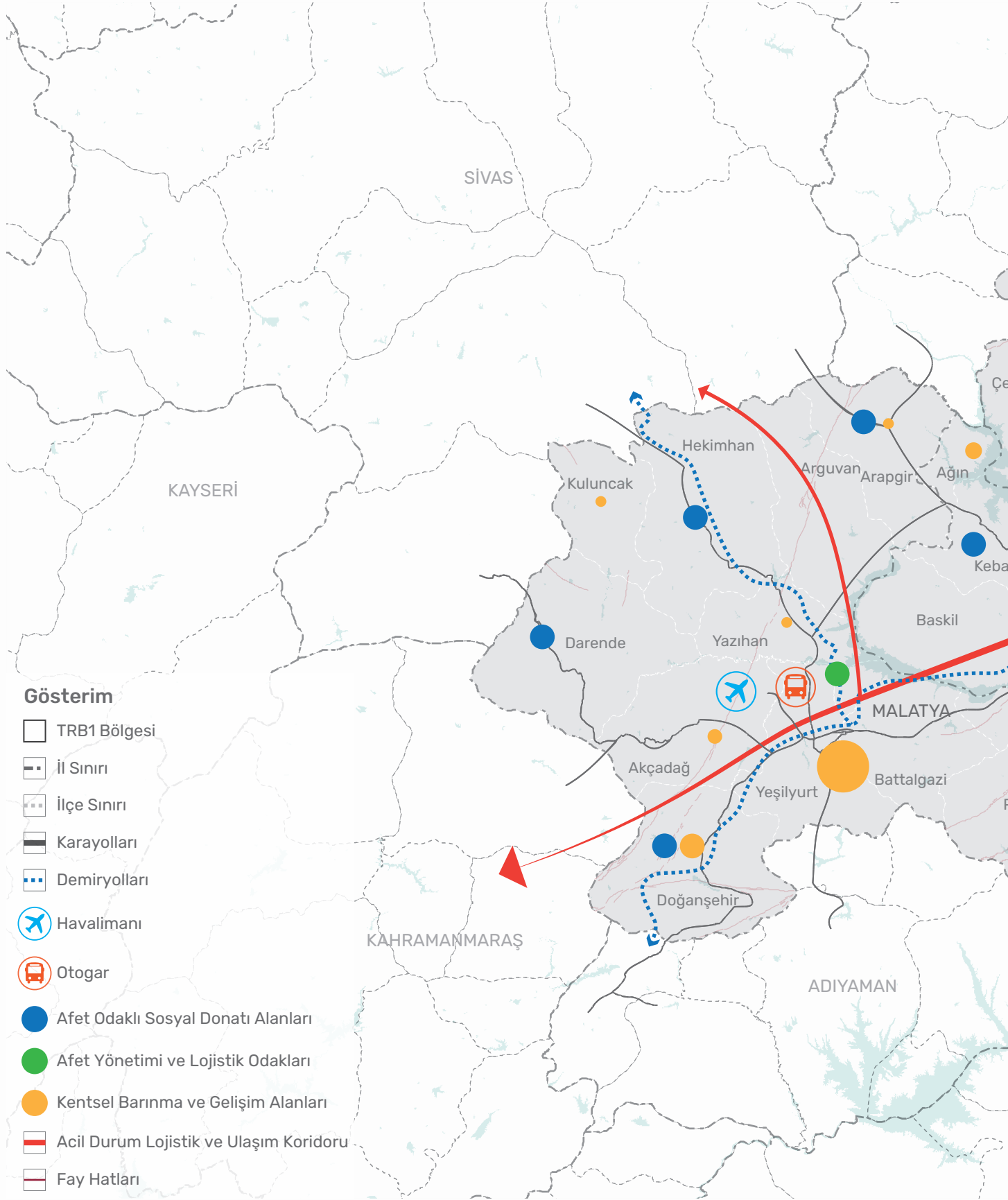
Tedbir 1.6.2: Kamu hizmetlerine erişilebilirlik artırılacaktır.

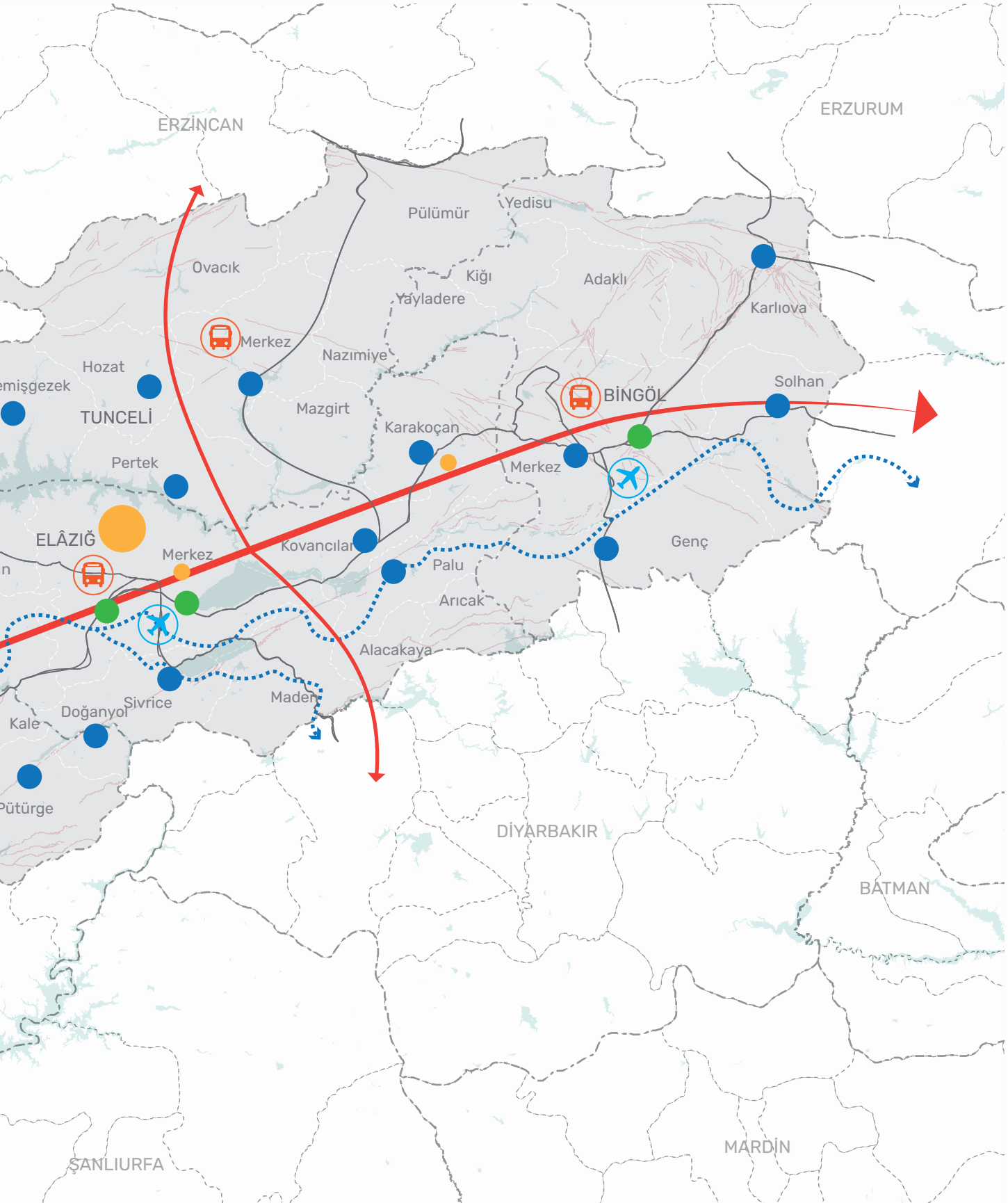
Tedbir 1.7.1: Afet konusunda kurumsal ve beşeri kapasite geliştirilecektir.

Tedbir 1.7.2: Afet konusunda bilinci ve beceriyi artıracak STK'lar desteklenecektir.

Tedbir 1.7.3: Kent konseyleri gibi yapılarla halkın karar alma mekanizmalarına katılımı sağlanacaktır.

Harita 12: Afet Stratejik Öncelik Haritası

1.1. Hedef: Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri ve sanayisi için kısa vadeli fiziksel iyileştirme çalışmalarına devam edilecektir.

Bölge illeri hâlihazırda 2023 yılında 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki Kahramanmaraş depremlerinden oldukça fazla etkilenmiş durumdadır. Malatya'daki sanayi sitelerinde yer alan 4.299 adet iş yerinden 1.348 tanesi ağır hasarlı veya yıkık durumda olup sadece 1.111 tanesi hasarsız durumdadır. Organize sanayi bölgelerinde yer alan 531 iş yerinden 18'i ağır, 26'i orta ve 139'u az hasarlı durumdadır. Elâzığ ilinde ise sanayi sitelerinde 37 orta hasarlı, 7 az hasarlı iş yeri bulunmaktadır. Bu stratejik öncelik kapsamında özellikle Doğu Anadolu fayı üzerinde gerçekleşen son iki depremin derinden etkilediği Malatya ve Elâzığ illerinin ve bu şehirlerdeki sanayi altyapısının tekrar ayağa kaldırılması hedeflenmiştir. Bu kapsamda depremden etkilenen imalat sanayi firmalarının tekrar ayağa kaldırılması, hasar gören veya yıkılan iş yerlerinin rehabilite edilmesi ve tekrar üretime geçebilmelerine yönelik tedbirler ve projelerin kurgulanarak yürütülmesi hedeflenmektedir.

Tedbir 1.1.1 / Deprem sonrası Malatya'nın ihyası kapsamında sürdürülebilir kentsel gelişmeyi sağlayan, kent potansiyellerini ortaya çıkaran, afete duyarlı yerleşim alanları oluşturan, kırsal yerleşimlere ilişkin projeler üreten mekânsal planlama faaliyetleri sürdürülecektir. Bu kapsamda depremden zarar gören konut ve iş yerlerinin yeniden inşası, yeni uydu kentler ile sanayi alanlarının belirlenmesi ve rezerv alanların oluşturulması faaliyetlerine devam edilecektir.

Tedbir 1.1.2 / Çevre düzeni planı, il çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planı vb. mekânsal planlamalar yapılırken doğal afetler, ekonomik krizler, salgın hastalık gibi halk sağlığı krizleri ve benzeri şoklar dikkate alınacaktır. Afet risklerinin değerlendirilmesi, hafifletme önlemleri, acil durum ve kurtarma planlaması unsurları dikkate alınarak afet risk yönetiminde daha güçlü, dayanıklı, yenilikçi ve öncü bölge şehirleri oluşturulacaktır. Mekânsal planlama çalışmalarında dayanıklı topluluklar ve kuruluşlar oluşturulması ile çeşitli zorluk ve belirsizlik türleri karşısında sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasına odaklanılacaktır.

Tedbir 1.1.3 / Deprem sonrası elde edilen tecrübeler ışığında Türkiye Afet Müdahale Planını (TAMP) destekleyici nitelikte afet lojistik planları, il bazında hazırlanacaktır. Bölgenin depremselliği dikkate alınarak başta deprem olmak üzere olası afete durumlarında mal, hizmet ve bilgi akışını planlama, organize etme ve koordine etme, yardım ve kurtarma çabalarını desteklemek için kritik kaynakların mevcut ve etkin bir şekilde dağıtılması süreçleri afet lojistik planlarında detaylandırılacaktır. Ayrıca İl Afet Risk Azaltma Planları (İRAP), ilgili paydaşlarla birlikte yeniden gözden geçirilerek güncelliği sağlanacaktır.

1.2.Hedef: Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri için kısa vadeli ekonomik iyileştirme çalışmaları sürdürülecektir.

Depremin olumsuz ekonomik etkilerinin ivedilikle azaltılması, ticaret ve sanayinin yeniden iyileştirilmesi amacı ile afet nedeniyle zarar görmüş iş yerlerinde ticari hayatı yeniden canlandırmak üzere yeni inşaatların yapımı tamamlanana kadar hizmet sunacak geçici iş yerleri tesis edilmesi, depremden etkilenen firmalara finansman desteği ve istihdam teşviklerinin sağlanması, nitelikli iş gücü göçünün önüne geçilmesi ve tersine çevrilmesi elzemdir.

Tedbir 1.2.1 / Malatya'da iş yerleri yıkık ve ağır hasarlı durumda olan firmalara faaliyetlere başlaması için geçici iş yerleri tahsis edilmeye devam edilecektir. Malatya Valiliğinin 27 Mart 2023 tarihinde yayınladığı verilere göre Malatya'da yıkık, acil yıktırılacak veya ağır hasarlı olduğu tespit edilen 19.672 sanayi ve ticaret işletmesinin mevcuttur. Ticaret ve Sanayi Odası, Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanlığı, Ticaret Borsası ve diğer meslek odaları ile koordinasyon halinde depremde hasar alan iş yerlerinin yeniden işler hale gelmesi amacı ile yapılan geçici çarşılarda, kalıcı iş yerleri yapılarına kadar faaliyetlere devam edecektir.

Tedbir 1.2.2 / Depremden sonra konut stokunun kaybindan kaynaklı ortaya çıkan iş gücü kaybının karşılanmasına yönelik faaliyetler yürütülecektir. Depremden kaynaklı iş gücü kaybının önlenmesine yönelik verilecek istihdam teşvikleri konusunda farkındalık çalışmaları sürdürülecektir. Cazibe Merkezleri Programı kapsamında yapı malzemeleri imalatı sektörü öncelikli olmak üzere yeni yatırımların gerçekleştirilmesine yönelik yatırım destek ve promosyon faaliyetleri yürütülecektir. Başta Avrupa Birliği, Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı olmak üzere dış kaynaklı fonlara yönelik projeler geliştirilerek özel sektör tarafından gerçekleştirilecek yeni istihdamların desteklenmesi planlanmaktadır.

Tedbir 1.2.3 / Depremde işletmesi hasar gören firmalara yönelik finansman desteği, hibe ve teşvikler verilerek üretimin sürdürülebilirliği sağlanacaktır. Ayrıca depremde zarar gören il/ilçelerde OSB, İŞGEM ve SS gibi alanlarda yer alan ya da müstakil sanayi tesisleri güçlendirilecektir.

1.3. Hedef: Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri için kısa vadeli sosyal iyileştirme çalışmalarına devam edilecektir.

Toplumun acil ihtiyaçlarının karşılanması ve normal hayata dönüş sürecinin desteklenmesi amacıyla depremde en fazla etkilenen ilçelerde kısa vadeli sosyal iyileştirme çalışmaları yürütülecektir. Depremzedelerin deprem sonrası psikolojik zorluklarla mücadele etmelerine yardımcı olmak için psikososyal destek hizmetlerine devam edilecektir. Depremden etkilenen ilçelerdeki insanların geçici barınma sağlayacağı konteyner barınma merkezlerinde sosyal faaliyetlere imkân sağlayan üstyapıların sayısı ve etkinliği artırılabilecektir. 2 Aralık 2023 tarihi itibarıyla AFAD kayıtlarına göre 31.626 konteynerde 113.817 kişi konaklamaktadır. Geçici konaklama merkezleri Battalgazi ve Yeşilyurt merkez ilçeleri ile Darende, Doğanşehir ve Akçadağ ilçelerinde kurulmuştur.

Tedbir 1.3.1 / Çocuklar öncelikli olmak üzere konteyner kentlerde barınan depremzedelere yönelik psikososyal destekler sağlanmaya devam edilecektir. 2 Aralık 2023 tarihi itibarıyla Malatya Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne yürütülen psikososyal destek çalışmalarında Malatya'da 20 adet çocuk çadırı kurulmuş olup 104.484 çocuk ile sosyal iyileştirme kapsamında sportif faaliyetler yapılmış ve geleneksel oyunlar oynatılmıştır. Malatya Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Malatya Sağlık İl Müdürlüğü, Malatya İl Müftülüğü, Kızılay-Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri tarafından toplamda 478.681 kişiye psikososyal destek kapsamında ulaşılmıştır. Konteyner kentlerde bireysel başvuru yapan yetişkinlere ve ebeveynleri tarafından başvuru yapılan çocuklara veya yapılan araştırmalarla psikososyal desteğe ihtiyacı olduğu tespit edilen bireylere bireysel görüşmeler, paylaşım toplantılar ve grup terapisi, çocuklar için de oyun terapisi gibi yöntemlerle sağlanan psikososyal desteklere devam edilmesi elzemdir. Resim, müzik, beden ve benzer koordinasyon etkinlikleriyle depremde en çok etkilenen grup olan çocukların eğlenceli vakit geçirerek depremin olumsuz etkilerinden uzaklaştırılmaları sağlanacaktır.

Tedbir 1.3.2 / Konteyner-kentlerde sosyal faaliyetlere imkân veren ortak alanlarda eğitim ve atölye çalışmalarına devam edilecektir. Ortak sosyal alanlarda kadınların mesleki eğitim becerilerinin geliştirilmesi ile çocukların kreş ve kodlama atölyesi ile nitelik kazanmasını sağlayacak, gençlerin verimli vakit geçirebileceği ve değişen sosyal problemlere göre çözüm geliştirilebilecek aktiviteler artırılabilecektir. Yerel yönetimlerin de desteği ile sosyal alanların istihdama ve üretime de katkı sağlaması hedeflenmektedir.

1.4. Hedef: Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli fiziksel iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

Bu hedef kapsamında özellikle Doğu Anadolu fayı üzerinde gerçekleşen son iki depremin derinden etkilediği Malatya ve yine hem 2020 hem de 2023'teki depremlerden etkilenen Elâzığ illerinin fiziksel altyapılarının tekrar ayağa kaldırılması hedeflenmiştir. Ayrıca deprem riski taşıyan Bingöl ve Tunceli illerinin de deprem ve doğal afetlere direncinin fiziksel olarak artırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda depremden etkilenen konutlar, teknik altyapı sistemleri, sosyal altyapılar, ulaşım yapıları, kırsal hizmet yapıları ile turistik ve kültürel yapılar açısından orta ve uzun vadeli fiziksel iyileştirme stratejileri ile bu yapıların doğal afetlere karşı hazır hale getirilmesi hedeflenmiştir. Depremler sonrası yapılan saha çalışmaları ve analizler ışığında bu hedef kapsamında belirlenen tedbir ve projeler aşağıda yer almaktadır.

Tedbir 1.4.1 / Afetlere dayanıklı konut alanları inşa edilecektir. Malatya ve Elâzığ illerinde Toplu Konut İdaresi eli ile yapılacak konutların yanı sıra özel sektör tarafından yapılacak konutların afetlere dayanıklı olarak inşa edilmesi amacı ile gerekli imar planları, zemin etüdü çalışmaları, şehir planlama ve kentsel tasarım çalışmaları ilgili kurumlar tarafından hassasiyetle gerçekleştirilecektir. İl Afet Risk Azaltma Planı(İRAP)ndabelirlenen görev ve sorumluluklar, ilgili kurumlar ve diğer paydaşların etkin katılımıyla gözden geçirilecek ve güncellenecek, böylelikle planın etkinliğine önemli katkılar sağlanacaktır. Bunun yanı sıra, gerçekçi senaryoları içeren afet simülasyonları düzenlenerek, etkili ve verimli tatbikatlar gerçekleştirilecektir. Yine bölgede başta Malatya olmak üzere imara açılmış fakat yapılaşmaya başlanmamış tarım arazilerinin imar durumları bu kapsamda tekrar gözden geçirilecektir. Malatya ilinin afet sonrası nitelikli insan kaynağı için de cazip hale gelmesini sağlayacak barınma olanakları geliştirilecektir. Bingöl ve Tunceli illerinde ise kentsel dönüşüm uygulamalarına hız verilerek yapı stoğunun afetlere dirençli hale getirilmesi sağlanacaktır.

Tedbir 1.4.2 / Afete dayanıklı teknik altyapı sistemleri kurulacaktır. Meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası Malatya özelinde bazı altyapı hizmetleri kısmen verilebilmiş, bazı hizmetler tamamen kesintiye uğramıştır. Benzer sorunların yaşanmaması adına Malatya başta olmak üzere bölge illerinde yeni su depoları ve şebekeleri, kanalizasyon, enerji, doğalgaz, telefon ve benzeri altyapı sistemleri, ilgili kurumlar tarafından afete dayanıklı olarak kurulacak, mevcut altyapı ise afete dayanıklı hale getirilecektir. Afet ve acil durumlarda hayati bir rol oynayan iletişim altyapısı özellikle güçlendirilecek, böylelikle afet anında kesintisiz ve güvenli iletişim sağlanması garanti altına alınacaktır. Afet zamanlarında mevcut hatlarda olabilecek hasarlara karşı yedek/alternatif su ve enerji altyapıları oluşturulacaktır. Teknik gelişmeler ışığında afet erken uyarı sistemleri uygulanarak, deprem erken uyarı sistemi gibi afetin etkileri görülmeden bir süre önce haber verebilen teknolojiler kullanılarak insanların göreceği zarar azaltılacaktır. Stratejik bina ve ulaşım yapılarının yapımında veya iyileştirilmesinde deprem yalıtım teknolojileri kullanılacaktır. Teknik altyapı sistemlerinin kurulması/geliştirilmesi aşamasında çevresel sürdürülebilirlik öncelikli bir konu olacak ve akıllı kent sistemleriyle entegre olması sağlanacaktır.

Tedbir 1.4.3 / Afete dayanıklı sosyal altyapı alanları inşa edilecektir. Hastane, okul, kültürel tesisler ve benzeri sosyal yapılar ilgili kurumlar tarafından afete dayanıklı olarak kurulacak, mevcut altyapı ise afete dayanıklı hale getirilecektir. Malatya özelinde deprem sonrası sosyal yaşamı destekleyecek sosyal altyapıların geliştirilmesine öncelik verilecektir. Elâzığ'da 2020 depremi sonrası kamu yapılarına yönelik hazırlanan güçlendirme projeleri ivedilikle hayata geçirilecektir. Deprem riski artmış olan Bingöl'de kamu yapılarına yönelik deprem performans analizleri yapılacak, sonuçlarına göre güçlendirme veya yerinde dönüşüm projeleri gerçekleştirilecektir. Mevcut yapıların muhtemel deprem sonucunda performans simülasyonlarının yapıp analiz edilebilmesine yönelik gerçek dinamik özelliklerinin tespit edilmesi amacıyla sahada "yapı sağlığı izleme" yöntemlerinin kullanımı, bu sayede elde edilecek gerçek dinamik özelliklerle yapı analizlerinin güncellenmesi sağlanacaktır.

Tedbir 1.4.4 / Afete dayanıklı ulaşım yapıları inşa edilecektir. Depremler sonrasında ulaşım yapılarında meydana gelen hasarlar arama kurtarma, tahliye ve yardım çalışmalarını olumsuz etkilemiştir. Benzer sıkıntıların yaşanmaması adına karayolları, demiryolları ve havayolları gibi ulaşım altyapıları ilgili kurumlar tarafından afete dayanıklı olarak kurulacak, mevcut altyapı ise afete dayanıklı hale getirilecektir. Malatya özelinde deprem sonrası uydu kentlerin merkez ile ulaşımını geliştirmek ve trafik yoğunluğunu azaltmak için kent içi raylı sistem uygulamalarının geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Tedbir 1.4.5 / Afet lojistiği merkezleri yapılacaktır. Afet yönetim faaliyetlerindeki süreçlerin etkin, planlı ve koordineli bir şekilde yerine getirilmesi için farklı yerleşim düzeylerinde afet lojistiği merkezleri kurulacaktır. Malatya özelinde afet yönetim merkezinin Beylerderesi Viyadüğü'nün batısında olması nedeni ile viyadük'te oluşacak bir hasar durumunda kent merkezine erişim sıkıntısının önüne geçilmesi için kent merkezinde afet lojistiği merkezleri planlanacaktır. Yine bölgede afet anında afet lojistiği merkezi olarak kullanılabilir kamu yapıları tespit edilerek afet anında hizmet vermesi için gerekli tadilat ve planlamalar yapılacaktır.

Tedbir 1.4.6 / Kültürel ve turistik yapılar afetlere dayanıklı hale getirilecektir. Malatya özelinde zarar gören kültürel varlıkların ilgili kurumlarca envanterinin çıkarılmasının ardından restorasyon /rekonstrüksiyon işlemlerine destek olunacaktır. Kültür ve turizm altyapısının iyileştirilmesine yönelik destek mekanizmaları uygulanarak bölgedeki paydaşlar aracılığıyla hasarın giderilmesi amacıyla çalışmalar yapılacaktır. Deprem riski artmış olan Bingöl başta olmak üzere kültürel ve turistik yapıların deprem performans analizleri yapılacak, sonuçlarına göre güçlendirme projeleri geliştirilecektir. Bölge'nin öne çıkan turistik cazibe merkezlerinin tanıtımı ve pazarlaması öncelikli olarak ele alınacak ve depremin bölge turizmi üzerinde olumsuz algı oluşturmaya karşı mücadele edilecektir.

Tedbir 1.4.7 / Kırsal alanda fiziksel altyapı iyileştirilecektir. İlçelerde tarımsal sulama altyapısı iyileştirilecek, yeni tesis ve/veya onarım ihtiyaçları giderilecektir. Kırsal kalkınma alanında makineleri zarar gören tarım işletmeleri için bu ilçelerde ortak makine parkı kurularak çiftçilerin bu parkta yer alacak tarım alet ve makinalarını müşterek kullanacakları ve ölçek ekonomisini sağlayacakları model işletilecektir. YER-SİS'te çevresindeki yerleşimlere hizmet sunabilme kabiliyetinde bulunan belde, köy ve kırsal mahalleler ile nüfusu belli bir düzeyin üzerindeki yerlerde yöresel mimariyle uyumlu bünyesinde kreş, sağlık ünitesi, aktivite merkezi, atölyeler gibi ticari ve sosyal alanları barındıran kırsal yaşam merkezlerinin kurulumu desteklenecektir. Ayrıca bölgede tarım ile geçimini sağlayan nüfusun ulusal ve uluslararası fonlardan faydalanma oranını artırmaya yönelik ilgili kurumlar tarafından destek sağlanacaktır.

Proje 1.4.1 / Malatya Kuzey Çevreyolu Kentpark Ticaret Merkezi Projesi**1.5. Hedef: Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri orta ve uzun vadeli ekonomik iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.**

Bu hedef kapsamında son yıllarda gerçekleşen depremlerin derinden etkilediği Malatya ve Elâziğ illerinin sanayi başta olmak üzere ekonomilerinin tekrar ayağa kaldırılması hedeflenmiştir. Ayrıca yine deprem riski taşıyan Bingöl ve Tunceli illerinin de deprem ve doğal afetlere direncinin ekonomik olarak artırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda ön plana çıkan sektörlerle yönelik müdahaleler, sanayinin ulaşım ve lojistik ihtiyaçları, nitelikli iş gücü gibi alanlarda orta ve uzun vadeli ekonomik iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazır hale getirilmesi hedeflenmiştir. Depremler sonrası yapılan saha çalışmaları ve analizler ışığında bu hedef kapsamında belirlenen tedbir ve projeler aşağıda yer almaktadır.

Tedbir 1.5.1 / Sanayi alanları ve tesislerinin çevreye duyarlı ve afetlere dayanıklı şekilde yeniden yapılması sağlanacaktır. Sanayi Siteleri, Organize Sanayi Bölgeleri ve sanayi tesisleri inşa edilirken hem yer seçimleri hem de yapıların planlanmasında afetlere dayanıklı olmasına dikkat edilecektir. Ayrıca güneş enerjisi gibi yenilenebilir enerji sistemlerinin kullanılması teşvik edilecek, enerji tasarrufu odaklı ve çevreye duyarlı kurulumlar özendirilecektir.

Tedbir 1.5.2 / Bölgede ön plana çıkan madencilik, tekstil, konfeksiyon, tarıma dayalı sanayi, tarım ve hayvancılık ve turizm sektörlerinin ihtiyaçlarına yönelik müdahaleler belirlenecektir. Afetlere dayanıklı yeni sanayi siteleri ile mobilya, tekstil, ayakkabıcılık, gıda üretimi vb. alanlarda üretim yapmak üzere ortak işlikler ve mesleki eğitim merkezleri kurulacaktır. Depremde zarar gören ilçelerde yeni işliklerin açılması ve girişimciliğin geliştirilmesi amacıyla yeni İş Geliştirme Merkezlerinin kurulması sağlanacaktır. Malatya sanayisinde önemli yeri olan tekstil sektörünün orta ve uzun vadede gelişimine yönelik mekanizmalar geliştirilecektir. Ayrıca afet bölgesine kısa dönemde gelir getirilmesi ve ekonomik canlılığa katkı sağlanması amacıyla etkinlik bazlı alternatif turizm türleri desteklenecektir.

Tedbir 1.5.3 / Sanayinin ulaşım ve lojistik ihtiyaçları karşılanacaktır. Malatya özelinde sanayi lojistiği için master plan hazırlanacak, bu master plan doğrultusunda yapılacak proje ve faaliyetleri içeren eylem planı hayata geçirilecektir. Bu kapsamda akıllı ulaşım ve lojistik sistemleri, GPS izleme, akıllı envanter yönetimi ve lojistik yönetim yazılımları gibi teknolojik çözümler öncelikli olmak üzere sanayi alanlarında verimliliği artıracak uygulamalar geliştirilecektir.

Tedbir 1.5.4 / Sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikte iş gücü sağlanacaktır. Afet sonrası bölgedeki imalat sanayinde ihtiyaç duyulan nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi amacıyla mesleki eğitimde usta öğretici ve çırak yetiştirilmesine yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Nitelikli istihdamın artırılması için bölge sanayisinin işgücü piyasası açısından cazip kılınmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır. Bu çalışmalar için ulusal ve uluslararası fonlar kullanılarak Malatya ve Elâziğ OSB'de yer alan Meslek Yüksek Okulları vasıtasıyla trimester (üçlü dönem) programları hayata geçirilecektir.

Tedbir 1.5.5 / Orta ve yüksek teknolojili yeni sanayi kümeleri oluşturulacak, katma değerli üretim desteklenecek ve endüstriyel yapı çeşitlendirilecektir. Malatya için tekstil ve gıda sektörleri; Elâziğ için ise mermer ve yapı malzemeleri sektörleri öncelikli olmak üzere kümelenme ve lobi faaliyetleri,

ticaret bakanlığının UR-GE programı gibi enstrümanlar kullanılarak özendirilecektir. Nitelikli üretimin geliştirilmesine yönelik ortak kullanım merkezleri ve akredite laboratuvar gibi nitelikli üstyapıların kurulumu sağlanacaktır. Ayrıca teknoloji ve bilişim alanında girişimciliğin geliştirilmesi ve bu alanda iş gücünün bölgeye çekilebilmesi için çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Proje 1.5.1 / Malatya 1. OSB Fabrika Kuluçkası 3. Etap Projesi

Proje 1.5.2 / Malatya Battalgazi Yeni OSB Alanı Projesi

Proje 1.5.3 / Malatya Yenilikçi Girişim Merkezi ve Yazılım Atölyesi Projesi

1.6. Hedef: Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli sosyal iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

Bu hedef kapsamında özellikle Doğu Anadolu fayı üzerinde gerçekleşen son iki depremin derinden etkilediği Malatya ve 2020 ve 2023'teki depremlerden etkilenen Elâzığ illerinde sosyal iyileşmenin sağlanması, Bingöl ve Tunceli illerinin muhtemel afetlere karşı sosyal açıdan hazırlıklı olması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda toplumsal hayata katılım, kamu hizmetlerine erişilebilirlik ve halkın karar alma mekanizmalarına katılımı gibi alanlarda orta ve uzun vadeli sosyal iyileştirme stratejileri ile sosyal hayatın depremler ve doğal afetlere karşı daha güçlü hale getirilmesi hedeflenmektedir. Depremler sonrası yapılan saha çalışmaları ve analizler ışığında bu hedef kapsamında belirlenen tedbir ve projeler aşağıda yer almaktadır.

Tedbir 1.6.1 / Bireylerin toplumsal hayata katılması desteklenecektir. Malatya özelinde depremden zarar gördüğü tespit edilen ticarethane, alışveriş alanları, çarşı/pazar yerlerinin rehabilitasyonu ve güçlendirilmesi sağlanacaktır. Deprem nedeniyle ailelerini kaybeden yetim çocuklar ile ampute bireyler öncelikli olmak üzere, dezavantajlı gruplara yönelik olarak eğitime katılım, beceri ve nitelik gelişimi, istihdama katılım hususlarında destekler sağlanacaktır. Kırsal kesimde başta öğrenciler olmak üzere, vatandaşların kullanımına sunulabilecek gezici kütüphanelerin temini sağlanacak ve yaygınlaştırılacaktır. Yine geçici barınma alanlarında eksikliği görülen ve temel ihtiyaçlar arasında yer alan tuvalet, duş gibi hayati unsurların yanı sıra çocuk parkları, sağlık merkezleri ve bakımevleri gibi sosyal donatılara yönelik gereksinimler karşılanacaktır.

Tedbir 1.6.2 / Kamu hizmetlerine erişilebilirlik artırılabilecektir. Malatya başta olmak üzere bölge illerinde depremden etkilenenlerin psikososyal destek alabileceği, aynı zamanda gelir getirici faaliyetleri kapsayan ve çeşitli ihtiyaçların giderilebileceği mevcut ADEM, ÇATOM, Gençlik Merkezleri, Engelli Rehabilitasyon Merkezleri ile Yaşlı Bakım Merkezleri ve Huzurevleri gibi yapıların kapasitelerinin güçlendirilerek hizmet verilmesi sağlanacaktır.

1.7. Hedef: Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli kurumsal iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illerinin güvenliğini sağlamak amacıyla, kapsamlı ve uzun vadeli kurumsal iyileştirme stratejileri geliştirilecektir. Öncelikli olarak, yerel yönetimlerin ve kamu kurumlarının afet yönetimi kapasiteleri artırılabilecek; bu doğrultuda, müdahale ekiplerinin koordinasyonu güçlendirilerek hızlı ve etkin bir acil durum müdahale sistemi kurulacaktır. Bunun yanı sıra, halkın afetlere karşı farkındalık düzeyi artırılabilecek ve geniş çaplı eğitim programları devreye sokulacaktır. Afet öncesi, sırası ve sonrasında yapılması gerekenler konusunda bilinçlendirme kampanyaları yürütülerek, her bireyin afet hazırlıklarına katkı sağlaması teşvik edilecektir.

Özellikle okul çağındaki çocuklar için afet eğitimi müfredata eklenecek ve afet tatbikatları düzenlenerek toplumun her kesimi bu süreçlere dâhil edilecektir. Ayrıca, afet riski altındaki bölgelerde yerel toplulukların kendi kendine yeterliliklerini artıracak toplumsal dayanışma ve organizasyon modelleri geliştirilecektir.

Tedbir 1.7.1 / Afet konusunda kurumsal ve beşeri kapasite geliştirilecektir. Özellikle afet öncesi risk yönetiminin, olası afetlere ilişkin iş birliği ve koordinasyonun büyük önem taşıdığı anlaşılmıştır. Risk taşıyan ya da korunması gereken bölgelerin birlikte yönetimi için AFAD, yerel yönetimler ve diğer paydaşların da katılımı ile yeni yönetim mekanizmaları kurulacaktır. Ayrıca Kalkınma Ajansının Teknik Destek programlarıyla afetlerde görev alan kamu personellerine verilecek eğitimlerle afete hazırlık ve afete müdahale alanlarında kurumsal kapasitenin artırılması sağlanacaktır.

Tedbir 1.7.2 / Afetlere duyarlı bir yaşam kültürü geliştirebilmek için toplumun genelinde afetlere karşı bilgi ve farkındalığı artırmaya yönelik çalışmalar yürütülecek ve afet konusunda bilinci ve beceriyi artıracak STK'lar desteklenecektir. Kentin sosyal dirençliliği artırılacak, afet ve acil durumlara yönelik olarak toplumun bilgi ve farkındalık düzeyi geliştirilecektir. Bu kapsamda, iller genelinde mahallelerden başlayarak toplumun her kesimine yönelik bilgilendirme faaliyetleri ve eğitimler düzenlenecektir. Kamuoyunda ilgi ve farkındalık oluşturacak iletişim kampanyaları hayata geçirilecek; toplumun farklı kesimlerini hedefleyen kamu spotu, konferans, etkinlik, program, yarışma vb. uygulamalar gerçekleştirilecektir. Toplumda afet öncesinde, esnasında ve sonrasında müdahaleye yönelik aktif görev alabilecek, gerekli ekipman ve bilgiye sahip gönüllü havuzları oluşturulacak, aktif hemşerilik desteklenerek, yerel gönüllü örgütlenmelere ve afet gönüllü sistemine vatandaşların katılımı artırılacaktır. Bireylerin ve toplumun kendini güvende hissetmesi ancak yaşadığı çevredeki afet risklerinin farkında olması, zarar azaltma için yapılan çalışmalar hakkında bilgi sahibi olması ve afet yönetimi çerçevesinde üzerine düşen görevlerin farkında olması ile mümkün olabilecektir. Bu doğrultuda, bireylerin afet öncesinde, afet sırasında ve sonrasında yapması gerekenler hakkında düzenli olarak bilgilendirilmeleri ve bilgiye erişebilmeleri gerekmektedir. Afetlerde ve afet sonrası dönemlerde sivil toplum kuruluşlarının etkinliğinin artırılmasına yönelik eğitim, danışmanlık ve ilgili kamu kurumları ile entegre olmasını sağlayacak projelere dâhil olma faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Tedbir 1.7.3 / Kent konseyleri gibi yapılarla halkın karar alma mekanizmalarına katılımının artırılacaktır. Deprem sonrası dönemde fiziksel, ekonomik ve sosyal iyileştirme faaliyetleri ile afet bölgesinin yeniden planlanmasına halkın da katılımını sağlayacak mekanizmalar hayata geçirilecektir. Kent sakinlerini ve kurumları harekete geçirecek ve çabalarını yerel ölçekte koordine edecek, çok paydaşlı afet odaklı eğitim merkezlerinin kurulması sağlanacaktır. Yaygın kitle iletişim araçlarının ve dijital medyanın etkin kullanımı ve akıllı şehircilik uygulamalarıyla toplumun afetler hakkında doğru bilgiye erişimi ve düzenli bilgilendirilmesi sağlanacaktır. Malatya ve Elâzığ özelinde var olan kent konseyleri işletilecek, Bingöl ve Tunceli illerinde kent konseyleri kurulması için çalışmalara başlanacaktır.

2. STRATEJİK ÖNCELİK: BÖLGE SANAYİNİN DIŞA AÇILMASI VE KÜRESEL REKABET EDEBİLİRLİĞİN GÜÇLENDİRİLMESİ

2024-2028 Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisine göre ülkelerin ekonomik kalkınmasında başat rol oynayan imalat sanayi sektörünün hacmi, ülkeler arası rekabetçi üstünlük sağlamada belirleyici konumundadır. Büyüme, verimlilik artışı ve istihdama önemli katkılar yapan imalat sanayiinin Türkiye'deki mevcut yapısının dönüşümü, ekonomik büyüme ve kalkınma sürecinin devam ettirilmesi için bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır(KAGM, 2023). Dolayısıyla ulusal ve uluslararası rekabetçiliğin güçlendirilmesi için bölgedeki firmaların da çok büyük bir yüzdesini oluşturan aile şirketlerinin kurumsal yapıya ulaştırılması önem arz etmektedir. İmalat sanayinde katma değer artırılabilmesi için ilgili paydaşların hemfikir olduğu müdahale alanları olarak; aile şirketlerinin kurumsallaştırılması, altyapı eksikliklerinin giderilmesi ve istihdam artırıcı sektörlerin desteklenmesi sıralanabilir. Bölgede faaliyet gösteren imalat sanayi işletmelerinin stratejik yönetim yetkinliklerinin geliştirilmesini, kurumsal yapılarının güçlendirilmesini ve küresel rekabet gücünün artırılmasını sağlayarak bölge sanayinin dışa açılması ve küresel rekabet edebilirliğin güçlendirilmesi stratejik öncelik olarak belirlenmiştir.

TRB1 Bölgesi, yeni teşvik sisteminin sunduğu avantajlar ile yatırımcılar için daha cazip bir bölge haline gelmiştir. Son yıllarda artan imalat sanayi yatırımlarına paralel olarak üretim, istihdam ve ihracatta önemli gelişmeler yaşanmıştır. Ancak 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremler TRB1 Bölgesi illerini de etkilenmiştir. Malatya TRB1 Bölgesinde depremden en kötü etkilenen il olurken sanayi bölgeleri, özellikle de Malatya şehir merkezindeki sanayi sitesi ciddi hasar almıştır.

Bölgenin en büyük şehri olan Malatya, kayısı üretiminde ülkenin en önemli merkezi konumundadır. Ayrıca tekstil ve konfeksiyon sektöründe ülkenin önemli üretim ve ihracat merkezlerinden biridir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2017 yılında yaptığı Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasına (SEGE) göre TRB1 Bölgesinin ve Doğu Anadolu Bölgesinin en gelişmiş ili olan Elâziğ madencilik, mermer, yapı malzemeleri ve döküm sektörlerinde bölgenin lokomotifi konumundadır. Bingöl son dönemde ilde yapılan büyük ölçekli süt üretim tesisinin faaliyete geçmesiyle birlikte bölgede süt ürünleri imalatı sektöründe öne çıkan bir şehir konumu kazanmıştır. Ayrıca son yıllarda tekstil ve konfeksiyon sektöründe de önemli yatırımlar yapıldığı şehirde imalat sanayi gelişme sürecine girmiştir.

TÜİK verilerine göre TRB1 Bölgesinin 2022 yılında toplam 825,6 milyon dolar ihracatı bulunmaktadır. 2017 yılına göre 2022 yılı bölge ihracatı %47, 2012 yılına göre ise %239 artış göstermiştir. Bölge genelinde yapılan ihracatın neredeyse %99'u Malatya ve Elâziğ illerinden gerçekleşmektedir. Özellikle imalat sanayi alanındaki yeni yatırımların katkısı ile bölge ihracatının 2028 yılında yaklaşık 2 milyar dolar seviyesine ulaşması hedeflenmektedir.

Sanayi sektörün için 2021 yılı TRB1 Bölgesinin Gayri Safi Millî Hasılasındaki aldığı pay %15'tir. 2011 yılı payı %11,2 olduğu değerlendirildiğinde bölgedeki sanayi sektörünün son 10 yılda teşviklerin de etkisi ile büyüme eğiliminde olduğu ve ulusal ortalamaya yakınsama trendinde olduğu görülmektedir.

Girişimci Bilgi Sisteminde TRB1 Bölgesi için imalat sanayi alt sektörlerinde en fazla yatırım teşvik belgesi alınan yatırım konuları, ihracatın sektörlerle göre dağılımı ve kapasite raporlarının faaliyet alanına göre dağılımına bakıldığında yatırım konularının teknoloji seviyesinin düşük ve düşük orta

teknolojili ürünler olduğu görülmektedir. TRB1 Bölgesi için en çok satış yapan on imalat sektörü sırasıyla; gıda ürünlerinin imalatı, tekstil ürünlerinin imalatı, giyim eşyalarının imalatı, diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, ana metal sanayii, kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı, fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç), makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı, mobilya imalatı ve kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatıdır.

TRB1 Bölgesine bakıldığında Malatya’da 1 teknoloji geliştirme bölgesi, 4 Ar-Ge merkezi, 1 tasarım merkezi, Elâzığ’da 1 teknoloji geliştirme bölgesi ve 2 Ar-gGe merkezi mevcuttur. Bölgenin toplam patent başvuru sayısının Türkiye’ye oranı son 5 yılda %0,41’den %0,91’e yükselmiştir. TRB1 Bölgesi, faydalı model başvuru sayıları açısından incelendiğinde son yıllarda başvurularda bir artış olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumun da etkisiyle %0,55 olan faydalı model başvuru sayılarının TRB1/TR oranı %1,18’e kadar çıkmıştır. Her ne kadar patent ve faydalı model başvuru sayıları ile yeni kurulan Ar-Ge ve tasarım merkezi sayılarında olumlu artışlar olsa da mevcut durum bölgenin yenilikçilik kapasitesi açısından yeterli görülmemektedir.

Bölge sanayi altyapısı irdelendiğinde, Malatya’da 3, Elâzığ’da 2, Tunceli ve Bingöl’de ise birer adet faaliyette olan organize sanayi bölgesi (OSB) bulunmaktadır. Malatya’da ve Elâzığ’da ikişer OSB’nin ise kurulum süreci devam etmektedir. TRB1 Bölgesi toplam 3.529 hektar organize sanayi bölgesi sanayi alanı ile ülke genelindeki OSB alanlarının %3,23’ünü oluşturmaktadır. Organize sanayi alanlarında devam eden altyapı ve kamulaştırma projeleri ivedilikle tamamlanıp parsellerin yeni yatırımcılara sunulması, bölge sanayi sektörünün GSYH ve istihdam oranının ulusal ortalamaya yakınsamasını hızlandıracaktır. Bölgenin toplam sanayi alanı 4.834 hektar olup ülkedeki toplam sanayi alanının %1,74 ’ünü oluşturmaktadır. OSB alanlarına göre toplam sanayi alanı ulusal payının düşük olmasının temel sebebi, bölgenin plansız sanayi alanlarının az olmasından kaynaklıdır. TRB1 Bölgesinde sanayi sitelerinde 4.468, organize sanayi bölgelerinde ise 566 firma faaliyet göstermektedir.

Bu verilerin etkisiyle TRB1 Bölgesi, 2020 yılında tüm ulusal katma değerın %1,36’sını üreterek Türkiye’nin toplam katma değeri içindeki payına göre 26 İBBS Düzey 2 bölgesi arasında 21’inci sırada yer almıştır. Bölge sanayinin dışa açılması ve küresel rekabet edebilirliğin güçlendirilmesi stratejik önceliği ile bölgenin ürettiği katma değerin ve refahın artırılması hedeflenmektedir. Nitekim 2024-2028 Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi vizyonu “Küresel rekabette söz sahibi, refah düzeyi yüksek ve dirençli bölgeleriyle, yerel dinamiklerini kullanarak topyekûn kalkınmış bir Türkiye” olarak belirlenmiştir. Söz konusu stratejik öncelik de 2024-2028 dönemi için belirlenen bölgesel gelişme vizyonunun “küresel entegrasyon, rekabetçilik, yakınsama ve afet sonrası ihya” şeklinde ifade edilen dört gelişme boyutu ile uyum içerisindedir. Bu kapsamda bölge planında belirlenen bu stratejik önceliğin, bölgesel gelişme boyutlarıyla ortaya konulan stratejik amaçları arasında yer alan “Bölgelerin küresel ekonomik entegrasyonunun güçlendirilmesi”, “Bölgelerin rekabet edebilirliklerinin artırılması” ve “Bölgeler arası ekonomik ve sosyal yakınsamanın sağlanması” amaçlarına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi

Tedbir 2.1.1: Kamu-üniversite-sanayi iş birliklerinin geliştirilmesine yönelik program ve faaliyetler yürütülecektir: Üniversite-sanayi iş birliğinin geliştirilmesi kapsamında akademisyen-firma eşleştirmelerinin sağlanmasına, ilgili tarafların bir araya getirilmesine yönelik organizasyonlar yapılacaktır.

Tedbir 2.1.2: Bölgedeki Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinin kapasitesi geliştirilecektir.

Tedbir 2.1.3: Ar-Ge ve yenilikçilik faaliyetlerine yönelik bölge işletmelerine eğitim, mentorluk ve danışmanlık hizmetleri sağlanacaktır.

Tedbir 2.1.4: Rekabetçi sektörler arasında yer alan potansiyel sektörler için yapılacak değer zinciri analizleri kapsamında, sektör ya da ürün bazlı yükseltme planları hazırlanacak ve uygulamaya geçirilmesi sağlanacaktır.

Tedbir 2.1.5: Bölgedeki ihracatçı firmaları bir araya getirilerek Fırat İhracatçı Birliği kurulacaktır.

Tedbir 2.1.6: Firmaların dış pazarlara giriş için ön şart olarak sahip olması gereken kalite sistemleri ve/veya sertifikasyon süreçlerine uyum için üretim altyapılarının geliştirilmesi sağlanacaktır.

Tedbir 2.2.1: Bölgedeki işletmelerin "Avrupa Yeşil Mutabakatı"na uyumlu hale getirilmesi kapsamında üretim hatlarını dönüştürmesi için teşvik ve destek programları yürütülecek, farkındalık artırma çalışmaları yapılacaktır.

Tedbir 2.2.2: Döngüsel ekonomiye geçiş kapsamında bölgesel simbiyoz olanakları tespit edilip hayata geçirilecektir.

Tedbir 2.2.3: Malatya'da Sürdürülebilir Üretim ve Döngüsel Ekonomi konusunda proje pazarı organize edilecektir.

Tedbir 2.2.4: Malatya Yetkinlik ve Dijital Dönüşüm Merkezi (Model Fabrika) ile bölgedeki işletmelere dijital dönüşüm ve yalın üretim konusunda eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilecektir.

Tedbir 2.2.5: Kaynak verimliliği, yalın üretim ve dijital dönüşümün işletmelerin içselleştirmesinin sağlanmasına yönelik eğitimler, mentorluk ve danışmanlık hizmetleri, seminerler ve panel etkinlikleri organize edilecektir.

1
HEDEF

Bölgedeki işletmelerin Ar-Ge ve yenilikçilik yetkinlikleri artırılarak orta ve yüksek teknolojili ürünlerin bölgenin toplam ihracatındaki payı yükseltilecektir.

2
HEDEF

İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin sürdürülebilir üretim ve döngüsel ekonomiye geçişi hızlandırılacaktır.

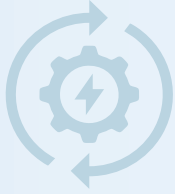
3
HEDEF

Yeşil altyapı yatırımları ile sanayi altyapısı güçlendirilecektir.

Küresel rekabete uyum sağlayabilecek insan kaynakları geliştirilecek ve girişimcilik desteklenecektir.

4 HEDEF

İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.

5 HEDEF

Tedbir 2.3.1: Organize Sanayi Bölgesi bünyesindeki toplam sanayi alanı ve parsel sayısı artırılması amacı ile yeni organize sanayi bölgelerin kurulumu sağlanacak, mevcut OSB'lerin genişleme çalışmaları hızlandırılacaktır.

Tedbir 2.3.2: Bölgedeki OSB'lerin altyapıları güçlendirilecek, verimliliği, çevresel sürdürülebilirliği ve rekabet gücünü artırıcı projeler hayata geçirilecektir.

Tedbir 2.3.3: Girişimcilere daha etkin hizmetler verebilmesi hedefi ile ilçelerde sanayi siteleri yaygınlaştırılacak ve mevcut sanayi sitelerinin altyapısı güçlendirilecektir.

Tedbir 2.3.4: Malatya'da Lojistik Merkezi Projesi hayata geçirilecektir.

Tedbir 2.4.1: Kentsel istihdamın artırılmasına hızla katkı sağlayabilecek yeni iş alanları öncelikli olmak üzere mesleki ve teknik eğitimlerin niteliği ve niceliği artırılacaktır.

Tedbir 2.4.2: Yerel aktörlerin (işletmeler, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler vd.) yönetim ve işletme uygulamalarının iyileştirilmesine, pratik sorunlarının çözüme kavuşturulmasına, organizasyonların performansının artırılmasına, diğer organizasyonların deneyimlerinden ders almalarına ve yeni iş fırsatları kollarına yardımcı olacak yönetim danışmanlığı konusunda faaliyetler ve destek uygulamaları geliştirecektir.

Tedbir 2.4.3: Bilişim temelli girişimciliğin fikirden şirketleşmeye giden süreçte desteklenmesi ve fonlanması sağlanacaktır.

Tedbir 2.4.4: Bilgi teknolojileri alanında insan kaynağının geliştirilmesine yönelik eğitimler düzenlenecektir.

Tedbir 2.4.5: Bölgesel beşeri sermayenin ve sosyal girişimciliğinin desteklenmesine yönelik dış kaynaklı fonların bölgede kullanılması yaygınlaştırılacaktır.

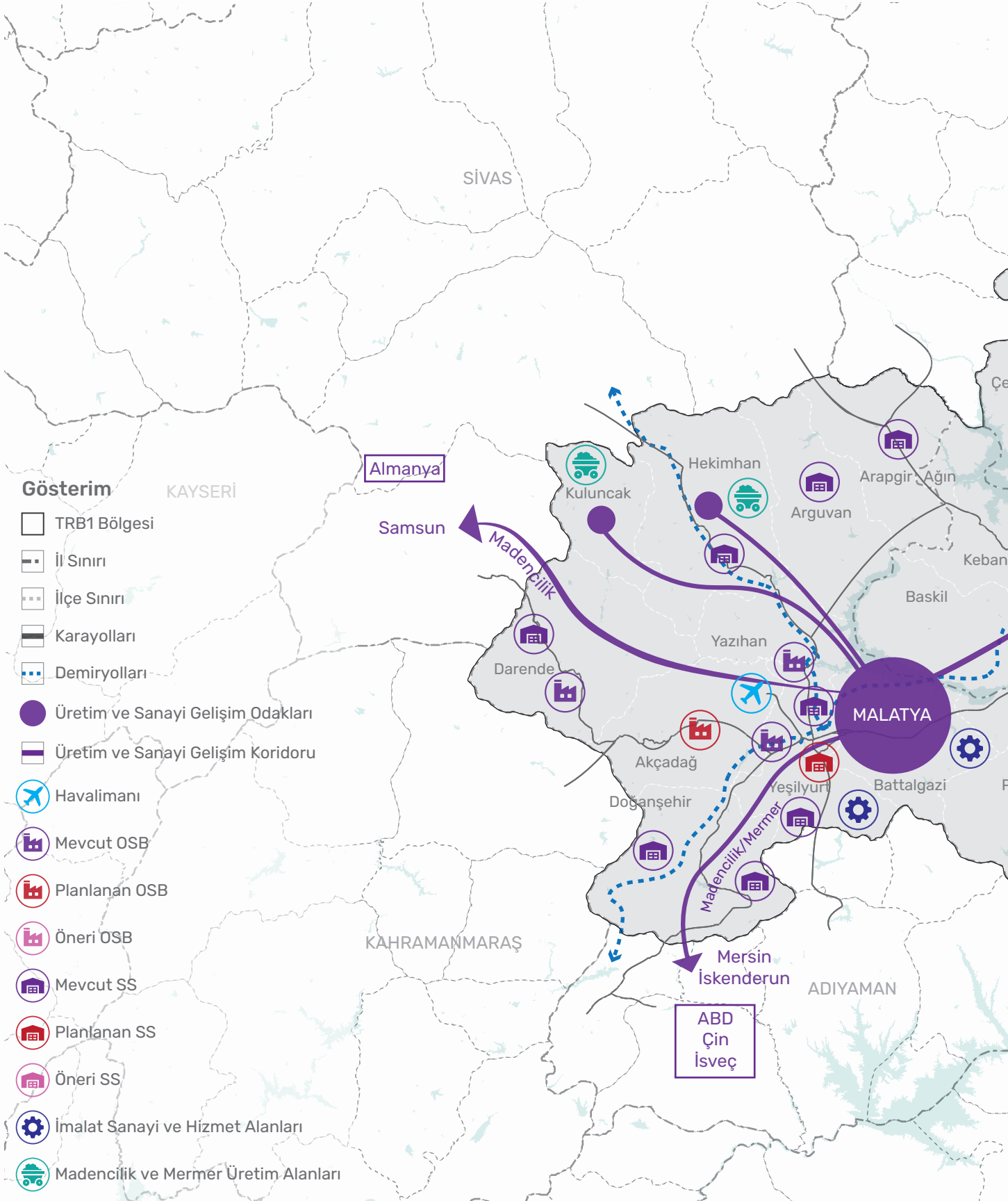
Tedbir 2.5.1: Malatya, Elâzığ, Bingöl ve Tunceli Yatırım Destek Ofisleri tarafından yatırım promosyon çalışmaları yoğunlaştırılarak, yatırım ortamı tanıtılacaktır.

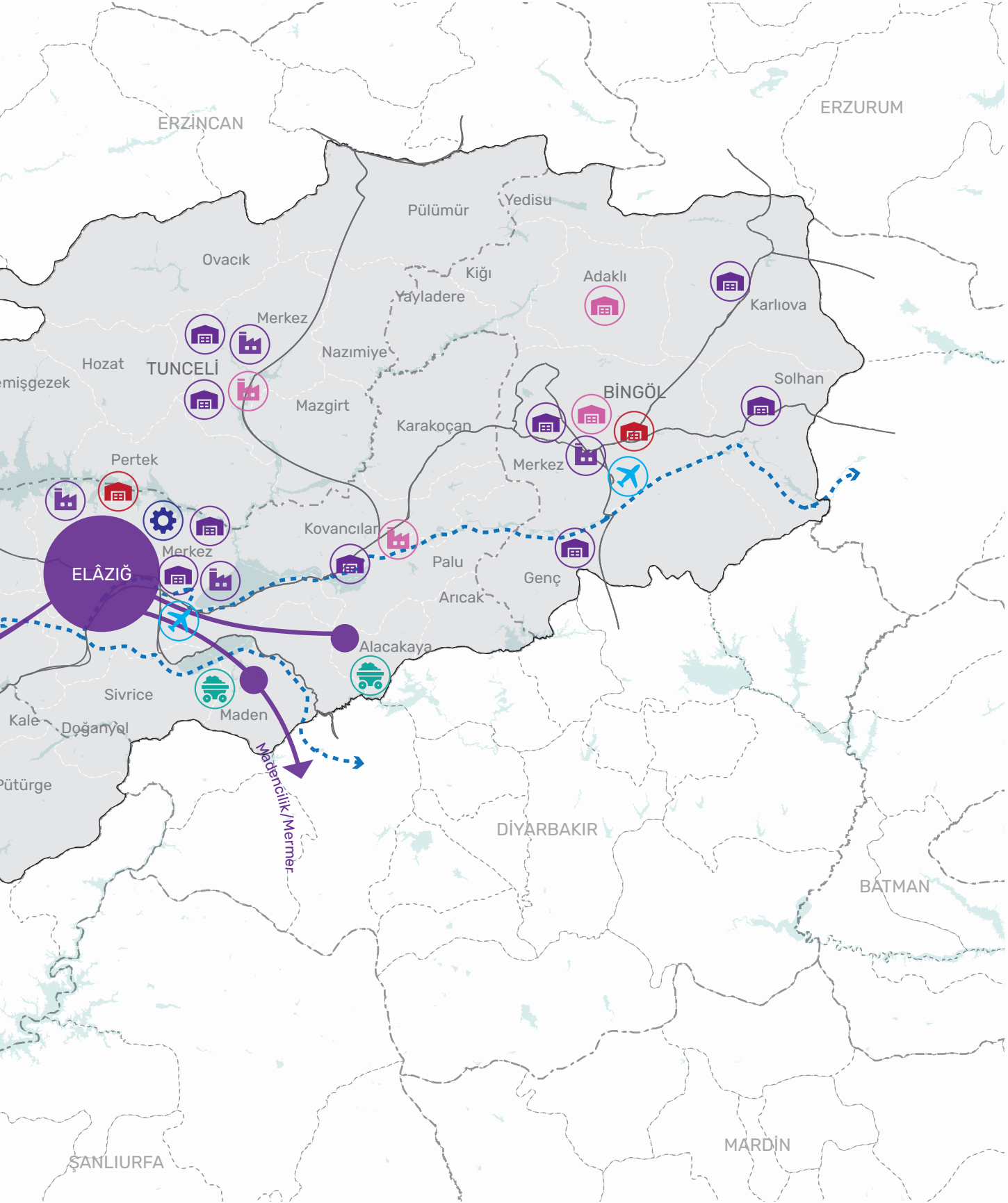
Tedbir 2.5.2: Proje bazlı teşvik ile büyük ölçekli bölgesel bir yatırımın hayata geçirilecektir.

Tedbir 2.5.3: Tunceli'ye Türkiye'nin 18. TEKMER'i kurulacaktır.

Tedbir 2.5.4: Malatya ve Elâzığ'daki girişimcilik merkezlerinin hizmet kaliteleri ve kapasiteleri artırılacaktır.

Harita 13: Sanayi Stratejik Öncelik Haritası

Stratejik öncelik altındaki hedefler ve bu hedeflere altlık teşkil eden tedbir, proje ve programlar, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinin kapsamında belirlenen “Sanayi-Lojistik-Ulaşım”, “Girişimcilik, Ar-Ge ve Yenilikçilik”, “Yeşil Büyüme”, “Dijitalleşme” gelişme eksenleri dikkate alınarak katılımçılık prensibi ile bölge paydaşları ile istişare halinde belirlenmiştir.

2.1. Hedef: Bölgedeki işletmelerin Ar-Ge ve yenilikçilik yetkinlikleri artırılarak orta ve yüksek teknolojili ürünlerin bölgenin toplam ihracatındaki payı yükseltilecektir.

İhracatın ekonomik göstergeler ve büyüme üzerindeki etkisinin artması, yeni istihdamların oluşturulması ve dış ticaret açığının azaltılması için yüksek katma değerli ürünlerin üretilerek ihraç edilmesi gerekmektedir. Dış ticaret açığının azaltılması için ilk olarak açığın büyümesinde rol oynayan, katma değeri yüksek ve temini de çoğunlukla ithalat ile mümkün olan ürün gruplarına göre sektörlerin belirlenmesi ve belirlenen sektörlerle yönelik yatırımların yapılması gerekmektedir. Ayrıca hâlihazırda üretilen ürünler için de Ar-Ge, yenilik, tasarım ve markalaşma gibi unsurlar üzerine eğilerek katma değer artışı sağlanmalıdır. Üniversite-sanayi iş birliği faaliyetleri kapsamında bilim insanlarına ve firmaların yetkinleştirilmiş Ar-Ge mühendislerine, uygun çalışma ve araştırma ortamının sağlanarak, Ar-Ge faaliyetleri sayesinde yeni ve katma değeri yüksek ürün geliştirmelerine imkân sağlanması gerekmektedir. Diğer taraftan kaliteli ve katma değeri yüksek ürünleriyle ihracat yapma potansiyeli olan ama ihracat yapmayan imalat sanayi firmalarının tespiti ve bu firmaların sorunlarına çözümler üretilmesi de bu hedef kapsamında önem arz etmektedir.

Katma değer artışı sağlayacak bir diğer husus da üretim maliyetlerinin azaltılması olup imalat sanayi özelinde; girdi ve çıktılarının analiz edilmesi, üretim yöntemlerinin iyileştirilmesi/dijitalleşmesi ve kaynakların verimli/etkin tüketimi ve yönetimi ile mümkündür. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Ekonomik Gelişmeler verileri incelenerek 2021 yılı GSYH Sektörel Büyüme Hızlarına bakıldığında imalat sanayi sektöründe bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 17,2 oranında değişim gözlemlenmiş olup katma değer yüzde 10,7 oranında artmıştır. KOBİ'lerin büyük ölçekli işletmeler ile kıyaslandıklarında yapılarının daha esnek olabilmesi ve ihracat süreçlerine adaptasyonlarının nispeten kısa olması bu işletmelerin de ihracatta başarılı olabilmelerine imkan sağlayan bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu avantajların, bölgedeki KOBİ'lerin ihracat yapabilir hale getirilmeleri noktasında değerlendirilmesi ve geleneksel dış ticaret süreçlerinin yanı sıra elektronik ortamdaki global pazaryerinde yapılacak ihracat süreçlerine entegre edilmelerinde kullanılması elzemdir. Bu noktada ihracatın içselleştirilmesi, bir pazarlama işlevi olarak bölgedeki işletmelerin programlarına alınması ve bu konuya gereken önemin verilmesi önem taşımaktadır.

Sanayi işletmelerinin hem ulusal hem de global pazarlardaki rekabet edebilirliği, yönetimlerinin kurumsal bir yapıya bürünmesi, ürettikleri mamul ve ara mamullerin özgün ve/veya işlevsel tasarımda olması, Ar-Ge süreçlerinin de etkisiyle dayanıklılık ve fonksiyonelliklerinin artırılması, yenilikçi ve pazara arz edildiğinde talep oluşturacak ürünler üretilmesi gibi organik yonden birbirine bağlı birçok süreç ve yetkinliğe bağlıdır. Bu kapsamda bölgedeki işletmelerin kurumsallaşması, yetkinliklerinin artırılması ve rekabet edebilirliklerinin tesis edileceği sürdürülebilir yenilikçilik ekosistemi kurulması, üretilen ürünlerin katma değerinin yükseltilmesi ve bu ürünlerin ihraç edebilir olması için program ve tedbirler belirlenmiştir.

Tedbir 2.1.1 / Kamu-üniversite-sanayi iş birliklerinin geliştirilmesine yönelik program ve faaliyetler yürütülecektir. Üniversite-sanayi iş birliğinin geliştirilmesi kapsamında akademisyen-firma eşleştirmelerinin sağlanmasına ve ilgili tarafların bir araya getirilmesine yönelik organizasyonlar

yapılacaktır. İl ölçeğinde oluşturulan Sanayi ve Teknoloji İşbirliği Kurulu (SANTEK), faaliyetlerini bilimsel ve teknolojik çalışmaların katma değere dönüşmesine yönelik olarak sürdürecektir. COSME Tek Pazar Programı faaliyetleri kapsamında bölge firmalarının AB üyesi ülkelerde aynı sektörde faaliyet gösteren firmalarla ve Ar-Ge merkezleriyle ortak proje kurgulamasına yönelik faaliyetler güdülenecek ve bölge firmaları için iş birliği olanaklarını geliştirmek üzere ağ geliştirme faaliyetleri düzenlenecektir. UR-GE programları ile firmaların ihracata yönelik ortak eylem ve faaliyetlerinin desteklenmesi sağlanacaktır.

Tedbir 2.1.2 / Bölgedeki Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinin kapasitesi geliştirilecektir. 2018 yılına kadar sadece 1 adet Ar-Ge Merkezinin olduğu TRB1 Bölgesi illerinde gerek "5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun"da kurulum sürecinin kolaylaştırılması, gerekse yürütülen iş birliği çalışmalarıyla bölgedeki Ar-Ge ve Tasarım Merkezi sayısı 7'ya çıkmıştır. Bölgedeki Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinin sayısı artırılabilecek, Ar-Ge ve Tasarım Merkezi kurulum sürecindeki firmalara teknik danışmanlık ve mentorluk desteği sağlanacaktır. Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinin kurumsal kapasitelerinin artırılmasına yönelik eğitim, danışmanlık ve mentorluk hizmetleri sağlanacaktır. Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinin birbirleriyle ve diğer işletmelerle iş birlikleri geliştirmesi ve ortak proje gerçekleştirmeleri sağlanacaktır.

Tedbir 2.1.3 / Ar-Ge ve yenilikçilik faaliyetlerine yönelik bölge işletmelerine eğitim, mentorluk ve danışmanlık hizmetleri sağlanacaktır. Fırat Kalkınma Ajansı tarafından yürütülecek teknik destek programlarıyla işletmelerin Ar-Ge ve yenilikçilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik teknik destek sağlanacaktır. TÜBİTAK tarafından yürütülen KOBİ Mentor Arayüzü (BİGG+) Çağrısı gibi programlardan bölgedeki işletmelerin azami ölçüde faydalanması sağlanacak, işletmelerin iş geliştirme ve yenilik kapasitelerini artırmaya yönelik mentorluk faaliyetleri desteklenecektir. Depremde iş yeri hasar alan ve veya etkilenen bölge işletmeleri öncelikli olmak üzere afet dirençliliği konusu da dâhil olmak üzere yönetim danışmanlığı sağlanacaktır.

Tedbir 2.1.4 / Rekabetçi sektörler arasında yer alan; tekstil, madencilik, gıda sanayi, mobilya, makine ve aksesuarları gibi sektörler için yapılacak değer zinciri analizleri kapsamında, sektör ya da ürün bazlı yükseltme planları hazırlanacak ve uygulamaya geçirilmesi sağlanacaktır. İlgili paydaşlar arasında koordinasyon sağlanarak iyileştirme fırsatlarının nerede olduğunu anlamak için bir ürün ve/veya ürün grubunun değer zincirindeki her bir faaliyetin değerlendirildiği, süreçlerin nihai ürün veya hizmetine nasıl değer kattığını veya nasıl değer çıkardığının ortaya koyulmasına yönelik değer zinciri analiz çalışmaları yürütülecektir. Yükseltme planlarının hayata geçirilmesine yönelik destek programları ve koordinasyon faaliyetleri yürütülecektir.

Tedbir 2.1.5 / Bölgedeki ihracatçı firmalar bir araya getirilerek Fırat İhracatçı Birliği kurulacaktır. 2022 yılında 825,6 milyon dolar ihracat gerçekleştiren TRB1 bölgesi illerinden Elâziğ, Bingöl ve Tunceli illeri Doğu Anadolu İhracatçıları Birliği (DAİB), Malatya ise Güneydoğu Anadolu İhracatçıları Birliğinin (GAİB) hizmet alanındadır. Bölge illeri ile birlikte bazı çevre illerini de içine alan Fırat İhracatçı Birliğinin kurulması ile lobi faaliyetlerinin daha etkin yürütülmesi ve sektörel kümelenmelerin bir çatı altında güdülenmesi ve desteklenmesi sağlanacaktır.

Tedbir 2.1.6 / Firmaların dış pazarlara giriş için ön şart olan kalite sistemleri ve/veya sertifikasyon süreçlerine uyum için üretim altyapılarının geliştirilmesi sağlanacaktır. Dış pazarlara uyum ve entegrasyon çerçevesinde Fırat Kalkınma Ajansı destek programları tasarlanacak ve uygulanacaktır. KOSGEB tarafından yürütülen "Uluslararası Hızlandırıcı Programı" ile bölgede gerçekleştirilen

teknolojik ürünlerin uluslararası pazarlarda yer alması, yerli teknoloji yoğun başlangıç işletmelerinin gelişmiş girişimcilik ekosistemleri içerisinde yer alması ve ihracatlarının artırılması sağlanacaktır. Bölgedeki işletmeleri yurt dışına açmak ve KOBİ'lerin yurt dışı pazar paylarını artırmak amacı ile KOSGEB tarafından yürütülen "Yurt Dışı Pazar Destek Programı" yaygınlaştırılacaktır.

Proje 2.1.1 / Malatya Tam Akredite Tekstil Test Laboratuvarı Projesi

2.2. Hedef: İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin sürdürülebilir üretim ve dögüsel ekonomiye geçişi hızlandırılacaktır.

Bölge illerinde atıkların geri dönüştürülerek ekonomiye kazandırılması, işletmelerin enerji ve temiz üretim etütleriyle üretimde kullanılan makine/ekipman, ham madde, su, enerji ve insan kaynağının verimliliğinin artırılması ve iyileştirme alternatiflerinin tespit edilmesi, yenilenebilir enerji kaynaklarının, atık su geri kazanımının ve bunların kullanımının yaygınlaştırılması gerekmektedir. Ayrıca belirli bir sektörde faaliyetlerini sürdüren ve birbirleriyle etkileşim içinde olan şirketler, hizmet sağlayıcılar, tedarikçiler ve üst kuruluşlarının oluşturduğu kümelenme grupları temiz (sürdürülebilir) üretim uygulamaları için desteklenmelidir.

Ülkenin toplam ihracatının önemli bir kısmının Avrupa Birliği ülkelerine gerçekleştirildiği dikkate alındığında, sadece bir çevre stratejisi olmayan aynı zamanda yeni bir uluslararası ticaret sistemi olarak ortaya çıkan Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında, bölgedeki sanayi sicil belgeli işletmelerin dögüsel ekonomiye geçişinin hızlandırılması ve sürdürülebilir bir üretim ekosisteminin tesis edilmesi başlıca hedeflerden biridir. Bu hedef doğrultusunda bazı program ve tedbirler belirlenmiştir.

Tedbir 2.2.1 / Bölgedeki işletmelerin "Avrupa Yeşil Mutabakatı"na uyumlu hale getirilmesi kapsamında üretim hatlarını dönüştürmesi için teşvik ve destek programları yürütülecek, farkındalık artırma çalışmaları yapılacaktır. Karbon salınımını azaltan, enerji verimliliği sağlayan, sürdürülebilir üretimi içeren projeler ile temiz üretim ilkelerine uyum için etüt/enerji etüdü yaptırmış işletmelerin etüt raporu sonucunda temiz üretim fırsat ve önerilerine yönelik projelerine özel finansman desteği uygulaması gerçekleştirilecektir. Ayrıca konu ile ilgili yatırım teşvikleri ve destekler hakkında firmalara yönelik farkındalık artırma ve bilgilendirme çalışmaları sürdürülecektir.

Tedbir 2.2.2 / Dögüsel ekonomiye geçiş kapsamında bölgesel simbiyoz olanakları tespit edilip hayata geçirilecektir. Yapı kimyasalları imalatı, tekstil ürünleri ve giyim eşyası imalatı, madencilik ve taş ocakçılığı, gıda ürünleri imalatı, mobilya imalatı ve döküm sektörleri öncelikli olmak üzere işletmelerin atık envanterinin çıkarılması ve EBRD tarafından desteklenen Türkiye Materials Marketplace (TMM) veya benzeri iş birliği platformlarına kaydedilmesi teşvik edilecektir. Organize Sanayi Bölgeleri ve Ticaret Sanayi Odaları gibi çatı kuruluşlarda dögüsel ekonomi konusunda kapasite geliştirilmesi sağlanacak ve endüstriyel simbiyoz ile birlikte tüm kaynak verimliliği uygulamalarının koordinasyonu için bölgenin ihtiyaç ve dinamiklerine uygun yönetim yapıları oluşturulacaktır. Deprem sonucu ortaya çıkan yıkıntı atıklarının geri ve ileri dönüşümüne yönelik yenilikçi projelerin uygulanması sağlanacaktır.

Tedbir 2.2.3 / Malatya'da Sürdürülebilir Üretim ve Dögüsel Ekonomi konusunda proje pazarı organize edilecektir. Sürdürülebilir ekonomi konusunda yeni girişim fikirlerinin özendirilmesi ve uygulamaya geçmesinin desteklenmesi, üniversite, araştırma kuruluşları ve OSB'de faaliyetgösterenler öncelikli olmak üzere işletmeler arasında ortak Ar-Ge projelerinin oluşturulması,

akademisyen-sanayici ortak çalışma kültürünün geliştirilmesi ve teknolojik iş birliklerinin sağlanması amacı ile proje pazarı düzenlenecektir.

Tedbir 2.2.4 / Malatya Yetkinlik ve Dijital Dönüşüm Merkezi (Model Fabrika) ile bölgedeki işletmelere dijital dönüşüm ve yalın üretim konusunda eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilecektir. Malatya 2. Organize Sanayi Bölgesinde, İŞGEM ek binasında yer alan ve 2024 yılında faaliyete geçmesi öngörülen Malatya Model Fabrika, deneyimsel öğrenme teknikleri ile öğren-dönüş programları uygulayarak yalın üretim prensipleri kapsamında işletmelerin üretim süreçlerini yeniden gözden geçirmesini motive ederek işletmelerdeki verimliliğin arttırmasını sağlayacaktır. Söz konusu eğitim ve danışmanlık hizmetleri Ajans ve KOSGEB tarafından desteklenecektir. Deprem nedeniyle yapım süreci kesintiye uğrayan model fabrikanın ivedilikle hizmete girmesine yönelik önlemler alınacaktır.

Tedbir 2.2.5 / Kaynak verimliliği, yalın üretim ve dijital dönüşümün işletmeler tarafından içselleştirilmesine yönelik eğitimler, mentorluk ve danışmanlık hizmetleri, seminerler ve panel etkinlikleri organize edilecektir. Bölgedeki işletmelerin temiz üretim ilkelerine göre üretim yapması ve tüketicilerin temiz üretim ilkelerine göre üretilmiş ürünleri tercih etmesi için farkındalık çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Proje 2.2.1 / Elâziğ Mermer Atıklarından Suni Mermer Üretim Tesisi Projesi

Proje 2.2.2 / Malatya Tekstil Geri Dönüşüm Tesisi Projesi

2.3. Hedef: Yeşil altyapı yatırımları ile sanayi altyapısı güçlendirilecektir.

Ekonomik büyümede lokomotif sektör olan imalat sanayi, orta ve büyük ölçekli yatırımlar, kapasitesini artıran KOBİ'ler ve entegre tesisler ile gelişimini sürdüren bir yapıdadır. Bu yapının devamlılığı için başta endüstri bölgeleri ve organize sanayi bölgeleri olmak üzere planlı sanayi alanları oluşturulmasına ve var olanların genişletilmesine devam edilerek, bölge yüzölçümü içerisinde toplam planlı sanayi alanları oranının artırılması gerekmektedir. Ayrıca Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Dünya Bankası desteğiyle yürüttüğü Yeşil OSB Projesi kapsamında, sanayide yeşil dönüşüme yönelik politikalar ve ülkenin iklim değişikliği politikalarıyla uyumlu şekilde çevreye duyarlı yeşil OSB'lere yönelik sürdürülebilirlik çalışmaları yapılmaktadır. Bu kapsamda sanayi alanı genişletme faaliyetlerinde geleceğe dönük şekilde yeşil dönüşüme uyum süreci de dikkate alınmalı, bölgeden AB pazarına ihracatı yapılan/yapılabilecek ürünlerde pazar hâkimiyetinin korunması ve geliştirmesi açısından OSB'lerin çevresel, ekonomik, sosyal altyapılarının güçlendirilmesi, yönetim performanslarının iyileştirilmesi ve bu konularda kalıcı çözümler üretilmesine yönelik adımlara önem verilmelidir. Ayrıca hâlihazırda karayolu ile liman ve tamamen karayolu ağırlıklı iç ve dış pazar ticaretinin yüksek maliyet ve olumsuz çevresel etkilerinin azaltılması için potansiyel bir lojistik avantaj olarak demiryolu hatlarının sanayi bölgeleri tarafından daha yoğun kullanılmasında fayda görülmektedir. Diğer taraftan lojistik olarak dezavantajlı bölgelerde kurulu Sanayi Sitelerinin daha avantajlı bölgelere taşınması ve bölgede konum olarak müsait bir şehirde lojistik köy/lojistik merkez kurulması sanayi ekosistemini güçlendirecektir.

Bu kapsamda sürdürülebilir ve sağlıklı işleyen bir sanayi ekosisteminin tesis edilebilmesi için ekosistemin bileşenlerini oluşturan OSB, SS, İŞGEM, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ve Teknoloji Transfer Ofislerinin kapasitelerinin artırılması, altyapılarının geliştirilmesi ve bölgede örnek teşkil edecek model yapıların oluşturulması ve bu alanların genişletilerek rekabetçiliğin artırılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede, 12.Kalkınma Planı'nın vizyonuna kaynak oluşturan yeşil dönüşüme de katkıda bulunulacaktır.

Tedbir 2.3.1 / Organize Sanayi Bölgesi bünyesindeki toplam sanayi alanı ve parsel sayısının artırılması amacı ile yeni organize sanayi bölgelerinin kurulumu sağlanacak, mevcut OSB'lerin genişleme çalışmaları hızlandırılacaktır. Elâzığ İlinin merkez ilçe dışında nüfusun yoğunlaştığı Kovancılar ve Karakoçan ilçelerinin ortak kullanımına hizmet verecek 500 hektarlık bir OSB alanı oluşturulacaktır. Elâzığ'ın Merkez ilçesindeki Teknova Organize Sanayi Bölgesi altyapı projeleri tamamlanacaktır. Bingöl'deki mevcut organize sanayi bölgesinin genişleme çalışmaları tamamlanacaktır. Malatya 1. OSB, yeni genişleme alanlarının kademeli olarak hizmete açılmasıyla büyümeye devam edecektir. Malatya'nın Akçadağ ilçesindeki organize sanayi bölgesinin kurulumu tamamlanacaktır. Malatya'nın Battalgazi ilçesinde Fırıncı Mahallesi Hazır Giyim İhtisas Organize Sanayi Bölgesinin kurulması için yer seçimi ve altyapı projelerinin oluşturulması süreçleri tamamlanacaktır. Tunceli İli Merkez İlçesi Aktuluk Mahallesi'nde OSB kurulacaktır.

Tedbir 2.3.2 / Bölgedeki OSB'lerin altyapıları güçlendirilecek, verimliliği, çevresel sürdürülebilirliği ve rekabet gücünü artırıcı projeler hayata geçirilecektir. Dünya Bankası Finansmanlı OSB Kredilendirme Projesi kapsamında yeni projeler güdülenerek bölgedeki OSB'lerin verimliliğinin, çevresel sürdürülebilirliğinin ve rekabet gücünün artırılması amaçlanmaktadır. Sürekli yaşanan elektrik kesintisi problemlerinin azaltılması ve üretim kaybının önüne geçilmesi amacı ile Bingöl OSB'nin enerji nakil hattı altyapısı yenilenecektir. Organize Sanayi Bölgelerinde yer alan demiryolu bağlantılarının altyapısının geliştirilmesi ve sanayiciler tarafından demiryolu taşımacılığının daha yaygın kullanılması sağlanacaktır. Tunceli Organize sanayinde son yıllarda kronik hale gelen elektrik kesintisi sorununun çözülmesi için gerekli altyapı yatırımları gerçekleştirilecektir. Malatya 1. OSB genişleme alanı, Bingöl OSB genişleme alanı ve Elâzığ 2. OSB öncelikli olmak üzere devam eden alt yapı çalışmaları hızlandırılarak yatırımcılara ivedilikle yer tahsisi sağlanacaktır.

Tedbir 2.3.3 / Girişimcilere daha etkin hizmetler verebilmesi hedefi ile ilçelerde sanayi siteleri yaygınlaştırılacak ve mevcut sanayi sitelerinin altyapısı güçlendirilecektir. İlçelere yeni sanayi siteleri kurulmasına yönelik ihtiyaç analizleri yapılacaktır. Malatya ve Elâzığ'da şehir içinde kalmış sanayi siteleri şehir planına uygun yeni alanlara taşınarak mevcut sanayi sitesi alanlarının yenilikçi işlevlerle yerinde dönüşümü sağlanacaktır. Bingöl İli Merkez İlçesindeki III. Kısım Sanayi Sitesi'nin kurulumu tamamlanacaktır. Bingöl ili Solhan ilçesindeki sanayi sitesinin genişleme alanı ve Karlıova ilçesindeki yapımı devam eden sanayi sitesinin altyapıları tamamlanacaktır. Malatya ili Yeşilyurt İlçesinde 327 hektarlık alanda planlanan Yeşilyurt Sanayi Sitesinin kurulumu, deprem sonrası işyerini kaybeden işletmeler göz önüne alınarak hızlandırılacaktır. Bingöl ilinde 29 hektarlık alanda iki ilçeye ortak hizmet verecek Kiğı-Adaklı Sanayi Sitesi ile Merkez ilçeye bağlı Sancak Beldesinde Sancak Sanayi Sitesi hayata geçilecektir.

Tedbir 2.3.4 / Malatya'da Lojistik Merkezi Projesi hayata geçirilecektir. Malatya'nın Doğu-Batı, Kuzey-Güney akslarındaki önemi dikkate alınarak ilin sanayisi ve ticari faaliyetlerini desteklemek amacı ile yapılan fizibilite çalışmaları doğrultusunda çevre illere de hizmet verecek lojistik merkezi sanayicilerin lojistik maliyetlerini düşürecek ve güçlü bir tedarik zinciri kurulmasına da imkân sağlayacaktır. Projenin Malatya'nın afet sonrası iyileşme ve ihya süreci kapsamında lojistik merkezinin yatırım programına alınarak uygulamaya geçmesinin elzem olduğu değerlendirilmektedir.

Proje 2.3.1 / Bingöl İŞGEM Genişleme Projesi

Proje 2.3.2 / Tunceli İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Projesi

Proje 2.3.3 / Bingöl Mobilya Satış Merkezi Projesi

2.4. Hedef: Küresel rekabete uyum sağlayabilecek insan kaynakları geliştirilecek ve girişimcilik desteklenecektir.

Küreselleşme ile beraber gündeme gelen birtakım yeni ekonomik şartlar işletmeleri, rekabet edebilirliklerini yükseltmek adına, stratejik insan kaynakları yönetimi uygulamalarını bünyelerine dâhil etmeye mecbur kılmaktadır. Bu çerçevede işletmeler küresel pazarda rekabet avantajı olarak teknolojik yenilik, sermaye yeterliliği, düşük maliyet, artan kalite, yeni pazarları kullanma gibi faktörlerin yanı sıra özellikle çalışanların entelektüel yönlerinden de faydalanmak istemektedirler (AKGEYİK, 2002). Bu entelektüel potansiyeldeki verimliliğinin artırılması ise insan kaynağının yetiştirilmesi, kullanılması ve seçiminin daha etkin yapılması ile yakından ilgilidir. İnsan kaynağının beceri, tecrübe ve bilgi düzeylerinin artırılması ile personelin yürütmekten sorumlu olduğu iş süreçlerinin yapılabirlik unsurlarının iyileştirilmesi ve toplam kalite yaklaşımına uyumlaştırılmış yapıların oluşturulması elzemdir.

Bölgede faaliyet gösteren ve ihracat potansiyeli olan firmaların global pazarlara açılma noktasındaki en büyük eksikliği dış ticaret departmanlarının bulunmaması veya personelin yeterli olmamasıdır. Bu noktada ihracat süreçlerine hâkim, yabancı dil bilen kalifiye insan kaynağı ihtiyacı öne çıkmaktadır. Ayrıca üretim, ürün geliştirme ve girişimcilik konularında da küresel pazarlarda rekabet edebilirliğin tesis edilmesi gerekmektedir. Bilgi teknolojileri ve diğer sektörlerde mesleki eğitimlerle özellikle gençler ve kadınların yetiştirilmesi, böylece yetişmiş insan kaynağı ve girişimcilik konularındaki eksikliklerin giderilmesi hedeflenmektedir. Özellikle yeni teknoloji ürünler ve fikirler için uçtan uca girişimciliğin desteklenmesi, yenilikçi süreçlerin üretim ekosistemine entegrasyonunu sağlamak üzere üniversite ve sanayinin organik şekilde bir araya getirilmesi, yerel ve dış fonlardan faydalanacak projelerin kurgulanarak yürütülmesi hedeflenmektedir.

Tedbir 2.4.1 / Kentsel istihdamın artırılmasına katkı sağlayabilecek yeni iş alanları öncelikli olmak üzere mesleki ve teknik eğitimlerin niteliği ve niceliği artırılabilecektir. İşsiz bireylerin iş gücüne uyumunu ve istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik olarak aktif iş gücü piyasası programları kapsamında mesleki eğitimler organize edilecektir. Mesleki ve teknik eğitimlerde gençler ve kadınlara öncelik verilecektir. İmalat sanayinde faaliyet gösteren müteşebbislerin nitelikli iş gücü arzında darlık yaşadığı alanlarda yeni mesleki eğitim kursları düzenlenecektir. Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) ve uygun Sanayi Sitelerinde (SS) mesleki eğitime yönelik uygulamalı eğitim merkezlerinin kurulması desteklenecektir. El sanatlarının desteklenmesi, yerel üreticilerin ürünlerinin küresel pazarlama platformlarına entegre edilmesi kapsamında e-ihracat/e-ticaret eğitimleri ve danışmanlık hizmetleri verilecektir. Meslek yüksek okulu öğrencilerine yönelik, 3 dönem üniversitede 1 dönem sanayide eğitim görmeye olanak sağlayan trimester programları bölge genelinde yaygınlaştırılacak ve mevcut uygulamaların geliştirilmesi sağlanacaktır.

Tedbir 2.4.2 / Yerel aktörlerin (işletmeler, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler vd.) yönetim ve işletme uygulamalarının iyileştirilmesine, sorunlarının çözüme kavuşturulmasına, organizasyonların performansının artırılmasına, diğer organizasyonların deneyimlerinden ders almalarına ve yeni iş fırsatları kollamalarına yardımcı olacak yönetim danışmanlığı konusunda faaliyetler ve destek uygulamaları geliştirilecektir. Eğitim ihtiyaç analizlerinin sonuçları doğrultusunda firmaların organizasyonel kapasitelerini geliştirmeye yönelik danışmanlık, mentorluk ve eğitim hizmetleri sağlanacaktır.

Tedbir 2.4.3 / Bilişim temelli girişimciliğin fikirden şirketleşmeye giden süreçte desteklenmesi ve fonlanması sağlanacaktır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının yatırımcısı olduğu "Teknoloji ve İnovasyon Fonu"ndan girişimcilerin daha fazla yararlanması için bilgilendirme ve farkındalık artırma faaliyetleri yürütülecektir. Finansal yönetim, pazarlama, sunum teknikleri, problem çözme yöntemleri, iş planı oluşturma vb. yenilikçi girişimcilik eğitimleri verilecektir. Yenilikçi girişimcilere özel Ar-Ge ve hızlandırma temalı destek programları yürütülecektir.

Tedbir 2.4.4 / Bilgi teknolojileri alanında insan kaynağının geliştirilmesine yönelik eğitimler düzenlenecektir. Teknoloji Gelişim Bölgelerinde faaliyet gösteren firmalar özelinde eğitim ihtiyaç analizi yapıp eğitim ve danışmanlık faaliyetleri kurgulanacaktır. Gençlerin; geleceğin işlerinin gerektirdiği beceriler ile donatılması, becerilerine uygun işlerde istihdam edilmesi ve üretim süreçlerine aktif katılımına katkı sağlaması amacı ile yazılım geliştirme ve kodlama atölyeleri oluşturularak bölgede yazılımcı sayısı artırılabilecektir. Malatya'da üniversite ile iş birliği içinde yazılım sektöründe nitelikli personel yetiştirmeye yönelik sertifikalı eğitimlerin verileceği Malatya Kodlama Atölyesi-Mesleki Eğitim Merkezi kurulacaktır.

Tedbir 2.4.5 / Bölgesel beşeri sermayenin ve sosyal girişimciliğin desteklenmesine yönelik dış kaynaklı fonların bölgede kullanılması yaygınlaştırılacaktır. Başta Avrupa Birliği olmak üzere dış fonlardan yararlanmak üzere yeni projeler tasarlanacaktır. Bölgenin proje yazma ve uygulama kapasitesinin geliştirilmesine yönelik proje döngüsü yönetimi eğitimleri yaygınlaştırılacaktır.

Proje 2.4.1 / Malatya Dijital Teknolojiler Merkezi Projesi

2.5.Hedef: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabilecektir.

Son dönemde küresel ekonomideki değişim ve gelişmeler sonucunda yatırımların yönü de değişmiştir. Sanayi ürünlerinin üretimi açısından bakıldığında son dönemde Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında sürdürülebilir, döngüsel ve katma değerli sanayi üretimi ön plana çıkmaktadır. Bilişim sektörüne bakıldığında ise sektörün hızla gelişmesi nedeniyle, bilgi ve iletişime dayalı yeni iş kollarının geleneksel sanayi alanlarındaki iş kollarının yerini aldığı; milli gelirleri hızla artan ülkelerin bilgi teknolojilerine yatırımlar yaptığı gözlemlenmektedir. Dolayısıyla yeni ekonomi olarak adlandırılan ve cep telefonları, tabletler, giyilebilir teknoloji ürünleri, oyun konsolları ve internet gibi alanları kapsayan ve son tüketiciye bu alanlar üzerinden sağlanan hizmetler daha hızlı gelişmektedir. Bölge özelinde ise, 2022 yılı TÜİK verilerine bakıldığında imalat sanayi ile bilgi ve iletişim sektörlerinin, gayri safi yurt içi hasılaya bölgenin verdiği katkı içindeki toplam etki oranı 2020 yılı için %10'dur. Yüzde onluk pay içerisinde imalat sanayi sektörü %9,4'lük yer kaplamakta olup bu payın gayri safi yurt içi hasıladaki oranı %0,6'dır. Bu kapsamda imalat sanayi ve bilişim sektöründe yerli ve yabancı yatırımcıların yapacağı yeni yatırımların; bölgedeki araştırma ve geliştirme yeteneklerinin artırılması, sanayi ve teknoloji altyapısının geliştirilmesi, kalifiye iş gücüne ulaşılabilirliğin sağlanması, cezbedici teşviklerin kurgulanması/devam ettirilmesi ve ekonomik istikrarın tesis edilmesi vesilesiyle artırılması hedeflenmektedir.

Yeni yatırımlar için;

- Bölgesel destekler ve yatırım imkânlarına yönelik olarak gerekli tanıtım ve yönlendirme çalışmalarının yürütülmesi, gerekli desteğin sağlanması ve büyük ölçekli projelerin kurgulanması,

- Dış ticaret açığı bulunan ürün gruplarının bölge özelinde üretimi için gerekli imkân ve ortamın sağlanması,
- Bölgede öne çıkan tematik sektör gruplarına yönelik kalite ve rekabet edebilirliği artıracak yapıların kurgulanması,
- İhracat süreçleri nispeten daha kolay olan dijital ürünlerin ve yazılım çözümlerin tasarımı/geliştirilmesi/üretimi ile iştigal eden ve etmeyi planlayan bilişim firmalarının ölçeğini ve yetkinliğini artıracak yeni yatırımların yapılması hedeflenmektedir.

Bu bağlamda bilişim, yazılım, dijital oyun, telekomünikasyon, finansal teknolojiler (fintek), akıllı şehircilik alanlarında sektörlerin yurtdışına açılması ve ihracatın artırılmasına yönelik sektörlere özel destekler kurgulanacaktır.

Tedbir 2.5.1 / Malatya, Elâzığ, Bingöl ve Tunceli Yatırım Destek Ofisleri tarafından yatırım promosyon çalışmaları yoğunlaştırılarak, yatırım ortamı tanıtılacaktır. Bölge illerinin iş ve yatırım ortamına ilişkin analiz, rapor ve strateji çalışmaları hazırlanarak yatırımcılara sunulacaktır. İş ve yatırım ortamının tanıtılması ve yatırımcı çekilmesi amacı ile dijital platform ve basılı yayımlar hazırlanacak, yatırımcılara bölgenin yatırım fırsatları tanıtılacaktır. Yatırıma uygun kamu arazileri ve sanayi parsellerinin envanteri yatırımcı firmalar ile paylaşılacaktır.

Tedbir 2.5.2 / Proje bazlı teşvik ile büyük ölçekli bölgesel yatırımlar hayata geçirilecektir. İlgili paydaşlar ile iş birliği içerisinde yatırım promosyon faaliyetleri yürütülerek mevcut durumda veya gelecekte ortaya çıkabilecek kritik ihtiyaçları karşılayabilecek, arz güvenliğini sağlayabilecek, dışa bağımlılığı azaltabilecek, teknolojik dönüşümü gerçekleştirecek, yenilikçi, Ar-Ge yoğun ve katma değeri yüksek, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında asgari 50 milyon TL, diğer yatırımlar için asgari 500 milyon Türk Lirası üzerinde yeni yatırım projeleri bölgede hayata geçirilecektir.

Tedbir 2.5.3 / Tunceli'ye Türkiye'nin 18. TEKMER'i kurulacaktır. Ar-Ge çalışmaları gerçekleştirmek isteyen KOBİ'ler ile üniversitelerin ve araştırma enstitülerin bilgi birikimlerini ortak paydada kullanmalarını kolaylaştıracak ve KOSGEB tarafından koordine edilecek Teknoloji Geliştirme Merkezi (TEKMER) kurulması ile ildeki girişimcilere ve işletmelere ön kuluçka ve kuluçka aşamasında; iş geliştirme, finansmana erişim, mentorluk, ofis vb. hizmetler sağlanacaktır.

Tedbir 2.5.4 / Malatya ve Elâzığ'daki girişimcilik merkezlerinin hizmet kaliteleri ve kapasiteleri artırılabilecektir. Malatya Teknokent bünyesinde yer alan "Pusula Ön Kuluçka Merkezi" ile Fırat Teknokent bünyesinde yer alan "Fırat Damla Girişimcilik Merkezi"nde öğrencilere ve genç girişimcilere, teknoloji bazlı yaratıcı girişimlerini desteklemek amacı ile problem çözme teknikleri, TRIZ, FMEA analizi, tasarımcı düşünme vb. konularda ücretsiz eğitimler verilecektir. İlgili diğer paydaşlar ile iş birliği içerisinde iş fikirlerinin ticarileşmesinin desteklenmesi kapsamında girişimcilerin motive edilmesi, iş fikirlerinin olgunlaştırılması, Ar-Ge mentorluğu, melek yatırım ağları ile buluşturulması, hızlandırıcı programları, kitle fonlama gibi alanlarda hizmetler yaygınlaştırılacaktır.

- Proje 2.5.1 /** Malatya Teknokent Genişleme Projesi
Proje 2.5.2 / Bingöl Teknoloji Geliştirme Bölgesi Projesi
Proje 2.5.3 / Bingöl Ambalaj, Paketleme ve Palet Tesisi Projesi
Proje 2.5.4 / Bingöl Demir Zenginleştirme Tesisi Projesi
Proje 2.5.5 / Bingöl Deri Fabrikası Projesi
Proje 2.5.6 / Malatya Dondurulmuş Meyve Sebze İşleme Tesisi Projesi
Proje 2.5.7 / Malatya Ayakkabı Üretim Tesisi Projesi
Proje 2.5.8 / Malatya Metal Mutfak Eşyaları Üretim Tesisi Projesi
Proje 2.5.9 / Malatya Entegre Kumaş Üretim Tesisi Projesi
Proje 2.5.10 / Elâzığ Yüksek Karbonlu Ferrokrom Üretim Tesisi Projesi
Proje 2.5.11 / Malatya Yapı Kimyasalları Üretimi Projesi
Proje 2.5.12 / Bingöl Entegre Kumaş Üretim Tesisi Projesi
Proje 2.5.13 / Bingöl Mobilya Üretim Tesisi Projesi
Proje 2.5.14 / Elâzığ Modüler İnşaat Parçaları Üretim Tesisi Projesi
Proje 2.5.15 / Elâzığ İplik Üretim Tesisi Projesi
Proje 2.5.16 / Tunceli İçme Suyu Dolu Tesisi Projesi
Proje 2.5.17 / Malatya Vitrifiye Üretim Fabrikası Projesi
Program 2.5.1 / Fırat Bölgesel Girişim Fonu'nun Kurulması

3. STRATEJİK ÖNCELİK: TARIMSAL ÜRETİMİN VE VERİMLİLİĞİNİN ARTIRILMASI

Pandemi döneminde daha çok gündeme gelen gıda güvenliği, nüfus artışı, kuraklık, iklim değişikliğinin etkileri ve tarım alanlarının azalması gibi gelişmeler küresel ölçekte tarımda kaynak verimliliğinin önemini artırmıştır. 12. Kalkınma Planı'nda belirtildiği üzere, Birleşmiş Milletlerin 2030 yılına kadar dünyada gıda kıtlığını, açlığı ve yetersiz beslenmeyi tüm biçimleriyle sona erdirmeye hedefinden giderek uzaklaşmakta olup küresel düzeyde açlıktan etkilenen insan sayısı, Covid-19 küresel salgınından sonra daha da artmıştır. Nüfus artışının yanında başta iklim değişikliği olmak üzere tarımsal üretimi olumsuz etkileyen gelişmelerin devam etmesi durumunda açlığın daha geniş kitleleri etkileme riski artmaktadır. Dolayısı ile 12. Kalkınma Planı'nda kapsamında da hedeflendiği üzere tarım sektöründe sanayiyle etkileşimi daha yüksek bir yapı içinde gıda arz güvenliğinin sağlandığı, verimliliğin artırıldığı, risklere karşı dayanıklı bir üretim yapısı tesis edilmesi önem arz etmektedir. Bununla birlikte, 6 Şubat 2023 tarihinde merkezli üssü Kahramanmaraş olan 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki iki deprem de TRB1 bölgesinde tarımsal üretimi olumsuz yönde etkilemiştir. Depremlerden en çok etkilenen Malatya'da toplam 22.852 tarımsal işletme tesisinin (ahır, ağıl, kümes, balık havuzu) 3.670'i (%16'sı) hasar görmüştür. Bu yıkımla beraber özellikle kırsal alanlarda çok sayıda hayvan enkaz altında kalarak telef olmuştur. Yapılan tespit çalışmalarında; 725 büyükbaş, 5.362 küçükbaş, 322.534 kanatlı, 1.488 arı kolonisi ve 18.200.000 adet yavru arı ve 101 ton balığın telef olduğu tespit edilmiştir. Yine meydana gelen depremler nedeniyle kırsal alanda bulunan adi depolarda göçükler oluşmuş, depolanmış ürünler enkaz altında kalmış ve büyük kayıplar yaşanmıştır. Yapılan hasar tespit çalışmaları sonucunda 289 ton kayısı, 282 ton tütün ve 265 ton hububatın (arpa, buğday, vb.) hasar gördüğü tespit edilmiştir. Öte yandan tarımsal üreticilerin sulama sistemine ait müştemilat, tarım alet makineleri enkaz altında kalarak kısmen ya da tamamen hasar görmüştür. Yapılan hasar tespit çalışmaları sonucunda 171 traktör, 101 adet çapa motoru, 73 adet süt sağım makinesi, 99 ot biçme makinesi, 213 adet pülverizatörün hasar gördüğü tespit edilmiştir.

(2024-2028) Bölge Planı Mevcut Durum Analizi ve bölge planı çalıştaylarında TRB1 bölgesinde kırsal alanda yaşayan nüfusun giderek azaldığı, bu azalan nüfusun da yaşlandığı tespit edilmiştir. Bölge nüfusunun yaklaşık 3'te 1'i tarım sektöründe istihdam edilmesine rağmen tarımsal üretim miktarı ve değerinin diğer bölgelere kıyasla düşük olduğu anlaşılmaktadır (TÜİK, 2022) Kahramanmaraş merkezli depremler sebebiyle; kentsel alanlarda yaşayan nüfusun çoğunluğu ilk etapta geçici bir süreliğine ilçe ve köylerde ikamet etmek durumunda kalmıştır. Orta uzun vadede ise kırsalda gerçekleşen bu nüfus artışının kalıcı olmayacağı, bu geçici kitlenin barınma imkânı sağlayabildiği anda merkez ilçelere döneceği, dönememesi durumunda ise başka illere göç edeceği değerlendirilmektedir. Dahası, kırsal alanlarda başta tarım sektörünün sürdürülebilirliği olmak üzere gerekli önlemler alınmadığı takdirde deprem bölgesinde kırsal nüfusun deprem öncesinden daha hızlı bir şekilde azalacağı öngörülmektedir.

Özellikle deprem sonrası ürün kayıpları düşünüldüğünde tarımsal üretimde hem üretim miktarının hem de verimliliğin artırılması bölge için ön plana çıkan bir ihtiyaç olarak değerlendirilmektedir. Yine iklim değişikliklerinin bölge tarımına etkilerini azaltmaya yönelik tedbirlerin alınması da gerekmektedir. Bu bağlamda değişen iklim koşullarına uyum sağlamak adına, uygun ürün desenlerinin belirlenmesi ve önceden alınacak tedbirlerle zirai kayıpların asgari düzeye çekilmesi önem arz etmektedir. Bölgede kırsal altyapı ve olanaklar bir nebze yeterli olsa da genç nüfus için kırsal alanı cazip kılabilecek geliştirmelere ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir. YER-SİS çalışması sonuçlarına göre; kırsal yerleşimlerde kültür merkezi, çocuk parkı, misafirhane gibi sosyal tesislere olan talep, tüm talepler arasında birinci sıradadır. Bölgenin büyük bir kısmında sosyal tesisler ya hiç yok, ya da eksik durumdadır. Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası kırsal altyapı ve sosyal olanakların geliştirilmesine olan ihtiyaç daha da artmıştır.

Tarımın alt sektörleri açısından bölge incelendiğinde 2018 yılında hayata geçirilmeye başlanan "Doğu-Güneydoğu Anadolu Sütçülük Projesi Bingöl Entegre Teknik Hayvancılık Yatırımı"nın bölgede süt ve süt ürünleri sektörünü ön plana çıkardığı görülmektedir. Kayısı başta olmak üzere yöresel ürün üretimi de bölge için önemli olup bu alanda katma değer artırılmasının gerekmektedir. Son olarak arıcılık ve su ürünleri sektörü bölge için geleceğe yönelik potansiyeli olan sektörler olarak tespit edilmiştir. Depremler sonrası bu sektörlerde oluşan ürün ve altyapı kayıpları sektörlerin geliştirilmesini daha önemli hale getirmiştir. Tarımla ilgili bölümleri bulunan mesleki ve teknik lise öğrencilerinin mesleki eğitim ve stajlarını yapmalarının sağlanması, mezuniyet sonrası kendi iş yerlerini açmaları için hibe desteği verilmesi ve istihdamlarının desteklenmesi önem arz etmektedir.

Tespit edilen bu sorun ve ihtiyaçlar doğrultusunda belirlenen hedefler ve her hedef kapsamında uygulanacak proje ve tedbirler aşağıda sıralanmıştır;

Tarımsal Üretim ve Verimliliğin Artırılması

Tedbir 3.1.1: Süt ve süt ürünleri sektöründe altyapının geliştirilmesine yönelik faaliyetler yürütülecektir.

Tedbir 3.1.2: Süt çiftliklerinin ve süt toplama merkezlerinin sürdürülebilirliği sağlanacaktır.

Tedbir 3.1.3: Süt hayvancılığında yem bitkileri üretimi yaygınlaştırılacaktır.

Tedbir 3.1.4: Meralar küçükbaş süt hayvancılığı için geliştirilecektir.

Tedbir 3.2.1: Yöresel ürünlerin pazarlama olanakları geliştirilecektir.

Tedbir 3.2.2: Yöresel ürün üretim miktarı artırılacaktır.

Tedbir 3.2.3: Kayısı sektörü geliştirilecektir.

Tedbir 3.2.4: Tıbbi aromatik ve endemik bitkilerde katma değer artışı sağlanacaktır.

Tedbir 3.3.1: Tarımsal işletmelerin iklim değişikliği ile ilgili farkındalıkları artırılacaktır.

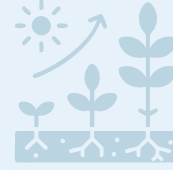
Tedbir 3.3.2: İklim koşullarına uyumlu üretim faaliyetleri belirlenecektir.

Tedbir 3.3.3: Kuraklık ile mücadele odaklı su yönetimi geliştirilecektir.

Tedbir 3.3.4: Bölgede seracılığın geliştirilmesine yönelik faaliyetler yürütülecektir.

1
HEDEF

Süt ve süt ürünleri sektörü geliştirilecektir.

2
HEDEF

Yöresel ürünlerde katma değer artışı sağlanacaktır.

3
HEDEF

Tarımda iklim değişikliğinin etkileri azaltılacaktır.

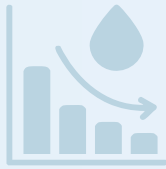
Tarımda verimliliğin artırılmasına yönelik uygulamalar geliştirilecektir.

4
HEDEF

Tarımda genç girişimciliği geliştirilecektir.

5
HEDEF

Arıcılık ve su ürünleri sektörü geliştirilecektir.

6
HEDEF

Tedbir 3.4.1: Ortak tarım makineleri parkurları geliştirilecektir.

Tedbir 3.4.2: Üreticiler gübreleme ve zirai ilaç kullanımı konusunda bilinçlendirilecektir.

Tedbir 3.4.3: Tarımsal atıklar yeniden ekonomiye kazandırılacaktır.

Tedbir 3.2.4: İyi tarım ve organik tarım uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.

Tedbir 3.2.5: Tarımsal sulamada verimlilik artırılacaktır.

Tedbir 3.5.1: Genç girişimciliğine yönelik tarımsal altyapı oluşturulacaktır.

Tedbir 3.5.2: Tarımda genç girişimci desteklemeleri belirlenecektir.

Tedbir 3.5.3: Gençlerin istihdam edileceği ortak büyükbaş hayvan çiftlikleri kurulacaktır.

Tedbir 3.6.1: Arıcılıkta altyapı geliştirilecektir.

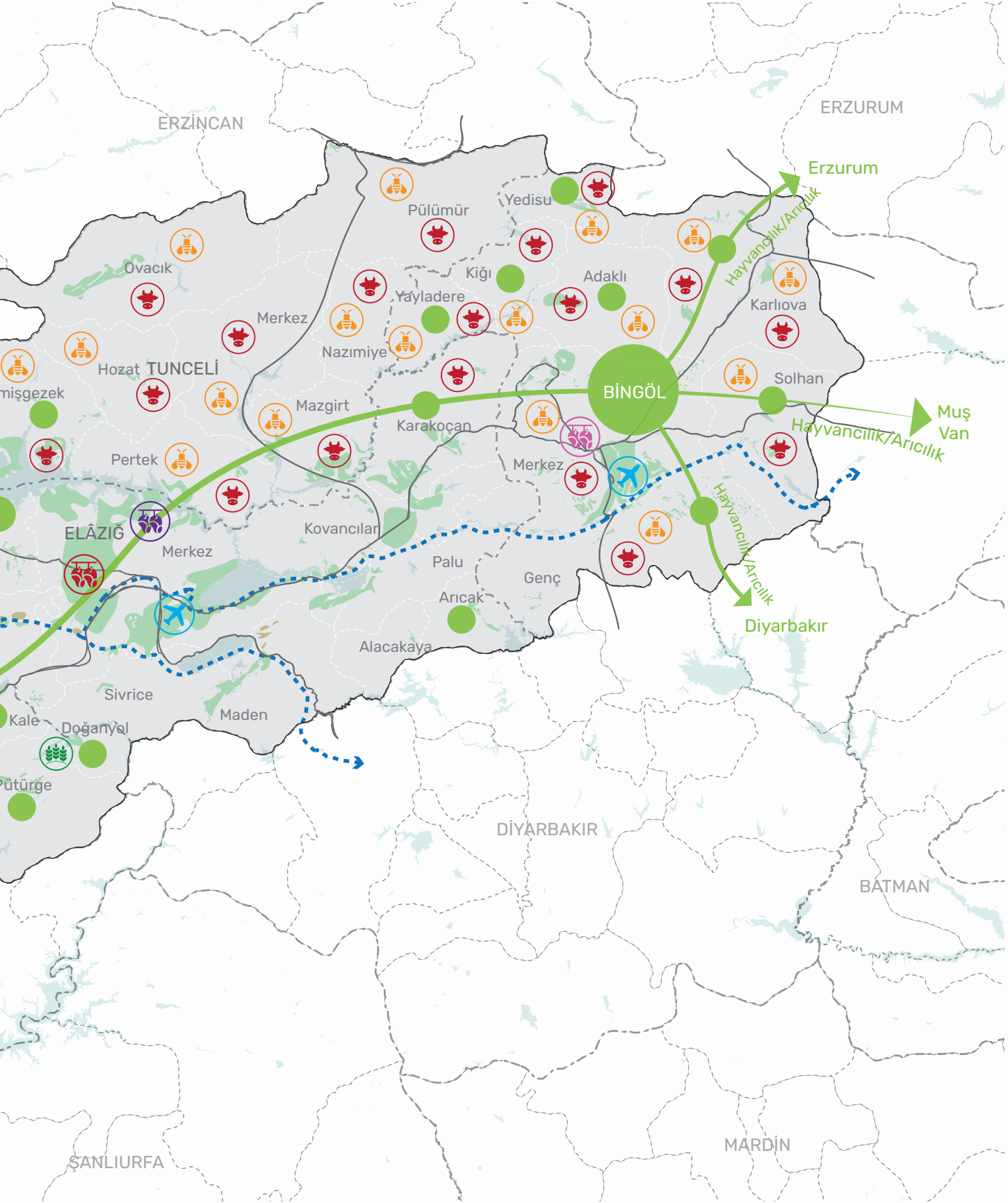
Tedbir 3.6.2: Arı ürünlerinin üretim miktarları ve katma değerleri artırılacaktır.

Tedbir 3.6.3: Bal üretiminde katma değer artırılacaktır.

Tedbir 3.6.4: İç su balıkçılığı geliştirilerek katma değerli üretim teşvik edilecektir.

Tedbir 3.6.5: Su ürünleri sektöründe altyapı geliştirilecektir.

3.1. Hedef: Süt ve süt ürünleri sektörü geliştirilecektir.

2018 yılında "Proje Bazlı Yatırım Teşvik Sistemi" kapsamında desteklenen ve ulusal bir firma tarafından hayata geçirilmeye başlanan "Doğu-Güneydoğu Anadolu Sütçülük Projesi Bingöl Entegre Teknik Hayvancılık Yatırımı" bölgede süt ve süt ürünleri sektörünün önemini artırmıştır. YER-SİS çalışması sonuçlarına göre; süt toplama merkezi isteyen yerleşim yerlerinin dağılımına bakıldığında, hayvancılık faaliyetinin bölgenin tamamına yakınında yapılması ile süt toplama merkezine olan talebin bölgede önemli bir ağırlığa sahip olduğu görülmektedir. Fırat Kalkınma Ajansı tarafından 2021 yılı içerisinde Süt ve Süt Ürünleri Sektöründe Değer Zinciri Analizi çalışması yapılmıştır. Çalışma ile sektörün dünyadaki, Türkiye'deki ve TRB1 bölgesindeki durumu; üretim ve pazarlama aşamasındaki adımları incelenmiştir. TRB1 bölgesindeki sağmal hayvan sayıları, süt üretim miktarları, işletmelerin ve çalışanların sayıları gibi birçok parametre incelenmiş ve sektörün durumu ortaya konulmuştur. Değer zinciri analizi çalışması sonucunda süt ve süt ürünleri sektörlerinin bölgenin geleceği için önemli bir potansiyele sahip olduğu değerlendirilmiştir. Ayrıca, çalışmalar sonucunda yükseltme planları hazırlanarak, ilgili sektörlerde uyulması gereken tedbir, program ve projeler belirlenerek katma değer artışının sağlanması hedeflenmiştir. Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası daha çok üretici boyutunda gerçekleşen hasar ve kayıplar sektöre yönelik tedbir ve projelerin önemini artırmıştır.

"Süt ve Süt Ürünleri Sektörü Değer Zinciri Analizi" çalışması, (2024-2028) Bölge Planı Mevcut Durum Analizi ve bölge planı çalışmaları ışığında bu hedef kapsamında belirlenen proje ve tedbirler aşağıda yer almaktadır.

Tedbir 3.1.1 / Süt ve süt ürünleri sektöründe altyapının geliştirilmesine yönelik faaliyetler yürütülecektir. Süt ve süt ürünleri sektörünü geliştirecek yapıların kurulması kapsamında Bingöl'de Süt ve Süt Ürünleri Araştırma Enstitüsü, Malatya'da ise ihtiyaç duyulan Veterinerlik Fakültesi kurulacaktır. Süt ve süt ürünlerinde kalite kontrol analizlerini gerçekleştiren Elâzığ ve Bingöl Gıda Kontrol Laboratuvarının kapasitelerini geliştirici faaliyetler yapılacaktır. Ayrıca yüksek oranda gerçekleşen buzağı ölümlerinin azaltılması amacı ile pilot olarak belirlenecek beldelerde aşılama gibi koruyucu veterinerlik hizmetinin de verileceği buzağıhaneler kurulacaktır.

Tedbir 3.1.2 / Süt çiftliklerinin ve süt toplama merkezlerinin sürdürülebilirliği sağlanacaktır. Bölgede çeşitli destek mekanizmaları ile kurulmuş fakat atıl durumda olan çiftliklerin yeniden işler hale getirilmesine yönelik faaliyetler yürütülecektir. Bu kapsamda işletme sermayesi problemi olan çiftlikler için ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından uygun kredi mekanizmaları geliştirilecektir. Düşük kapasite ile çalışan veya atıl durumda olan mevcut süt toplama merkezlerinin ve yeni kurulacak süt toplama merkezlerinin sürdürülebilir yapılara dönüşmesinin sağlanması amacıyla faaliyetler gerçekleştirilecektir. Yine süt hayvancılığı alanında kooperatiflerin ve birliklerin kurulması teşvik edilerek üreticilerin ürünlerini son tüketiciye satıp tarımsal üretimden daha fazla gelir elde edilmesi sağlanacaktır. Malatya özelinde depremler sonrası ortaya çıkan olumsuz tabloya rağmen süt toplama sistemini geliştiren ve günlük 30 tona varan miktarlarda süt toplama başarısını gösteren Malatya Süt Üretici Birliği'nin geliştirilmesine yönelik faaliyetler yürütülecektir.

Tedbir 3.1.3 / Süt hayvancılığına yönelik yem bitkileri üretimi yaygınlaştırılacaktır. Süt hayvancılığının daha yoğun olarak yapıldığı ve çevresine de hizmet verebilecek lokasyonlar olan Yazıhan, Kovancılar, Battalgazi ilçeleri ve Yurtbaşı beldesinde yem karma merkezleri ile yem siloları kurulacaktır. Ayrıca sulama potansiyeline göre verimi yüksek olan yem bitki türlerinin araştırılıp,

uygun ekim alanlarında yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Böylelikle süt hayvancılığında ciddi bir sorun olarak tespit edilen girdi maliyetlerinin düşürülmesi sağlanacaktır.

Tedbir 3.1.4 / Meralar küçükbaş süt hayvancılığı için geliştirilecektir. Meraların altyapı olanaklarının geliştirilmesi amacı ile seyyar tuvaletler kurulması, konaklama olanaklarının geliştirilmesi ve yolların iyileştirilmesi gibi altyapı ihtiyaçlarına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Yine meralarda süt hayvancılığında elde edilen verimi artırmak amacıyla belirli noktalarda süt toplama merkezleri ve yün bankaları kurulacaktır.

Proje 3.1.1 / Bingöl Entegre Et İşleme Tesisi Projesi

Proje 3.1.2 / Bingöl 500 Baş Kapasiteli Süt Yönlü Entegre Büyükbaş Hayvancılık Yatırımı Projesi

Proje 3.1.3 / Malatya Kırmızı Et İşleme Entegre Tesisi Projesi

3.2. Hedef: Yöresel ürünlerde katma değer artışı sağlanacaktır.

TRB1 Bölgesinde coğrafi işaret tescilli almış 64 yöresel ürün ile coğrafi işaret alma potansiyeli olan ürünlerin ticarileşmesi ve ekonomik değerinin artırılmasına yönelik Ajans tarafından kooperatiflere ve yerel yönetimlere danışmanlık desteği sağlanmaktadır. Bu kapsamda öne çıkan tarımsal ürünlere coğrafi işaret alınması, kadın kooperatifleri başta olmak üzere üretici örgütlerine tarımsal ürünlerin üretimi, katma değerli ürünler haline dönüştürülmesi, pazarlanması konularında teknik destek ve danışmanlık desteği verilmeye devam edilecektir. Fırat Kalkınma Ajansı tarafından 2021 yılı içerisinde Malatya özelinde bölgesel kalkınma açısından kritik öneme sahip olan yöresel ürünlerden olan kayısı sektöründe değer zinciri analizi çalışması yapılmıştır. Bu çalışma ile kayısı sektöründe hammadde temininden satış sonrası hizmete kadar tüm değer faaliyetlerinin ve faaliyetler arasındaki ilişkilerin ortaya konulması, her bir faaliyet için sorunların analiz edilmesi ve yereldeki katma değeri artırmak için gerekli stratejilerin belirlenmesi gibi konular özelinde hem özel sektör hem de kamu kesiminden paydaşlar ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Değer zinciri analizi çalışması sonucunda kayısı sektörünün gelecekte de bölge için önemli bir potansiyele sahip olduğu değerlendirilmiştir. Ayrıca, çalışmalar sonucunda yükseltme planı hazırlanarak, sektörde uyulması gereken tedbirler, uygulanması elzem program ve projeler belirlenerek katma değer artışının sağlanması hedeflenmiştir. Depremler sonrası Malatya özelinde başta kadın kooperatifleri olmak üzere yöresel ürün üreticilerinin ürün, makine-ekipman ve üretim yeri kayıpları sektöre yönelik tedbirlerin önemini artırmıştır.

“Kayısı Sektörü Değer Zinciri Analizi” çalışması, (2024-2028) Bölge Planı Mevcut Durum Analizi ve bölge planı çalışmaları ışığında bu hedef kapsamında belirlenen proje ve tedbirler aşağıda yer almaktadır.

Tedbir 3.2.1 / Yöresel ürünlerin pazarlama olanakları geliştirilecektir. Coğrafi işaretli ürünler başta olmak üzere yöresel ürünlerin satış miktarlarının artırılması amacıyla “Yöresel Ürün Pazarları” ve “Köylü Pazarları” kurulacaktır. Bölgede araç geçiş yoğunluğunun yüksek olduğu Malatya kuzey çevre yolu Akçadağ yol ayrımında ‘Malatya Yöresel Ürünler Pazarı’, Elâziğ çevre yolu üzerinde ‘Elâziğ Yöresel Ürünler Pazarı’, Tunceli-Erzincan karayolu üzerinde ‘Tunceli Yöresel Ürünler Pazarı’ kurulacaktır. Ayrıca Bingöl Merkez ilçesinde ve Kovancılar eski TOKİ alanında, satış hacminin yüksek olacağı tespit edilen “Köylü Pazarları” kurulacaktır.

Tedbir 3.2.2 / Yöresel ürünlerin üretimi artırılabacaktır. Nohut üretiminin yoğun olduğu Tunceli ilinin Hozat ilçesinde leblebi üretimi için toplu üretim alanları oluşturulacak, Malatya'nın Akçadağ ve Hekimhan ilçelerinde alıç ve alıç ürünleri üretimi; Bingöl ilçelerinde ise ceviz üretiminin yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Ayrıca Malatya'da üretimi yoğun olarak yapılan bulgurun ürün çeşitlendirmesi ve satış miktarının artırılması amacı ile bulgur ürünleri üretimi tesisi kurulacak ve markalaşmanın sağlanmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Tedbir 3.2.3 / Kayısı Sektörü geliştirilecektir. Kayısı lisanslı depoculuğunun geliştirilmesi amacı ile Malatya lisanslı depoları ile entegre çalışacak Kayısı Ürün İhtisas Borsası kurulacak, lisanslı depoculuk konusunda üreticilerin bilgilendirilmesi ve mevcut depoların kullanım kapasitelerinin artırılmasına yönelik eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Ayrıca Malatya'da Kayısı hasadında çalışan mevsimlik işçilerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi amacıyla barınma yeri ile ilgili sorunların çözülmesine yönelik faaliyetler ve projeler geliştirilecektir. Yaşanan depremler sonrası kayısı hasadında oluşabilecek sorunların önüne geçilmesi için ortak makine-ekipman parkurları yaygınlaştırılacaktır.

Tedbir 3.2.4 / Tıbbi aromatik ve endemik bitkilerde katma değer artışı sağlanacaktır. Tunceli başta olmak üzere bölgede önemli potansiyeli olan tıbbi aromatik bitkilerin ve endemik bitkilerin kültür ortamında yetiştirilmesine yönelik faaliyetler geliştirilecek, kültür ortamında üretilen fide ve tohumların üreticilere uygun fiyatla verilerek üretimin yaygınlaştırılması sağlanacaktır. Ayrıca Tunceli'de Endemik, Tıbbi ve Aromatik Bitki Uygulama ve Araştırma Merkezi kurulacaktır.

Proje 3.2.1 / Elâzığ Üzüm Suyu, Sirke ve Üzüm Atıklarından Çekirdek Yağı ve Tartarik Asit Üretim Tesisi Projesi

Proje 3.2.2 / Bingöl Ceviz İşleme Tesisi Projesi

Proje 3.2.3 / Elâzığ Jeodry Yöntemiyle Kurutulmuş Meyve ve Sebze İşleme Tesisi Projesi

3.3. Hedef: Tarımda iklim değişikliğinin etkileri azaltılacaktır.

İklim değişikliğinin oluşturduğu kuraklık, don gibi olaylar bölgede tarımsal üretimi olumsuz olarak etkilemektedir. TRB1 Bölgesinde uzun dönem sıcaklık değerlerinde %3,4'lük artış görülürken, yağış durumunda normale göre %3,2'lik azalma gerçekleşmiş ve bu durum bölgede de kuraklık oluşumuna neden olmuştur. Don olayları bölgenin önemli yöresel ürünlerinden olan kayısıda ciddi rekolte düşüşlerine neden olabilmektedir. İklim değişikliğinin bölgeye etkilerini ve alınabilecek tedbirleri tespit etmek amacı ile Fırat Kalkınma Ajansı Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programı kapsamında; TRB1 Bölgesinde ilgili kurumların yöneticileri ile 'İklim Değişikliği Odağında Kırsal Kalkınma Temalı İstişare Toplantısı' düzenlenmiştir. Düzenlenen bu toplantının raporu, (2024-2028) Bölge Planı Mevcut Durum Analizi ve bölge planı çalışmaları ışığında bu hedef kapsamında belirlenen tedbirler aşağıda yer almaktadır.

Tedbir 3.3.1 / Tarımsal işletmelerin iklim değişikliği ile ilgili farkındalıkları artırılabacaktır. Tarımsal işletmelerin iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılmasına ve verimliliğin artırılmasına yönelik uygulamalar hakkında farkındalıklarının artırılması amacıyla ajans ve ilgili kuruluşlar aracılığı ile eğitim ve danışmanlık faaliyetleri yürütülecektir.

Tedbir 3.3.2 / İklim koşullarına uyumlu üretim faaliyetleri belirlenecektir. İklim değişikliğinden kaynaklanan zirai kayıpları asgari düzeye indirmek amacıyla tarımsal üretim alanları ve havza bazlı ürün desenleri değişen iklim koşullarına bağlı olarak yeniden incelenecek ve havza bazlı tarımsal üretim faaliyetleri belirlenecektir. Don olaylarının kayısı rekoltesine olumsuz etkisini azaltmak amacıyla soğuğa dayanıklı kayısı türlerini yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Tedbir 3.3.3 / Kuraklık ile mücadele odaklı su yönetimi geliştirilecektir. Kuraklık artışı nedeniyle su yönetiminin geliştirilmesi için il bazlı su master planları hazırlanacaktır. Sulama göletleri seçilirken toplulaştırma faaliyetleri ile eşgüdümlü yürütülmesine özen gösterilecektir. Tarımsal sulamada su israfını azaltmak amacı ile Yazıhan modelindeki gibi kapalı sistem, modern sulama sistemlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Tedbir 3.3.4 / Bölgede seracılığın geliştirilmesine yönelik faaliyetler yürütülecektir. Değişen iklim koşullarının bitkisel üretime olumsuz etkisini azaltmak amacı ile bölgede seracılığın geliştirilmesine yönelik faaliyetler yürütülecektir. Bu kapsamda Fırat kıyı bölgesinde tespit edilecek bir alanda (Mazgirt-Akpazar, Pertek veya Cip bölgesi) jeotermal kaynaklı Sera İhtisas OSB kurulacaktır. Ayrıca Keban ve Karakaya baraj göllerinin kıyısına yakın bölgelerde sebzelerde erkencilik sağlayacak geleneksel seraların kurulmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Malatya-Yazıhan Tarıma Dayalı İhtisas (Sera) Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulmasının tamamlanmasına yönelik çalışmalar hızlandırılacaktır.

Proje 3.3.1 / Bingöl Jeotermal Sera Projesi

3.4. Hedef: Tarımda verimliliğin artırılmasına yönelik uygulamalar geliştirilecektir.

Nüfus artışı ve kuraklık ile artan gıda sorunu, iklim değişikliği sebebiyle tarım alanlarının azalması ve üretim maliyetlerinde gerçekleşen artışlar tarımda kaynak verimliliğinin gerekliliğini ön plana çıkarırken, tarıma bilimsel temelde yaklaşmayı da gerekli kılmaktadır. Bölgede yaşanan dönemsel kuraklık sorunu, üretim dönemi ile örtüştüğünde ciddi verim düşüşüne sebep olabilmektedir. Bu nedenle kaynak verimliliği çalışmaları, tarıma yönelik bölgede atılacak önemli adımlar açısından önem arz etmektedir. DAP destekleriyle pancar ekimi/hasadına yönelik olarak Yazıhan Belediyesi tarafından kurulan ortak tarım makineleri parkurunun bölge halkı tarafından büyük rağbet görmesi bu alanda yapılacak iyi çalışmaların gerekliliğini göstermektedir. Yaşanan depremler sonrasında Malatya özelinde tarımsal verimliliğin artırılmasına yönelik uygulamaların acilen hayata geçirilmesi gerektiği tespit edilmiştir.

(2024-2028) Bölge Planı Mevcut Durum Analizi sonuçları ve Bölge Planı Hazırlık Çalışmalarında elde edilen verilere göre bölge tarımında verimliliğin azaldığı, bu alanda müdahale ihtiyacı olduğu görülmüştür. (2024-2028) Bölge Planı Mevcut Durum Analizi ve bölge planı çalışmaları ışığında bu hedef kapsamında belirlenen proje ve tedbirler aşağıda yer almaktadır.

Tedbir 3.4.1 / Ortak tarım makineleri parkurları geliştirilecektir. Üreticilerin tarımsal üretimde verimliliğini ve karlılığını artırmak amacı ile ortak tarım makineleri parkurlarının geliştirilmesine yönelik projeler ve faaliyetler uygulanacaktır. Bu kapsamda acil ihtiyaç olduğu tespit edilen Tunceli'de ve yaşanan depremler sonrası Malatya kırsalında ortak tarım makineleri parkurları oluşturulacaktır.

Tedbir 3.4.2 / Üreticiler gübreleme ve zirai ilaç kullanımı konusunda bilinçlendirilecektir. Bitkisel üretimde yanlış gübre ve zirai ilaç kullanımı nedeniyle oluşan kayıpların azaltılması amacı ile üreticilerin gübreleme ve zirai ilaç kullanımı konusunda bilinçlendirilmesine yönelik ajans ve ilgili kuruluşlar aracılığı ile eğitim ve danışmanlık faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Ayrıca tarımsal üretimde zirai ilaç kullanımını azaltmak için bitki zararlıları ile biyolojik mücadelede kullanılan faydalı (zararlılarla mücadeleci) böceklerin bölge tarımında kullanımı için araştırılıp yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Tedbir 3.4.3 / Tarımsal atıklar yeniden ekonomiye kazandırılacaktır. Tarımsal atıkların yeniden ekonomiye kazandırılması kapsamında hasat ve sonrasında ortaya çıkan kusurlu meyve ve sebzelerin toplanarak yeniden değerlendirilmesine yönelik faaliyetler geliştirilecektir. Bu kapsamda Malatya Battalgazi ve Elâzığ Merkez ilçelerinde uygun alanlarda bitkisel ve hayvansal atıkların enerji üretiminde kullanılmasına olanak sağlayacak biyogaz tesisleri kurulacaktır.

Tedbir 3.4.4 / İyi tarım ve organik tarım uygulamaları yaygınlaştırılacaktır. Tarımsal üretimde karlılığın artırılması amacıyla Malatya ve Elâzığ'da iyi tarım; Bingöl ve Tunceli'de ise organik tarım uygulamalarının yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Tarımsal üretimde verimliliği artıran sertifikalı tohum, fide ve fidan kullanımının artırılması kapsamında Elâzığ başta olmak üzere sertifikalı tohum, fide ve fidan üretim tesisi sayısının artırılmasına yönelik proje ve faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Tedbir 3.4.5 / Tarımsal sulamada verimlilik artırılabilecektir. Bölge bitkisel üretim miktarının artırılması için acil ihtiyaç duyulan Bingöl Ovası, Altınova, Kuzova ve Uluova sulama projeleri hayata geçirilecek, bu alanlarda bitkisel ürün deseni ortaya çıkarılacaktır. Sulamada artan enerji maliyetlerinin azaltılması ve verimliliğin artırılması amacıyla sulama sistemlerinde yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik proje ve faaliyetler geliştirilecektir. DSİ tarafından yapılan fakat düşük kapasite ile kullanılan veya atıl durumda olan mevcut sulama göletlerinin kullanım etkinliklerinin artırılmasına ve göletlerin işletmelerinin sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Depremler sonrasında Malatya özelinde hasar gören sulama gölet ve sistemlerinin ivedilikle onarımı gerçekleştirilecektir.

Proje 3.4.1 / Malatya Tarım İhtisas Teknoloji Geliştirme Bölgesi Projesi

3.5. Hedef: Tarımda genç girişimciliği geliştirilecektir.

(2024-2028) Bölge Planı Mevcut Durum Analizi sonuçlarına göre; ülke genelinde ve TRB1 Bölge illerinde, kırsaldan kente doğru yaşanan yoğun göç dalgası önemli bir boyuta ulaşmış durumdadır. Tarım ve hayvancılık ile uğraşan genç nüfus sayısında da bu sebeple günden güne azalma söz konusudur. Bu sektördeki kişilerin yaş ortalamasının bir hayli yüksek olduğu bilinmekle birlikte genç nüfusun tarım ve hayvancılığa yönlendirilmesi gelecek nesillerin sağlıklı gıdaya erişimlerinin sağlanması açısından önem arz etmektedir. Özellikle tarım alanında eğitilmiş gençlerin, tarımsal üretimde girişimci veya çalışan olarak aktif katılımlarının sağlanması gerekmektedir. YER-SİS çalışması kırsal anket verilerine göre; genç nüfusun dahil olduğu kalkındırma dernekleri, sosyal tesisler ve üretici birlikleri/kooperatifleri TRB1 Bölgesi kırsal yerleşimlerinin çok az bir kısmında mevcuttur. Öte yandan yaşanan depremler sonrası başta Malatya olmak üzere genç nüfusu bölge illerinde tutabilmek zorlaşırken, tarım ve hayvancılığa yönlendirebilmek çok daha zorlaşacaktır. Bu nedenle tarımda genç girişimciliğin geliştirilmesi en önemli hedeflerden biri konumuna gelmiştir.

(2024-2028) Bölge Planı Mevcut Durum Analizi ve bölge planı çalışmaları ışığında bu hedef kapsamında belirlenen program ve tedbirler aşağıda yer almaktadır.

Tedbir 3.5.1 / Genç girişimciliğine yönelik tarımsal altyapı oluşturulacaktır. Tarımda girişimciliği teşvik etmek amacıyla Doğanyol, Kuluncak, Pütürge, Kovancılar, Baskil, Ovacık, Pülümür ve Bingöl'ün uygun ilçelerinde belirlenecek arazilerde ortak üretim alanlarının oluşturulacaktır. Bölgede tarımsal istihdamda gençlerin payını artırmak amacıyla Bingöl öncelikli olmak üzere arım Meslek Liseleri kurulacaktır. Ayrıca kırsalda tarımsal üretimi teşvik etmek ve gelirleri artırmak amacıyla kooperatifler ve/veya birlikler aracılığıyla küçük ölçekli tarımsal sanayilerin kurulması için proje ve faaliyetler geliştirilecektir.

Tedbir 3.5.2 / Tarımda genç girişimci desteklemeleri belirlenecektir. Tarım sektörünü genç girişimciler için cazip hale getirmek amacıyla hibe destekleri verilecek ve gençlerin tarımsal üretim amaçlı kullanımı için atıl araziler tespit edilecektir. Ağın, Hekimhan, Akçadağ, Palu ve Kovancılar ilçelerinde belirli arazilerde genç girişimcilere yönelik badem, ceviz ve alıç gibi özel ağaçlandırma destekleri verilecektir.

Tedbir 3.5.3 / Gençlerin istihdam edileceği ortak büyükbaş hayvan çiftlikleri kurulacaktır. Bölgede kentleşen alanlar içerisinde kalmış olan ahırlar kapatılarak, buralardaki hayvanların barınacağı ve gençlerin istihdam edileceği ortak büyükbaş hayvan çiftlikleri kurulacaktır. Depremler sonrası Malatya özelinde ahırlarda gerçekleşen hasarlar nedeni ile il genelinde ilçe merkezlerine yakın alanlarda bu tür büyükbaş hayvan çiftliklerinin sayısı artırılacaktır.

Proje 3.5.1 / Tunceli İpekböceği Yetiştiriciliği Çiftliği Projesi

Proje 3.5.2 / Elâzığ Entegre Etlik Tavuk Kesimhanesi Projesi

3.6. Hedef: Arıcılık ve su ürünleri sektörü geliştirilecektir.

YER-SİS kırsal anket verilerine göre; arıcılık, bölge genelinde önemli geçim kaynakları arasında yer almaktadır. Özellikle Bingöl ili, TRB1 Bölgesi bal üretiminin %50'sinden fazlasını karşılamaktadır. Öte yandan TRB1 Bölgesi, iç su alabalık yetiştiriciliğinde ülke genelinde önemli bir paya sahip olup, bölgedeki üretimin ciddi bir kısmı Elâzığ'da gerçekleşmektedir. Yine YER-SİS TRB1 Bölgesi yoğunluk haritasına göre; balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği, bölge genelinde özellikle Keban, Karakaya gibi baraj göllerine kıyaslı olan yerleşimler ile akarsuların geçtiği kısımlarda yapılan bir faaliyettir. (2024-2028) Bölge Planı Mevcut Durum Analizi sonuçları ve Bölge Planı Hazırlık Çalıştayında elde edilen verilere göre, arıcılık ve arı ürünlerinin geliştirilmesi Bingöl ve Tunceli illeri özelinde öncelikli hedef olarak belirlenirken; iç-su alanlarının değerlendirilmesi amacıyla su ürünlerinin geliştirilmesi ise TRB1 genelinde elzem görülmüştür. Yine yaşanan depremler sonrası daha çok Malatya'da olmak üzere arıcılık ve su ürünleri sektöründeki kayıplarda sektörlere yönelik tedbir ve projelerin önemini artırmıştır.

(2024-2028) Bölge Planı Mevcut Durum Analizi ve bölge planı çalışmaları ışığında bu hedef kapsamında belirlenen proje ve tedbirler aşağıda yer almaktadır.

Tedbir 3.6.1 / Arıcılıkta altyapı geliştirilecektir. Pütürge, Doğanyol, Arapgir, Sivrice, Baskil, Doğanşehir, Arguvan, Ağın, Karakoçan, Bingöl ve Tunceli ilçelerinde bal ve polen verimini artıran bitki çeşitlerinin tercih edildiği ve bölgede arıcılık yapmakta olan kişilerin arılarını konaklatacakları bal ormanları kurulacaktır. Arıcılıkta arı kolonilerin performans ve verimini doğrudan etkileyen ana arıların üretimi için bölgede bir ana arı üretim istasyonu kurulmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Tedbir 3.6.2 / Arı ürünlerinin üretimi ve katma değeri artırılabilecektir. Katma değeri yüksek olan arı ürünlerinden polen, propolis, arı sütü, bal mumu gibi ürünlerin üretim miktarlarının ve katma değerinin artırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Tedbir 3.6.3 / Bal üretiminde katma değer artırılabilecektir. Doğası organik bal üretimine daha uygun olan Bingöl ve Tunceli illeri ile Pütürge, Doğanyol, Arapgir, Sivrice, Baskil, Doğanşehir, Arguvan, Ağın ve Karakoçan ilçelerinde balda katma değeri artırmak için organik bal üretiminin özendirilmesine yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Tedbir 3.6.4 / İç su balıkçılığı geliştirilerek katma değerli üretim teşvik edilecektir. Keban, Karakaya, Özlüce ve bölgede yer alan diğer küçük ölçekli barajlar ile göletlerde balık türlerinin çeşitlendirilmesi, somon ve levrek gibi ihracat potansiyeli olan ve katma değeri yüksek balık yetiştiren işletmelerin sayısının artırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Tedbir 3.6.5 / Su ürünleri sektöründe altyapı geliştirilecektir. Bölgede tatlı su balıkçılığı başta olmak üzere su ürünleri üretiminin ve verimliliğinin artırılması, su ürünleri sanayi entegrasyonunun geliştirilmesi amacıyla Keban ve Karakaya Baraj bölgelerinde su ürünleri ihtisas OSB kurulmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir. Ayrıca bölgede kafes balıkçılığında kullanılan ağ kafeslerin yapımı için yetiştiriciliğin yoğun yapıldığı Keban'da bir ağ dikim tesisi kurulmasına yönelik proje ve faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Proje 3.6.1 / Elâzığ Balık Atıklarından Geri Dönüşümle Balık Unu ve Yağı Üretimi Projesi

Proje 3.6.2 / Bingöl Organik Bal Üretimi Projesi

Proje 3.6.3 / Elâzığ Kafeste Alabalık Yetiştiriciliği Projesi

Proje 3.6.4 / Bingöl Arı Ürünleri Üretimi ve Paketlenmesi (Bal, Polen, Propolis, Arı Zehri, Arı Sütü) Projesi

4. STRATEJİK ÖNCELİK; BÖLGE TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE BÖLGENİN MARKALAŞTIRILMASI

Küreselleşmeye bağlı olarak odak haline gelen markalaşma, destinasyonların rekabetçi üstünlüğünün sağlanması açısından önem arz etmektedir. Bu minvalde, gerek yerel gerekse merkezi kuruluşlar tarafından farklı boyutlarda (ülke, bölge, il bazlı) hayata geçirilen markalaşma çalışmaları hız kazanmıştır. Son yıllarda ortaya çıkan alternatif rota arayışlarına yanıt vermek maksadıyla TRB1 Bölgesinde "Fırat'ı Keşfet" markalaşma projesi çerçevesinde faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Markalaşma çalışmaları kapsamında süregelen saha çalışmalarında öncelikle turizm destinasyonlarının altyapı sorunlarının giderilmesi ve erişilebilirliklerinin artırılması gerekliliği gözlemlenmiştir. Ayrıca, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlere bağlı olarak Malatya'da 200'e yakın tescilli kültür varlığı ağır veya orta hasar almış olup önemli turistik ürünler arasında yer alan oteller ve restoranların da yüzde 75'i -depremlerden sonraki ilk altı ay itibarıyla- kullanılamaz hale gelmiştir. Dolayısıyla, altyapı sorunlarının giderilmesi kritik bir zorunluluk haline gelmiştir.

Bununla birlikte, bölgenin alternatif turizm alanında ön plana çıkarabileceği çok sayıda doğal ve tarihi değeri bulunmakta olup bu zenginliğin farklı turizm türlerinin geliştirilmesinde kullanılabileceği değerlendirilmektedir. Bu bağlamda artmaya başlayan turizm hareketliliğini ve oluşan talebi karşılayabilmek adına mevcut tesislerin geliştirilmesi ve değişen turizm eğilimleriyle uyumlu yeni tesislerin faaliyete geçirilmesi gerekmektedir. Bu sürece paralel olarak turizm sektöründe istihdam edilen personelin niteliğinin artırılması önem arz etmektedir. Tüm bunların dışında, bölgenin yeni bir turizm destinasyonu olarak turizm ekosistemine entegre olması için yenilikçi yaklaşımlarla, tüm paydaşların iş birliği içerisinde hayata geçireceği tanıtım ve tutundurma faaliyetleri markalaşma sürecinin temelini oluşturmaktadır.

Bölge Turizminin Geliştirilmesi ve Bölgenin Markalaştırılması

Tedbir 4.1.1: Turizm noktalarına ulaşımında karayolu eksiklikleri giderilecektir.

Tedbir 4.1.2: Yeni keşfedilen kanyonlar turizme kazandırılacaktır.

Tedbir 4.1.3: Alternatif turizm rotalarının altyapıları geliştirilecektir.

Tedbir 4.1.4: Havayolu ulaşım imkânları geliştirilecektir.

Tedbir 4.1.5: Fırat ihtiyaç noktaları oluşturulacaktır.

Tedbir 4.1.6: Bölgede yer alan elverişli noktaların Jeopark statüsü kazanması sağlanacaktır.

Tedbir 4.1.7: Sokak sağlıklılaştırılması çalışmaları yapılacaktır.

Tedbir 4.1.8: Kamp-karavan alanları oluşturulacaktır.

Tedbir 4.2.1: Yayla turizmi geliştirilecektir.

Tedbir 4.2.2: Su sporları olanakları geliştirilecektir.

Tedbir 4.2.3: Deneyim turizmi konusunda alternatifler oluşturulacaktır.

Tedbir 4.2.4: Gastronomi turizmi altyapısı geliştirilecektir.

Tedbir 4.2.5: Alternatif turizm olanaklarının geliştirilmesi kapsamında yamaç paraşütü noktaları oluşturulacaktır.

Tedbir 4.2.6: Kış turizmi olanakları geliştirilecektir.

Tedbir 4.2.7: Yerel kültürün tanıtılması amacıyla faaliyetler düzenlenecektir.

Tedbir 4.2.8: Sağlık turizminin geliştirilmesi sağlanacaktır.

Tedbir 4.2.9: Şehir hafızalarının korunması sağlanacaktır.

Tedbir 4.2.10: Turizm merkezi sayısı artırılabilecektir.

Tedbir 4.2.11: Turizm farkındalık çalışmaları artırılabilecektir.

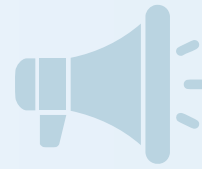
1
HEDEF

Turistik destinasyonların erişilebilirliği artırılacak ve turizm altyapısı geliştirilecektir.

2
HEDEF

Turizm alternatifleri geliştirilerek bölge turizmde ürün/hizmet çeşitliliği artırılabilecektir.

Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesi artırılabacaktır.

3
HEDEF

Yenilikçi tanıtım, tutundurma ve markalaşma faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

4
HEDEF

Tedbir 4.3.1: Turistik tesis ve yatak sayıları artırılabacaktır.

Tedbir 4.3.2: Atıl alanlar turizm sektörüne kazandırılacaktır.

Tedbir 4.3.3: Alternatif konaklama olanakları artırılabacaktır.

Tedbir 4.3.4: Konaklama imkânı kısıtlı ilçelerde yatırımlar yapılacaktır.

Tedbir 4.3.5: Konsept konaklama tesis yatırımları desteklenecektir.

Tedbir 4.3.6: Jeotermal kaynaklar turizme kazandırılacaktır.

Tedbir 4.3.7: Turizm sektörü insan kaynağı kapasitesi geliştirilecektir.

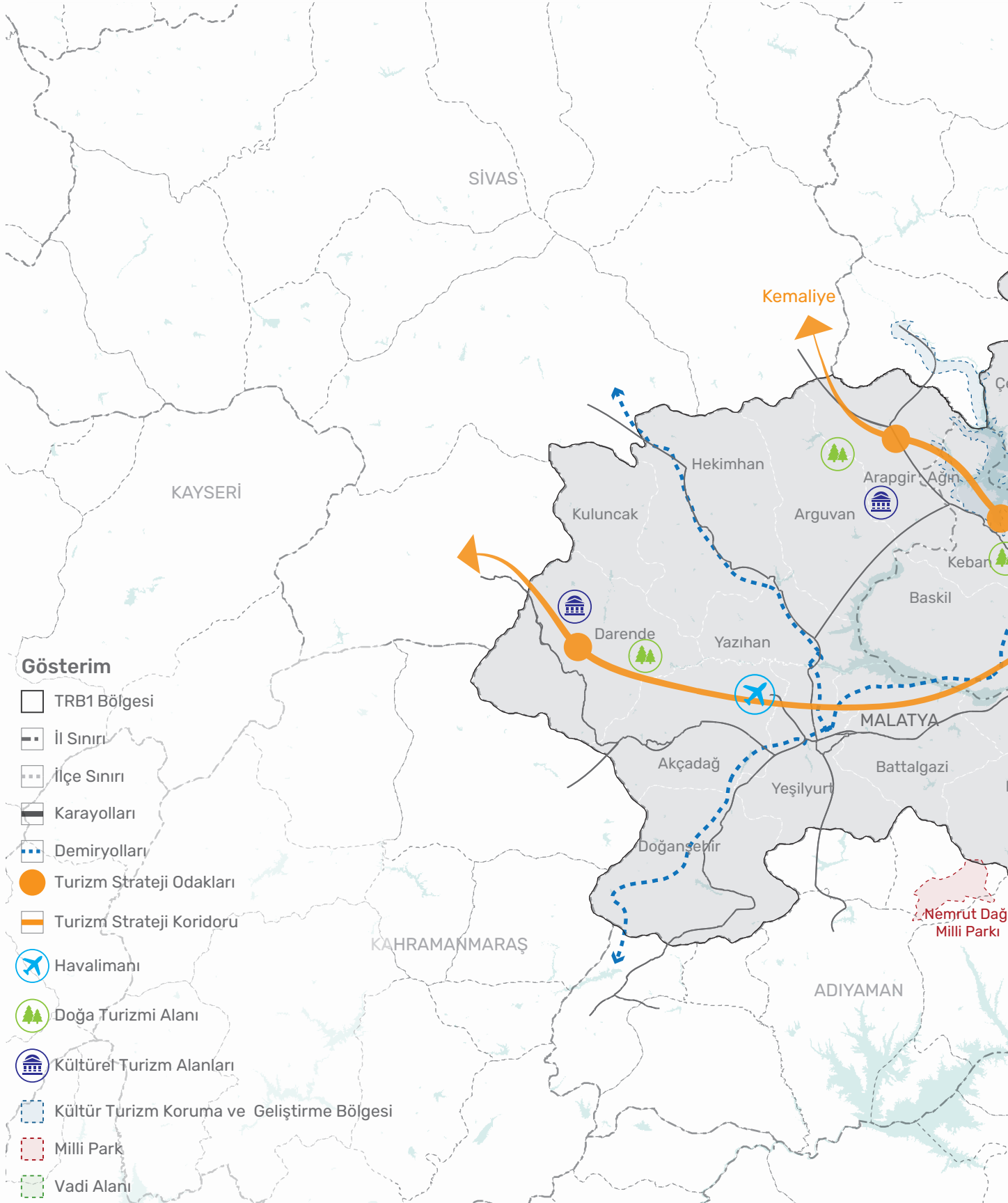
Tedbir 4.4.1: Turizm sektöründe teknoloji kullanımı artırılacaktır.

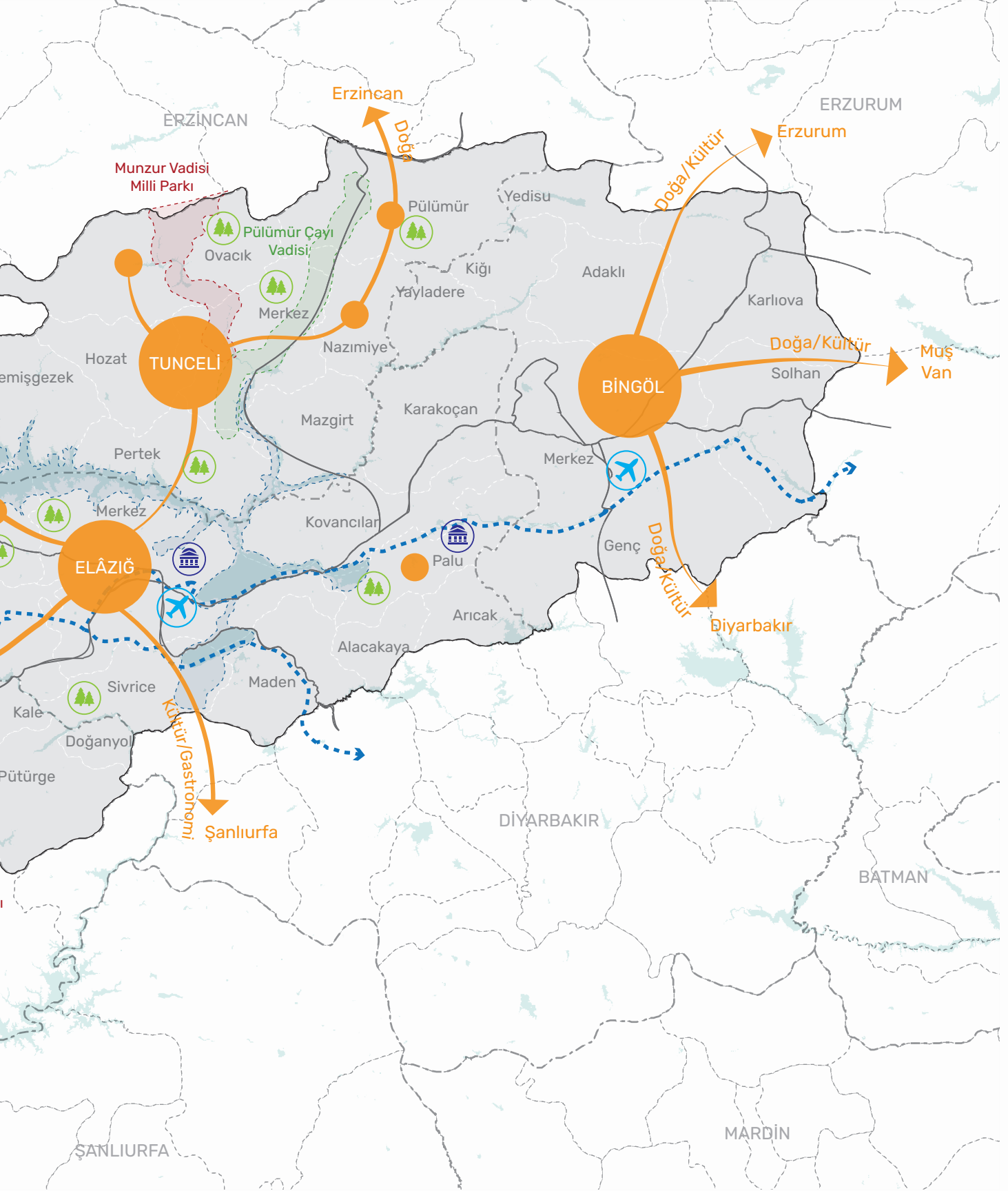
Tedbir 4.4.2: Tanıtım ve iş birliği faaliyetleri geliştirilecektir.

Tedbir 4.4.3: TURSAB ile iş birlikleri geliştirilerek bölgenin turizm ekosisteminde bilinirliğinin artırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Tedbir 4.4.4: Tarihi ve kültürel varlıkların tescil çalışmaları artırılacaktır.

Harita 15: Turizm Stratejik Öncelik Haritası

4.1. Hedef: Turistik destinasyonların erişilebilirliği artırılacak ve turizm altyapısı geliştirilecektir.

Destinasyona artan talep, destinasyonun erişilebilirlik imkânlarının sürekli iyileştirilmesini ve çeşitlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Destinasyona ulaşabilmek adına harcanacak süre, ulaşımın zorluk derecesi, ulaşım sıklığı ve seyahat masrafı, destinasyonun başarısını belirleyen kritik faktörlerdendir. Destinasyona alternatif ulaşım yollarının bulunması ve var olan yolların niteliği oldukça önemlidir. Alternatif ve nitelikli ulaşım yolları bölge içinde turizm noktalarına ulaşım kalitesini artıracığı gibi bölgenin bir destinasyon olarak diğer destinasyonlara entegrasyonunu da kolaylaştıracaktır.

Belirli ölçüde korunarak günümüze ulaşmış veya 6 Şubat 2023'teki depremde zarar gören Malatya'nın tarihi ve kültürünü yansıtan yapılarının aslına uygun olarak turizme kazandırılması önem arz etmektedir. Turizm değeri olan yapıların restorasyonu ve çevre düzenlemesine yönelik çalışmalarla turizm değerlerinin korunması ve niteliklerinin artırılması amaçlanmaktadır.

Bununla birlikte, 2021 yılı sonunda yapılan TRB1 Bölgesi Turizm Memnuniyet Anketi sonuçlarında da görüldüğü üzere, turistik varış noktalarının altyapısı eksikliklerinin giderilerek gelen turistlerin zaman geçirebilecekleri ve ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri tesisler oluşturulması önem arz etmektedir. Bu minvalde, bölgenin belirli noktalarında kurumsal kimliğe sahip tesisler oluşturulacaktır.

Bu hedef doğrultusunda uygulanacak tedbir, proje ve programlar şu şekilde olacaktır;

Tedbir 4.1.1 / Turizm noktalarına ulaşımında karayolu eksiklikleri giderilecektir. Bingöl Zağ Mağaraları, Buban Peri Bacaları, Yüzen Adalar, Kiğı Kerek Mesire alanı, Kala Tepesi, Tunceli-Bingöl-Palu yaylaları ile Nemrut üzerinden Malatya – Adıyaman bağlantısı sağlanacak olup, ihtiyaç olan yollarda (Elâzığ-Baskil, Tunceli – Ovacık, Malatya – Arapgir) genişletme çalışmaları yapılacaktır. Bununla birlikte bölgenin ulaşım altyapısını geliştirecek büyük çaplı yatırım projeleri (Pertek Köprüsü, Pülümür Kuzey Bağlantı Tüneli) üzerine çalışılacaktır.

Tedbir 4.1.2 / Yeni keşfedilen kanyonlar turizme kazandırılacaktır. Saklıkapı, Karaleylek ve Gümüşçay Kanyonları odaklı alternatif turizm faaliyetlerini geliştirebilmek amacıyla kanyonlara Malatya'dan da ulaşımın sağlanmasına yönelik Karakaya Baraj Gölü kıyısına gerekli altyapı çalışmaları yapılacaktır. Bununla birlikte bu kanyonların turizm faaliyetleri kapsamında etkin ve verimli bir şekilde değerlendirilmesi ve altyapı eksikliklerinin giderilmesine yönelik alternatif kaynak oluşturulması için tabiat parkı statüsüne alınmaları amacıyla Doğa Koruma ve Milli Parklar Bölge Müdürlüğü ve Fırat Üniversitesi iş birliğinde faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Tedbir 4.1.3 / Alternatif turizm rotalarının altyapıları geliştirilecektir. Kırsal alanlardaki alternatif turizm rotaları (trekking ve bisiklet) ile müze, ören yeri vb. kültürel varlıkların bulunduğu turistik noktaların bilinirliğinin sağlanması ve erişilebilirliğinin artırılması adına ilgili kuruluşlarla iş birliği içerisinde yönlendirme tabelaları hazırlanacaktır.

Tedbir 4.1.4 / Havayolu ulaşım imkânları geliştirilecektir. Özellikle bölgeye uzak illerden gelen turların çeşitlendirilmesi ve bölgeye erişimlerinin kolaylaştırılması amacıyla Elâzığ, Malatya ve Bingöl havaalanlarının daha etkin kullanılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Tedbir 4.1.5 / Fırat ihtiyaç noktaları oluşturulacaktır. Turistlerin otopark, karşılama merkezi, dinlenme alanı, tuvalet, lavabo vb. ihtiyaçlarına cevap verecek altyapıya sahip olmayan turizm noktalarında (Harput, Arapgir, Hazar Gölü, Ovacık) ve bağlantı yollarında (Tunceli-Ovacık yolu) bu yapılar oluşturulacaktır. Bölgedeki tüm turistik tesisler erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun hâle getirilecektir.

Tedbir 4.1.6 / Bölgede yer alan elverişli noktaların Jeopark statüsü kazanması sağlanacaktır. Levent Vadisi, Munzur Vadisi ve Buban Peri Bacalarının turistik anlamda etkin ve verimli bir şekilde değerlendirilebilmesi ve altyapı eksikliklerinin giderilmesine yönelik alternatif kaynak oluşturabilmek amacıyla jeopark statüsüne alınmasına yönelik ilgili kuruluşlar tarafından çalışmalar yürütülecektir.

Tedbir 4.1.7 / Sokak sağlıklılaştırma çalışmaları yapılacaktır. 6 Şubat 2023 depremlerinden zarar gören başta Yeşilyurt ve Battalgazi olmak üzere Harput, Arapgir ile Kiğı'da uygun sokakların doğal ve kültürel öğeleriyle bütün olarak korunup yenilenecek yaşatılması, kent yaşamına katılması ve turistik bir cazibe noktası olması amacıyla ilgili belediyeler ve kuruluşlar tarafından sokak sağlıklılaştırma projeleri hayata geçirilecektir.

Tedbir 4.1.8 / Kamp-karavan alanları oluşturulacaktır. Malatya Arapgir, Elâzığ Hazar Gölü, Tunceli Ovacık ve Bingöl Gülbahar Barajında turizm faaliyetlerini çeşitlendirmek adına kamp-karavan alanları oluşturulmasına yönelik altyapı çalışmaları yapılacaktır. Bu alanlar deprem gibi acil durumlarda da aktif olarak kullanılacaktır.

4.2. Hedef: Turizm alternatifleri geliştirilerek bölge turizminde ürün/hizmet çeşitliliği artırılabilecektir.

Alternatif turizm, içerdiği çeşitli turizm aktiviteleri yoluyla farklı yöre ve mekânları turizm kapsama alanı içine alarak belirli bölgeler üzerinde yoğunlaşmayı önlemekte, farklı aktivite ve faaliyetlerle turizmi senenin bütününe yayma imkânı sunmakta ve geceleme sayısını artırmaktadır. Alternatif turizm aynı zamanda yerli halk ile turistlerin kültürel alışverişini hızlandıran, ilişkilerini güçlendiren bir turizm türüdür. TRB1 Bölgesi sahip olduğu özgün turizm değerleri ve kültürüyle alternatif turizm potansiyeli yüksek olan bir bölge olup yapılan saha çalışmalarında sahip olunan potansiyelin harekete geçirilmesi noktasında eksiklikler olduğu tespit edilmiştir. Ülke ortalamasının altında yer alan geceleme sayılarının artırılması amacıyla bölgenin sahip olduğu bu potansiyel çeşitli tedbir ve projelerle geliştirilecektir.

Tedbir 4.2.1 / Yayla turizmi geliştirilecektir. Yörelere sahip olduğu özgün coğrafi özelliklerin değerlendirilmesi kapsamında Bingöl, Tunceli ve Palu'da yayla turizmi geliştirilecektir.

Tedbir 4.2.2 / Su sporları olanakları geliştirilecektir. Göller, barajlar ve nehirler açısından zengin olan bölgenin sahip olduğu bu su kaynaklarının turizm potansiyeli doğrultusunda kullanılması maksadıyla Karakaya Barajı, Keban Barajı, Hazar Gölü, Murat ve Munzur Nehirlerinde su sporları turizmi geliştirilecektir.

Tedbir 4.2.3 / Agro turizmin önemli bir enstrümanı olan deneyim turizmi için alternatifler geliştirilecektir. Kayısı, kiraz, üzüm, ağın leblebisi, orçik, bal gibi yöreye özgü ürünlerin hasat ve üretimlerine yönelik deneyim turizmi geliştirilecek ve bu deneyimlere özgün rotalar oluşturulacaktır.

Tedbir 4.2.4 / Gastronomi turizmi altyapısı geliştirilecektir. Elâzığ ve Malatya'nın mutfak kültürü ve yöresel ürün zenginliğinin yaratıcı endüstri çerçevesinde değerlendirilebilmesi ve illerin marka değerinin artırılması amacıyla gastronomi turizmi geliştirilecektir. Bu kapsamda, Mutfak Sanatları Merkezi, Gastronomi Kuluçka Merkezi gibi yapılar kurulacaktır.

Tedbir 4.2.5 / Alternatif turizm olanaklarının geliştirilmesi kapsamında yamaç paraşütü noktaları oluşturulacaktır. Doğa ve macera turizmine uygun alanlarda (Hazarbaba Dağı, Malatya Kale ilçesi, Tunceli Merkez Kavun Tepesi, Bingöl Hesarek Kayak Merkezi ve Yolçatı Doğa Sporları Merkezi) başta yamaç paraşütü olmak üzere alternatif faaliyetler geliştirilecektir.

Tedbir 4.2.6 / Kış turizmi olanakları geliştirilecektir. Özellikle bölgeye yakın illerden çok sayıda turist çekme potansiyeline sahip olan Hazarbaba, Hesarek ve Ovacık Kayak Merkezlerinin kış turizmi olanakları geliştirilecek ve kapasiteleri artırılabilecektir. Bununla birlikte, turizm faaliyetlerinin farklı mevsimlere de yayılabilmesi için macera turizmine yönelik yatırımlar desteklenecektir.

Tedbir 4.2.7 / Yerel kültürün tanıtılması amacıyla faaliyetler düzenlenecektir. Elâzığ Kürsübaşı ve Malatya Eyvan geceleri gibi eğlence etkinliklerinin sayısı ve sıklığı artırılarak turistlere yörenin kültürünü deneyimleme imkânı sunulacaktır. Tematik müzelerin bilinirliğinin artırılması için çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Tedbir 4.2.8 / Sağlık turizminin geliştirilmesi sağlanacaktır. Karaciğer nakli, obezite cerrahisi, onkoloji servisleri gibi alanlarda öne çıkan Elâzığ ve Malatya'da bu potansiyelin harekete geçirilmesi amacıyla medikal turizmin gelişmesine yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Tedbir 4.2.9 / Şehir hafızalarının korunması sağlanacaktır. Elâzığ ve Bingöl'deki kültürel zenginliğin korunması, gelecek nesillere aktarılması ve kültür turizmi çerçevesinde değerlendirilebilmesi için kent müzeleri oluşturulacaktır.

Tedbir 4.2.10 / Turizm Merkezi sayısı artırılabilecektir. Hesarek Master Planı'nın hayata geçirilmesine yönelik engellerin kaldırılması ve ilgili alanın turizm bölgesi olarak ilan edilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Doğu- batı aksında, 17 ilin geçiş noktasında bulunan ve Karakaya Baraj Gölüne sınırı olan Kale ilçesinin su sporları, yamaç paraşütü gibi ekstrem sporlar için elverişli olduğu, bölgede yer alan kayısı bahçeleri nedeniyle deneyim turizmi konusunda da avantajlı olduğu değerlendirilmektedir. Turizm potansiyelini harekete geçirmek için Kale ilçesinin bir bölümünün turizm merkezi ilan edilmesi için gereken çalışmalar yürütülecektir.

Tedbir 4.2.11 / Turizm farkındalık çalışmaları artırılabilecektir. İnsanların doğaya ve alternatif turizm türlerine olan eğilimi arttıkça doğal dengenin bozulma hızı da artmaktadır. Bu nedenle alternatif turizm türlerini geliştirmeye yönelik yapılan çalışmalara eş zamanlı olarak koruma-kullanma dengesinin gözetilmesine yönelik çalışmalar ve bilinçlendirme faaliyetleri ilgili paydaşlar ile birlikte hayata geçirilecektir.

Proje 4.2.1 / Harput Somut Olmayan Kültürel Miras Merkezi Projesi

Proje 4.2.2 / Bingöl Kentpark Projesi

Proje 4.2.3 / Bingöl Doğa Sporları Parkı Projesi

4.3. Hedef: Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesi artırılabacaktır.

Turistik tesisler, turistlerin konaklama, spor, yeme içme ve eğlence ihtiyaçlarını sağlayan mekânlardır. TRB1 bölgesindeki turistik tesis sayısı Türkiye ortalamasının altında yer almaktadır. Destinasyonların artan turist sayılarını ve ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için tesis sayısı, nitelikli konaklama ve hizmet kalitesi, yeme içme ve eğlence mekânlarına ihtiyaçları vardır. Bununla birlikte turistlerin değişen istek ve ihtiyaçları doğrultusunda turizmin her alanında değişim olduğu gibi turistlere hizmet veren tesislerde de değişim ve dönüşüm kaçınılmazdır. Değişen trendlere uygun ve cazip konseptte yapılar ve eğlence mekânları günümüz turizmde seyahat kararı alınmasında önemli etkenlerden biridir.

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerin sonucunda Malatya'daki 19 adet Turizm İşletme Belgeli otelden üçü yıkılmış, dördü ağır hasarlı, dördü az hasarlı, sekiz tanesi ise hasarsızdır. 25 adet Basit Konaklama Turizm İşletme Belgeli otelden 10'u yıkılmış, biri ağır hasarlı, ikisi orta hasarlı, üçü az hasarlı, beşi hasarsız olup dört tanesinin ise denetimi henüz yapılmamıştır. 16 adet kamu misafırhanesinden ise birisi yıkılmış, altısı ağır hasarlı, dördü az hasarlı, beşi ise hasarsızdır. Bu minvalde, önümüzdeki dönemde başta Malatya olmak üzere Yukarı Fırat Havzasındaki turistik tesislerin yeniden inşası ve kapasitelerinin artırılması önem arz etmektedir.

Tedbir 4.3.1 / Turistik tesis ve yatak sayıları artırılabacaktır. 6 Şubat 2023'te meydana gelen depremlerde zarar gören Yeşilyurt ve Battalgazi ilçelerinde tesis ve yatak sayısı artırılabacaktır. Popülaritesinin artmasına bağlı olarak yoğunlaşan turizm aktiviteleri ve insan hareketliliğinin oluşturduğu talebi karşılayabilmek amacıyla Tunceli başta olmak üzere bölge genelinde tesis ve yatak sayısı artırılabacaktır.

Tedbir 4.3.2 / Atıl alanlar turizm sektörüne kazandırılacaktır. Atıl alan ve tesis kapasitesinin değerlendirilmesi kapsamında Elâzığ Valiliği ve diğer ilgili kurumlarla Hazar Gölünde yerel bazlı konsept yatırım projeleri geliştirilecektir.

Tedbir 4.3.3 / Alternatif konaklama olanakları artırılabacaktır. Kırsal alanda çeşitlendirilen turizm faaliyetleri ve artan turizm hareketliliği dâhilinde oluşmaya başlayan konaklama talebine yönelik hızlı ve etkin çözüm geliştirmek ve kırsal kalkınmaya katkı sağlamak amacıyla Bingöl yaylaları, Tunceli kırsalı ile Malatya Arapgir'de ev pansiyonculuğu geliştirilecektir. Bu çerçevede, 6 Şubat 2023 depremleri sonrası kullanılmaya başlayan ve yapılaşmaya bağlı olarak atıl duruma düşecek olan konteynerlerin kırsal bölgelerdeki turizm yatırımlarında öncelikli olarak değerlendirilmesi sağlanacaktır.

Tedbir 4.3.4 / Konaklama imkânı kısıtlı ilçelerde yatırımlar yapılacaktır. Saklıkapı, Karaleylek ve Gümüşçay Kanyonlarındabeklenen turizm hareketliliği göz önünde bulundurularak, konaklama seçeneği bulunmayan Baskil'de öğretnemevi projesi hayata geçirilecektir.

Tedbir 4.3.5 / Konsept konaklama tesis yatırımları desteklenecektir. Farklı turizm türleri, farklılaşan turist talepleri ve bölgenin sahip olduğu rekabetçi yönler dikkate alınarak, değişen turizm trendlerine uygun konseptlerde konaklama tesisi projelerinin hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır, destek mekanizmaları hayata geçirilecektir.

Tedbir 4.3.6 / Jeotermal kaynaklar turizme kazandırılacaktır. Yapılan ön fizibilite ve fizibilite raporları çerçevesinde potansiyelleri ortaya konulan Bingöl Ilıcalar, Elâzığ Cip köyü ve Tunceli Munzur ve Pülümür vadilerinde bulunan jeotermal kaynakların turizme kazandırılacak olup hâlihazırda faaliyette olan Golan, Bağın ve Kös Kaplıcalarının kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik yatırım projeleri hayata geçirilecektir.

Tedbir 4.3.7 / Kültürel miras ve turizm konusunda insan kaynağı kapasitesi geliştirilecektir. Turistik tesislerin kurumsal kapasitesinin artırılmasına yönelik danışmanlık ve eğitim hizmetleri sunulacaktır. Kültürel miras alanı ile turizm sektöründe faaliyet gösteren kurumlar ve işletmelerin nitelikli iş gücü arzında darlık yaşadığı alanlara yönelik mesleki eğitim kursları düzenlenecek, kadın ve gençlere öncelik verilecektir. Başta taksici ve hizmet sektörü esnafı olmak üzere müze, ören yeri personeli gibi turistlerle bire bir iletişime geçen kişilerin turizm bilincinin artırılması ve turistlere yönelik tutumlarının iyileştirilmesi amacıyla ilgili meslek kuruluşları tarafından eğitim programları düzenlenecektir. 6 Şubat 2023 depremleri ile Malatya'nın bu alandaki sorunları daha da derinleşmiş olup mevcut ve yeni oluşturulacak konaklama tesislerinin insan kaynağı talebinin giderilmesine yönelik iş birliği faaliyetleri geliştirilecektir.

Proje 4.3.1 / Bingöl Kış Turizmi Merkezi 5 Yıldızlı Otel Projesi

Proje 4.3.2 / Hazarbaba Dağı Kayak Merkezi Yenileme ve Geliştirme Projesi

Proje 4.3.3 / Elâzığ Hazar Gölü 5 Yıldızlı Otel ve Profesyonel Dalış Merkezi Projesi

Proje 4.3.4 / Bingöl 5 Yıldızlı Termal Otel Projesi

Proje 4.3.5 / Tunceli 5 Yıldızlı Otel Projesi

Proje 4.3.6 / Tunceli 4 ve Üstü Yıldızlı Termal Otel Projesi

Proje 4.3.7 / Tunceli Macera Parkı/Konaklama/Havuz/Binicilik/Aquapark/Ekoturizm Projesi

Proje 4.3.8 / Malatya 5 Yıldızlı Otel Projesi

4.4. Hedef: Yenilikçi tanıtım, tutundurma ve markalaşma faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Turizm tanıtım ve geliştirme faaliyetleri değişen trend içerisinde bölgesel bir olgu haline gelmiştir. 12. Kalkınma Planı'nda da belirtildiği üzere değişen tüketici eğilimleri ile teknolojik gelişmeler doğrultusunda yeni tanıtım stratejileri önem kazanmıştır. İl tanıtımlarından ziyade bölgesel destinasyonların markalaştırılması ile turizm ekosisteminde daha güçlü yer edinmek hedeflenmektedir. Bu doğrultuda destinasyon yönetimi anlayışı içerisinde TRB1 Bölgesinde turizmi geliştirmek adına Fırat Kalkınma Ajansı tarafından Fırat'ı Keşfet bölgesel turizm markası oluşturulmuş olup turizm adına yapılan tüm tanıtım ve tutundurma faaliyetleri bu marka altında gerçekleştirilmektedir. Bu marka haricinde Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Gezsen ve Go markaları ile il bazlı tanıtımlar gerçekleştirilmektedir. Tüm bu tanıtım ve tutundurma faaliyetleri birbirini tamamlar nitelikte çalışmalar olup illerin ve bölgenin tanıtımına katkı sunmaktadır. Bununla birlikte; turistik destinasyonlarda yönetişimin doğru sağlanabilmesi, başarılı proje fikirlerinin ortaya çıkabilmesi ve uygulanabilmesi için başlıca gereklilik paydaşlar arası iş birliğidir. Destinasyonların markalaşma sürecinde özellikle paydaşlar birbirleri ile iş birliği yaptığında geliştirilecek proje ve planların etkisi ve sürdürülebilirliği artacaktır.

Tedbir 4.4.1 / Kültür ve turizm sektöründe teknoloji kullanımı artırılabilecektir. Kültür ve turizmde dijitalleşmeye yönelik çalışmalar yapılacak ve bölgedeki kamu kurumlarının il tanıtımlarında etkinliğinin artırılmasına yönelik eğitimler organize edilecektir. Fırat Kalkınma Ajansı tarafından yürütülen Fırat'ı Keşfet bölgesel markalaşma çalışmaları ile Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından

Tedbir 4.4.2 / Tanıtım ve iş birliği faaliyetleri geliştirilecektir. Yöreye özgü kültürü, gastronomi değerlerini ve el sanatlarını yansıtan yöresel ürünlerin bölgenin turizm değerine katkı sunması amacıyla tanıtım ve iş birliği faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Yerel fotoğrafçıların bölgenin tanıtımında etkin rol almasına yönelik faaliyet ve organizasyonlar gerçekleştirilecektir. Ulusal ve uluslararası çapta hizmet veren görsel ve basılı medya organlarında bölgenin tanıtımına yönelik içeriklerin yer alması için çalışmalar yürütülecektir. Bölgenin markalaşma faaliyetlerine katkı sunması amacıyla ulusal ve uluslararası ağlara katılımı çerçevesinde çalışmalar yapılacak, etkinlikler organize edilecektir. Mezopotamya ve Kapadokya gibi komşu turizm destinasyonları ile entegrasyon içerisinde gelişimin sağlanmasına yönelik iş birlikleri geliştirilecektir.

Tedbir 4.4.3 / TURSAB ile iş birlikleri geliştirilerek bölgenin turizm ekosisteminde bilinirliğinin artırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Malatya Expo 2028'e yönelik tanıtım ve iş birliği faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Tedbir 4.4.4 / Tarihi ve kültürel varlıkların tescil çalışmaları artırılabacaktır. Tarihi ve kültürel varlıkların zarar görmesini engellemek ve uygun koşullarda turizme açmak için henüz tescil edilmemiş değerlerin tescili konusunda İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerine bağlı Müze Müdürlükleri ile Koruma Bölge Kurulu Müdürlüklerince çalışmalar yapılarak tescilli varlık sayısı artırılabacaktır.

5. STRATEJİK ÖNCELİK: SOSYAL VE BEŞERİ SERMAYENİN GELİŞTİRİLMESİ

Bölgesel kalkınma sürecinde ekonomik gelişmeyle birlikte sosyal ve beşeri sermayenin gelişimi de kritik öneme sahiptir. Beşeri sermayenin üretim faaliyetlerine ve sosyal refaha daha fazla katkı sağlayabilmesi, fiziki sermaye ile beşeri sermaye arasındaki bağı dengeli şekilde kurulmasına bağlıdır. Ekonomik faaliyetlerin gelişmesi için öncelikli olarak fiziki ve beşeri sermayenin belirli oranlarda bir araya gelmesi gerekmektedir. Bu sebeple beşeri sermaye ile fiziki sermaye arasındaki tamamlayıcılıkta her ikisinin birbirini dengelemesi ve nitelik olarak uyum sağlaması önem arz etmektedir. Sosyal ve beşeri sermaye yatırımlarının ekonomik kalkınmaya olan katkısı sosyal donatıların ve bilginin artmasına paralel olarak artmaktadır. Bu doğrultuda bölgenin sosyal becerilerinin geliştirilmesi ve beşeri kaynakların nitelikli hale getirilmesi amacıyla belirlenen hedefler ve bu hedefler kapsamında uygulanacak tedbirler aşağıda sıralanmıştır.

Sosyal ve Beşeri Sermayenin Geliştirilmesi

Tedbir 5.1.1: Mesleki eğitim veren okulların müfredat ve bölümleri işgücü piyasası ihtiyaçlarına göre düzenlenecektir.

Tedbir 5.1.2: Meslek edindirme kurslarının özel sektör ile iş birliği halinde uygulanması ve yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

Tedbir 5.1.3: İşgücü ve açık iş eşleştirme süreçleri geliştirilecektir.

Tedbir 5.1.4: Mesleki eğitimler ulusal meslek standartlarına ve uluslararası yeterliliklere göre geliştirilecektir.

Tedbir 5.2.1: Okul öncesi düzeyden başlamak üzere girişimci bireyler yetiştirilmesine yönelik eğitim ve altyapı uygulamaları geliştirilecektir.

Tedbir 5.2.2: Nitelikli ve ileri teknoloji içeren girişimcilik faaliyetleri için bölge üniversitelerinde özelleşmiş eğitim ve uygulama programları düzenlenecektir.

Tedbir 5.2.3: AB'de yürürlükte olan KOBİ Paneli ve KOBİ Geri Besleme Mekanizması gibi girişimci danışma mekanizmaları kurulacaktır.

Tedbir 5.2.4: Malatya ve Elâzığ Ön Kuluçka Merkezlerinin hizmet kapasiteleri artırılarak etkin kullanılmaları ve il düzeyinde faaliyet göstermeleri sağlanacaktır.

1
HEDEF

İstihdam kapasitesi artırılacaktır.

2
HEDEF

Girişimcilik kültürü güçlendirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.

Dezavantajlı gruplara yönelik sosyal içerme ve uyum geliştirilecektir.

3
HEDEF

Genç nüfus hareketliliğine yönelik sosyal ve iktisadi altyapı geliştirilecektir.

4
HEDEF

Tedbir 5.3.1: TRB1 Bölgesindeki tüm ilçelerde kadın, genç ve çocukların sosyal yaşama entegrasyonunu sağlayacak yapılar kurulacaktır.

Tedbir 5.3.2: Kadınlara, çocuklara, engellilere ve yaşlılara yönelik ihtisaslaşmış barınma ve bakım hizmetleri yaygınlaştırılacaktır.

Tedbir 5.3.3: Sosyal yardım modelleri çeşitlendirilecek ve sosyal yardım - istihdam dengesinin sağlanmasına yönelik yapılar geliştirilecektir.

Tedbir 5.3.4: Tüm kamusal alanların engelli dostu olacak şekilde altyapıları geliştirilecektir.

Tedbir 5.4.1: Bölgeden verilen eğitim düzeyi yüksek göçün (genç) engellenmesine yönelik bölgede nitelikli istihdam alanlarının oluşturulması sağlanacaktır.

Tedbir 5.4.2: Göçle gelen nüfusun beşeri potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik yapılar oluşturulacaktır.

Tedbir 5.4.3: Fırat ve Malatya Teknoloji Geliştirme Bölgeleri nitelikli istihdam yaratma kapasitesi açısından geliştirilecektir.

Tedbir 5.4.4: Küresel eğilimler doğrultusunda, yeşil büyüme anlayışı ile bölgenin "Yeşil İşler" potansiyelinin analizi yapılarak, eğitilmiş gençlere yönelik yenilikçi iş imkânları ortaya çıkarılacaktır.

5.1. Hedef: İstihdam kapasitesi artırılabacaktır.

Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında tüm bireylerin fırsat eşitliği temelinde nitelikli bir eğitime ve hayat boyu öğrenme imkânlarına erişimini sağlamak önem arz etmektedir. Bu çerçevede, 12. Kalkınma Planı'nda insan kaynağının nitelikli hale getirilebilmesi için ihtiyaç duyulan becerilerin mesleki eğitim ve yükseköğretim aracılığıyla işgücüne kazandırılması, değişen teknoloji, üretim yapısı ve hizmet sunum biçimleri doğrultusunda işgücü piyasaları arz ve talep dengesi göz önünde bulundurularak mesleki eğitimin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Türkiye'nin genç nüfus yüzdesinin oldukça yüksek olması ve demografik yapısı ulusal ve küresel iş gücü projeksiyonlarında oldukça önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. TRB1 Bölgesinde de oldukça yüksek olan bu genç nüfus yaratılacak istihdam olanakları ve mesleki anlamda bireylerin gelişimine yönelik politikaların uygulanması ile desteklenmelidir. Bu doğrultuda uygulanacak tedbirler aşağıda sıralanmıştır.

Tedbir 5.1.1 / Mesleki eğitim veren okulların müfredat ve bölümleri işgücü piyasası ihtiyaçlarına göre düzenlenecektir. Malatya, Elâzığ, Bingöl ve Tunceli illerinde ilgili kurumların katılımıyla toplanan il istihdam kurullarının işlerliği artırılabacaktır. İllerdeki Milli Eğitim Müdürlüklerinin ve OSB'lerde bulunan meslek yüksekokullarının özel sektör taleplerinin toplanmasında etkin şekilde çalışması sağlanacaktır. Bu doğrultuda mesleki eğitim veren okulların özel sektörle diyaloglarını güçlendirecek mekanizmalar oluşturulacaktır. Ayrıca illerdeki ticaret ve sanayi odalarının özel sektörden gelen talepleri doğrultusunda milli eğitim müdürlükleri ve üniversitelerle ortak proje geliştirmeleri güdülenecektir.

Tedbir 5.1.2 / Meslek edindirme kurslarının özel sektör ile iş birliği halinde uygulanması ve yaygınlaştırılması sağlanacaktır. Bölgedeki işgücünün nitelikli hale getirilmesine yönelik halk eğitim merkezleri ve belediyeler tarafından uygulanan meslek edindirme kurslarının özel sektör talepleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi sağlanacaktır. Bölge illerindeki OSB'lerin etrafında bulunan yerleşim yerleri başta olmak üzere dezavantajlı mahallelerde muhtarlıklarla iş birliği yapılarak meslek edindirme kurslarının düzenlenmesi sağlanacaktır. Ayrıca illerdeki ticaret ve sanayi odaları ile üniversitelerin sürekli eğitim merkezleri bir araya getirilerek teknik beceri gerektiren meslek edindirme kurslarının uygulamalı eğitimlerinin özel sektöre ait tesislerde yapılması güdülenecektir.

Tedbir 5.1.3 / İşgücü ve açık iş eşleştirme süreçleri geliştirilecektir. Bölgedeki işgücünün özel sektör talepleri doğrultusunda Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından yönetilen eşleştirilmesi faaliyetlerinin işlevselliğinin artırılması sağlanacaktır. Ayrıca, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından dezavantajlı grupların istihdam edilebilirliklerini arttırmak amacıyla düzenlenen İş Kulübü eğitimlerinin verilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir. Bölge üniversitelerinin ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği halinde platform oluşturmalarına yönelik proje geliştirilmesi teşvik edilecektir.

Tedbir 5.1.4 / Mesleki eğitimler ulusal meslek standartlarına ve uluslararası yeterliliklere göre geliştirilecektir. Malatya, Elâzığ, Bingöl ve Tunceli illerinde gerçekleştirilecek mesleki eğitimlerin planlanması, kapasite ve ihtiyaçlarının tespiti sağlanacaktır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından gündeme alınan insana yakışır iş politika alanı çerçevesinde meslek standartlarına göre işgücünün geliştirilmesi amacıyla analize dayalı yöntemler kullanılarak bölgenin nitelikli eleman kapasitesi artırılabacaktır.

Proje 5.1.1 / Arapgir, Darende, Doğanşehir, Hekimhan, Pütürge, Doğanyol, Keban, Kovancılar, Karakoçan, Sivrice, Palu, Genç, Solhan, Karlıova, Bingöl Merkez, Tunceli Merkez, Hozat, Çemişgezek ve Pertek İlçelerinde Belediyelerle İş birliği Halinde Sosyalhane Projelerinin Uygulanması

5.2. Hedef: Girişimcilik kültürü güçlendirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.

Girişimcilik, var olan fırsatları değerlendirerek ve yeni fırsatlar yaratarak bunları faydaya dönüştürme sanatıdır. Girişimcilik kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması ülkenin sosyoekonomik kalkınma hedeflerine ulaşmasında etkili bir araç özelliği taşımaktadır. Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile girişimcilik ekosisteminin gelişmişlik düzeyi arasında doğrudan bağlantı vardır. Girişimcilik kültürü, eğitimin ilk yıllarından itibaren bireylere aşılarmaya başlanmalı ve sonraki süreçte sürdürülebilir politikalarla desteklenmelidir. 12. Kalkınma Planı'nda da belirtildiği gibi finansal okuryazarlık, mevzuat bilgisi, dijital teknolojiler, e-ticaret, pazarlama gibi konulardaki ihtiyaçlar dikkate alınarak gözden geçirilecek, uygunluk değerlendirmesine imkân sunan uygulamalı girişimcilik eğitimleri yaygınlaştırılacaktır. Bu doğrultuda hayata geçirilecek tedbirler aşağıda sıralanmıştır.

Tedbir 5.2.1 / Okul öncesi düzeyden başlamak üzere girişimci bireyler yetiştirilmesine yönelik eğitim ve altyapı uygulamaları geliştirilecektir. Ulusal düzeydeki politikalarla paralel şekilde bölgedeki girişimcilik kültürünün geliştirilmesine yönelik Milli Eğitim Müdürlükleri ve Üniversiteler ile iş birlikleri geliştirilecektir. Bölgedeki üniversitelerin mühendislik fakültelerinin teknik beceriyi ekonomiye kazandırabilme yeteneğinin artırılmasına yönelik girişimcilik eğitimlerini ve girişimci buluşmalarını etkin şekilde uygulamaları sağlanacaktır. Benzer şekilde sivil toplum ve sosyal girişimcilik ekosistemleriyle iş birliği içinde toplumun tüm kesimlerinin sosyal fayda bakış açısını gözeterak girişimcilik alanına dâhil olmalarını sağlayacak programların geliştirilmesi teşvik edilecektir. Bu alanda yürütülecek insan kaynakları geliştirme programları ile kariyer okur-yazarlığının artırılması sağlanacaktır. Bölgede faaliyet gösteren kooperatifler ve yerel yönetimlerle iş birliği halinde kadın girişimciliğinin özendirilmesi, üretim faaliyetlerini geliştiren kadınların pazara erişimlerinin sağlanması, tasarım, ürün ve marka geliştirme, pazar araştırması, fiyatlandırma vb. alanlarda eğitim/danışmanlık programları ve pazar köprüleri kurmak suretiyle güçlendirilmesi sağlanacaktır. Ayrıca Milli Eğitim Müdürlükleri ile protokol imzalanarak okullarda her eğitim düzeyinde girişimcilik günleri düzenlenmesi, Türkiye'den iyi örneklerin, rol modellerinin bölgeye davet edilmesi ve farkındalık oluşturulması sağlanacaktır. Sosyal/çevresel fayda yaratacak girişimcilik fikirlerinin ortaya çıkmasını kolaylaştırmak için uluslararası kalkınma kuruluşları, üniversiteler, özel sektör ağ kuruluşları, belediyeler ile iş birlikleri kurularak uzun erimli ve sürdürülebilir ödül programları ya da yarışmalar düzenlenmesi sağlanacaktır.

Tedbir 5.2.2 / Nitelikli ve ileri teknoloji içeren girişimcilik faaliyetleri için bölge üniversitelerinde özelleşmiş eğitim ve uygulama programları düzenlenecektir. Bölgedeki ileri teknoloji girişimcilik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik Fırat Teknokent ve Malatya Teknokent ile iş birlikleri güçlendirilecektir. Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında Fırat Üniversitesi tarafından Elâziğ'da uygulanan Code-23 Fırat Yazılım Atölyesi projesinin hedef grubunun genişletilmesi ve yazılım alanında hizmet veren bölgesel bir merkez haline getirilmesi sağlanacaktır. Nitelikli girişimcilerin melek yatırımcı ağına dâhil edilmelerine yönelik çalışmalar da yürütülecektir. Ayrıca fikri ve sınai haklarla ilgili farkındalık oluşturmaya yönelik eğitim programları düzenlenecektir.

Tedbir 5.2.3 / AB'de yürürlükte olan KOBİ Paneli ve KOBİ Geri Besleme Mekanizması gibi girişimci danışma mekanizmaları kurulacaktır. TRB1 Bölgesindeki girişimcilerin/girişimci adaylarının nitelikli bilgiye, teknik becerilere ve ulusal/uluslararası ağlara erişimine yönelik bölge üniversiteleri, Ticaret ve Sanayi Odaları ve yerel yönetimlerle iş birliği halinde girişimci danışma mekanizmaları kurulacaktır. Gençlerin girişimcilik ve sosyal girişimcilik ekosistemine entegrasyonu için ilgili etkinlik, atölye ve eğitimlerin duyurularının takip edilebileceği platform, bilgi masası ve yardım masası gibi mekanizmaların kurulması sağlanacaktır. Fırat ve İnönü Üniversitelerinin sürekli eğitim merkezleri ile girişimcilerin yönetim becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitim programları uygulanması amacıyla protokol imzalanacaktır.

Tedbir 5.2.4 / Malatya ve Fırat Teknokentlerdeki ön kuluçka merkezlerinin hizmet kapasiteleri artırılarak etkin kullanılmaları ve il düzeyinde faaliyet göstermeleri sağlanacaktır. Yeni ve ileri teknolojileri hedefleyen girişimciler için Ar-Ge çalışmalarını yürütebilecekleri, üniversite, sanayi ve kamu sektörleri tarafından desteklenen bilimsel, ekonomik ve sosyal merkezler geliştirilecek, bu merkezler vasıtasıyla elde edilecek çıktılarının sürdürülebilir kalkınma odaklı ticari ürün, yöntem veya hizmetlere dönüştürülmesi sağlanacaktır. Girişimcilik ve sosyal girişimcilik alanlarında mevcut hızlandırıcılar, kuluçka merkezleri, üyelik ağları, ortak çalışma alanları, ödül programları vb. ile iş birliği yapılması teşvik edilecektir. Üniversiteler, halk eğitim merkezleri, İŞGEM vb. yapılarla iş birliği içinde turizm, tarım, gıda, gastronomi, temiz enerji, bakım hizmetleri, mobilite gibi alanlarda sosyal iş modelleri oluşturmaya yönelik alandaki fırsatların görünür hale getirilmesi sağlanacaktır.

5.3. Hedef: Dezavantajlı gruplara yönelik sosyal içerme ve uyum geliştirilecektir.

Toplumların sahip oldukları ekonomik, sosyal ve kültürel olanaklardan toplumun geri kalanı kadar yararlanamayan dezavantajlı gruplar sosyal olarak dışlanma problemiyle karşı karşıyadır. Sosyal devlet anlayışı ise bu dışlanmanın sebeplerini ortadan kaldırmak, bu kesimin yaşam kalitesini artırmak ve topluma entegrasyonlarını kolaylaştırmak amacıyla çeşitli politikalar uygulamak ve faaliyetler yürütmek durumundadır. 12. Kalkınma Planı'nda da belirtildiği üzere kadın, genç ve engellilerin işgücü piyasasına katılımları desteklenecek, iş sağlığı ve güvenliği alanında çalışanları korumaya ve bilinçlendirmeye yönelik tedbirler alınacaktır. Bu kapsamda, bölgede hayata geçirilmesi planlanan politika ve tedbirler şöyledir:

Tedbir 5.3.1 / TRB1 Bölgesindeki tüm ilçelerde kadın, genç ve çocukların sosyal yaşama entegrasyonunu sağlayacak yapılar kurulacaktır. İlçelerde yaşayan kadınlar, gençler ve çocuklar birçok alanda sosyal refah alanlarının temel yararlanıcıları arasındadır. Bu grupların yaşam kaliteleri önemli ölçüde kendilerine sunulan sosyal hizmetlerin kalitesi ve türü tarafından şekillenmektedir. TRB1 Bölgesinde ilçeler ekonomik ve sosyal anlamda önemli değişimlere konu olmaktadır. Bu doğrultuda ilçelerin değişimlerini yönetebilmek ve kadın, genç ve çocukların yaşam kalitesini artırmak amacıyla TRB1 Bölgesinin tüm ilçelerinde sosyal donatıların kurulması sağlanacaktır. Kamu-özel sektör-sivil toplum-sosyal girişimler iş birliği sağlanacak ve yerel yönetimlerin proje geliştirme süreçleri geliştirilecektir. Ulusal ve uluslararası kaynakların bölge ilçelerinde sosyal donatı oluşturacak şekilde değerlendirilmesi amacıyla proje geliştirilmesi teşvik edilecektir.

Tedbir 5.3.2 / Kadınlara, çocuklara, engellilere ve yaşlılara yönelik ihtisaslaşmış barınma ve bakım hizmetleri yaygınlaştırılacaktır. Bölge illerinde faaliyet gösteren özel bakım merkezlerinin kamu kesimiyle iş birliğinin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır. Ayrıca Sosyal Yardımlaşma

ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla sağlanan hizmetlerin kapsayıcılığını geliştirmek üzere Elâzığ'da bir sosyal girişim kurularak dezavantajlı grupların istihdam edilebilirliğine yönelik yeni bir model oluşturulacak ve bölge illerine yaygınlaştırılacaktır. Özel sektörün ihtisaslaşmış barınma ve bakım hizmetleri alanında yeni yatırımlar yapmasının sağlanmasına yönelik yatırım çekme faaliyetleri gerçekleştirilecek ve teşvik sisteminin çekiciliği vurgulanacaktır. Bu alanda kamu eliyle hizmet veren merkezlerin etkinliğini artırmak amacıyla teknik destek sağlanacaktır.

Tedbir 5.3.3 / Sosyal yardım modelleri çeşitlendirilecek ve sosyal yardım – istihdam dengesinin sağlanmasına yönelik yapılar geliştirilecektir. Bölgede önemli ölçüde potansiyel barındıran yöresel ürün ve zanaatların ekonomiye kazandırılması ve sosyal yardımlara yenilikçi bakış açısı kazandıracak şekilde modellenmesine yönelik yapılar geliştirilecektir. Bu doğrultuda Malatya, Elâzığ, Bingöl ve Tunceli'de Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ve yerel yönetimlerle iş birliği halinde sosyal girişimler kurulacaktır. Bu sosyal girişimler eliyle yöresel ürünlerin üretim, paketlenme ve pazarlama faaliyetleri gerçekleştirilerek sosyal yardım alanların istihdam edilmeleri sağlanacaktır. Aynı zamanda sosyal yardım alanların emek yoğun sektörlerde istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik özel sektör destekli eğitim programları da uygulanacaktır.

Tedbir 5.3.4 / Tüm kamusal alanların engelli dostu olacak şekilde altyapıları geliştirilecektir. TRB1 Bölgesindeki kamusal alanların engelli bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesine yönelik iş birlikleri geliştirilecektir. Bölgede engellilere yönelik faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının farkındalık çalışmaları yapmalarına ve kamu kurumları ile iş birliği halinde proje geliştirmelerine yönelik teknik destek sağlanacaktır. Engelliler ve çocuklar dâhil, kırılgan durumdaki insanların kültürel miras ile etkileşimini arttırmak için müze ve ören yerlerinde erişilebilirliğin arttırılmasına yönelik uygulamalar yürütülecektir. Mevcut destek mekanizmalarına ilave olarak uluslararası kaynakları, engelli dostu altyapı faaliyetlerinde değerlendirmek üzere bölgeye kazandırmaya yönelik kamu-üniversite-sivil toplum iş birliği güçlendirilecek ve proje hazırlama süreçlerine destek verilecektir.

5.4. Hedef: Genç nüfus hareketliliğine yönelik sosyal ve iktisadi altyapı geliştirilecektir.

Yoğun bir genç nüfusa sahip olan TRB1 Bölgesinde sahip olunan bu potansiyel gücün bölgenin kalkınması yönünde kullanılabilmesi öncelikli politikalarından biridir. Bu amaçla genç nüfusa yönelik istihdam olanaklarını artırıcı, sosyo-ekonomik refah seviyesini yükseltici ve sosyal hayatı geliştirici önlemlerin alınması elzemdir. Bu hedef doğrultusunda hayata geçirilmesi planlanan tedbir ve uygulamalar şöyledir:

Tedbir 5.4.1 / Bölgeden verilen eğitim düzeyi yüksek göçün (genç) engellenmesine yönelik bölgede nitelikli istihdam alanlarının oluşturulması sağlanacaktır. Fırat Teknokent ve Malatya Teknokentte yazılım sektörü başta olmak üzere yüksek teknoloji içeren sektörlerde uzmanlaşan ve rekabetçiliğini geliştiren firma sayısı arttırılacaktır. Fırat ve İnönü Üniversitelerinin Ar-Ge ekosistemlerinin teknokentlere transfer edilmesine yönelik yapılar oluşturulacak ve eğitim programları gerçekleştirilecektir. Çeşitli eşleştirme faaliyetleriyle (staj programı, hareketlilik programı, gönüllülük programı vb.) gençlerin sektörleri tanımaları sağlanacak, Erasmus for Young Entrepreneurs gibi uluslararası programlarla gençlerin girişimcilik eksenindeki hareketliliği desteklenecektir.

Tedbir 5.4.2 / Göçle gelen nüfusun beşeri potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik yapılar oluşturulacaktır. Malatya ve Elâzığ illerinde kırsal alandan kentlere göç eden nüfusun mesleki nitelikleri geliştirilerek emek yoğun sektörlerde istihdam edilebilirlikleri artırılabilecektir. Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerin işletmelerde mesleki eğitimlerinin sektörde yapabilmelerini sağlamak, öğrencilerin uygulamalı mesleki eğitimlerini sektörde alabilmelerini sağlamak, ilgili alanda mezun olanların sektörde istihdamını kolaylaştırmak amacıyla sektörün Milli Eğitim Müdürlükleri ve yerel yönetimlerle mesleki eğitim iş birliği protokolleri imzalaması teşvik edilecektir. Dezavantajlı kesimlerin sosyal imkânlara erişiminin artırılmasına yönelik eğitim programları düzenlenecek ve sivil toplumun bu alanda proje geliştirmesi teşvik edilecektir.

Tedbir 5.4.3 / Fırat ve Malatya Teknoloji Geliştirme Bölgeleri nitelikli istihdam yaratma kapasitesi açısından geliştirilecektir. TRB1 Bölgesinde faaliyet gösteren Fırat ve Malatya Teknokentleri bölge ekonomisine önemli katkılar sunmakta ve sanayinin teknolojik bir yapıya kavuşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Yazılım sektörü başta olmak üzere teknolojik açıdan önemli sektörlerde nitelikli istihdam oluşturulmasına yönelik Fırat ve Malatya Teknokentlerinin altyapıları güçlendirilecektir. Bölge üniversitelerindeki kariyer merkezleri ile birlikte teknokentlerde faaliyet gösteren firmaların nitelikli istihdama erişebilmesine yönelik Teknokent Kariyer Günleri düzenlenecektir. Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında uygulanmaya başlanan Code-23 Fırat Yazılım Atölyesi projesinin uygulama süreçlerinde Fırat ve Malatya Teknokentlerinin aktif rol oynaması ve nitelikli istihdama erişebilmeleri sağlanacaktır.

Tedbir 5.4.4 / Küresel eğilimler doğrultusunda, yeşil büyüme anlayışı ile bölgenin “Yeşil İşler” potansiyelinin analizi yapılarak, eğitilmiş gençlere yönelik yenilikçi iş imkânları ortaya çıkarılacaktır. Tarım, üretim, araştırma ve geliştirme, idari işler ve hizmetlerle ilgili sektörlerde, çevrenin korunmasına ya da çevre kalitesinin artırılmasına katkı sağlayan işler olarak tanımlanan “yeşil işler” ile ilgili bölgenin potansiyel analizi yapılacaktır. Elde edilen analiz sonuçları yerel düzeyde karar vericilerin gündemine alınmasını sağlamak amacıyla tüm paydaşlarla paylaşılacaktır. Elâzığ Teknova Organize Sanayi Bölgesinin yeşil üretim konusunda model olabilecek nitelik kazanmasına yönelik proje hazırlanması teşvik edilecektir. Elâzığ ve Malatya’daki ilçe belediyelerinin tarımsal faaliyetlerde çevre kalitesinin artırılmasına yönelik teknik becerileri geliştirilecektir. Yeşil ekonomi, döngüsel ekonomi, yaratıcı ekonomi ve sosyal ekonomi gibi alanlarda üniversite-sanayi iş birlikleri artırılacaktır.

TRB1

Malatya-Elâzığ-Bingöl-Tunceli

Bölge Planı

2024-2028

Haserek Kayak Merkezi/Bingöl

Hedefler - Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile İlişkisi

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

7. HEDEFLER - SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI İLE İLİŞKİSİ

7.1. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ²

	1. Yoksulluğa Son
	2. Açlığa Son
	3. Sağlık ve Kaliteli Yaşam
	4. Nitelikli Eğitim
	5. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği
	6. Temiz Su ve Sanitasyon
	7. Erişilebilir ve Temiz Enerji
	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
	9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
	10. Eşitsizliklerin Azaltılması
	11. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
	12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
	13. İklim Eylemi
	14. Sudaki Yaşam
	15. Karasal Yaşam
	16. Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar
	17. Amaçlar için Ortaklıklar

² Birleşmiş Milletler tarafından 2030 yılına kadar erişilmesi planlanan, birbiri ile bağlantılı 17 amaç ile Türkiye dahil tüm dünyada karşı karşıya kalınan temel problemlerin çözümünü hedeflemektedir.

7.2. Hedefler - Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları İlişki Matrisi

STRATEJİK ÖNCELİK 1: 6 ŞUBAT DEPREMLERİ SONRASI İYİLEŞME VE BÖLGENİN DEPREM BAŞTA OLMAK ÜZERE AFETLERE KARŞI HAZIRLIKLILI HÂLE GETİRİLMESİ																	
Bölge Planı Hedefleri	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1. Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri ve sanayisi için kısa vadeli fiziksel iyileştirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.	x								x	x	x	x					
2. Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri ve sanayisi için kısa vadeli ekonomik iyileştirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.	x	x	x				x	x	x	x							
3. Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri ve sanayisi için kısa vadeli sosyal iyileştirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.	x	x	x	x	x			x		x	x		x				x
4. Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli fiziksel iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.						x	x		x	x			x				
5. Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri ve sanayisi, orta ve uzun vadeli ekonomik iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.	x	x	x				x	x		x	x						
6. Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli sosyal iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.	x	x	x	x	x			x		x	x		x				x
7. Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli kurumsal iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.				x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

STRATEJİK ÖNCELİK 2: BÖLGE SANAYİNİN DIŞA AÇILMASI VE KÜRESEL REKABET EDİLEBİLİRLİĞİN GÜÇLENDİRİLMESİ																	
Bölge Planı Hedefleri	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1. Bölgedeki işletmelerin Ar-Ge ve yenilikçilik yetkinlikleri artırılarak orta ve yüksek teknolojlü ürünlerin bölgenin toplam ihracatındaki payı yükseltilecektir.								x				x					
2. İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin sürdürülebilir üretim ve döngüsel ekonomiye geçişi hızlandırılacaktır.						x	x	x	x			x	x				x
3. Yeşil altyapı yatırımları ile sanayi altyapısı güçlendirilecektir.	x					x	x	x	x		x	x	x		x		
4. Küresel rekabete uyum sağlayabilecek insan kaynakları geliştirilecek ve girişimcilik desteklenecektir.	x			x	x			x		x							x
5. İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.	x							x		x							

STRATEJİK ÖNCELİK 3: TARIMSAL ÜRETİMİN VE VERİMLİLİĞİNİN ARTIRILMASI

Bölge Planı Hedefleri	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1. Süt ve süt ürünleri sektörü geliştirilecektir.	x	x						x		x							
2. Yöresel ürünlerde katma değer artışı sağlanacaktır.	x	x			x			x		x							
3. Tarımda iklim değişikliğinin etkileri azaltılacaktır.		x				x		x				x	x		x		x
4. Tarımda verimliliğin artırılmasına yönelik uygulamalar geliştirilecektir.	x	x				x	x	x		x		x					
5. Tarımda genç girişimciliği geliştirilecektir.	x	x		x	x			x									
6. Arıcılık ve su ürünleri sektörü geliştirilecektir.	x	x						x		x							

STRATEJİK ÖNCELİK 4: BÖLGE TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE BÖLGENİN MARKALAŞTIRILMASI

Bölge Planı Hedefleri	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1. Turistik destinasyonların erişilebilirliği artırılacak ve turizm altyapısı geliştirilecektir.								x		x	x						x
2. Turizm alternatifleri geliştirilerek bölge turizminde ürün/hizmet çeşitliliği artırılabilecektir.								x		x	x	x					x
3. Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesi artırılacaktır.				x				x		x	x	x					x
4. Yenilikçi tanıtım, tutundurma ve markalaşma faaliyetleri gerçekleştirilecektir.								x		x	x						x

STRATEJİK ÖNCELİK 5: SOSYAL VE BEŞERİ SERMAYENİN GELİŞTİRİLMESİ																	
Bölge Planı Hedefleri	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1. İstihdam kapasitesi artırılacaktır.	x			x				x	x	x							x
2. Girişimcilik kültürü güçlendirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.				x	x			x	x	x							x
3. Dezavantajlı gruplara yönelik sosyal içerme ve uyum geliştirilecektir. uyum geliştirilecektir.	x		x	x	x			x		x							x
4. Genç nüfus hareketliliğine yönelik sosyal ve iktisadi altyapı geliştirilecektir.				x				x		x						x	x

TRB1

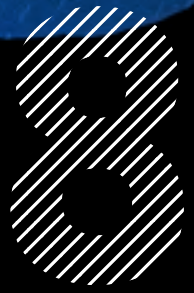
Malatya-Elâzığ-Bingöl-Tunceli

Bölge Planı

2024-2028

Koç-Koyun Biçimli Mezar Taşları/Tunceli

Örnek Yatırım Fırsatı ve Proje Fikri Künyeleri

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

8. ÖRNEK YATIRIM FIRSATI VE PROJE FİKRİ KÜNYELERİ^{3 4}

KÜNYE 1.4.1- Malatya Kuzey Çevreyolu Kentpark Ticaret Merkezi Projesi

Proje adı	Malatya Kuzey Çevreyolu Kentpark Ticaret Merkezi Projesi
Proje konusu	Yöresel ürün pazarı kurulumu
Projenin özeti	Deprem sebebiyle önemli hasar gören ve kuru kayısı perakende ticaretinin yoğunlukla yapıldığı Şire Pazarına ilave olarak, Kuzey Çevreyolu üzerinde kurulacak, transit geçişe olanak sağlayacak yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmaları ile özel araçların uğrak noktası haline gelecek bir lokasyonda alışveriş yapabilecekleri Yöresel Ürün ve Kayısı Pazarı kurulacaktır.
Sektör	47 - Perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)
Projenin amacı	İlin en önemli gelir kaynağı olan kuru kayısının toptan ve perakende ticaretinin yapıldığı alanların hasar görmesi nedeniyle, yeni çevreyolu üzerinde transit geçiş yapacak kişiler için dinlenme, alışveriş ve eğlenme yeri olacak bir merkezin kazandırılması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Malatya ili ekonomisi açısından önemli bir ürün olan kuru kayısı çoğunlukla il merkezi içinde bulunan Şire Pazarı ve diğer perakende satış mağazalarında satılmaktadır. Bu alanlar 6 Şubat depremlerinde önemli ölçüde hasar görmüş ve yıkılmıştır. Proje ile merkezdeki bu alanların yeniden kazandırılması yanında, halen yapımı devam eden çevreyolu üzerinde insanların kuru kayısı başta olmak üzere yöresel ürünlere erişimlerinin sağlanması, yeme-içme ve alışveriş ihtiyaçlarını karşılamaları sağlanacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	6.000 m ² kapalı alan 3.000 m ² oturma alanı
Proje yürütücüsü	Yerel Yönetimler
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Yeşilyurt
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	4.500.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	İşyerlerinin işletmeci ve personelleri ile 100 kişilik bir istihdam oluşturulması hedeflenmektedir. Ayrıca merkez yapımı süresince 60 kişilik geçici bir istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	6 Şubat depremlerinde hasar gören mikro ve küçük ölçekli Şire Pazarı esnafı, lokantacı ve kafe işletmecileri, Aşçı, servis elemanı, satış elemanı, kasiyer başta olmak üzere bu merkezde çalışacak personel
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı

³ Söz konusu yatırım Yatırım fırsatlarına ilişkin detaylı bilgiye <https://www.yatirimadestek.gov.tr/> adresinden erişim sağlanabilmektedir.

⁴ Bu proje fikirleri bölge planı kapsamında yapılan sosyo-ekonomik analizler ve saha çalışmaları çerçevesinde ilgili paydaşlarla örnek olarak geliştirilmiş olup bölge planlarının hayata geçirilmesi için gereken bütün projeleri kapsamamaktadır. Ayrıca bu projeler, proje konusunun tabi olduğu mevzuat çerçevesinde izin, onay, görüş ve ruhsat gibi gerekli ön koşulların yerine getirilmesi halinde uygulanabilecektir.

Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 1: 6 Şubat Depremleri Sonrası İyileşme ve Bölgenin Deprem Başta Olmak Üzere Afetlere Karşı Hazırlıklı Hâle Getirilmesi Hedef 4: Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli fiziksel iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

KÜNYE 1.5.1- Malatya 1. OSB Fabrika Kuluçkası 3. Etap Projesi

Proje adı	Malatya 1. OSB Fabrika Kuluçkası 3. Etap Projesi
Proje konusu	Sanayi sitesi inşaatı
Projenin özeti	Depremden hasar gören sanayiciler başta olmak üzere, küçük sanayi sitesinde faaliyet gösterip büyüme potansiyeline sahip olan ancak OSB’de müstakil bir parselde yatırım yapabilecek büyüklüğe erişmeyen sanayiciler için orta ölçekli sanayi sitesi inşa edilerek 5 yıl süre ile kiralanacaktır.
Sektör	10 - Gıda Ürünleri İmalatı 13 - Tekstil Ürünleri İmalatı 14 - Giyim Eşyası İmalatı; Kürkün İşlenmesi ve Boyanması 25 - Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç) 28 - B.Y.S. Makine ve Ekipman İmalatı 31 - Mobilya İmalatı
Projenin amacı	Projenin amacı, depremde işyeri hasar almış, büyüme potansiyeli olan ancak sanayi sitelerinde sıkışmış, OSB ölçeğinde yatırım yapacak finansal durumu olmayan firmalar için orta ölçekli sanayi alanı inşa edilerek Malatya ilinin sanayisinin gelişimine katkı sunmaktır.
Projenin bölge için önemi	Malatya ilinde bulunan sanayi sitelerinde faaliyet gösteren küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin önemli bir kısmı 6 Şubat depremleri sonrası ağır hasar almış veya yıkılmıştır. Bunlar arasında ilde önemli sektörlerden olan gıda, tekstil, konfeksiyon, makine, ağaç işleri ve mobilya sektörlerinde faaliyet gösteren imalat sanayi işletmelerine yönelik sektörel kümelenme yaklaşımı ile işyerleri oluşturulacaktır. Böylece depremin üretim ve ticaret üzerindeki olumsuz etkisinin hafifletilmesi hedeflenmektedir.
Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	60.000 m ² kapalı alan 120 işyeri
Proje yürütücüsü	Malatya 1. OSB Müdürlüğü
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Yeşilyurt
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	44.000.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	Üretim alanlarında ve sahada çalışacak personel ile 2.000 kişilik istihdam olması beklenmektedir. Ayrıca merkez yapımı süresince 100 kişilik geçici bir istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.
Proje uygulama süresi	24 ay

Projenin hedef kitlesi	6 Şubat depremlerinde hasar gören küçük ve orta ölçekli sanayi sitesi işletmeleri İşletmelerde çalışacak personel
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 1: 6 Şubat Depremleri Sonrası Normalleşme Ve Bölgenin Deprem Başta Olmak Üzere Afetlere Karşı Hazırlıklı Hâle Getirilmesi Hedef 5: Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli ekonomik iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

KÜNYE 1.5.2- Malatya Battalgazi Yeni OSB Alanı Projesi

Proje adı	Malatya Battalgazi Yeni OSB Alanı Projesi
Proje konusu	OSB kurulumu
Projenin özeti	Proje, Battalgazi ilçesi sınırlarında kurulacak olan, tekstil ve gıda başta olmak üzere çeşitli sektörlerin faaliyet göstereceği organize sanayi bölgesi altyapısı ve idari binaların inşasını içermektedir.
Sektör	Proje aşağıda belirtilen imalat sektörlerine katkı sağlayacaktır: 10 - Gıda Ürünleri İmalatı 13 - Tekstil Ürünleri İmalatı 14 - Giyim Eşyası İmalatı; Kürkün İşlenmesi Ve Boyanması 15- Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı 25 - Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç) 28 - B.Y.S. Makine ve Ekipman İmalatı 31 - Mobilya İmalatı
Projenin amacı	Projenin amacı üniversiteler ve teknokent gibi köklü kurumların olduğu bir ilçede bu kurumlarla iş birliği kurabilecek bir Organize Sanayi Bölgesi oluşturarak ilçenin istihdam ve gelir seviyesinin artmasına katkı sağlamaktır.
Projenin bölge için önemi	Battalgazi ilçesinde 2023 yılı ADNKS verilerine göre 269.150 kişi yaşamaktadır. 2 adet OSB'ye ev sahipliği yapan Yeşilyurt ilçesine kıyasla ilçede herhangi bir OSB bulunmamaktadır. Malatya nüfusunun %36'sına ev sahipliği yapan ilçede bulunan az sayıdaki sanayi işletmeleri kayısı başta olmak üzere gıda üretimi ve konfeksiyon yoğunlukludur. Bu işletmeler ilçe içinde dağınık halde bulunmaktadır. İlin sanayi istihdamının Yeşilyurt ilçesinde yoğunlaşması sebebiyle Battalgazi'de ikamet eden işgücünün sürekli olarak iki ilçe arasında nakledilmesi, trafik sorunlarına neden olmaktadır. 6 Şubat depremlerinde Battalgazi ilçesi nispeten daha az zarar gördüğü için bu ilçeye kent içi yönelim olmuş ve OSB'ye duyulan ihtiyaç artmıştır. İl içindeki talepler göz önünde bulundurularak yeni teşkil edilecek OSB'nin orta ölçekli sanayinin gelişimine uygun olarak 3-5 bin m ² parsel büyüklüğüne sahip olması, çevreci yaklaşımla düşük atıklı üreticilere yönelik hazırlanacaktır.

Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	190 hektar 300 sanayi parseli
Proje yürütücüsü	Yerel Yönetimler
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Battalgazi
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	56.000.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	Sanayi alanlarında ve sahada çalışacak personel ile 10.000 kişilik istihdam olması beklenmektedir. Ayrıca merkez yapımı süresince 500 kişilik geçici bir istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.
Proje uygulama süresi	36 ay
Projenin hedef kitlesi	6 Şubat depremlerinde hasar gören küçük ve orta ölçekli sanayi sitesi işletmeleri, müteşebbisler Yapılacak yeni yatırımlarda çalışacak personel
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 1: 6 Şubat Depremleri Sonrası İyileşme ve Bölgenin Deprem Başta Olmak Üzere Afetlere Karşı Hazırlıklı Hâle Getirilmesi Hedef 5: Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli ekonomik iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

KÜNYE 1.5.3- Malatya Yenilikçi Girişim Merkezi ve Yazılım Atölyesi Projesi

Proje adı	Malatya Yenilikçi Girişim Merkezi ve Yazılım Atölyesi Projesi
Proje konusu	Yazılım atölyeleri kurulumu
Projenin özeti	İnönü Üniversitesi'ne ait Malatya Teknokent binasının da yer aldığı arazide, yeni kurulmuş yazılım firmalarına tahsis edilecek 30 adet 20 metrekarelik ve 8 adet 50 metrekarelik işyerleri ve her biri 50 metrekare büyüklüğünde 2 adet yazılım atölyesi oluşturulacaktır. Üçer aylık dönemlerde 50 gence nitelikli programlama eğitimi verilerek yılda 200 yazılımcının istihdam edilebilir hale getirilecektir. Eğitimlerin sürdürülebilirliği, 28 işyerinin kira gelirinden sağlanacaktır.
Sektör	72 - Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri
Projenin amacı	Bu proje Malatya ilinde yazılımcı geliştirmeyi amaçlayan fiziksel ortam oluşturarak, orta vadede kadınları ve gençleri en güncel teknik beceriler ile donatıp ileri seviye teknik içerik ve mentorluk faaliyetleri ile destekleyerek onları dijital ekonominin fırsatları konusunda bilinçli, iş dünyasına hazır, yetkin bireyler haline getirme amacını taşımaktadır.

Projenin bölge için önemi	Proje kapsamında işsizlik oranları yüksek olan kadın ve gençlerin dijital beceriler kazanması aracılığıyla ekonomik değer elde edilmesi hedeflenmektedir. Alanda nitelikli işgücünün yetiştirilmesi, bölgenin bilgi ve iletişim teknolojileri sektörünün gelişmesi yönünden de önemli bir etkiye sahip olacaktır. Proje, ayrıca üniversite ve teknokentin mühendislik ve yazılım alanlarındaki becerilerinin desteklenerek özel sektör ile iş birliğine yönelik yeni fırsatların kazandırılmasına katkı sağlayacaktır.
Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	Toplam 1.000 m ² kapalı alana sahip 28 yazılım işliği 100 m ² kapalı alana sahip 2 yazılım atölyesi Meslek kazandırılan 200 genç/yıl
Proje yürütücüsü	Üniversite
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Battalgazi
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	1.500.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	Yazılım atölye hizmetleri ve idari hizmetler kapsamında 6 kişi, işyerlerinde çalışacak personel ve yazılımcı olarak 100 kişilik sürekli istihdam potansiyeli mevcuttur.
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	İnönü Üniversitesi teknik bilim fakültelerinde bulunan öğretim üyeleri, araştırma görevlileri ve öğrenciler İlde faaliyet gösteren özel sektör kuruluşları ve girişimciler Genç İşsizler
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 1: Bölgedeki işletmelerin Ar-Ge ve yenilikçilik yetkinlikleri artırılarak orta ve yüksek teknolojlili ürünlerin bölgenin toplam ihracatındaki payı yükseltilecektir. Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabacaktır.

KÜNYE 2.1.1- Malatya Tam Akredite Tekstil Test Laboratuvarı Projesi

Proje adı	Malatya Tam Akredite Tekstil Test Laboratuvarı Projesi
Proje konusu	Tekstil test laboratuvarı kurulumu

Projenin özeti	Malatya ve çevre illerde tekstil sektöründe yaşanan test ve analiz ihtiyacını karşılamak amacıyla İnönü Üniversitesi bünyesinde akredite test/analiz laboratuvarı kurulması planlanmaktadır. Bu laboratuvar, bölgedeki tekstil kümesinin gelişimine destek olacak, nitelikli yatırımların çekilmesine ve özel sektör maliyetlerinin azaltılmasına katkı sağlayacaktır.
Sektör	71 - Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik test ve analiz faaliyetleri
Projenin amacı	Tekstil / Hazır Giyim sektöründe yapılması gereken analiz ve testlerin bölgede yapılabilmesi ve bu çerçevede Malatya ve çevre illerde tekstil yatırımlarıyla oluşmaya başlayan tekstil kümesi için önemli ihtiyaçlar arasında yer alan akredite test/analiz laboratuvarının bağımsız bir kuruluş olan İnönü Üniversitesi bünyesine kazandırılarak kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi, bölgeye nitelikli yatırımların çekilmesi ve özel sektör yatırım/işletme maliyetlerinin azaltılması amaçlanmaktadır. Bu yatırım aynı zamanda TRB1 Bölgesi'ndeki önemli üniversitelerden birinin özel sektörle iş birlikleri geliştirmesine katkı sağlayacaktır.
Projenin bölge için önemi	Bölgede öne çıkan tekstil sektörüne rağmen üretilen ve geliştirilen ürünler için bölgede analiz ve testlerin yapılabilmesi tam akredite bir merkezin olmaması sektörün bölgedeki temsilcilerinin rekabet edebilirliğini düşürmekte olup üniversite bünyesinde böyle bir laboratuvarın tesis edilmesi hem bu dezavantajı ortadan kaldıracak hem de bölgede kümelenme faaliyetleri ve yeni yatırım çekme kapsamında faydalar sağlayacaktır.
Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	Gerçekleştirilecek tekstil testi türü: 40 Günlük test kapasitesi: 80 test/gün 300 m ² kapalı alan
Proje yürütücüsü	Üniversite
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Yeşilyurt
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	1.900.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	Proje ile kurulacak analiz/test laboratuvarında 3 akademisyen ve 1 tekniker sürekli olarak çalışacaktır.
Proje uygulama süresi	18 ay
Projenin hedef kitle	Malatya OSB'lerde faaliyet gösteren 97 tekstil ürünleri üreticisi OSB dışında faaliyet gösteren 110 tekstil ürünleri üreticisi Çevre illerde faaliyet gösteren 400 tekstil ürünleri üreticisi
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	4. Nitelikli Eğitim 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 1: Bölgedeki işletmelerin Ar-Ge ve yenilikçilik yetkinlikleri artırılarak orta ve yüksek teknolojili ürünlerin bölgenin toplam ihracatındaki payı yükseltilecektir.

KÜNYE 2.2.1- Elâzığ Mermer Atıklarından Suni Mermer Üretim Tesisi Projesi

Proje adı	Elâzığ Mermer Atıklarından Suni Mermer Üretim Tesisi Projesi
Proje konusu	Mermer atığı geri dönüşüm yatırımı
Projenin özeti	Elâzığ'da hayata geçirilecek yapı malzemeleri üretim tesisi projesi, yerel mermer atıklarının ekonomik değere dönüştürülmesini amaçlamaktadır. Kurulacak tesisin 300.000 m ² /yıl kapasitesi olacaktır.
Sektör	23 - Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
Projenin amacı	İlde yapılan saha çalışmalarında mermer atıklarının değerlendirilmesine yönelik bir tesisin kurulması talebinden hareketle planlanan proje ile Elâzığ ilinde mermer üretimi esnasında oluşan atıkların geri kazanımı, işlenmesi veya yapı sektöründe kullanılabilir formlara dönüştürülmesi amaçlanmaktadır. Proje ile bir yandan mermer atıklarından yapı malzemesi üretimi yapılarak ekonomik değer oluşturulurken diğer yandan da bu atıkların çevreye olan negatif etkileri de bertaraf edilmiş olacaktır. Proje, çevre dostu bir yaklaşımla atıkların geri dönüşümünü sağlayarak çevre kirliliğini azaltmayı hedeflemektedir. Suni mermer üretimi, doğal kaynakların korunmasına katkıda bulunarak sürdürülebilir bir malzeme seçeneği sunmaktadır. Bölgedeki mermer rezervlerinin etkili kullanımı, yerel ekonominin güçlenmesine ve istihdamın artmasına katkı sağlayacaktır. Yerel mermer atıklarının kullanımıyla, doğal kaynakların aşırı tüketimini önleyerek sürdürülebilir bir üretim modelini desteklemektedir. Bu proje, Elâzığ'ın doğal kaynaklarını verimli bir şekilde kullanarak çevresel etkileri azaltmayı ve ekonomik sürdürülebilirliği güçlendirmeyi hedeflemektedir.
Projenin bölge için önemi	Elâzığ, zengin mermer rezervlerine sahiptir. Özellikle Elâzığ Vişnesi, Elâzığ Petrol Yeşili ve Elâzığ Sunta gibi uluslararası piyasada tanınan ve bölgeyle özdeşleşmiş mermer çeşitleri bulunmaktadır. Bu zengin doğal kaynaklar, bölgede mermer atıklarının geri dönüşümü ve işlenmesi için önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Yapı sektöründe artan talep, yapay mermer gibi yapı malzemelerine olan ihtiyacı da artırmıştır. Suni mermer, doğal taşla göre daha ekonomik ve çeşitli renk ve desen seçenekleri sunabilmektedir. Bu nedenle, yapay mermer üretimi için talep söz konusudur.
Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	300.000 m ² /yıl
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Elâzığ/Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	18.950.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	37 kişi
Proje uygulama süresi	18 ay

Projenin hedef kitlesi	Elâzığ'da Faaliyet Gösteren Mermer İşleme Tesisleri ve Mermer Ocakları: Mermer atıklarının mevzuata uygun olarak bertaraf etme zorunluluğu bulunan işletme ve ocaklar, atıkların önemli bir bölümünü geri dönüşümde kullanma imkânına kavuşacağı için projeden olumlu fayda görecekler. İstihdam Edilecek Kişiler ve Aileleri: Proje kapsamında 37 kişi istihdam edilecektir. Bu kişiler ve aileleri düzenli gelir elde etme fırsatı bulacakları için projenin faydalanıcıları olacaktır.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 2: İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin sürdürülebilir üretim ve döngüsel ekonomiye geçişi hızlandırılacaktır. Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.

KÜNYE 2.2.2- Malatya Tekstil Geri Dönüşüm Tesisi Projesi

Proje adı	Malatya Tekstil Geri Dönüşüm Tesisi Projesi
Proje konusu	Geri dönüştürülmüş kumaş üretimi yatırımı
Projenin özeti	Son yıllarda Malatya ve civarı illerde hızla büyüyen tekstil sektöründe ortaya çıkan atıkların değerlendirilerek geri dönüştürülmüş kumaş olarak tekrar piyasaya verilebileceği bir tesis kurulumu
Sektör	13 - Tekstil ürünlerinin imalatı
Projenin amacı	Malatya ilinde, tekstil atıklarının geri dönüştürülerek maliyetleri düşürmek ve katma değeri artırmak amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Tekstil ve hazır giyim sanayi Türkiye'nin öncü sektörlerinden biri durumundadır. Tekstil sektörü, geri bağlantılar açısından, pamuk, yün gibi ihtiyaç duyulan doğal elyaflar sebebiyle tarım ve hayvancılık sektörüyle, sentetik elyafların kullanılması sebebiyle de petrokimya sanayii ile etkileşim durumundadır. Boya-terbiye kimyasalları açısından kimya sanayii ile etkileşim içinde olan sektör, hazır giyim ve konfeksiyonda ise aksesuar sanayi ile iç içe geçmiş durumdadır. Malatya'da tekstil ipliği üretimi yapan 11, örme kumaş üretimi yapan 20 önemli üretici bulunmaktadır. Son yıllarda bu alanda büyük ölçekli ve entegre yatırım sayısı artmıştır. Söz konusu yatırım bu açıdan, süregelen büyümeyi destekleyecek ve sektörel kümelenmeye katkı sağlayacak bir yatırım olarak değerlendirilmektedir.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	3.600 ton/yıl
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Yeşilyurt

Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	7.000.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	50 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	Bölgede tekstil ve hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren üreticiler, toptancılar
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 2: İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin sürdürülebilir üretim ve döngüsel ekonomiye geçişi hızlandırılacaktır. Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabilecektir.

KÜNYE 2.3.1- Bingöl İŞGEM Genişleme Projesi

Proje adı	Bingöl İŞGEM Genişleme Projesi
Proje konusu	İşliklerin İnşası
Projenin özeti	Proje kapsamında hâlihazırda Bingöl'de faaliyetini sürdüren İŞGEM'in kapasitesinin yetersiz kalması sebebiyle 4 adet 500 m ² , 10 adet 200 m ² ilave işlikler inşa edilerek kapasitesi artırılabilecektir. Böylelikle daha fazla sayıda girişimciye ulaşılarak girişimciliğin ve istihdamın artması sağlanacaktır.
Sektör	15 - Gıda Ürünleri Ve İçecek İmalatı 17 - Tekstil Ürünleri İmalatı 18 - Giyim Eşyası İmalatı; Kürkün İşlenmesi Ve Boyanması 28 - Makine Ve Teçhizatı Hariç; Metal Eşya Sanayii 29 - B.Y.S. Makine Ve Teçhizat İmalatı 36 - Mobilya İmalatı; B.Y.S. Diğer İmalat (US-97)
Projenin amacı	Avrupa Birliği-Türkiye mali iş birliği kapsamında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın yürüttüğü Rekabetçi Sektörler Programında yararlanılarak Fırat Kalkınma Ajansı tarafından yürütülen projeye hayata geçirilen Bingöl İŞGEM'deki tüm işlikler tahsis edilmiş olup %100 doluluk seviyesine ulaşılmıştır. Bu nedenle yeni girişimcilerin işlik talepleri karşılanamadığından yeni işliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Gündümlü proje desteği ile İŞGEM'in kiralanabilir alanlarının artırılması sayesinde İŞGEM'in sürdürülebilirliğine de katkı sağlanacaktır.

Projenin bölge için önemi	Bingöl İŞGEM yeni girişimlerin en zor zamanları olan ilk yıllarında ayakta kalıp girişimin devam etmesinin sağlanması açısından son derece önem arz etmektedir. Düşük kira bedeli ve danışmanlık hizmetleri ile girişimcilere destek olmaktadır. Fakat İŞGEM kapasitesinin artık yetersiz hale gelmesi nedeniyle genişlemesi gerekmektedir. Bu genişlemenin gerçekleşmesi halinde hem girişim sayısı hem de istihdam sayısı artacak ve Bingöl'e önemli katkılarda bulunacaktır.
Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	500 m ² işlik sayısı: 4 200 m ² işlik sayısı: 10 Toplam kapalı alan: 6.000 m ²
Proje yürütücüsü	Bingöl İŞGEM
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl/Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	4.400.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	150
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	Bingöl'de yeni bir iş kurmak isteyen gençler, kadınlar ve girişimciler
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 3: Hedef: Yeşil altyapı yatırımları ile sanayi altyapısı güçlendirilecektir Hedef 6: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.

KÜNYE 2.3.2- Tunceli İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Projesi

Proje adı	Tunceli İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Projesi
Proje konusu	İşliklerin inşası
Projenin özeti	Proje kapsamında Tunceli OSB'de toplam 7.500 m ² büyüklüğünde kapalı alana sahip iş geliştirme merkezi kurulacaktır. Bu doğrultuda toplamda 7 bin m ² büyüklüğünde 20 işlik ile 500 m ² büyüklüğünde idari bina ve ortak kullanım alanı yapılacaktır. Proje sonucunda kullanıma hazır işliklerin imalat sanayi sektöründe faaliyet gösterecek girişimcilere kiralanması ile toplam 120 kişilik istihdam oluşturulması öngörülmektedir.

Sektör	10 - Gıda ürünlerinin imalatı 11 - İçeceklerin imalatı 13 - Tekstil ürünlerinin imalatı 14 - Giyim eşyalarının imalatı 15 - Deri ve ilgili ürünlerin imalatı 16 - Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı 17 - Kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı 18 - Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması 20 - Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı 21 - Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı 22 - Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı 23 - Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı 24 - Ana metal sanayii 25 - Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç) 26 - Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı 27 - Elektrikli teçhizat imalatı 28 - Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı 31 - Mobilya imalatı 32 - Diğer imalatlar
Projenin amacı	Projenin amacı, yeni kurulan işletmelerin ilk bir iki yıllık zorlu süreci atlatmasına yardımcı olarak kalıcılaşmalarını ve böylece Tunceli'deki imalat sanayi sektörünün kapasitesinin artmasını ve ildeki girişimci ekosisteminin gelişmesini sağlamaktır.
Projenin bölge için önemi	Tunceli İŞGEM, yeni girişimcilerin en zor zamanları olan ilk yıllarında ayakta kalarak girişimlerinin devam etmesinin sağlanması açısından son derece önem arz etmektedir. Düşük kira bedeli ve danışmanlık hizmetleri ile girişimcilere destek olacak İŞGEM, ilin girişimci ekosisteminin güçlendirilmesine, istihdam olanaklarının artmasına ve işsizliğin azalmasına katkı sağlayacaktır.
Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	Toplam 7 bin m² büyüklüğünde işlik alanı 12 adet 250 m² işlik 8 adet 500 m² işlik 500 m² büyüklüğünde idari bölüm ve ortak kullanım alanı Toplam kapalı alan 7.500 m²
Proje yürütücüsü	İlgili kamu kurumları
Uygulama yeri	TRB1/Tunceli/Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	5.400.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	120 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay

Projenin hedef kitlesi	Girişimciler ve Tunceli’de gençler ve kadınlar başta olmak üzere mevcut durumda istihdamda olmayan kişiler
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 3: Yeşil altyapı yatırımları ile sanayi altyapısı güçlendirilecektir. Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası’ndaki payı artırılacaktır.

KÜNYE 2.3.3- Bingöl Mobilya Satış Merkezi Projesi

Proje adı	Bingöl Mobilya Satış Merkezi Projesi
Proje konusu	Mobilya satış merkezi inşası
Projenin özeti	Proje kapsamında Bingöl’de son yıllarda ivme kazanan ve büyüyen mobilya sektörünün marka değerinin artırılması, kümelenmenin sağlanması, istihdamın artması, büyük markaların bölgeye çekilmesi ve satışların artması için 10.000 m ² kapalı alana sahip Mobilya Satış Merkezi oluşturulması planlanmaktadır.
Sektör	31 - Mobilya İmalatı 47 - Perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)
Projenin amacı	Projenin amacı Bingöl’deki mobilya üreticilerinin ürettikleri ürünleri sergileyip satabilecekleri bir merkezin oluşturulmasıdır. Oluşturulan merkez sayesinde hem kümelenme sağlanmış olacak hem de ilde gelişen mobilya sektörünü ulusal ve küresel pazarlara açabilecek bir yapı ile mobilya sanayisinin altyapısının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Mobilya imalatçılarının sayısının, üretilen ürün çeşidinin ve istihdamın artmasını sağlaması açısından Bingöl için önem arz eden bir projedir. Bu sayede Bingöl’de son yıllarda ivme kazanan mobilya imalatı sektörünün daha da gelişmesi sağlanacaktır. Ayrıca ulusal markaların ürünlerini satan mobilya mağazalarının da uygun bir ortamda faaliyet yürütmeleri sağlanacaktır.
Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	10.000 m ² büyüklüğünde kapalı alan
Proje yürütücüsü	Yerel yönetimler, TSO
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl/Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	7.300.000 ABD Doları

Projenin ilave istihdam öngörüsü	100 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	Bingöl'deki mobilya üreticileri Bingöl halkı
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	9. Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 3: Yeşil altyapı yatırımları ile sanayi altyapısı güçlendirilecektir. Hedef 6: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabilecektir.

KÜNYE 2.4.1- Malatya Dijital Teknolojiler Merkezi Projesi

Proje adı	Malatya Dijital Teknolojiler Merkezi Projesi
Proje konusu	Dijital teknolojiler merkezi kurulumu
Projenin özeti	Merkez ilçe Yeşilyurt'ta İŞKUR'un belirlediği geleceğin 100 mesleği arasında yer alan dijital teknolojiler başlıklarında (bulut bilişim, nesnelere interneti, büyük veri ve ileri analitik, eklemeli imalat sistemleri (3 boyutlu yazıcılar), siber güvenlik teknolojileri, tersine mühendislik, artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklik, metaverse teknolojisi, NFT (non-fungible token), blockchain teknolojisi) uzmanlaşma imkânı sağlayacak ücretsiz eğitimler verilecektir.
Sektör	72 - Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri 85 - Eğitim
Projenin amacı	Dijital Teknolojiler ve bilim atölyeleri kurulması ile gençler ve çocuklar başta olmak üzere, toplumun her katmanında bilim ve teknoloji alanlarında kazanımlar ve farkındalık oluşturulması, Milli Teknoloji Hamlesinin itici gücünü oluşturulması, teknoloji üretme yetkinliği yüksek genç bireyler yetiştirilmesi projenin amacı olarak belirlenmiştir.
Projenin bölge için önemi	Bölgede küresel rekabete uyum sağlayabilecek insan kaynağının yetiştirilmesi ve bilgi teknolojileri alanında girişimciliğin desteklenmesi bölgenin bugünkü ve gelecekteki rekabet gücü açısından önemlidir. Bu kapsamda yeni teknolojili ürünler ve fikirler için uçtan uca girişimciliğin desteklenmesi, bu alanlardaki girişimciliğin zihinsel altyapısının oluşabilmesi için de geleceğin 100 mesleği tanımına giren alanlarda bu zihinlerin eğitilmesi elzemdir. Proje ile bilgi çağında donanımlı, girişimci ve/veya istihdam edilebilirliği yüksek nitelikli insan kaynağı yetiştiren bir merkezin kurulması istihdamın yeşil dönüşümü kapsamında faydalar sağlayacaktır.

Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	Toplam 1.000 m ² kapalı alan
Proje yürütücüsü	Yerel yönetimler, TSO
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Yeşilyurt
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	800.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	6 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	Mezun durumunda bulunan genç kursiyerler Eğitim hayatı devam eden çocuklar ve gençler
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi 4. Hedef: Küresel rekabete uyum sağlayabilecek insan kaynakları geliştirilecek ve girişimcilik desteklenecektir.

KÜNYE 2.5.1- Malatya Teknokent Genişleme Projesi

Proje adı	Malatya Teknokent Genişleme Projesi
Proje konusu	Teknoloji geliştirme bölgesinin kapasitesinin artırılması
Projenin özeti	Proje Malatya Teknokent için ek bina yapımını kapsamaktadır. Proje kapsamında Teknokent ek bina bünyesinde faaliyet gösterecek olan 38 firma için Ar-Ge faaliyetlerini yürütebilecekleri kapalı alan oluşturulacaktır.
Sektör	72 - Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri
Projenin amacı	Projenin amacı, Malatya ilinin Ar-ge, patent, faydalı ürün üretme kapasitesini geliştirmek üzere üniversite - özel sektör iş birliğini güçlendirecek şekilde Teknokent'in ve üniversitenin sahip olduğu bilgi birikimi ile sanayinin sahip olduğu uygulama yeteneğinin entegrasyonunu geliştirmektir.
Projenin bölge için önemi	Tam kapasite ile faaliyet gösteren Malatya Teknokent'te birçok tekno-girişim firması yer sorunundan mustarip olup işlik sayısının artırılması elzemdir. Teknokent'in kapasitesinin artırılması ve sanayi iş birliğinin güçlendirilmesi ile bölgenin teknolojik ve ekonomik potansiyeli artırılarak bölgesel kalkınmada etkin bir rol oynayacaktır. Bu sayede, teorik bilgi ile pratik deneyimin birleştiği verimli çalışma ortamları oluşturulacak, katma değeri yüksek ürünlerin üretimi teşvik edilecek ve Ar-Ge faaliyetleri desteklenecektir. Proje aynı zamanda, bölgedeki sosyo-ekonomik yapıyı geliştirecek eğitimler ve faaliyetlerin düzenlenmesine olanak tanıyarak, bölgenin kalkınmasına ve yetkinliği yüksek iş gücüne önemli ölçüde katkı sağlayacaktır.

Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	Toplam 5.400 m ² kapalı alan olarak inşa edilecek Teknokent ek binasında, oluşturulacak 38 ofis alanı ile 2.250 m ² büyüklüğünde kiralanabilir alan kazandırılmış olacaktır.
Proje yürütücüsü	Üniversite
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Yeşilyurt
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	4.000.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	150 kişi
Proje uygulama süresi	18 ay
Projenin hedef kitlesi	Bu projenin hedef kitlesi, proje kapsamında yapılacak Malatya Teknokent ek bina bünyesinde faaliyet gösterecek olan 38 firmadır. Nihai yararlanıcılar ise Malatya ilinde Ar-Ge çalışmalarından faydalanacak sanayiciler, İnönü Üniversitesi ve Turgut Özal Üniversitesi'dir.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.

KÜNYE 2.5.2- Bingöl Teknoloji Geliştirme Bölgesi Projesi

Proje adı	Bingöl Teknoloji Geliştirme Bölgesi Projesi
Proje konusu	Teknoloji geliştirme bölgesi kurulumu
Projenin özeti	Projenin fizibilitesi Fırat Kalkınma Ajansı desteği ile yapılmıştır. Bingöl Teknoloji Geliştirme Bölgesinde özellikle genç ve yenilikçi işletmeleri geliştirmek amacıyla; ofis hizmetleri, ekipman desteği, yönetim desteği, mali kaynaklara erişim, kritik iş ve teknik destek hizmetlerinin bir çatı altında tek elden sunulduğu kuluçka merkezi ile sürekli Ar-Ge faaliyetleri yürüten firmaların yer alacağı ofisler olacaktır. Bunun yanında ortak kullanım alanları, eğitim sınıfları ve toplantı salonları, kafe gibi girişimcilerin faydalanabileceği alanlar da oluşturulacaktır.
Sektör	72 - Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri
Projenin amacı	Projenin amacı kurulacak olan Bingöl Teknoloji Geliştirme Bölgesi ile Ar-Ge çalışması yapacak işletme/girişimcilere ofis kiralanması ve danışmanlık gibi diğer hizmetlerin verilmesi hedeflenmektedir.

Projenin bölge için önemi	Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alan firmaların gösterdiği performans ve gelişim, burada firma ve girişimcilere bilimsel araştırma ve yenilik süreçleri için uygun ortam hazırlandığını ve işletmelerin finansmana erişimlerinin daha kolay olduğu bir yenilikçi ekosistemin olduğunu göstermektedir. Bölgede yenilikçi bir merkeze duyulan ihtiyaca yönelik hazırlanan projenin Bingöl'de gerçekleştirilmesi il dışından nitelikli Ar-ge personelinin çekilmesi ve mevcut olan ekosistemin daha çok gelişmesi için bir fırsat teşkil etmektedir. Böyle bir merkez olarak tasarlanan Bingöl TGB; Bingöl Üniversitesinde üretilen bilgi ve teknolojinin uygulamaya dönüştürülerek ticarileştirilmesine, üniversite ile sanayi arasında yeni iş birliklerinin oluşturulmasına ve mevcut iş birliklerinin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca TGB'ler sanayinin ihtiyaç duyduğu bilgi ve teknolojinin üniversitede üretilmesini, yeni proje fikirlerini ve fon imkânlarını duyurmayı, patent başvurularının yapılmasını ve Ar-Ge odaklı girişimciliğin geliştirilmesini sağlayacaktır.
Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	Bingöl Üniversitesi yerleşkesinde 7.865 m ² arazi üzerinde 52 adet ofis ve 1 kuluçka ve 1 ön kuluçka merkezinden oluşan bir teknoloji geliştirme bölgesinin kurulması planlanmaktadır.
Proje yürütücüsü	Bingöl Üniversitesi Bilgi İnovasyon ve Teknoloji Transfer Ofisi (BÜBİN-TTO)
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	6.530.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	157 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	TGB'ye yatırım yapmayı hedefleyen potansiyel firmalar, Bingöl'de faaliyet gösteren işletmeler, Bingöl Üniversitesi öğretim elemanları başta olmak üzere yakın illerdeki diğer üniversite öğretim elemanları, Bölgede bulunan diğer teknokentlerde yer alan ön/kuluçka firmaları, Bölgedeki üniversitelerde okuyan ve iş fikri olan öğrenciler
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabilecektir.

KÜNYE 2.5.3- Bingöl Ambalaj, Paketleme ve Palet Tesisi Projesi

Proje adı	Bingöl Ambalaj, Paketleme ve Palet Tesisi Projesi
Proje konusu	Ambalaj üretimi yatırımı

Projenin özeti	Ambalaj sektörü 5 ana üretim grubundan oluşmakta ve bu ana gruplardan bir tanesi ise plastik ambalaj sektörüdür. Bingöl ilinde düşünülen yatırım konusu plastik ambalaj üretim grubu olup özellikle gıda ambalajına yönelik ürünlerin üretilmesi hedeflenmektedir. Bingöl ilinde günlük 1.063 ton süt işleme kapasitesine sahip Bingöl SÜTAŞ Entegre Tesislerinin faaliyete geçmesiyle beraber tesiste süt, yoğurt, ayran, meyveli yoğurt gibi ürünler üretilmektedir. SÜTAŞ dışında Bingöl'de yerel olarak faaliyet gösteren küçük ölçekli yoğurt ve ayran üreticileri mevcuttur. Bu nedenle düşünülen ürün yelpazesi olarak farklı kapasitelerde plastik kap ve kova (0,8, 2, 5, 10, 15 lt) üretimi planlanmaktadır. Bu konuda gıda ürünleri üretimi ve inşaat malzemesi üretimi (boya) yapan ve bölgede yer alan tüm firmalara ürün satışı yapılması hedeflenmektedir.
Sektör	22 - Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı
Projenin amacı	Bingöl'de hayata geçen Sütaş Entegre Tesisinin ve diğer yoğurt, peynir ve ayran gibi ürünlerin üretimini yapan işletmelerin plastik kap ve ambalaj ihtiyacının il içerisinde karşılanabilmesi amaçlanmaktadır. Yerli pazarda belli bir seviyeye ulaştıktan sonra Yurtdışı pazarına ihracat yapılması en temel faaliyet planlarından biridir.
Projenin bölge için önemi	Yereldeki süt işletme tesisleriyle yapılan görüşmelerde yoğurt kabı ve diğer ambalajların tedarikini çoğunlukla Konya'da bulunan firmalardan gerçekleştirdikleri görülmektedir. Yerelde plastik kap imalatını yapacak bir firmanın faaliyete geçmesi halinde ambalaj tedarikini buradan yapabileceklerini belirtmişlerdir. İl içindeki talebin yanı sıra il dışı ve daha sonra yurtdışı pazarlarda ürün satışlarının yapılması uzun vadeli etkileri arasında olacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	6.000.000 adet/yıl 3.000 m ²
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	4.000.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	20 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	Girişimciler İstihdamda olmayan gençler
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.

KÜNYE 2.5.4- Bingöl Demir Zenginleştirme Tesisi Projesi

Proje adı	Bingöl Demir Zenginleştirme Tesisi Projesi
Proje konusu	Demir cevheri zenginleştirme tesisi
Projenin özeti	Projenin konusu, Bingöl ili Genç ilçesi Avnik bölgesinde bulunan maden sahalarındaki demir cevherinin zenginleştirilerek hammadde olarak kullanılabilir hale getirilmesine yönelik tesis yatırımdır. Bu proje kapsamında yatırım analizi yapılan Bingöl-Genç Servi Bölgesi'nde bulunan demir madeni sahasındaki tüvenan cevherinin tenör oranı düşüktür. Burada kurulabilecek tesiste, proseslerden geçirecek tüvenanın zenginleştirme işlemleri neticesinde tenör oranı %65'e çıkarılıp satışı gerçekleştirilebilir. Mevcut durumda, Servi bölgesinde biri aktif diğeri yatırım aşamasında olmak üzere iki adet demir zenginleştirme tesisi bulunmaktadır.
Sektör	07 - Metal cevherleri madenciliği
Projenin amacı	Zenginleştirilmiş demir, demir çelik sektörünün ana hammaddesini oluşturmaktadır. Demir çelik sanayiinde kullanılan demir cevherlerinin harman tenörünün en az %57 Fe olması arzu edilmektedir. Demir çelik sektöründe normal dönemlerde ve kriz dönemlerinde, hammadde ihtiyacının ülke kaynaklarından temin edilebilmesi açısından demir, stratejik öneme sahiptir. Bu nedenle, artık düşük %Fe içerikli ve/veya cevherde empürite içeren sahaların değerlendirilmesi gerekmektedir. Zenginleştirme gerektiren bu cevherlerin kazanılabilmesi için zenginleştirme tesisleri kurulması zorunludur. Bu projenin amacı büyük demir madeni yatakları bulunan Bingöl'de bu tarz bir demir cevheri zenginleştirme tesisinin kurulmasıdır.
Projenin bölge için önemi	Bingöl yakın zamana kadar madencilik faaliyetlerinin zayıf olduğu bir şehirdir. Zengin maden yatakları olmasına rağmen çeşitli sorunlar sebebiyle bu kaynaklardan sağlanan fayda oranı düşük kalmıştır. Cevher zenginleştirme tesisleri sayesinde bölgede sağlanan istihdamın, üretimin ve ihracatın artması sağlanacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	500.000 ton/yıl Kapalı alan: 2.500 m ²
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	4.900.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	105 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	Girişimciler ve bölge halkı
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı

Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.

KÜNYE 2.5.5- Bingöl Deri Fabrikası Projesi

Proje adı	Bingöl Deri Fabrikası Projesi
Proje konusu	Ham deri işleme tesisi yatırımı
Projenin özeti	Proje kapsamında Bingöl ilinde Bingöl – Genç yoluna paralel ve OSB'ye yakın bir noktada veya Bingöl – Solhan yolu üzerindeki bir hazine arazisinde 5400 ton/yıl kapasiteli bir deri işleme tesisi kurulması planlanmaktadır. Tesiste işlenmiş yarı mamul veya konfeksiyon ve ayakkabı sektöründe kullanılmaya hazır deri imalatı yapılması hedeflenmektedir.
Sektör	15 - Deri ve ilgili ürünlerin imalatı
Projenin amacı	Proje ile hayvancılık sektörünün gelişmiş olduğu Bingöl ilinde bir deri işleme fabrikası kurularak bölgeden ve civar illerden elde edilen derilerin işlenerek hem yurt içine ve yurt dışına buradan pazarlanması hem de ayakkabı ve çanta imalatı sektörleri başta olmak üzere deri kullanılan sektörlerin ilde ve/veya bölgede oluşumuna katkı sunmak amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Bingöl ilinde TÜİK verilerine göre 140.289 adet büyükbaş ve 635.603 küçükbaş hayvan olmak üzere toplamda 775.892 canlı hayvan varlığı söz konusudur. Bingöl ilinde SÜTAŞ'ın tam anlamıyla faaliyete geçmesiyle birlikte Bingöl ve çevre illerde mevcut hayvan varlığına ilave olarak 94.000 üzerinde büyükbaş hayvanın eklenmesi beklenmektedir. Tüm bu gelişmelerle birlikte özel ve kamuya ait kesimhanelerde et üretimi için kesilen hayvanların derilerinin işlenmesine yönelik tesisin kurulması ilin ve bölgenin ekonomisine önemli katkılar sağlayacaktır. Ayrıca deri işleme fabrikasının kurulması ayakkabı, çanta ve cüzdan gibi mamulleri üreten işletme sayısının artması ile hem ilin hem bölgenin ekonomisinin gelişmesine dolaylı katkı sağlamış olacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	5.400 ton/yıl Toplam kapalı alan: 2.500 m ²
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	6.550.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	33 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay

Projenin hedef kitlesi	Projenin hedef kitlesi 1 adet özel kesimhane (Bingöl-Merkez), Et ve Süt Kurumu Kesimhanesi, Karlıova İlçe Kesimhanesi, Solhan İlçe Kesimhanesi ile Elâziğ, Malatya, Van ve Muş illerindeki kesimhanelerdir.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabacaktır.

KÜNYE 2.5.6- Malatya Dondurulmuş Meyve Sebze İşleme Tesisi Projesi

Proje adı	Malatya Dondurulmuş Meyve Sebze İşleme Tesisi Projesi
Proje konusu	Dondurulmuş meyve - sebze işleme yatırımı
Projenin özeti	Türkiye iklim yapısı itibarıyla yaş meyve - sebze üretimi açısından zengin bir ülkedir. Malatya ili de meyve üretimi için verimli bir iklime sahip olup, kayısı, elma, vişne-kiraz ve üzüm üretimi yaygındır. Malatya merkez alınarak 500 km çapında bir daire çizilecek alan içinde Türkiye meyve üretiminin yaklaşık %30'u ve sebze üretiminin yaklaşık %25'i yapılmaktadır. Dondurulmuş meyve ve sebze ihracat değeri yüksek bir ürün olup, ihracat odaklı olarak bir işleme tesisi kurulacaktır. Hedeflenen bölgede üretilen tarımsal ürünler de dikkate alınarak tesiste meyve olarak kayısı, kiraz, vişne ve çilek, sebze olarak ise biber, domates, ıspanak ve kuru soğan ağırlıklı üretim gerçekleştirilecektir. Kurulacak tesiste +4oC ile -18oC soğuk depolar, IQF şoklama hattı, yıkama hatları, ayıklama hatları, konveyörler, paketleme hatları yer alacaktır.
Sektör	10 - Gıda Ürünleri İmalatı
Projenin amacı	Tarımsal üretim ağırlıklı bir ekonomiye sahip olan Malatya ili ve civarı bölgede üretilen ürünlerin katma değerini artırmak, ilin ve Türkiye'nin ihracat gelirini artırmak, gelir kaynağını tarım üzerinden elde eden önemli bir toplum kesiminin gelirini artırarak gelirin eşit dağılımına katkı sağlamak amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Malatya ili de meyve üretimi için verimli bir iklime sahiptir. Malatya ilinde Çiftçilikten gelirini sağlayan ÇKS'ye kayıtlı 33 binden fazla çiftçi ve 3 binin üzerinde tüccar ve sanayici vardır. Malatya merkez alınarak 500 km çapında bir daire çizilecek alan içinde meyve ve sebze üretiminin önemli bir kısmı yapılmaktadır. Kurulacak merkezde tarımsal ürünlerin katma değerinin artması, dolayısı ile çiftçi ve üreticilerin gelirinin artması beklenmektedir.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	8.500 ton/yıl
Proje yürütücüsü	Özel sektör

Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Battalgazi
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	5.500.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	95 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	Malatya ve çevre illerdeki çiftçi ve tüccarlar
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabacaktır.

KÜNYE 2.5.7- Malatya Ayakkabı Üretim Tesisi Projesi

Proje adı	Malatya Ayakkabı Üretim Tesisi Projesi
Proje konusu	Ayakkabı imalatı yatırımı
Projenin özeti	Ayakkabı imalatı sektöründe de Malatya'da bulunan nitelikli iş gücünü değerlendirmek amacıyla ihracat odaklı olarak bir işleme tesisi kurulacaktır. Yüzeyi deri, alt tabanı kösele, kauçuk veya plastik maddeden imal edilecek erkek, kadın ve çocuk ayakkabısı imalatı gerçekleştirilecektir. Kurulacak tesiste kesim, yapıştırma, enjeksiyon, dikiş, tıraş vb. seri imalata yönelik makineler ve paketleme hattı yer alacaktır.
Sektör	15 - Deri ve ilgili ürünlerin imalatı
Projenin amacı	Tarımdan sonra en büyük gelir kaynağı tekstil ve giyim eşyası imalatı olan Malatya ilinde makineleşmeyi, sektörde katma değeri artırmak, ilin ihracatının gelişmesine ve istihdam odaklı olan yatırım ile gelirin eşit dağılımına katkı sağlamak amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Dünya ayakkabı üretiminde sırasıyla Çin, Hindistan, Vietnam, Endonezya, Brezilya, Bangladeş, Türkiye, Pakistan, Meksika ve İtalya ilk sıralarda yer alan ülkelerdir. Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği (TASD) basın açıklamalarına göre Türkiye'de 500 milyon çift ayakkabı üretim kapasitesi bulunmaktadır. Malatya'da daha çok dağınık halde bulunan küçük ölçekli ayakkabı imalatçıları yanında, Organize Sanayi Bölgesi'nde büyük üretim yapan bir firma mevcuttur. Yerel düzeyde ayakkabı imalatında ustalar bulunmakla birlikte, makineleşmenin az olması ve üreticilerin sermaye sahipliğinin düşük olması sebebiyle kullanılmayan iş gücü kapasitesi artırılmış olacak, mesleki eğitim çerçevesinde sektörde yeni ustaların yetişmesi teşvik edilmiş olacaktır.

Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	540.000 çift ayakkabı/yıl
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Yeşilyurt
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	5.900.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	400 kişi
Proje uygulama süresi	18 ay
Projenin hedef kitlesi	Girişimciler İstihdamda olmayan gençler
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabacaktır.

KÜNYE 2.5.8- Malatya Metal Mutfak Eşyaları Üretim Tesisi Projesi

Proje adı	Malatya Metal Mutfak Eşyaları Üretim Tesisi Projesi
Proje konusu	Metal mutfak eşyası üretimi yatırımı
Projenin özeti	Kurulacak olan metal eşya imalat tesisinde, çelik/alüminyum/cam ve plastik işleme üniteleri, montaj ve paketleme hatları yer alacaktır.
Sektör	25 - Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)
Projenin amacı	Malatya'da hızla gelişen metal ve makine sanayi yanında metal eşya imalatı sektörünün gelişimini sağlamak, ilde işgücünün bu alanda uzmanlaşmasına, ilin ve Türkiye'nin ihracat gelirinin artışına katkı sağlamak amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Malatya ili kayısı başta olmak üzere gıda sektörü ile tekstil ve konfeksiyon ağırlıklı bir sanayi yapılanmasına sahip olup son yıllarda çeşitlenmeye başlayan bu sanayi yapısında metal ve makine sektörleri öne çıkmaya başlamıştır. Bu yükselen sektörlerin desteklenmesi ilin cazibe merkezi konumunu da güçlendirecek, yakın bölgesinde girdi üretimini ve yan sanayinin gelişmesine katkı sağlayacak, sektörde işgücünün eğitimine katkı sağlayacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	1.000.000 adet tencere/yıl
Proje yürütücüsü	Özel sektör

Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Yeşilyurt
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	2.000.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	50 kişi
Proje uygulama süresi	18 ay
Projenin hedef kitlesi	Yatırımcılar Kalifiye ve vasıfsız iş gücü
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.

KÜNYE 2.5.9- Malatya Entegre Kumaş Üretim Tesisi Projesi

Proje adı	Malatya Entegre Kumaş Üretim Tesisi Projesi
Proje konusu	Kumaş üretim tesisi yatırımı
Projenin özeti	Tekstil ürünleri imalatında sahip olunan nitelikli işgücünü değerlendirmek amacıyla entegre bir kumaş üretim tesisi kurulacaktır. Yurtiçi ve Avrupa ülkelerine ihracat hedefi ile çalışacak tesiste eğirme, dokuma, terbiye-boyama işlemleri gerçekleştirilecektir. Fabrika yurtiçi pazar ile Avrupa ülkelerine ihracat yapacak şekilde yüksek teknoloji ile donatılmış olarak 24 saat esaslı çalışacaktır.
Sektör	13 - Tekstil ürünlerinin imalatı
Projenin amacı	Tarımdan sonra en büyük gelir kaynağı tekstil ve giyim eşyası imalatı olan Malatya ilinde yüksek teknolojili üretimi artırarak sektörde katma değeri artırmak, ilin ve Türkiye'nin ihracat gelirini artırmak, istihdam odaklı olan yatırım ile gelirin eşit dağılımına katkı sağlamak amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Tekstil ve hazır giyim sanayi Türkiye'nin öncü sektörlerinden biri durumundadır. Tekstil sektörü, geri bağlantılar açısından, pamuk, yün gibi ihtiyaç duyulan doğal elyaflar sebebiyle tarım ve hayvancılık sektörüyle, sentetik elyafların kullanılması sebebiyle de petrokimya sanayii ile etkileşim durumundadır. Boya-terbiye kimyasalları açısından kimya sanayii ile etkileşim içinde olan sektör, hazır giyim ve konfeksiyonda ise aksesuar sanayi ile iç içe geçmiş durumdadır. Malatya'da tekstil ipliği üretimi yapan 11, örme kumaş üretimi yapan 20 önemli üretici bulunmaktadır. Son yıllarda bu alanda büyük ölçekli ve entegre yatırım sayısı artmıştır. Yatırım bu açıdan bu büyümeyi destekleyecek ve sektörel kümelenmeye katkı sağlayacak bir yatırım olarak değerlendirilmektedir.

Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	9.000 ton boyalı kumaş/yıl Kapalı alan: 30.000 m ²
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Yeşilyurt
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	54.000.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	541 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitle	Yatırımcılar ve Malatya'da tekstil imalatında yetişmiş işgücü
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabilecektir.

KÜNYE 2.5.10- Elâzığ Yüksek Karbonlu Ferrokrom Üretim Tesisi Projesi

Proje adı	Elâzığ Yüksek Karbonlu Ferrokrom Üretim Tesisi Projesi
Proje konusu	Yüksek karbonlu ferrokrom üretimi yatırımı
Projenin özeti	Kurulacak olan Yüksek Karbonlu Ferrokrom Üretim Tesisi bölgedeki maden potansiyelini değerlendirmeyi hedefleyerek yüksek karbonlu ferrokrom üretimini amaçlamaktadır. Proje, yerel ekonomiye önemli bir katkı sağlayarak istihdamı artırmayı ve bölgedeki maden rezervlerini değerlendirmeyi planlamaktadır. Çelik endüstrisinde önemli bir malzeme olarak kullanılan yüksek karbonlu ferrokrom bölgenin sanayileşmesine destek olacaktır. Proje, enerji verimliliği ve çevresel sürdürülebilirlik ilkelerini gözeterek üretim süreçlerini optimize etmeyi amaçlamaktadır. Bölge için ekonomik kalkınma ve sanayileşme potansiyelini artırmayı hedefleyen bu proje, yerel maden kaynaklarını değerlendirme ve çelik üretim endüstrisine katkı sağlama amacını taşımaktadır.
Sektör	24 - Ana metal sanayii
Projenin amacı	Elâzığ Yüksek Karbonlu Ferrokrom Üretim Tesisi projesinin temel amacı, bölgedeki maden potansiyelini kullanarak yüksek karbonlu ferrokrom üretmek ve çelik endüstrisine yönelik malzeme sağlamaktır.

Projenin bölge için önemi	Elâzığ ili Türkiye krom cevheri üretiminde öne çıkan ildir. Dünyada en kaliteli kromit rezervine sahip ikinci ülke Türkiye olup Elâzığ Guleman'daki krom yataklarından elde edilen kromit minimum %65 oranında Cr içermektedir. Dolayısıyla ürüne nitelik kazandıran %Cr oranı bakımından dünyada ikinci sırada yer alan Elâzığ Guleman bölgesindeki rezervler bu yönüyle muadillerine göre üstün çıkmaktadır. Elâzığ'daki Etikrom A.Ş. hariç, yıllık minimum 350.000 ton/yıl ilave Ferrokrom (FeCr) metali üretecek kromit cevheri rezervleri bulunmaktadır. İlde uzun yıllardır faaliyet gösteren Eti Krom A.Ş. bünyesinde, piyasada istihdam edilebilir nitelikte birçok yetişmiş nitelikli insan kaynağı mevcuttur. Elâzığ'daki mevcut krom madenlerinde üretilen kromitin katma değerli bir ürüne dönüştürülmesini sağlayacak bir tesisin bu ilde kurulması büyük önem taşımaktadır. Zira krom cevherinin ton başına fiyatı 200 ila 250 ABD Doları arasında iken, yüksek karbonlu ferrokromun ton başına fiyatı 2.000 ABD Doları seviyelerine kadar yükselebilmektedir. Bu durum, bölgeye önemli bir katma değer sağlayacak ve yatırımın bölge ekonomisine büyük katkıda bulunmasını sağlayacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	60.000 ton/yıl Kapalı alan: 50.000 m ²
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Elâzığ
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	58.720.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	144 kişi
Proje uygulama süresi	18 ay
Projenin hedef kitlesi	Yerel işgücü ve iş arayanlar Metal sektöründe faaliyet gösteren işletmeler
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.

KÜNYE 2.5.11- Malatya Yapı Kimyasalları Üretimi Projesi

Proje adı	Malatya Yapı Kimyasalları Üretimi Projesi
Proje konusu	Yüksek karbonlu ferrokrom üretimiYapı kimyasalları üretimi yatırımı

Projenin özeti	İnşaat sektöründe kullanılan çimento, alçı, toz harçlar ve boya gibi çeşitli ürünlerin imalatını ve bölgesel çapta pazarlamasını gerçekleştirebilecek nitelikte bir üretim tesisi kurulması
Sektör	23 - Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
Projenin amacı	Doğu Anadolu Bölgesinin sanayileşme oranı en yüksek olan ve lojistik bakımdan bölgede önemli bir konumda olan Malatya ilinde yapı malzemeleri sektöründe büyük çapta bir yatırımın kazandırılarak maliyetlerinin düşürülmesi ve verimliliğin artırılması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	İnşaat sektörü ekonomik büyüklük olarak %8'lik payı birçok sektörü etkilemesi ve istihdam potansiyeli ile Türkiye'deki en önemli sektörler arasında yer almaktadır. 6 Şubat depremleri sonrasında da yeniden toparlanmaya katkı sağlayan en önemli sektör olarak ulusal ve yerel düzeyde önemini korumaktadır. Malatya ilinde gıda, tekstil ve konfeksiyon ağırlıklı bir sanayi profiline sahip olmakla birlikte, bölgesel cazibe merkezi özelliği ile son yıllarda birçok sektörün hızla gelişmesine olanak sağlamaktadır. İnşaat ve inşaatı destekleyen sektörlerde de yatırımlar gerçekleşmekle birlikte, yapı malzemeleri sektöründe yerel ve bölgesel talebin büyük bir bölümü diğer iller/bölgelerden temin edilmektedir. Orta ve uzun vadede talebin devam edeceği beklendiğinden söz konusu yatırımın önemli olduğu değerlendirilmektedir. Zira krom cevherinin ton başına fiyatı 200 ila 250 \$ arasında iken, yüksek karbonlu ferrokromun ton başına fiyatı 2.000 \$ seviyelerine kadar yükselebilmektedir.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	150.000 ton/yıl (toz ürünler) 10.000 ton/yıl (sıvı ürünler)
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Yeşilyurt
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	5.000.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	100 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitle	Malatya ili, Doğu ve Güneydoğu Bölgesinde faaliyet gösteren yapı imalatçıları, Yapı malzemelerinin toptan/perakende satışını yapan firmalar
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı 11. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabilecektir.

KÜNYE 2.5.12- Bingöl Entegre Kumaş Üretim Tesisi Projesi

Proje adı	Bingöl Entegre Kumaş Üretim Tesisi Projesi
Proje konusu	Kumaş üretim tesisi yatırımı
Projenin özeti	Proje kapsamında Bingöl ilinde Bingöl OSB'de yapılması planlanan 9.000 ton/yıl kapasiteli bir entegre kumaş tesisi kurulması planlanmaktadır. Tesiste örme boyalı kumaş üretimi yapılacak olup; asgari istihdam sayısı ise 541 olarak düşünülmektedir
Sektör	23 - Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
Projenin amacı	Doğu Anadolu Bölgesinin sanayileşme oranı en yüksek olan ve lojistik bakımdan bölgede önemli bir konumda olan Malatya ilinde yapı malzemeleri sektöründe büyük çapta bir yatırımın kazandırılarak maliyetlerinin düşürülmesi ve verimliliğin artırılması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	2012 yılında yürürlüğe giren yeni teşvik sistemiyle birlikte emek yoğun sektörlerden olan tekstil-hazır giyim sektörü yatırımları Bingöl'ün de içinde yer aldığı 6. bölge illerine kaymaya başlamıştır. Elyaftan iplik ve mamul kumaşa kadar olan kısım tekstil, kumaştan giyim eşyası elde edilene kadar olan süreç ise hazır giyim sektörünün içinde değerlendirilmektedir. Bingöl'de hazır giyim konfeksiyon alanlarındaki firma sayısı 30'u, istihdam sayısı 3.000'i geçmiştir. Ancak tekstil sektöründe çeşitliliğin ve niteliğinin artırılması önem arz etmektedir. Kumaş üretimine yönelik bir tesis kurulması hem hammaddeye ulaşım hem istihdam hem de ilin katma değerli üretimi açısından önemli bir fayda sağlayacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	9.000 ton kumaş/yıl Toplam kapalı alan: 30.000 m ²
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	54.000.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	541 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	Yatırımcılar ve Bingöl'de tekstil imalatında yetişmiş işgücü
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabacaktır.

KÜNYE 2.5.13- Bingöl Mobilya Üretim Tesisi Projesi

Proje adı	Bingöl Mobilya Üretim Tesisi Projesi
Proje konusu	Mobilya Üretim Tesisi
Projenin özeti	Proje kapsamında Bingöl'de son yıllarda ivme kazanan ve büyüyen mobilya sektörünün marka değerinin artırılması, kümelenmenin sağlanması, istihdamın artması, büyük markaların bölgeye çekilmesi ve satışların artması için 10.000 m ² kapalı alana sahip Mobilya Üretim Tesisi oluşturulması planlanmaktadır.
Sektör	31 - Mobilya İmalatı
Projenin amacı	Projenin amacı Bingöl'de son yıllarda ivme kazanan mobilya üretiminin gelişiminin devamının sağlanması için yeni üretim tesisi oluşturarak istihdam ve üretimin artmasının sağlanmasıdır. Oluşturulan tesis sayesinde ilde gelişen mobilya sektörünü ulusal ve küresel pazarlara açabilecek rekabetçi bir sektörün oluşması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Bingöl'de son yıllarda mobilya üretimi konusunda bir ivme yakalanmış olsa da büyük ölçekli mobilya imalatı yapan bir fabrika bulunmamaktadır. Bununla birlikte Gürcistan ve Azerbaycan'ın önemli ithal kalemlerinden birisini de mobilya ürünleri oluşturmaktadır. Bingöl'de kurulacak mobilya üretim tesisleri başta bu iki ülke olmak üzere Kafkaslar ve Türki Cumhuriyetlere yönelik potansiyel bir ihracat kalemini de oluşturmaktadır. Hammadde ve pazara olan yakınlık bu bölgede çeşitli ahşap ve mobilya ürünlerinin üretiminin önemli bir yatırım konusu olmasına sebep olmaktadır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	20.000 koltuk, sandalye, kanepeler, masa / yıl 50.000 modüler mobilya / yıl
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	9.000.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	80 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitle	Yurtiçi ve Yurtdışındaki mobilya ürünleri tüketicileri, toptan ve perakende satış yerleri
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	9. Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabilecektir.

KÜNYE 2.5.14- Elâzığ Modüler İnşaat Parçaları Üretimi Projesi

Proje adı	Elâzığ Modüler İnşaat Parçaları Üretimi Projesi
Proje konusu	Açık profillerin nervürlü levhaların ve sandviç panellerin soğuk şekillendirme veya katlama yöntemiyle imalatı
Projenin özeti	Proje kapsamında 6.000 ton/yıl modüler inşaat parçası üretim kapasitesine sahip bir tesis kurulacaktır. Kurulacak tesiste üretilen modüler inşaat parçaları gelişen sektörde hizmet vermesinin yanı sıra olası depremlerde bölgeye hizmet veren bir merkez olacaktır.
Sektör	31 - Mobilya İmalatı
Projenin amacı	Proje çerçevesinde; istihdamın artırılması, Elâzığ'da modüler inşaat parçaları üretim kapasitesinin oluşturulması, Elâzığ ve çevresinde meydana gelecek depremlerde bölgeye hizmet verebilecek bir tesisin kurulması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Türkiye ve yatırımın yapılmasının önerildiği Elâzığ İli depremsellik açısından önemli derecede risk altında olan coğrafi yapıya sahiptir. Son yıllarda Türkiye'de büyük depremler yaşanmıştır ve bilim adamlarının yaptığı çalışma ve açıklamalara göre, Türkiye'de ve özellikle de TRB1 bölgesinde büyük depremlerin önümüzdeki 10 yıl içerisinde olacağı değerlendirilmektedir. Deprem beklenen bölgelerin çoğunluğunun Elâzığ'a yakın olması kurulacak tesisin bölgeye hizmet etmesi açısından etkinlik düzeyi yüksek olarak değerlendirilmektedir.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	6.000 ton/yıl
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Elâzığ/Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	2.300.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	75 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitle	İnşaat sektöründe faaliyet gösteren şirketler Elâzığ ve çevre illerdeki halk
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	1. Yoksulluğa Son 3. Sağlık ve Kaliteli Yaşam 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı 11. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar

Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır. Stratejik Öncelik 1: 6 Şubat Depremleri Sonrası İyileşme ve Bölgenin Deprem Başta Olmak Üzere Afetlere Karşı Hazırlıklı Hâle Getirilmesi Hedef 4: Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli fiziksel iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.

KÜNYE 2.5.15- Elâzığ İplik Üretim Tesisi Projesi

Proje adı	Elâzığ İplik Üretim Tesisi Projesi
Proje konusu	İplik Üretimi Yatırımı
Projenin özeti	Proje kapsamında 5.000 ton/yıl kapasiteye sahip iplik üretim tesisi kurulacaktır.
Sektör	13 – Tekstil ürünlerinin imalatı
Projenin amacı	Proje çerçevesinde; istihdamın artırılması, Elâzığ'da iplik üretim kapasitesi oluşturulması, Elâzığ'da tekstil sektörünün gelişmesi amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Elâzığ OSB, Yatırım Teşvik Sistemi kapsamında 6. Bölge desteklerinden faydalanmaktadır. Coğrafi konumu itibariyle yatırım açısından oldukça elverişli olan Elâzığ pamuk üretimine elverişli ovasıyla dikkat çekmektedir. Bu durum, lojistik maliyetleri önemli ölçüde düşürmekte ve hammadde temini açısından kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca iplik ithalatından Dünya verilerin incelendiğinde Türkiye ilk 3'te yer almaktadır. Türkiye'de tekstil ve konfeksiyon üretiminin yoğun ancak iplik üretiminin ihtiyacı karşılayamadığı görülmektedir. Bu bakımdan yatırımcılar için Elâzığ OSB'nin bu avantajlı konumu, bölgede yapılacak yatırımların rekabetçiliğini artırmakta ve işletme maliyetlerini minimize etmektedir. Ayrıca, pamuk gibi stratejik bir tarım ürününe sahip olmak, bölgenin tarımsal potansiyelini daha da güçlendireceği değerlendirilmektedir.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	5.000 ton/yıl
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Elâzığ/Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	30.000.000 ABD Doları

Projenin ilave istihdam öngörüsü	30 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	Elâzığ ve çevre illerdeki halk Tekstil sektöründe faaliyet gösteren şirketler
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	1. Yoksulluğa Son 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.

KÜNYE 2.5.16- Tunceli İçme Suyu Dolum Tesisi Projesi

Proje adı	Tunceli İçme Suyu Dolum Tesisi Projesi
Proje konusu	İçme suyu dolum tesisi yatırımı
Projenin özeti	Proje kapsamında çeşitli hacimlerde (0,5; 1,5; 5 ve 19 litre gibi) pet ve cam şişelerde içme suyu üretimi planlanmaktadır. Dolum işlemi, son teknoloji ürünü makine ve ekipmanlarla ve üst seviyede hijyen ve sağlık koşullarında yapılacaktır.
Sektör	11- İçeceklerin İmalatı
Projenin amacı	Projenin amacı, yüksek kaliteli su rezervini ekonomiye kazandırmak, ekonomik faaliyetleri çeşitlendirmek, istihdamı artırmak ve ilgili sektörde kümelenmeyi sağlamaktır.
Projenin bölge için önemi	Yükselen sağlık trendi, artan şehirleşme gibi küresel trendler nedeniyle tüm dünyada meyve suyu da dâhil içecek kategorisi içinde en hızlı büyüyen kategori ambalajlı su sektörüdür. Tunceli, sahip olduğu içme suyu kaynakları ile bu alanda önemli bir potansiyel taşımaktadır. Hâlihazırda aynı sektörde üretim faaliyetlerine devam eden ve ilin tek hazır su işletmesi, ürün kalitesi ile kendini ispatlamış durumdadır. Geçmiş yıllarda T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından ülkenin en iyi suyu olarak seçilmişliği bulunan bu su, 2023 yılında en iyiler arasında 9. olmuş ve ilk ondaki yerini korumuştur. Bu bağlamda ilgili yatırım konusunda ilde önemli bir kümelenme potansiyelinin bulunduğu görülmektedir. Diğer yandan söz konusu yatırım, istihdam olanağı yaratarak ildeki işsizliğin azaltılmasına önemli katkı sunacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	225 bin ton/yıl şişeleme
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Tunceli/Merkez-Ovacık-Pülümür İlçeleri

Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	3.300.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	50 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	Yatırımcılar ile kalifiye ve vasıfsız işgücü
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8: İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9: Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılabilecektir.

KÜNYE 2.5.17- Malatya Vitrifiye Üretim Fabrikası Projesi

Proje adı	Malatya Vitrifiye Üretim Fabrikası Projesi
Proje konusu	Vitrifiye üretim yatırımı
Projenin özeti	İnşaat sektöründe kullanılan lavabo, duş teknesi, klozet vb. ürünlerin imalatını ve bölgesel çapta pazarlamasını gerçekleştirebilecek nitelikte bir üretim tesisi kurulacaktır.
Sektör	23 - Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
Projenin amacı	Doğu Anadolu Bölgesinin sanayileşme oranı en yüksek olan ve lojistik bakımdan bölgede önemli bir konumda olan Malatya iline kazandırılacak olan yatırımla sektöründe maliyetlerinin düşürülmesi ve verimliliğin artırılması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	İnşaat sektörü, son yıllarda Türkiye'nin büyümesi ile karşılaştırıldığında daha hızlı büyüyen bir ivme çizmiş, deprem riski ve yerinde dönüşüm uygulamalarının gereklilikleri sebebiyle de hala talep gören en önemli sektörlerdendir. Malatya ili seramik ürünler için kullanılan profilit hammaddesi kaynaklarına sahiptir. Pütürge'de Dölek yöresinde 184.000 ton ve Babik yöresinde 3,6 milyon ton rezerv bulunmaktadır. İnşaat sektöründe kullandığı birçok ürünü dışarıdan tedarik etmektedir. Ürünleri üretebilecek yeterli know-how Türkiye'de mevcut olup, söz konusu yatırımın ilde gerçekleşmesi durumunda Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri ile birlikte Ortadoğu pazarına da hitap edebilecektir.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	500.000 adet/yıl
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Yeşilyurt

Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	60.000.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	200 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	Malatya ili, Doğu ve Güneydoğu Bölgesinde faaliyet gösteren yapı imalatçıları, Yapı malzemelerinin toptan/perakende satışını yapan firmalar
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı 11. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.

KÜNYE 3.1.1- Bingöl Entegre Et İşleme Tesisi Projesi

Proje adı	Bingöl Entegre Et İşleme Tesisi Projesi
Proje konusu	Et işleme tesisi kurulumu
Projenin özeti	Yeni kurulacak olan et işleme tesisi ile kesilen hayvanlardan elde edilen etlerin işlenmesi ve farklı ürünlere dönüştürülmesi sayesinde Bingöl açısından önemli sektörlerden olan hayvancılık faaliyetlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.
Sektör	10 - Gıda ürünlerinin imalatı
Projenin amacı	Bingöl ekonomisi içerisinde önemli bir yer tutan büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığın en önemli ürünleri et ve süttür. Bingöl'de et işleme faaliyetleri yapan tesisler bulunsa da ölçekleri yeterli büyüklükte değildir. Bu proje ile et işleme sektörünün Bingöl'de gelişmesi, katma değerinin artması ve yeni istihdam olanakları sağlaması hedeflenmektedir.
Projenin bölge için önemi	Hayvancılık geçmişten beri Bingöl ekonomisi açısından en önemli ekonomik faaliyetler arasında yerini almıştır. Son dönemlerde hayata geçirilen SÜTAŞ Bingöl Entegre Tesisleri sayesinde hayvancılık sektörünün önemi daha da artmıştır. Hem süt hem de besi hayvancılığı potansiyeli yüksek olan Bingöl kavurmasıyla da Türk mutfağında kendisine yer edinmiş ve Bingöl kavurmasının coğrafi işaretini almıştır. Bingöl'de hâlihazırda et işleme tesisleri bulunmaktadır. Ancak daha fazla işleme tesisi ihtiyacı bulunmaktadır. Et işleme tesislerinin kurulması Bingöl'ün marka değeri ve gelirinin artması açısından olumlu olacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	9.900 ton/yıl

Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	4.600.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	85 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	1. Bingöl'deki Hayvancılık İşletmeleri; hayvanlarının kesilmesi için uygun yerlere ihtiyaç duyan hayvan yetiştiricileri, toptan ve perakende et ürünleri satıcıları projenin hedef kitlesini oluşturmaktadır.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	2. Açılığa Son 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretim ve Verimliliğin Artırılması Hedef 1: Süt ve süt ürünleri sektörü geliştirilecektir. Hedef 3: Tarımda iklim değişikliğinin etkileri azaltılacaktır.

KÜNYE 3.1.2- Bingöl 500 Baş Kapasiteli Süt Yönlü Entegre Büyükbaş Hayvancılık Yatırımı Projesi

Proje adı	Bingöl 500 Baş Kapasiteli Süt Yönlü Entegre Büyükbaş Hayvancılık Yatırımı Projesi
Proje konusu	Süt hayvancılığı çiftliği yatırımı
Projenin özeti	Proje konusu yatırımda süt hayvancılığına yönelik çiftlik kurularak süt ürünü elde edilecektir.
Sektör	01 - Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri
Projenin amacı	Projenin amacı Bingöl'de son yıllarda artan süt işleme tesislerinin süt ihtiyaçlarının karşılanarak hem ilin üretim kapasitesinin hem de gelir seviyesinin artmasıdır. Özellikle yakın zamanda kurulan ve 2020 yılında faaliyetlerine başlayan, günlük bin ton süt işleme kapasiteli Sütaş Entegre Tesisinin de etkisiyle süt ihtiyacında büyük artış olmuştur. Ayrıca son beş yılda 5 katına çıkan kaba yem üretimi sayesinde bölgede hayvansal yem tedariki konusunda da olumlu yönde gelişmeler gerçekleşmektedir.
Projenin bölge için önemi	Bingöl ili ekonomisi tarıma ve özellikle hayvancılığa dayanmaktadır. İlde yürütülmekte olan tarımsal faaliyetler içerisinde hayvancılık önemli bir yere sahiptir. İklim koşulları ve coğrafi özellikleri bağlamında çok önemli bir potansiyele sahip olmasına rağmen önemli yapısal ve organizasyon eksikliklerinden dolayı ticarete ve sanayiye konu olan sütün toplam üretimdeki oranı çok düşük olmaktadır. Bu nedenle, süt üretiminde ekonomik anlamda olması gereken seviyede bir katma değer oluşmamaktadır. Proje Bingöl'de süt ve süt ürünlerinin üretimini artırarak bölge halkının gelir seviyesini, ilin üretim ve katma değer kapasitesini artıracaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	10.000 m ² kapalı alan, 15.000 m ² toplam alan

Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	5.200.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	19 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	Bu yatırımın işsizlik oranının yüksek olduğu kırsal alanda gerçekleşecek olması başta yörede bulunan halk olmak üzere yeni istihdam olanakları sağlayacaktır. Yatırımın yapıldığı bölgede daha önce köylerini terk eden insanlara sağlanacak istihdam olanaklarıyla kendi köylerine dönme imkânı da sunulacaktır.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	2. Açılığa Son 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretimin ve Verimliliğinin Artırılması Hedef 1: Süt ve süt ürünleri sektörü geliştirilecektir. Hedef 3: Tarımda iklim değişikliğinin etkileri azaltılacaktır.

KÜNYE 3.1.3- Malatya Kırmızı Et İşleme Entegre Tesisi Projesi

Proje adı	Malatya Kırmızı Et İşleme Entegre Tesisi Projesi
Proje konusu	Et işleme tesisi yatırımı
Projenin özeti	Malatya'da süt ve et yönlü hayvancılığın yaygınlaştırılması, pazar imkânlarının iyileştirilmesi amacı ile karkas olarak temin edilen büyükbaş hayvan gövdelerinin parçalanması ve sonrasında sulum, sucuk, sosis, döner gibi işlenmiş ürünlerin imalatı gerçekleştirilecektir.
Sektör	10 - Gıda ürünlerinin imalatı
Projenin amacı	Hayvancılığın yaygın yapıldığı Malatya ili çevresinde yetersiz olan kesimhane ve ileri işleme tesisinin bölgeye kazandırılarak, hayvancılığı desteklemek, kırmızı et piyasasında maliyetlerin düşürülmesi ve verimliliğin artırılması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri hayvancılık faaliyetlerinin yaygın olarak yapıldığı bölgelerdir. Malatya ili de 34 milyon dolara ulaşan et ürünleri ihracatı bulunmaktadır. Bununla birlikte, kırmızı et üretiminde entegre ve büyük kapasiteli bir tesisin olmaması sektörün gelişmesini olumsuz etkilemektedir. Tarımsal üretim ve hayvancılık sektörü Türkiye'nin hızlı nüfus artışına oranla yeterli ölçüde büyüyememektedir. Tesisin kazandırılması ile hayvancılık faaliyetlerinden elde edilen katma değer bölgede kalması temin edilmiş olacak, sektörde büyüme desteklenecektir.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	10.000 ton/yıl

Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Yeşilyurt
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	5.200.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	25 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	Malatya ili ve civar illerde hayvancılık faaliyeti yapan kişiler, Gıda toptan ve perakende satış yapan tüccar, Bölge halkı.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	2. Açılığa Son 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretimin ve Verimliliğin Artırılması Hedef 1: Süt ve süt ürünleri sektörü geliştirilecektir.

KÜNYE 3.2.1- Elâzığ Üzüm Suyu, Sirke ve Üzüm Atıklarından Çekirdek Yağı ve Tartarik Asit Üretim Tesisi Projesi

Proje adı	Elâzığ Üzüm Suyu, Sirke ve Üzüm Atıklarından Çekirdek Yağı ve Tartarik Asit Üretim Tesisi Projesi
Proje konusu	Sirke, meyve suyu, çekirdek yağı üretimi yatırımı
Projenin özeti	Üzüm suyunun üzüm suyu konsantresi haline getirilip yurtiçi ve yurtdışı pazarlara sunulmasını sağlayacak bir tesis kurulacaktır. Tesiste ayrıca üzüm sirkesi, üzüm atıklarından çekirdek yağı ve tartarik asit üretilcektir.
Sektör	10 - Gıda ürünlerinin imalatı
Projenin amacı	Projenin amacı, Elâzığ'daki üzüm sektörünün gelişimini tetikleyerek üretilen üzümün düşük fiyatlardan satılmasını ve tarlada çürümeye bırakılmasını azaltarak üzümün katma değerini artırmaktır.
Projenin bölge için önemi	Türkiye genelinde sirke ve sirke ikameleri üreten firma sayısı 38'dir. Elâzığ ilinde önemli ölçüde üzüm yetiştirilmesine rağmen sirke üreten işletme bulunmamaktadır. İhracat rakamları ve miktarları, düzenli bir artış trendi sergilemektedir. 2019 yılında gerçekleştirilen ihracat, 2015 yılına kıyasla dolar bazında %59, ton bazında ise %122 oranında bir artış göstermiştir(TÜİK, 2019). Bu olumlu gelişmeler, ürünlerimizin uluslararası pazardaki rekabet gücünün arttığını ve ihracatımızın sürekli olarak genişlediğini göstermektedir. Bu olumlu eğilimin devam etmesi ve ilin ihracat payının daha da artması için İlin tarımsal üretim potansiyelinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, taze üzüm işlendikten sonra kalan posanın içeriğindeki tartarik asit gıda, ilaç, tekstil, deri ve kâğıt sanayinde değerli bir hammadde olarak kullanılmaktadır, ancak Elâzığ'da üzüm posası çoğunlukla yem ve gübre olarak değerlendirilmekte, ekonomiye kazandırılmamaktadır. Bu tesisi ile Elâzığ'da üretilen üzümlerin işlenerek ürün çeşitliliğinin artırılması ve ihracat de

Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	150 ton/yıl sirke, 500 ton/yıl üzüm suyu, 35 ton/yıl tartarik asit, 3,5 ton/yıl üzüm çekirdeği yağı
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Elâziğ/Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	2.660.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	15 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	Elâziğ'da üzüm üreten çiftçiler, konsantre üzüm suyunu girdi olarak kullanan imalatçılar, tüketiciler
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	2. Açlığa Son 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretim ve Verimliliğin Artırılması Hedef 2: Yöresel ürünlerde katma değer artışı sağlanacaktır. Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edilebilirliğin Güçlendirilmesi İmalat Hedef 2: İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin sürdürülebilir üretim ve döngüsel ekonomiye geçişi hızlandırılacaktır.

KÜNYE 3.2.2- Bingöl Ceviz İşleme Tesisi Projesi

Proje adı	Bingöl Ceviz İşleme Tesisi Projesi
Proje konusu	Ceviz işleme tesisi kurulumu
Projenin özeti	Proje kapsamında Bingöl'de ceviz hasadının ardından soyma, kurutma, ebatlama ve paketleme işlemlerini içeren bir tesis kurulması planlanmaktadır.
Sektör	10 - Gıda ürünlerinin imalatı
Projenin amacı	Projenin amacı Bingöl'de üretilen cevizlerin şehir dışına çıkmadan Bingöl içerisinde paketlenmesi ve markalaşmasının sağlanmasıdır. Marka değerinin oluşması ve endüstriyel paketleme yapılması sayesinde ceviz üretimine olan ilginin artması ve tarımsal üretimin güçlenmesi hedeflenmektedir.

Projenin bölge için önemi	Son yıllarda, Türkiye’de ceviz yetiştiriciliğinin özel ağaçlandırma projeleri ile teşvik edilmesi kurulan kapama bahçe sayısını artırmıştır. Kapama ceviz bahçelerinde özellikle ithal çeşitlerin, yani aşılı ceviz fidanlarının daha verimli olması nedeniyle tercih edilmesi ceviz üretim miktarını artırmıştır; fakat bunların yanında bahçe kurulumunda ve sonrasında yapılan işlemlerde yapılan yanlış uygulamalar da oldukça yaygındır. Bu ise meyve veren ağaç sayısını azaltmakta ve dolaylı olarak ceviz ithalatında artışa neden olmaktadır. Bingöl’de ceviz paketleme tesisi kurulmasıyla hasat edilen cevizlerin daha kaliteli ve katma değerli bir şekilde pazara sunulması sayesinde bölgedeki çiftçilerin gelirlerinde artış sağlanacak, Bingöl cevizini markalaşma yolunda daha hızlı ilerleyecektir.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	2 ton/gün ceviz işleme kapasitesi 834 m ² kapalı alan, 3.000m ² toplam alan.
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	370.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	4 kişi
Proje uygulama süresi	6 ay
Projenin hedef kitlesi	Projenin hedef kitlesi Bingöl ve çevre illerde kapama ceviz bahçesinde ceviz üreten çiftçiler ile işleme tesisinde istihdam edilecek personeldir. Geleneksel yöntemlerle gerçekleştirilen ceviz üretiminin makineleşmeyle belirli standartlarda yapılması hem iş gücünden tasarruf sağlayacak hem de üretilen ürünün katma değerini artıracaktır.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretim ve Verimliliğinin Artırılması Hedef 2: Yöresel ürünlerde katma değer artışı sağlanacaktır.

KÜNYE 3.2.3- Elâziğ Jeodry Yöntemiyle Kurutulmuş Meyve ve Sebze İşleme Tesisi Projesi

Proje adı	Elâziğ Jeodry Yöntemiyle Kurutulmuş Meyve ve Sebze İşleme Tesisi Projesi
Proje konusu	Meyve ve sebze işleme tesisi kurulumu
Projenin özeti	Elâziğ’da kurulacak Jeodry yöntemiyle kurutulmuş meyve ve sebze işleme tesisi, geleneksel kurutma yöntemlerinden daha verimli ve sürdürülebilir bir üretim modeli sunmayı hedeflemektedir. Bu tesiste jeotermal enerji kullanımı, çevre dostu bir yaklaşımı desteklerken enerji maliyetlerini düşürecektir. Modern teknolojiyle donatılan tesis, meyve ve sebzelerin besin değerini koruyarak uzun raf ömrü sağlayacaktır.

Sektör	10 - Gıda ürünlerinin imalatı
Projenin amacı	Bölge ekonomisine katkıda bulunacak olan bu proje, yerel tarım ürünlerinin değerini artırarak istihdam yaratmayı ve sürdürülebilir tarım uygulamalarını teşvik etmeyi amaçlamaktadır.
Projenin bölge için önemi	Elâzığ'da Jeodry yöntemiyle kurutulmuş meyve ve sebze üretim tesisi projesi, bölgedeki jeotermal kaynakların zenginliği ile uyumlu bir şekilde planlanmıştır. Jeotermal enerjinin sürdürülebilir bir enerji kaynağı olması, Elâzığ'ın bu potansiyeli en iyi şekilde değerlendirmesi için bir fırsat sunmaktadır. Bu proje, jeotermal enerjinin kullanımıyla enerji maliyetlerini düşürerek yerel ekonomiye katkıda bulunmayı ve aynı zamanda çevre dostu bir üretim modelini desteklemeyi amaçlamaktadır. Bölgenin iklimi ve tarım potansiyeli de göz önüne alındığında, jeotermal destekli kurutma yöntemi, meyve ve sebze üretiminde kaliteyi artırmak ve ürünlerin pazarlanabilirliğini güçlendirmek adına uygun bir çözüm sunmaktadır. Bu nedenle, Elâzığ'da bu projenin uygulanması, enerji verimliliği ve tarım sektöründeki sürdürülebilirliği destekleyerek bölgenin ekonomik kalkınmasına önemli bir katkı sağlayacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	Proje kapsamında 2000 m ² kapalı alan, 3.000m ² toplam alana kurulacak tesiste yıllık 1.600 ton kurutulmuş üzüm, kayısı, elma, kavun, karpuz ve domates üretilmesi planlanmaktadır.
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Elâzığ/Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	1.550.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	42 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	Projede özel sektör, kırsal üreticiler ve işsizler başlıca hedef gruplardır.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	3. Sağlık ve Kaliteli Yaşam 7. Erişilebilir ve Temiz Enerji 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretimin ve Verimliliğinin Artırılması Hedef 2: Yöresel ürünlerde katma değer artışı sağlanacaktır.

KÜNYE 3.3.1- Bingöl Jeotermal Sera Projesi

Proje adı	Bingöl Jeotermal Sera Projesi
Proje konusu	Jeotermal sera yatırımı
Projenin özeti	Jeotermal kaynaklar bakımından zengin olan Bingöl ilinde 10.000 metrekare alana kapalı sera kurularak domates yetiştiriciliği yapılması hedeflenmektedir. Enerji ihtiyacının jeotermal kaynaktan karşılanarak üretim maliyetinin düşürülmesi sağlanacaktır.
Sektör	01 - Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri
Projenin amacı	Yapılacak proje ile jeotermal sera yatırımına uygun sıcaklığa sahip olan Ilıcalar Beldesi'ndeki Kös jeotermal kaynağında domates yetiştiriciliği için jeotermal sera yapımı amaçlanmaktadır. Proje kapsamında üretilecek domatesin yurt içi ve/veya yurt dışı pazarda satışa sunulması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Bingöl ili jeotermal kaynaklar bakımından zengin olup önemli bir potansiyele sahiptir. Jeotermal sera yatırımına uygun görülen yer seçiminde en önemli husus termal su kaynaklarına yakın bir noktada kurulmasıdır. Bingöl'de birçok noktada bulunan termal su kaynaklarından yatırım konusuna uygun debi ve sıcaklık değerleri bakımından en iyi kaynaklar Karlıova (Hacılar) ve (Kös) Ilıcalar Beldesi'nde bulunmaktadır. Yatırımın işsizlik oranının yüksek olduğu kırsal bir alanda gerçekleşecek olması başta yörede bulunan halk olmak üzere istihdam olanakları sağlayacak, ayrıca ilin sebze ve meyve üretiminde de artışa neden olacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	10.000 m ² kapalı sera alanı
Proje yürütücüsü	Özel sektör
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	900.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	13 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	Kırsal alanda yaşayan işsizler ve aileleri, Bingöl halkı, hal komisyoncuları ve sebze ihracatçıları projenin hedef kitlesini oluşturmaktadır.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	7. Erişilebilir ve Temiz Enerji 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretim ve Verimliliğinin Artırılması Hedef 3: Tarımda iklim değişikliğinin etkileri azaltılacaktır.

KÜNYE 3.4.1- Malatya Tarım İhtisas Teknoloji Geliştirme Bölgesi Projesi

Proje adı	Malatya Tarım İhtisas Teknoloji Geliştirme Bölgesi Projesi
Proje konusu	Tarıma dayalı teknoloji geliştirme bölgesi kurulumu
Projenin özeti	Malatya Turgut Özal Üniversitesi bünyesinde 100.000 m ² alanda oluşturulacak Tarım İhtisas Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nde toplam 83.070 m ² kiralanabilir alan oluşturulacaktır. Ar-Ge çalışması yapacak işletme/girişimcilere işlik ve endüstriyel ticari alanların kiralanması ile danışmanlık gibi diğer hizmetler sağlanacaktır. Oluşturulacak yenilik ortamı, Ar-ge'ye yönelik kamu destekleri ve sağlanan vergi teşvikleri ile birlikte dâhil olan firmalara rekabet avantajı sağlanacaktır.
Sektör	72 - Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri
Projenin amacı	Sulanabilir alanlarda buğday, nohut, mercimek, mısır, arpa, şeker pancarı ve yonca ekiminin yapıldığı ilde tarımsal üretim ve verimliliğin artırılması, üretilen tarımsal ürünlerin yeni ve katma değerli ürünlere dönüştürülmesi ve sektörün ihtiyaç duyacağı teknolojileri geliştirip üretecek bir tarım ihtisas teknoloji geliştirme bölgesinin kurulması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Bölge ekonomisinde tarıma dayalı ekonomi büyük yer kaplamakta olup Malatya'da kayısı dışında da ilin birçok bölgesinde diğer tarla bitkilerinin yetiştirilmesi için uygun ortam bulunmakta olup bu bitkilerin verimli ve katma değerli üretimi bölge için önemlidir.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	Toplamda 100.000 m ² alanda kurulacak TGB'de; • 7.520 m² kapalı alan (14 kuluçka ve 10 adet ön kuluçka merkezi kurulacak, toplamda 60 adet ofis kurulacak), • 78.500 m² ticari alan (48 adet uygulama bahçesi kurulacak), • Toplamda 83.070 m² kiralanabilir alan oluşturulacaktır.
Proje yürütücüsü	Üniversite
Uygulama yeri	TRB1/Malatya
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	8.850.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	189 kişi
Proje uygulama süresi	18 ay
Projenin hedef kitlesi	Tarım İhtisas TGB'ye yatırım yapmayı hedefleyen potansiyel firmalar, Öğretim üyeleri, Ön kuluçkada yer alacak girişimciler, Başta Malatya'daki işletmeler olmak üzere gıda ve tarım sektöründe faaliyet gösteren işletmeler, Tarım alanında yazılım ve teknoloji geliştiren firmalar
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile İlişkisi	2. Açılığa Son 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim

Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretimin ve Verimliliğin Artırılması Hedef 3: Tarımda iklim değişikliğinin etkileri azaltılacaktır. Hedef 4: Tarımda verimliliğin artırılmasına yönelik uygulamalar geliştirilecektir.

KÜNYE 3.5.1- Tunceli İpekböceği Yetiştiriciliği Çiftliği Projesi

Proje adı	Tunceli İpekböceği Yetiştiriciliği Çiftliği Projesi
Proje konusu	Koza üretim çiftliği kurulumu
Projenin özeti	Türkiye toplam yaş koza üretiminin yaklaşık yüzde sekizini karşılayacak proje kapsamında Tunceli'nin Hozat İlçesi Akpınar Köyü'nde 15 bin dut ağacını içeren yaklaşık 120 dönüm büyüklüğünde kapama bahçe ile üretim ve idari kısımlardan oluşan toplam 3.800 m ² büyüklüğünde kapalı alana sahip bina yapılacaktır. Bunların yanı sıra ağaçların sulanması için damla sulama sistemi ve gölet yapılacaktır; enerji gereksinimi için trafo kurulumu gerçekleştirilecektir.
Sektör	01 - Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri
Projenin amacı	Projenin amacı, proje uygulama yeri olan Akpınar Köyü'nün yanı sıra coğrafi işaretli dutu ile meşhur Ulukale ve diğer komşu köylerde ipekböceği yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılmasını sağlayarak Tunceli'nin yaş koza üretim kapasitesini artırarak bölgenin kırsal kalkınmasına katkı sağlamaktır.
Projenin bölge için önemi	Gerek ipekböceği yetiştiriciliği, gerek ipek çekim, büküm, boya ve ipek halı dokumacılığının istihdama olan büyük katkısı ve ipek halı ihracatından elde edilen yıllık yaklaşık 100 milyon dolarlık döviz girdisi düşünüldüğünde, projenin bölge için önemi net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Yatırım yeri olarak seçilen Tunceli Hozat Akpınar Köyü, coğrafi işaretli Ulukale Dutunun yetiştirildiği köylerden biri olup, Ulukale ve Bozaağaç Köylerine komşu durumundadır. Bölge ve ülke genelinde sofralık dutları ile ön planda olan yöre, ipekböceğine besin kaynağı olacak dut ağaçları için de son derece elverişli şartlara sahiptir. Başta Ulukale olmak üzere civardaki Bozaağaç, Akpınar, Çağlarca, Kalecik ve Akdemir gibi köyler dut yetiştiriciliğinde yüzyılı aşan bir geçmişe sahiptirler. Bölge, hem dut yetiştiriciliği için uygun iklim koşulları hem becerikli insan kaynağı ile planlanan yatırım açısından oldukça avantajlıdır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	15 bin dut ağacı (120.000 m ² büyüklüğünde kapama bahçe) 3.600 m ² büyüklüğünde kapalı alan (üretim için) 200 m ² büyüklüğünde kapalı alan (idare, yemekhane, banyo, tuvalet vb.)
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Tunceli/Hozat
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	400.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	Sürekli istihdam: 2 kişi Geçici istihdam: 65 kişi

Proje uygulama süresi	36 ay
Projenin hedef kitlesi	Akpınar ve çevre köyleri Kozabirlik Diğer ipekböceği yetiştiricileri ve koza üreticileri Bölge sakinleri
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretimin ve Verimliliğinin Artırılması Hedef 5: Tarımda genç girişimciliği geliştirilecektir.

KÜNYE 3.5.2- Elâziğ Entegre Etlik Tavuk Kesimhanesi Projesi

Proje adı	Elâziğ Entegre Etlik Tavuk Kesimhanesi Projesi
Proje konusu	Kümes hayvanları etlerinin işlenmesi yatırımı
Projenin özeti	Proje kapsamında 120.000 adet/gün kanatlı hayvan kesim kapasitesine sahip bir kesimhane kurulacaktır. Proje ile Elâziğ ve bölge illerde yetiştirilen etlik tavuk sayısına istinaden ortaya çıkan ihtiyaca cevap verecek bir tesis kurulmuş olacak aynı zamanda sektörde rekabeti geliştirecek ortam oluşturulmuş olacaktır.
Sektör	10 – Gıda Ürünlerinin İmalatı
Projenin amacı	Proje çerçevesinde; istihdamın artırılması, tavuk kesimhane sektöründe rekabetçi piyasa koşullarının sağlanması, Elâziğ'daki kanatlı hayvan kesimhane kapasitesinin artırılması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri hayvancılık faaliyetlerinin yaygın olarak yapıldığı bölgelerdir. Elâziğ'da TKDK destekleri ile kurulan çok sayıda broyler kümes işletmesi bölgede entegre tesis alanındaki eksik rekabet ve kapasite nedeniyle yeterince üretim yapamamakta ve gelir elde edememektedir. Elâziğ'da bir adet tavuk kesimhane tesisi bulunmaktadır. Günlük yaklaşık 140.000 kanatlı hayvan kesimi yapılan tesis bölgedeki kanatlı hayvan yetiştirme kapasitesine cevap veremeyecek duruma gelmiştir. 2023 yılı TÜİK verilerine göre Elâziğ'da 5.717.290, TRB1 Bölgesi'nde 11.677.967 adet etlik tavuk bulunmaktadır. Yapılacak yeni entegre kesimhane tesisi hem tavuk sayısına istinaden bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmakta hem de sektörde ekonomik rekabeti geliştirecek nitelikte olacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	120.000 adet/gün
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Elâziğ/Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	24.000.000 ABD Doları

Projenin ilave istihdam öngörüsü	750 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	Etlik tavuk yetiştiricileri Yöre halkı
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	1. Yoksulluğa Son 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretim ve Verimliliğinin Artırılması Hedef 5: Tarımda genç girişimciliği geliştirilecektir. Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5 - İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.

KÜNYE 3.6.1- Elâziğ Balık Atıklarından Geri Dönüşümle Balık Unu ve Yağı Üretimi Projesi

Proje adı	Elâziğ Balık Atıklarından Geri Dönüşümle Balık Unu ve Yağı Üretimi Projesi
Proje konusu	Balık yemi tesisi yatırımı
Projenin özeti	TRB1 bölgesinde yetiştirilen alabalıkların işlenmesinden sonra ortaya çıkan atıkların işlenerek, balık unu ve balık yağı elde edilmesi suretiyle balık yemi üretilecek bir tesisin özel sektör eli ile kurulması.
Sektör	10 - Gıda ürünlerinin imalatı
Projenin amacı	Türkiye'de, hamsi ve istavrit gibi balıkların yoğun avlanmasıyla elde edilen balık unu ve balık yağı üretim sektörü bulunmakla birlikte, bu üretim talepleri karşılamak için yeterli düzeyde değildir. Balık yemi üretiminde dışa bağımlılık söz konusudur ve Türkiye, balık unu ithalatında öne çıkan ülkelerden biridir. Dünya genelinde balık yemi sektörü, çoğunlukla iç pazar odaklıdır ve üretimin büyük bir kısmı uluslararası ticarete konu edilememektedir. Balık yemi üretiminde temel rol oynayan balık unu ve balık yağı üretiminin artırılamaması, aynı zamanda artan fiyat baskısı gibi sorunlar, balık yemlerinin içeriğindeki balık unu ve balık yağı oranlarının her geçen gün azalmasına neden olmaktadır. Proje ile alabalıkların işlenmesinden sonra ortaya çıkan atıkların işlenerek, balık unu ve balık yağı elde edilmesi ile bölgede balık yetiştiriciliğindeki girdi maliyetlerinin azaltılması aynı zamanda atıkların dögüsel ekonomiye dâhil edilmesi amaçlanmaktadır

Projenin bölge için önemi	Bölgede alabalık yetiştiriciliği önemli bir konumdadır, TRB1 Bölgesi, iç su alabalık yetiştiriciliğinde ülke genelinde %18'lik bir paya sahiptir. Elâzığ, bölgedeki üretimin %66'lık kısmını gerçekleştirmektedir. Ülke olarak su ürünleri sektöründe dışa bağımlı olduğumuz balık yemi için temel girdi olan balık unu ve yağının üretimi için bölgede işlenen alabalık atıkları döngüsel ekonomi adına ciddi bir potansiyel barındırmaktadır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	1000 m ² kapalı alan, 2.000m ² toplam alana kurulacak tesiste 3.600 ton/yıl kapasite ile çalışması planlanmaktadır.
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Elâzığ
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	2.700.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	30 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	1. Su ürünleri yetiştiricileri 2 Balık işleme tesisleri 3 Yöre halkı
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	2. Açlığa Son 9. Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretim ve Verimliliğin Artırılması Hedef 6: Arıcılık ve su ürünleri sektörü geliştirilecektir.

KÜNYE 3.6.2- Bingöl Organik Bal Üretimi Projesi

Proje adı	Bingöl Organik Bal Üretimi Projesi
Proje konusu	Organik bal üretim kolonisi kurulumu
Projenin özeti	Proje kapsamında, arıcılık ve arı ürünleri üretimi konusunda marka şehir olmak yolunda ilerleyen Bingöl ilinde organik bal üretimi yapılması ön görülmüştür. Bu kapsamda 200 kovan kapasiteli bir organik bal üretim kolonisi kurulması hedeflenmiştir.
Sektör	01 - Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri
Projenin amacı	Proje kapsamında 200 kovan kapasiteli bir organik bal üretimi tesisi kurularak üretilecek balın yurt içi ve yurt dışı pazarlarda satılması hedeflenmektedir.

Projenin bölge için önemi	Bingöl ili el değmemiş doğası ile arıcılığa elverişli nadir bölgelerden biridir. Özellikle kırsal bölgelerde halkın geçim kaynağı arı ürünleri başta olmak üzere tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Bingöl Üniversitesi Pilot Üniversite Koordinasyon Merkezinde arıcılıkla ilgili çalışmalar da üreticiler için önem arz etmektedir. Bal başta olmak üzere arı ürünlerinde önemli bir merkez haline gelmeye başlayan Bingöl ilinde organik bal üretiminin yaygınlaşması, bölgeye bu alanda yatırımcı gelmesi çarpan etkisi oluşturarak arıcılıktan elde edilen gelirin artmasına katkı sunacak, ilde kırsal yaşamın korunarak gelişmesini destekleyecektir.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	200 kovan
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	Bingöl İli Adaklı, Yedisu, Kiğı, Yayladere, Karlıova, Solhan, Genç İlçeleri
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	40.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	2 kişi
Proje uygulama süresi	6 ay
Projenin hedef kitle	Organik bal tüketicileri, Organik bal ticareti yapan esnaf ve tüccarlar, Organik bal ihracatçıları
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	1. Yoksulluğa Son 2. Açlığa Son 3. Sağlık ve Kaliteli Yaşam
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretim ve Verimliliğinin Artırılması Hedef 6: Arıcılık ve su ürünleri sektörü geliştirilecektir.

KÜNYE 3.6.3- Elâzığ Kafeste Alabalık Yetiştiriciliği Projesi

Proje adı	Elâzığ Kafeste Alabalık Yetiştiriciliği Projesi
Proje konusu	Alabalık yetiştiriciliği yatırımı
Projenin özeti	Proje ile yılda 250 ton gökkuşuğu türü alabalık üretecek bir tesis kurulacaktır.
Sektör	03 - Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği
Projenin amacı	Proje Elâzığ'da önemli bir potansiyele sahip olan alabalık yetiştiriciliğinin geliştirilmesi, bu alanda kırsal kesimde istihdam olanaklarının artırılması ve ihracat potansiyelinin geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Projenin bölge için önemi	Su ürünleri yetiştiriciliği Türkiye’de ve Elâzığ’da son yıllarda hızlı bir gelişim göstermiş olup önemi gün geçtikçe artmaktadır. Projenin uygulama alanı için gerekli olan nitelikteki iç suların TRB1 bölgesinde Elâzığ’da yoğunlaşması sebebiyle önem arz ettiği değerlendirilmektedir.
Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	Toplam 20 metre çaplı kafeslerde 50 ton/yıl
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Elâzığ/Keban,Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	300.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	8 kişi
Proje uygulama süresi	6 ay
Projenin hedef kitlesi	Uygulama yeri odağında kırsal kalkınmayı ve üretimi odaklayan proje doğrudan özel sektörü ve işsizleri hedeflemektedir.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	3. Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 12. Sorumlu Üretim ve Tüketim 14. Sudaki Yaşam
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretimin ve Verimliliğin Artırılması Hedef 6: Arıcılık ve Su Ürünleri Sektörünün Geliştirilmesi

KÜNYE 3.6.4- Bingöl Arı Ürünleri Üretimi ve Paketlenmesi (Bal, Polen, Propolis, Arı Zehri, Arı Sütü) Projesi

Proje adı	Bingöl Arı Ürünleri Üretimi ve Paketlenmesi (Bal, Polen, Propolis, Arı Zehri, Arı Sütü) Projesi
Proje konusu	Arı ürünleri üretimi yatırımı
Projenin özeti	Proje kapsamında bal dışındaki arı ürünleri üretilerek Bingöl ekonomisinde üst sıralarda kendisine yer bulan arıcılık sektörünün gelişmesi ve markalaşması sağlanarak il ekonomisinin gelişimine katkı sunulacaktır.
Sektör	01 - Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri
Projenin amacı	Projenin amacı dezavantajlı kişilerin içerisinde yoğun olduğu arıcılık sektörünün gelişmesini ve markalaşmasını sağlamaktır. Özellikle kadın ve genç arıcıların ürettiği ürünlerin paketlenerek ve marka değerinin artması sağlanarak gelirlerinin artması hedeflenmektedir. Hem dezavantajlı kesimler hem de il ekonomisi açısından önemli olan arıcılık faaliyetlerinin artması amaçlanmaktadır.

Projenin bölge için önemi	2016 yılında Üniversitelerin Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programı kapsamında "Tarım ve Havza Bazlı Kalkınma" alanında pilot üniversite seçilen Bingöl Üniversitesi'nin ve yerel paydaşların son yıllardaki çalışmaları sonucunda Ulusal ve AB coğrafi işaret tescil belgesi alan, uluslararası yarışmalarda çok önemli dereceler elde eden Bingöl Balı'nın ilin markalaşması ve kalkınması açısından önemi büyüktür. Proje Balın yanında diğer arı ürünlerinin de markalaşmasını sağlayarak Bingöl'deki arıcılık ekosistemini güçlendirecektir.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	200 ton bal (piknik bal, tüp gibi çeşitli formatlarda paketlenmiş) 200 kg polen 10 kg arı sütü 2 kg arı zehri
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl/Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	1.000.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	40 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	Bingöl ilinde faaliyet gösteren arıcılar, imalat ve satışı yapan işletmeciler, perakende ve toptan satış yapan gıda firmaları projenin hedef grubu olarak belirlenmiştir.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	1. Açılığa Son 2. Yoksulluğa Son
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 3: Tarımsal Üretimin ve Verimliliğin Artırılması Hedef 6: Arıcılık ve Su Ürünleri Sektörünün Geliştirilmesi

KÜNYE 4.2.1- Harput Somut Olmayan Kültürel Miras Merkezi Projesi

Proje adı	Harput Somut Olmayan Kültürel Miras Merkezi Projesi
Proje konusu	Alternatif turizm altyapı yatırımı
Projenin özeti	Atıl durumda olan Harput'taki Hünkâr Konağı, deneyim atölyeleri ile gastronomi merkezini içerecek şekilde yeniden tasarlanacaktır. Bu çerçevede, gerek somut gerekse de somut olmayan kültürel miras öğelerinin (8 köşe şapka yapımı, ağın leblebisi yapımı, orcik yapımı, masal odası, Hacivat - Karagöz odası, bakır işleme, ıhlamur baskı, kumaş baskı, ebru sanatı, hat sanatı) gelecek nesillere aktarılması planlanmaktadır. Bununla birlikte, aynı alanda oluşturulacak gastronomi merkezi ile Elâziğ mutfak kültürünün canlı tutulmasına yönelik atölye çalışmaları düzenlenecek olup açılacak restoran aracılığıyla ziyaretçilere Elâziğ mutfağına dair örnekleri tadabilecekleri bir alternatif oluşturulacaktır.

Sektör	91 - Kütüphaneler, arşivler, müzeler ve diğer kültürel faaliyetler 56 - Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri
Projenin amacı	Proje çerçevesinde; atıl durumdaki Hünkâr Konağı'nın turizme kazandırılması, Elâzığ somut ve somut olmayan kültürel miras öğelerinin tanıtılması, bu öğelerin doğrudan yaşatılarak, canlandırılarak ve deneyim imkânı sunularak gelecek nesillere ve turistlere aktarılması, gastronomi girişimciliğinin desteklenmesi ve istihdamın artırılması, kaynağı «yöre halkı» olan kırsaldaki gizemli lezzetlerin ortaya çıkarılması ve yaşatılması, atölye çalışmalarıyla turistlere yöresel mutfağa yönelik alternatif deneyimler sunulması, ve Elâzığ yöresel kazan, fırın ve tencere yemeklerinin sunulduğu bir restoran açılması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Harput'taki tarihî Hünkâr Konağının atıl durumdan çıkarılarak Elâzığ'ın zengin kültürel mirasının yaşatılacağı bir merkez haline getirilmesi, Elâzığ'a has kültürel unsurların gelecek nesillere aktarılmasına imkân sağlayacaktır. Aynı alanda kurulacak gastronomi merkezi ise Elâzığ mutfağını canlı tutacak atölye çalışmalarına ev sahipliği yapacak ve ziyaretçilere Elâzığ mutfağının örneklerini deneyimleyebilecekleri bir restoranla birleşerek benzersiz bir deneyim sunacaktır. Bu sayede, yerel ekonomiye katkı sağlanırken Elâzığ'ın kültürel zenginliğinin de ölümsüzleştirilmesi açısından önemlidir.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	675 m ² kapalı alan 200 m ² açık alan
Proje yürütücüsü	Yerel Yönetimler
Uygulama yeri	TRB1/Elâzığ/Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	1.500.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	65 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	Yöre halkı ile Elâzığ'a gelen ziyaretçiler
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 11. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 4: Bölge Turizminin Geliştirilmesi ve Bölgenin Markalaştırılması Hedef 2: Alternatif turizm türleri ve olanakları geliştirilecektir.

KÜNYE 4.2.2- Bingöl Kentpark Projesi

Proje adı	Bingöl Kentpark Projesi
Proje konusu	Termal ve sağlık turizmi yatırımı

Projenin özeti	Bingöl'ün jeotermal kaynak potansiyelinin değerlendirilmesi amacıyla geliştirilen Bingöl Kentpark Projesi, ildeki ilk 5 yıldızlı otel, termal sağlık rehabilitasyon ünite merkezi ve aquaparkı bünyesinde barındıracaktır. Bununla birlikte, otel bünyesinde yer alacak Kültür ve Kongre Merkezi ile ulusal ve uluslararası toplantılara ev sahipliği yapılması planlanmaktadır. Bu minvalde, Bingöl'deki kış ve kongre turizminin gelişmesine de katkı sağlanacaktır.
Sektör	55 - Konaklama
Projenin amacı	Proje çerçevesinde; Bingöl'ün jeotermal kaynaklarının ekonomiye kazandırılması, ilin turizm altyapılarının erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun olarak geliştirilmesi, turizm sektörünün ekonomi ve istihdama katkısının artırılması, termal-kayak konsepti oluşturarak ilin turizm sektöründe cazibesinin artırılması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Proje çerçevesinde; Bingöl'ün jeotermal kaynaklarının ekonomiye kazandırılması, ilin turizm altyapılarının erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun olarak geliştirilmesi, turizm sektörünün ekonomi ve istihdama katkısının artırılması, termal-kayak konsepti oluşturarak ilin turizm sektöründe cazibesinin artırılması amaçlanmaktadır. Proje Bingöl'ün jeotermal kaynaklarını ekonomik değere dönüştürerek ilin turizm potansiyelini artırmayı hedeflemektedir. Kentpark, bölgedeki ilk 5 yıldızlı oteli, termal sağlık rehabilitasyon ünitesi ve aquaparkı ile önemli bir turistik merkez olacaktır. Bu tesis, sadece Bingöl halkına değil, aynı zamanda çevre illerden gelen ziyaretçilere de çeşitli imkânlar sunacaktır. Ayrıca, 5 yıldızlı termal otel ve Hesarek Kayak Merkezi ile Bingöl'ü kayak ve termal su turizminin bir araya geldiği özel bir destinasyon haline getirecektir. Ayrıca otel bünyesinde yer alacak Kültür ve Kongre Merkezi ile ulusal ve uluslararası toplantılara ev sahipliği yaparak Bingöl'ün kış ve kongre turizmindeki potansiyelini artırmayı amaçlamaktadır.
Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	5 yıldızlı termal otel (150 Oda kapasiteli) Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi (40 hasta kapasiteli) Alışveriş Merkezi (10.000 m ²) Aquapark Açık ve Kapalı Yüzme Havuzları Spor Tesisleri ve Rekreasyon Alanları Yapay Gölet Kent Ormanı
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl/Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	50.000.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	750 kişi
Proje uygulama süresi	36 ay

Projenin hedef kitlesi	Bingöl ve Çevre İllerde Yaşayanlar, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi hizmetlerinde Ortadoğu ve Avrupa Ülkeleri Vatandaşları
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı 11. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 4: Bölge Turizminin Geliştirilmesi ve Bölgenin Markalaştırılması Hedef 2: Alternatif turizm türleri ve olanakları geliştirilecektir. Hedef 3: Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesinin artırılması

KÜNYE 4.2.3- Bingöl Doğa Sporları Parkı Projesi

Proje adı	Bingöl Doğa Sporları Parkı Projesi
Proje konusu	Doğa turizmi altyapı yatırımı
Projenin özeti	Bingöl Merkezine 25 km mesafede Bingöl-Elâzığ karayolu üzerinde bulunan ve 2015 yılında Hesarek Kayak Merkezinin faaliyete geçmesiyle atıl duruma düşen Yolçatı Kayak Tesislerinin; doğa turizmi altyapısının geliştirilmesi, sosyal ve sportif alanların artırılması amacıyla Bingöl Doğa Sporları Parkı'na dönüştürülmesi planlanmıştır. Proje kapsamında yapılacak macera parkı, bisiklet sürme alanı, atv istasyonları, yöresel ürün satış noktası, teras cafe, at binicilik alanı, geleneksel okçuluk alanı, paintball, ortak kullanım alanları ve otopark gibi fonksiyonlarla birlikte ekonomik getiri bakımından atıl durumda olan yolçatı kayak tesislerinin ekonomiye kazandırılması ve ilin sosyo-ekonomik kalkınmasına katkı sağlanması beklenmektedir.
Sektör	55 - Konaklama
Projenin amacı	Bu proje ile Bingöl'de sosyal, kültürel ve sportif alanların çoğaltılarak yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve bölgeye örnek teşkil edecek bir turizm ve spor kompleksinin oluşturulması amaçlanmıştır. Proje çerçevesinde; atıl olan alanın değerlendirilmesi, doğa turizmi ve doğa sporları turizmi altyapısı hazırlanarak ziyaretçi profiline genişletilmesi, altyapısı tamamlanmış yeme-içme hizmeti sunan Teras Cafe, yöresel ürün satış yerleri, çocuk oyun alanları, ATV ve bisiklet istasyonları, adrenalin tutkunları için zipline, macera parkı, yamaç paraşütü uçuş rotaları, rafting ve su sporları, turlar ile organizasyonları tek elden yönetecek koordinasyon merkezi ve günübirlik ziyaretçiler için ortak kullanım alanları yapılması, oluşacak rekabet koşulları nedeniyle mevcut durumda konaklama, yeme-içme hizmeti sunan tesislerde kalitenin artması ve turizm ve otelcilik alanında sağlanan istihdamın artması hedeflenmektedir.
Projenin bölge için önemi	Bingöl'de doğa turizmi altyapısının geliştirilmesi ve sosyal-sportif alanların artırılması ve sosyal, kültürel ve sportif alanların çoğaltılarak yaşam kalitesinin yükseltilmesi amacıyla atıl durumdaki Yolçatı Kayak Tesisleri, Bingöl Doğa Sporları Parkı'na dönüştürülerek bölgeye örnek teşkil edecek bir turizm ve spor kompleksi oluşturulacaktır. Bu sayede atıl durumdaki tesisin ekonomiye kazandırılarak ilin sosyo-ekonomik kalkınmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	136.000 m ² açık alan 2.960 m ² kapalı alan 45 oda 90 yatak kapasiteli otel
Proje yürütücüsü	Yerel Yönetimler
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl/Merkez
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	4.300.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	45 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitle	Yolçatı Köyü Sakinleri (292 Kişi) Seyahat Acenteleri, Turizm Acenteleri ve Tur Operatörleri (15) Sporcu Kafileleri (60) Sosyal Sorumluluk Projeleri Yürüten Kurumlar (4) İl Merkezinde Konaklama Hizmeti Sunan Tesisler (11) Bingöl Esnafı (4.977) Bingöl Halkı (283.112 Kişi)
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı 11. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 4: Bölge Turizminin Geliştirilmesi ve Bölgenin Markalaştırılması Hedef 2: Alternatif turizm türleri ve olanakları geliştirilecektir. Hedef 3: Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesinin artırılması

KÜNYE 4.3.1- Bingöl Kış Turizmi Merkezi 5 Yıldızlı Otel Projesi

Proje adı	Bingöl Kış Turizmi Merkezi 5 Yıldızlı Otel Projesi
Proje konusu	Turizm tesisi, 5 yıldızlı otel yatırımı
Projenin özeti	Bingöl'ün kış turizminde gelişmesi ve daha fazla kapasite oluşturularak ili ziyaret eden turist sayısının artırılması için Hesarek Kayak Merkezinde 5 yıldızlı bir otel yatırımı yapılacaktır. Yapılacak otel 120 oda/221 yatak kapasitesine sahip olacaktır. 140 kişilik bir istihdam imkânı sağlaması beklenmektedir. Bu yatırım sayesinde Bingöl'ün kış turizmindeki önemi artacaktır.
Sektör	55 - Konaklama
Projenin amacı	Proje kapsamında ilde beş yıldızlı bir otel yaparak kış turizmi amaçlı ile gelen turist sayısını artırmak, turizmi 4 mevsime yayarak bölgeyi turizm konusunda bir cazibe merkezi haline getirmek amaçlanmaktadır. Hesarek Kayak Merkezi'nde 5 yıldızlı bir tesisi vatandaşların hizmetine sunarak özellikle yüksek gelir düzeyindeki insanların bölgeyi ziyaret etmesini sağlayarak turizmden elde edilen geliri artırmak proje amaçları arasındadır.

Projenin bölge için önemi	Bingöl ilinin turistik konaklama tesisleri açısından fiziksel olanaklarına bakıldığında gelen turist sayısına göre yeterli düzeyde olduğu görünmektedir. Ancak Bingöl ilinin kalkınması için turizm sektörüne yönelik yatırımların devam etmesi, plan yapımcıların özel girişimleri de destekleyerek alternatif turizm türlerinin belirlenmesi, bu doğrultuda eylem planlarının hazırlanması gerekmektedir. Mevcut durum ile Bingöl kentinin kalkınmasında konaklama faaliyetlerinin katkı oranı oldukça düşük görünmektedir. Doğa, kış turizmi ve gastronomi alanlarında önemli bir turizm potansiyeli taşıyan Bingöl ilinde turizmi dört mevsime yaymak ve özellikle Haserek Kayak Merkezinde kış turizmi potansiyelinin artması için konaklama imkânının artırılması açısından beş yıldızlı bir otel ihtiyacı bulunmaktadır. Yılda 200.000 ziyaretçiye kadar ulaşan kayak merkezinde 5 yıldızlı bir otel kompleksinin olması Bingöl'e önemli bir fayda sağlayacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	120 Oda / 221 Yatak
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	7.330.873 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	140 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	Kış turizmine ilgi duyan orta düzey ve üstü gelir seviyesine sahip kişiler, istihdam edilecek 140 kişi ve aileleri projeden doğrudan etkilenecek kişilerdir.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	3. Sağlık ve Kaliteli Yaşam
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 4: Bölge Turizminin Geliştirilmesi Ve Bölgenin Markalaştırılması Hedef 2: Alternatif turizm türleri ve olanakları geliştirilecektir. Hedef 3: Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesinin artırılması

KÜNYE 4.3.2- Hazarbaba Dağı Kayak Merkezi Yenileme ve Geliştirme Projesi

Proje adı	Hazarbaba Dağı Kayak Merkezi Yenileme ve Geliştirme Projesi
Proje konusu	Kayak merkezi kapasite artırımı yatırımı
Projenin özeti	Mevcut durumda kayak merkezi hizmeti ve sadece kış aylarında küçük ölçekte kafe hizmeti sunulan merkezin yeniden düzenlenerek erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun olarak modernize edilmiş bir kayak merkezine dönüştürmesi planlanmaktadır. Bununla birlikte, 50 yatak kapasiteli butik otel inşa edilerek sunulan hizmetlerinin 12 aya yayılması sağlanacaktır.
Sektör	55 - Konaklama

Projenin amacı	Proje çerçevesinde; mevcutta bulunan pist ve telesiyej altyapısının modernize edilmesi, merkezin 12 ay yüksek standartta turizm hizmeti veren bir destinasyon haline getirilmesi amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Bu proje, sadece kış aylarında küçük ölçekte kafe hizmeti veren kayak merkezini modernize ederek, Elâziğ iline ve bölgeye modern bir kayak merkezi kazandırmanın yanı sıra yıl boyunca turistik faaliyetleri artırarak bölgenin turizm potansiyeline önemli katkılar sunmayı hedeflemektedir.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	Butik Otel (50 Oda) İdari alan ve Restoran (1000 m ²) Yapay Kar Makinesi (1 adet) Telesiyej Kurulumu (300 m)
Proje yürütücüsü	Yerel Yönetimler
Uygulama yeri	TRB1/Elâziğ/Sivrice
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	5.800.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	200 kişi
Proje uygulama süresi	18 ay
Projenin hedef kitlesi	TRB1 Bölgesi'nde yaşayanlar: Kurulacak olan tesiste oluşturulacak turistik hizmet alanlarında istihdam edilecek olan kişiler bölge halkından olacaktır. Ayrıca bölgede ikamet eden kişilerin de yüksek standartta hizmet alacakları bir turistik tesis hayata geçirilmiş olacaktır. Bölge esnafı: Elâziğ'in Sivrice İlçesinde kurulacak olan tesis sayesinde bölgeyi ziyaret eden turist sayısında önemli ölçüde artış olacaktır. Bölgeyi ziyaret edenlerin özellikle Sivrice'de oluşturacağı ticari hareketlilik bölgenin gelir düzeyini artıracaktır. Bölgede ve ülke genelinde faaliyet gösteren turizm acenteleri: Bölgenin yüksek standartlı bir turistik tesise sahip olması bölgede ve ülkede faaliyet gösteren turizm acentelerinin bölgeye düzenleyecekleri tur sayılarında artışa sebep olacaktır.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 4: Bölge Turizminin Geliştirilmesi ve Bölgenin Markalaştırılması Hedef 2: Alternatif turizm türleri ve olanakları geliştirilecektir. Hedef 3: Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesi artırılabilecektir.

KÜNYE 4.3.3- Elâziğ Hazar Gölü 5 Yıldızlı Otel ve Profesyonel Dalış Merkezi Projesi

Proje adı	Elâziğ Hazar Gölü 5 Yıldızlı Otel ve Profesyonel Dalış Merkezi Projesi
Proje konusu	Konaklama, profesyonel dalış merkezi yatırımı

Projenin özeti	Önemli bir turizm destinasyonu olan Hazar Gölü kenarında 200 oda 410 yatak kapasitesine sahip bir 5 yıldızlı otel kurulacaktır. Otele entegre olarak hizmet verecek profesyonel bir dalış merkezi de Hazar Gölü'nde kurulacaktır.
Sektör	55 – Konaklama 93 – Spor faaliyetleri, eğlence ve dinlenme faaliyetleri
Projenin amacı	Proje çerçevesinde, istihdamın artırılması, Hazar Gölü çevresinde yüksek standartlarda turizm hizmeti verilmesinin sağlanması ile alternatif turistik ürün ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Elâzığ'ın Sivrice İlçesinde yer alan Hazar Gölü ve hemen yanındaki Hazarbaba Kayak Merkezi bölgedeki en önemli turizm destinasyonlarından biridir. Hâlihazırda turizm altyapısındaki eksikliklere rağmen hem yaz hem kış mevsiminde yoğun turist ziyareti olan bölgede hizmet veren 4-5 yıldızlı otel bulunmamaktadır. Bölgenin en önemli turizm destinasyonlarından olan bölgede 5 yıldızlı otel kurulması TRB1 Bölgesi'ndeki turizm sektörünün büyümesine önemli ölçüde katkıda bulunacak, bölgedeki geceleme sayısında artış sağlayacak ve Hazar Gölü ve çevresinde diğer turizm yatırımlarının yapılmasını hızlandıracaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	200 oda 410 yatak kapasiteli otel, dalış merkezi
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Elâzığ/Sivrice
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	12.500.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	55 kişi
Proje uygulama süresi	18 ay
Projenin hedef kitlesi	Yöre halkı, Ziyaretçiler
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	1. Yoksulluğa Son 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 14. Sudaki Yaşam
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 4: Bölge Turizminin Geliştirilmesi ve Bölgenin Markalaştırılması Hedef 2: Alternatif turizm türleri ve olanakları geliştirilecektir. Hedef 3: Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesi artırılabilecektir.

KÜNYE 4.3.4- Bingöl 5 Yıldızlı Termal Otel Projesi

Proje adı	Bingöl 5 Yıldızlı Termal Otel Projesi
Proje konusu	Turizm tesisi yatırımı

Projenin özeti	Doğa, kış turizmi ve gastronomi alanlarında olduğu kadar jeotermal kaynaklarıyla da önemli bir turizm potansiyeli taşıyan Bingöl ilinde turizmi dört mevsime yaymak ve özellikle zengin termal su kaynaklarının turizm açısından değerlendirilmesi amacıyla Bingöl İli Ilıcalar Beldesi Bölgesinde bir 5 yıldızlı termal otel yapılması proje konusudur.
Sektör	55 - Konaklama
Projenin amacı	Proje kapsamında ilde beş yıldızlı bir termal otel yaparak termal turizm amaçlı ile gelen turist sayısını artırmak, turizmi 4 mevsime yayarak bölgeyi turizm konusunda bir cazibe merkezi haline getirmek amaçlanmaktadır. Jeotermal kaynak bakımından zengin olan ve çeşitli tedavilerde vatandaşlar tarafından tercih edilen zengin kaynakların 5 yıldızlı bir tesiste vatandaşların hizmetine sunarak özellikle yüksek gelir düzeyindeki insanların bölgeyi ziyaret etmesini sağlayarak turizmden elde edilen geliri artırmak proje amaçları arasındadır.
Projenin bölge için önemi	Bingöl ilinin turistik konaklama tesisleri açısından fiziksel olanaklarına bakıldığında gelen turist sayısına göre yeterli düzeyde olduğu görünmektedir. Ancak Bingöl ilinin kalkınması için turizm sektörüne yönelik yatırımların devam etmesi, plan yapıcılarının özel girişimleri de destekleyerek alternatif turizm türlerinin belirlenmesi, bu doğrultuda eylem planlarının hazırlanması gerekmektedir. Mevcut durum ile Bingöl kentinin kalkınmasında konaklama faaliyetlerinin katkı oranı oldukça düşük görünmektedir. Bingöl ili Ilıcalar beldesinde iki adet kaplıca tesisi bulunmaktadır. Bu tesislerden biri kamu tarafından diğeri ise özel sektör tarafından Binkap adı ile işletilmektedir. Kamu kurumu tarafından işletilen tesiste fizik tedavi ve rehabilitasyon merkezi ve amacıyla oluşturulmuş fiziksel yapılar, uygulama oteli, bay ve bayan kapalı havuzları yer almaktadır. Binkap Kaplıcalarında 250 kişi kapasiteli, bir otel, bir apart otel, iki kapalı havuz (bay-bayan) ile restoran ile hizmet vermektedir. Bununla birlikte; Kiğı, Yayladere ve Karlıova ilçelerinde de termal kaynaklar bulunmaktadır. Bu kaynakların değerlendirilmesi noktasında yeni yatırımlar yapılmaktadır. Bingöl Karlıova ilçesi Kaynarıpınar Köyünde özel sektör yatırımı kapsamında 15 oda 30 yatak kapasitesine sahip kaplıca tesisi hizmete açılma aşamasındadır. Yayladere ilçesinde Yayladere Belediyesi tarafından kaplıca havuzları işletilmektedir. Bu kaynaklar üzerinde gerekli etüt çalışmaları yapılarak kaplıca tesislerinin kurulması, ilin kalkınmasına katkı sağlayacaktır. Çeşitli hastalıklara şifa olan Bingöl ilinde Ilıcalar beldesinde yer alan kaplıcalar, çevre illerden önemli ölçüde rağbet görmektedir. Bununla birlikte, bu tesislerin hiçbiri geniş katılımlı organizasyonlarda kullanılamamaktadır. Dolayısıyla proje kapsamında kurulacak olan tesis ile ilde geniş katılımlı organizasyonlar düzenlenebilecek ve ilin termal potansiyeli etkin değerlendirilmiş olacaktır.
Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	120 Oda / 238 Yatak
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Bingöl
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	10.100.000 ABD Doları

Projenin ilave istihdam öngörüsü	140 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	Termal turizm yapan orta üstü gelir seviyesine sahip kişiler, istihdam edilecek 140 kişi ve aileleri projeden doğrudan etkilenecek kişilerdir.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	3. Sağlık ve Kaliteli Yaşam
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 4: Bölge Turizminin Geliştirilmesi Ve Bölgenin Markalaştırılması Hedef 3: Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesinin artırılması

KÜNYE 4.3.5- Tunceli 5 Yıldızlı Otel Projesi

Proje adı	Tunceli 5 Yıldızlı Otel Projesi
Proje konusu	Konaklama, 5 yıldızlı otel yatırımı
Projenin özeti	Proje kapsamında 125 oda 250 yatak kapasiteli, içinde kongre salonu, restoran, fitness salonu, wellness ve spa merkezi ile eğlence mekânı bulunduran 5 yıldızlı otel yapılması planlanmaktadır.
Sektör	55 - Konaklama
Projenin amacı	Tunceli'de başta inanç, doğa ve kültür kaynaklı olmak üzere yoğun bir turizm hareketliliği yaşanmakta, ildeki otellerde özellikle Nisan-Eylül döneminde tam kapasite ile hizmet verilmektedir. Bu yüzden ilgili dönemde kapasite yetersizliğinden dolayı şehre gelenlerin çoğunluğu ya çadırlarda konulamakta ya da günübirlik ziyaretler gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda proje ile ilin turizm altyapısının hem nicel hem de nitel anlamda iyileşmesi sağlanarak daha fazla geceleme ile daha fazla turizm geliri elde edilmesi amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Tunceli, özellikle yaz mevsiminde çok sayıda yerli ve yabancı turist ağırlamaktadır. İlin sosyokültürel yapısı gereği pek çok festival, kültürel aktiviteler ve inanç turizmine yönelik ziyaretler gerçekleşmektedir. Tunceli, tarihi değerleri, kültürel öğeleri ve doğal güzellikleri ile turizm sektörü için avantajlı bir konumdadır ancak altyapı çalışmalarının eksikliği ve hizmet kalitesindeki aksaklıklar sektörün gelişim hızını olumsuz etkilemektedir. Faaliyetlerin yoğunlaştığı dönemde oteller ve restoranlar tam kapasite ile çalışmakta ancak talebi karşılamada yetersiz kalmaktadır. Yapılacak 5 yıldızlı otel ile ilin konaklama kapasitesi artırılarak daha kaliteli turizm hizmetlerinin sunulması sağlanacaktır. Böylece daha yüksek gelir grubundan kişilerin şehri ziyaret etmelerinin önü açılacak, ayrıca kongre faaliyetlerine yönelik altyapısı ile kongre turizmi için fırsat yaratılmış olacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	125 oda 250 yatak kapasiteli otel
Proje yürütücüsü	Özel Sektör

Uygulama yeri	TRB1/Tunceli/Merkez, Ovacık
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	9.700.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	73 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	Turistler (yerli-yabancı), Seyahat Acenteleri, Turizm Acenteleri ve Tur Operatörleri, Kongre/Seminer Organizasyon Şirketleri, Konaklama hizmeti sunan diğer işletmeler, Tunceli esnafı, İl sakinleri
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 4: Bölge Turizminin Geliştirilmesi Ve Bölgenin Markalaştırılması Hedef 3: Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesinin artırılması

KÜNYE 4.3.6- Tunceli 4 ve Üstü Yıldızlı Termal Otel Projesi

Proje adı	Tunceli 4 ve Üstü Yıldızlı Termal Otel Projesi
Proje konusu	Konaklama, 5 yıldızlı otel yatırımı
Projenin özeti	Tunceli il merkezinde yapılması düşünülen 4 yıldızlı termal otel, 90 oda ve 180 yatak (kişi) kapasiteli olacaktır. Otelde öncelikli olarak konaklama ve termal sağlık hizmeti sunulacak, bunların yanı sıra dinlenme alanları, spor salonları, yüzme havuzları, sauna, buhar odaları, masaj odaları, yoga ve meditasyon stüdyoları gibi çeşitli sağlık ve zindelik olanakları sunan wellness ve spa merkezi yer alacaktır. Tesis, ayrıca 200 kişilik restoran ve bahçesi ile düğün, nişan, toplantı ve kongre organizasyon hizmetleri de verebilecektir.
Sektör	55 - Konaklama
Projenin amacı	Projenin amacı, geniş bir yaş gurubuna hitap eden ve yıl boyu faaliyetlerini devam ettirme imkânına sahip olan termal otel ile Tunceli'deki termal su kaynaklarının ekonomiye kazandırılması ve sayıları her geçen yıl artan turistlere alternatif konaklama, eğlence ve rehabilitasyon hizmetlerinin sunulmasıdır.
Projenin bölge için önemi	Yaşlanan dünya nüfusunun yanı sıra bireylerin sağlıklı yaşamaya verdikleri önem nedeniyle termal sağlık turizmine yönelik rağbet sürekli artmaktadır. İnsanlar, termal sularından daha fazla yararlanmakta, bu yüzden ilgili tesislere yönelik taleplerde artışlar gözlenmektedir. Bunlara ek olarak kişilerin değişik yerlerde tatil yapma istekleri, tatil yaparken ve dinlenirken tedavi olmayı tercih etmeleri termal turizmin ivme kazanmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda sahip olduğu termal kaynakları ekonomiye kazandırmada zayıf kalmış Tunceli, söz konusu yatırımla birlikte turizm pastasından daha fazla pay almada önemli bir adımı atmış olacaktır.

Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	90 Oda / 180 Yatak
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Tunceli/Merkez/ Pertek/ Nazımiye/Mazgirt
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	4.500.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	50 kişi
Proje uygulama süresi	24 ay
Projenin hedef kitlesi	Turistler (yerli-yabancı), Termal Turist (Kürist), İl sakinleri
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 4: Bölge Turizminin Geliştirilmesi Ve Bölgenin Markalaştırılması Hedef 3: Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesinin artırılması

KÜNYE 4.3.7- Tunceli Macera Parkı/Konaklama/Havuz/Binicilik/Aquapark/Ekoturizm Projesi

Proje adı	Tunceli Macera Parkı / Konaklama / Havuz / Binicilik / Aquapark / Ekoturizm Projesi
Proje konusu	Spor ve Turizm Hizmetleri
Projenin özeti	Proje kapsamında 24 oda 48 kişilik konaklama kapasiteli otelin yanı sıra macera parkı, binicilik, aquapark, açık havuz ve ekoturizm gibi eğlence ve dinlenme hizmetlerinin sunulduğu bir tesis inşa edilecektir.
Sektör	93 - Spor Faaliyetleri, eğlence ve dinlenme faaliyetleri
Projenin amacı	Projenin amacı, turizmde çeşitliliği artırarak, özellikle son 4-5 yıldır çok yüksek sayıda turist ağırlamakla birlikte toplam geceleme sayısında ve turist başına yapılan harcama miktarında arzu edilen seviyeden uzak olan Tunceli'nin turizm gelirlerini artırmaktır.
Projenin bölge için önemi	Proje kapsamında hayata geçirilecek çok yönlü tesis, hemen her yaş grubundan ve cinsiyetten turistlere hitap edecek içeriklere sahip olacaktır. Gelen turist; doğa ile iç içe otelde konaklayabilecek, macera parkında adrenalin yüklü anlar yaşayabilecek, at binmenin keyfini çıkaracak, dilerse çocukları ile aquapark ve yüzme havuzunda eğlenebilecektir. Aynı anda birkaç farklı aktivite olanağı sağlayan tesis, şehre gelen turistlerin daha fazla kalmalarını (gecelemelerini) sağlayacaktır. Örneğin sezonda on binlerce kişiyi çekebilecek özelliklere sahip macera parkı, yalnızca Tunceli'nin değil bölgenin nadir turistik alanlarından biri olacaktır.

Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	24 Oda / 48 Yatak 10 at kapasiteli binicilik tesisi
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Tunceli/Ovacık
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	9.300.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	70 kişi (sürekli)
Proje uygulama süresi	18 ay
Projenin hedef kitlesi	Turistler (yerli-yabancı) İl sakinleri
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 4: Bölge Turizminin Geliştirilmesi Ve Bölgenin Markalaştırılması Hedef 3: Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesinin artırılması

KÜNYE 4.3.8- Malatya 5 Yıldızlı Otel Projesi

Proje adı	Malatya 5 Yıldızlı Otel Projesi
Proje konusu	Konaklama, 5 yıldızlı otel yatırımı
Projenin özeti	İldeki talebi karşılamak üzere 9 bin m ² büyüklüğünde ve 150 kişi kapasiteli kongre/seminer salonları, yüzme havuzları ve fitness salonu bulunan 5 yıldızlı bir otel yapımı
Sektör	55 – Konaklama
Projenin amacı	Malatya, Arslantepe Höyüğü başta olmak üzere sahip olduğu tarihi eserleri, yemek kültürü ve Fırat Turu'nun önemli destinasyonlarından birisi iken, 6 Şubat depremleri sonucunda yıkılan konaklama yerlerinin yerine yenilerin kazandırılması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	6 Şubat 2024 tarihli depremlerle ildeki sosyal ve ekonomik faaliyetlerin yürütüldüğü merkezler büyük oranda hasar almıştır. Bazı otel ve konaklama yerlerinin yıkılması veya hasar görmesi sonrasında ilde konaklama, kongre ve benzeri organizasyonlarına ev sahipliği yapacak tesislere talep bulunmaktadır. Bu ve benzeri yatırımlar Fırat Turu adı ile markalaştırmaya çalışılan TRB1 Bölgesi turizmini canlı tutmaya katkı sağlayacaktır.
Yatırımın/tesisin ölçeği (Kapasite)	80 oda / 150 yatak
Proje yürütücüsü	Özel Sektör
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Yeşilyurt
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	5.200.000 ABD Doları

Projenin ilave istihdam öngörüsü	33 kişi
Proje uygulama süresi	12 ay
Projenin hedef kitlesi	Turistler (yerli-yabancı) Kongre/Seminer Organizasyon Şirketleri İl sakinleri
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 4: Bölge Turizminin Geliştirilmesi Ve Bölgenin Markalaştırılması Hedef 3: Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesinin artırılması

KÜNYE 5.1.1- Sosyalhane Projeleri

Proje adı	Arapgir, Darende, Doğanşehir, Hekimhan, Pütürge, Doğanyol, Keban, Kovancılar, Karakoçan, Sivrice, Palu, Genç, Solhan, Karlıova, Bingöl Merkez, Tunceli Merkez, Hozat, Çemişgezek ve Pertek İlçelerinde Belediyelerle İş Birliği Halinde Sosyalhane Projelerinin Uygulanması
Proje konusu	Sosyal merkez yapımı
Projenin özeti	Proje, TRB1 Bölgesinin sosyal problemler açısından dezavantajlı ilçelerinde mesleki eğitim atölyesi(kadınlara yönelik), çocuk oyun alanı(mesleki eğitim kurslarına katılım sağlayacak kadınların çocuklarına yönelik), kütüphane, kodlama atölyesi (7-15 yaş arasındaki çocuklara yönelik), seminer salonu ve yönetim birimi şeklinde kompleks yapıların erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun oluşturulmasını içermektedir. Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun şekilde oluşturulacak bu sosyalhanelerle kadınların mesleki eğitim becerilerinin geliştirilmesi, çocukların kreş ve kodlama atölyesi ile nitelik kazanması ve gençlerin verimli vakit geçirebileceği değişen sosyal problemlere ve yere göre farklı aksiyon alabilecek erişilebilir özelliklere sahip mekân ve aktivite alanı kazandırılacaktır. Sosyalhane içeriği; • Çocuk Oyun Alanı: Mesleki eğitim kurslarına katılan kadınların çocukları için kreş/çocuk kulübü alanı. • Mesleki Eğitim Merkezi: Kadınlara yönelik eğitim atölyesi, tekstil firmalarıyla iş birliği yapılarak sürdürülebilir moda tasarımı üretimi. • Kütüphane: Gençlerin okuma alışkanlıklarını geliştirmek için oluşturulan butik kütüphane, aynı zamanda öğrencilere sunulacak çalışma alanları. • Kodlama Atölyesi: 7-15 yaş arası çocukların teknolojik tasarım becerilerini geliştirmek için kodlama atölyesi. • Ortak Kullanım Alanı: Seminer salonu veya çok amaçlı salon olarak kullanılacak alanda sosyal etkinlikler düzenlenecek ve farklı kurumlar bir arada faaliyet gösterecek. • İdari Birim: Sosyalhanenin yönetim birimi ve mutfak, lavabo gibi alanların bulunduğu kısım.

Sektör	85 – Eğitim
Projenin amacı	Proje ile sosyal dışlanmaya maruz kalan fert ve grupların ekonomik ve sosyal hayatta yer almalarına engel olan faktörlerin ortadan kaldırılması ve hayat seviyelerinin toplumda kabul edilebilir bir düzeye getirilmesi, toplumsal bütünleşmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.
Projenin bölge için önemi	Kahramanmaraş merkezli depremlerde bölge illerinde, özellikle Malatya’da, nüfusun önemli bir kısmı kırsal bölgelere göç etmiştir. Bu hareketliliğin önemli uyum sorunlarına neden olabileceği düşünülmektedir. Göç alan bölgelerde zaten kısıtlı olan sosyal ve kültürel yaşamın geliştirilmesi, istihdam gibi temel ihtiyaçların karşılanması gerekmektedir. Oluşturulacak bu sosyalhanelerle kadınların mesleki eğitim becerilerinin geliştirilmesi, çocukların kreş ve kodlama atölyesi ile nitelik kazanması ve gençlerin verimli vakit geçirebileceği değişen sosyal problemlere ve yere göre farklı aksiyon alabilecek erişilebilir özelliklere sahip mekân ve aktivite alanı kazandırılacaktır. İlçe Belediyeleri eliyle yönetilecek sosyalhanelerin istihdama ve üretime de katkı sağlaması mümkün olacaktır.
Yatırımın/tesisnin ölçeği (Kapasite)	Her ilçede uygulanacak tip projenin uygulama alanı: 500 m ²
Proje yürütücüsü	Yerel Yönetimler
Uygulama yeri	TRB1/Malatya/Arapgir, Darende, Doğanşehir, Hekimhan, Pütürge, Doğanşol TRB1/Elâzığ/Keban, Kovancılar, Karakoçan, Sivrice, Palu TRB1/Bingöl/Merkez, Genç, Solhan, Karlıova TRB1/Tunceli/Merkez, Hozat, Çemişgezek, Pertek
Toplam proje bütçesi/ Sabit yatırım tutarı	19 adet sosyalhane x 380.000 = 7.220.000 ABD Doları
Projenin ilave istihdam öngörüsü	Doğrudan istihdam edilecek kişi sayısı: 19 Mesleki eğitim faaliyetleriyle istihdama kazandırılacak kadın sayısı: 200
Proje uygulama süresi	18 ay
Projenin hedef kitlesi	<u>Uygulama ilçelerinde ikamet eden:</u> - Kadınlar: Sosyalleşme ve üretime dâhil olma imkânı bulamayan kadınlar proje hedef kitlesindedir. - Çocuklar: Yaşadıkları alanda sosyal donatıların eksik olması ve yoksulluk gibi sebeplerle teknolojik yetkinliklere ulaşamamaları sebebiyle seçilmiştir. - Gençler: Okuma alışkanlıkları kazandıracak ve sosyalleşme imkânı sağlayacak alanların azlığı ve dolaylı olarak risk grubunda yer alma ihtimalleri bulunması sebepleriyle seçilmiştir.
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile ilişkisi	1. Yoksulluğa Son 4. Nitelikli Eğitim 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı 17. Amaçlar İçin Ortaklıklar
Bölge planı ilişkisi	Stratejik Öncelik 5: Sosyal ve Beşeri Sermayenin Geliştirilmesi Hedef 1: İstihdam kapasitesi artırılabilecektir.

TRB1

Malatya - Elâziğ - Bingöl - Tunceli

Bölge Planı

2024-2028

Levet Vadisi/Malatya

Program Künyeleri

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

9. PROGRAM KÜNYELERİ⁵

KÜNYE 2.5.1- Fırat Bölgesel Girişim Fonu'nun Kurulması Programı

Programın adı	Fırat Bölgesel Girişim Fonu'nun Kurulması Programı
Programın konusu	Bölgesel Girişim Fonu
Programın amacı	Bölgedeki imalat sanayi ve bilişim sektörlerinde katma değerli ürünlerin üretimine odaklanarak, bu sektörlerdeki girişim sermayesi yatırımlarını artırmak ve böylece ekonomik kalkınmaya katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Bu hedef doğrultusunda, yerel girişimcilerin ve işletmelerin girişimcilik kapasitelerini güçlendirecek stratejik yatırımları destekleyerek, inovasyon ve teknoloji kullanımı teşvik edilecektir. Fon kapsamında gerçekleştirilecek stratejik yatırımların bölgede istihdamı artırması ve yerel ekonomiyi canlandırması beklenmektedir. Yenilikçi ürün fikirleri, bilgi teknolojileri alanındaki fikirler ve diğer katma değer yaratabilecek fikirlerinin hayata geçirmek isteyen yeni girişimciler için risk sermayesi olanağı sağlayarak girişimcilerin projelerini hayata geçirme şansını artırmak ve bu sayede yerel ekosistemde sürdürülebilir bir büyümeyi desteklemek programın amacıdır.
Programın bölge için önemi	Yeni girişimlerin hayata geçmesi için kurulması planlanan fon, bölgede mevcut genç ve eğitilmiş nüfusun girişimcilik ekosistemine katılması ve bölge illerinde canlanacak girişimcilik ekosistemi ile de yerel ekonomiye olumlu etkilerde bulunma potansiyeline sahiptir. Melek yatırım konseptine uygun şekilde finansman, deneyim ve networking imkânlarının girişimcilerle buluşturulması ile bölgede yeni fikirleri ve projeleri destekleyerek inovasyonun teşvik edilmesi, girişimcilerin sermaye ihtiyaçlarının karşılanması ve onlara işletme ve iş planı konusunda rehberlik edilmesi hedeflenmektedir. Bu fonla, bölge ekonomisinde istihdam yaratılması, rekabetçiliğin artması ve bölgedeki ekonomik kalkınmanın ivme kazanması gibi çıktılara ulaşılabileceği düşünülmektedir.
Programın öncelikleri	Öncelik 1: Yenilikçi Ürün Fikirlerinin Hayata Geçirilmesi Öncelik 2: Yazılım ve Bilişim Sektörü Ürünlerinin Üretimi Öncelik 3: Küçük ve Orta Ölçekteki Yeni Girişim Sayısının Artırılması
Programın uygulama yeri	TRB1
Program süresi	12 ay
Program yürütücüsü	Fırat Kalkınma Ajansı
Uygulayıcı kurum/kuruluşlar	Yeni girişimler

⁵ Bu program fikirleri bölge planı kapsamında yapılan sosyo-ekonomik analizler ve saha çalışmaları çerçevesinde ilgili paydaşlarla örnek olarak geliştirilmiş olup bölge planlarının hayata geçirilmesi için gereken bütün programları kapsamamaktadır. Ayrıca bu program, program konusunun tabii olduğu mevzuat çerçevesinde gerekli onayların alınması halinde uygulanabilecektir.

Destek türü ve bileşenleri	Fırat Kalkınma Ajansı – Yenilikçi Destek Programı
Programın bütçesi	7.500.000 ABD Doları
Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleriyle ilişkisi	8. İnsana Yakışık İş ve Ekonomik Büyüme 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Bölge Planı ile ilişkisi	Stratejik Öncelik 2: Bölge Sanayinin Dışa Açılması ve Küresel Rekabet Edebilirliğin Güçlendirilmesi Hedef 5: İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.

TRB1

Malatya-Elâziğ-Bingöl-Tunceli

Bölge Planı

2024-2028

Harput Kalesi/Elazığ

İzleme, Koordinasyon ve Performans Göstergeleri

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

10. İZLEME, KOORDİNASYON VE PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Belirli bir süreyi kapsayan bölge planının izlenmesi ve değerlendirilmesi çağcıl yönetim anlayışının öne çıkan etkinlik, verimlilik, şeffaflık, sorumluluk ve hesap verilebilirlik gibi yenilikçi ilkelerinin uygulanması açısından önem arz etmektedir. Bu minvalde, plan çerçevesinde belirlenen göstergeler kullanılarak sürdürülmekte olan kalkınma müdahalesinin yürütücülerine ve paydaşlarına planın ilerlemesi hakkında bilgi veren izleme süreci ile takip edilmesi sona ermiş planın tarafsız bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir (OECD, 2002). Bu kapsamda en önemli hususlardan bir tanesi aşağıdaki bağlamda belirlenmiş olan etkin performans göstergeleri ortaya konulmasının gerekliliğidir.

Tablo 8: İyi Performans Göstergesi Belirleme Kriterleri

Clear	Açık	Tam ve net
Relevant	Uygun	Konu ile ilgili
Economic	Ekonomik	Makul maliyetli
Adequate	Yeterli	Performans için yeterli
Monitorable	İzlenebilir	Doğrulamaya elverişli

Kaynak: (İlgin, 2010)

Bu noktadan hareketle 2024 - 2028 TRB1 Bölge Planı'na yönelik belirlenen performans göstergeleri aşağıda sunulmuştur.

Katılımcı bir anlayış ile hazırlanan 2024 - 2028 TRB1 Bölge Planı'nın uygulama ve koordinasyonu yine paydaş kurum ve kuruluşların iş birliği ile hayata geçirilecektir. Bu süreçte Fırat Kalkınma Ajansı, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında bir köprü vazifesi görecektir. Bölge Planı'nın uygulanmasında aktif rol alacak kurum/kuruluşlar stratejik öncelikler ve hedeflere bazında sıralanmıştır;

Tablo 9: Hedefler Bazında Rol Alacak Kurum/Kuruluşlar

1. 6 ŞUBAT DEPREMLERİ SONRASI İYİLEŞME VE BÖLGENİN DEPREM BAŞTA OLMAK ÜZERE AFETLERE KARŞI HAZIRLIKLILI HÂLE GETİRİLMESİ	
STRATEJİK ÖNCELİKLER	İLGİLİ KURUM/KURULUŞLAR
Hedef 1.1 Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri ve sanayisi için kısa vadeli fiziksel iyileştirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Belediyeler, İller Bankası, Üniversiteler, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 1.2 Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri ve sanayisi için kısa vadeli ekonomik iyileştirme çalışmaları gerçekleştirilecektir	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Belediyeler, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri, KOSGEB, OSB'ler, SS'ler, İller Bankası, TSO'lar, Üniversiteler, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 1.3 Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri ve sanayisi için kısa vadeli sosyal iyileştirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.	AFAD, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Belediyeler, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri, KOSGEB, OSB'ler, SS'ler, İller Bankası, TSO'lar, Üniversiteler, Fırat Kalkınma Ajansı

STRATEJİK ÖNCELİKLER	İLGİLİ KURUM/KURULUŞLAR
Hedef 1.4 Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli fiziksel iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.	AFAD, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Belediyeler, İller Bankası, Üniversiteler, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 1.5 Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri ve sanayisi, orta ve uzun vadeli ekonomik iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.	AFAD, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Belediyeler, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri, KOSGEB, OSB'ler, SS'ler, İller Bankası, TSOlar, Üniversiteler, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 1.6 Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli sosyal iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.	AFAD, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Belediyeler, SS'ler, İller Bankası, TSO'lar, Üniversiteler, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 1.7 Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli kurumsal iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.	Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Sivil Toplum Kuruluşları

2. BÖLGE SANAYİNİN DIŞA AÇILMASI VE KÜRESEL REKABET EDEBİLİRLİĞİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ

STRATEJİK ÖNCELİKLER	İLGİLİ KURUM/KURULUŞLAR
Hedef 2.1 Bölgedeki işletmelerin Ar-Ge ve yenilikçilik yetkinlikleri artırılarak orta ve yüksek teknoloji ürünlerin bölgenin toplam ihracatındaki payı yükseltilecektir.	Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri, Teknokentler, TÜBİTAK, KOSGEB, Üniversiteler, Özel Sektör, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 2.2 İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin sürdürülebilir üretim ve döngüsel ekonomiye geçişi hızlandırılacaktır.	Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri, KOSGEB, Üniversiteler, Özel Sektör, OSB'ler, SS'ler, TSO'lar, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 2.3 Yeşil altyapı yatırımları ile sanayi altyapısı güçlendirilecektir.	Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri, KOSGEB, OSB'ler, SS'ler, İller Bankası, TSO'lar, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 2.4 Küresel rekabete uyum sağlayabilecek insan kaynakları geliştirilecek ve girişimcilik desteklenecektir.	Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri, KOSGEB, Üniversiteler, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 2.5 İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.	Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri, Teknokentler, TÜBİTAK, KOSGEB, Üniversiteler, Özel Sektör, Fırat Kalkınma Ajansı

3. TARIMSAL ÜRETİMİN VE VERİMLİLİĞİNİN ARTIRILMASI

STRATEJİK ÖNCELİKLER	İLGİLİ KURUM/KURULUŞLAR
Hedef 3.1 Süt ve süt ürünleri sektörü geliştirilecektir.	Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, Özel Sektör, Üniversiteler, Süt Üretici Birlikleri, TKDK, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 3.2. Yöresel ürünlerde katma değer artışı sağlanacaktır.	Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, Özel Sektör, Ticaret Borsaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Belediyeler, Kooperatifler, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 3.3. Tarımda iklim değişikliğinin etkileri azaltılacaktır.	Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, DSİ Bölge Müdürlüğü, Üniversiteler, Meteoroloji Bölge Müdürlüğü, TKDK, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 3.4. Tarımda verimliliğin artırılmasına yönelik uygulamalar geliştirilecektir.	Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, DSİ Bölge Müdürlüğü, Üniversiteler, Özel Sektör, Birlik ve Kooperatifler, Ticaret Borsaları, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 3.5. Tarımda genç girişimciliği geliştirilecektir.	Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, Üniversiteler, Belediyeler, Özel Sektör, Kooperatif ve Birlikler, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 3.6. Arıcılık ve su ürünleri sektörü geliştirilecektir.	Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, Üniversiteler, Özel Sektör, Arıcı Birlikleri, Fırat Kalkınma Ajansı

4. BÖLGE TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE BÖLGENİN MARKALAŞTIRILMASI

STRATEJİK ÖNCELİKLER	İLGİLİ KURUM/KURULUŞLAR
Hedef 4.1 Turistik destinasyonların erişilebilirliği artırılacak ve turizm altyapısı geliştirilecektir.	Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri, Karayolları Bölge Müdürlüğü, İl Özel İdareleri, Belediyeler, İller Bankası, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 4.2 Turizm alternatifleri geliştirilerek bölge turizminde ürün/hizmet çeşitliliği artırılacaktır.	Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri, Üniversiteler, Özel Sektör, Sivil Toplum Kuruluşları, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 4.3 Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesi artırılacaktır.	Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri, Belediyeler, Sivil Toplum Kuruluşları, İl Özel İdareleri, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 4.4 Yenilikçi tanıtım, tutundurma ve marka-laşma faaliyetleri gerçekleştirilecektir.	Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri, Üniversiteler, Belediyeler, Sivil Toplum Kuruluşları, Fırat Kalkınma Ajansı

5. SOSYAL VE BEŞERİ SERMAYENİN GELİŞTİRİLMESİ	
STRATEJİK ÖNCELİKLER	İLGİLİ KURUM/KURULUŞLAR
Hedef 5.1 İstihdam kapasitesi artırılabilecektir.	İŞKUR, Özel Sektör, Üniversiteler, Ticaret Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Meslek Odaları, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 5.2 Girişimcilik kültürü güçlendirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.	Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri, Üniversiteler, KOSGEB, Meslek Odaları, Sivil Toplum Kuruluşları, İş Geliştirme Merkezleri, Kooperatifler ve Birlikler, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 5.3 Dezavantajlı gruplara yönelik sosyal içerme ve uyum geliştirilecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri, Sivil Toplum Kuruluşları, Belediyeler, Fırat Kalkınma Ajansı
Hedef 5.4 Genç nüfus hareketliliğine yönelik sosyal ve iktisadi altyapı geliştirilecektir.	İŞKUR, Özel Sektör, Üniversiteler, Ticaret Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Meslek Odaları, Belediyeler, Üniversiteler, Fırat Kalkınma Ajansı

2024 – 2028 TRB1 Bölge Planı kapsamında belirlenen hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için ihtiyaç duyulan gerekli finansman kaynağı ilgili kurumların bütçelerinin yanı sıra çeşitli hibe ve kredi mekanizmaları ile karşılanacaktır. Bu bağlamda öngörülen finansman kaynakları plan stratejik öncelikleri bazında sıralanmıştır;

Tablo 10: Stratejik Öncelikler Bazında Finans Kaynakları

STRATEJİK ÖNCELİKLER	İLGİLİ KURUM/KURULUŞLAR
1. 6 ŞUBAT DEPREMLERİ SONRASI İYİLEŞME VE BÖLGENİN DEPREM BAŞTA OLMAK ÜZERE AFETLERE KARŞI HAZIRLIKLILIK HÂLE GETİRİLMESİ	İlgili kurum/kuruluşların bütçesi, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Fırat Kalkınma Ajansı, SOGEP, Cazibe Merkezleri Destekleme Programı, DAP, AB, Dünya Bankası, BM, Bankalar, Özel Sektör.
2. BÖLGE SANAYİNİN DIŞA AÇILMASI VE KÜRESEL REKABET EDEBİLİRLİĞİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ	İlgili kurum/kuruluşların bütçesi, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Fırat Kalkınma Ajansı, KOSGEB, TÜBİTAK, Cazibe Merkezleri Destekleme Programı, DAP, AB, Dünya Bankası, BM, Bankalar, Özel Sektör.
3. TARIMSAL ÜRETİMİN VE VERİMLİLİĞİNİN ARTIRILMASI	İlgili kurum/kuruluşların bütçesi, Fırat Kalkınma Ajansı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu, Cazibe Merkezleri Destekleme Programı, DAP, AB, Dünya Bankası, BM, Bankalar, Özel Sektör.
4. BÖLGE TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE BÖLGENİN MARKALAŞTIRILMASI	İlgili kurum/kuruluşların bütçesi, Fırat Kalkınma Ajansı, Cazibe Merkezleri Destekleme Programı, DAP, Dünya Bankası, BM, Bankalar, Özel Sektör.
5. SOSYAL VE BEŞERİ SERMAYENİN GELİŞTİRİLMESİ	İlgili kurum/kuruluşların bütçesi, Fırat Kalkınma Ajansı, SOGEP, Cazibe Merkezleri Destekleme Programı, DAP, AB, Dünya Bankası, BM, Bankalar, Özel Sektör.

Dinamik sürece bağılı olarak hem planın belirli aralıklarla güncellenmesi ile plana bağılı program ve projeler oluşturulması, hem de performans göstergelerine ulaşılması kapsamında yapılan faaliyetlerin sürekli takip edilmesi gerekmektedir. Bu minvalde planın izlenmesi ve koordinasyonu kapsamında;

- Bölge planına yönelik ilerlemeler yıllık olarak takip edilerek Ajans Yönetim Kuruluna raporlanacaktır.
- Bölge planının ilerleme durumu yılda bir kez İl Koordinasyon toplantılarında gündeme getirilecektir.
- Performans göstergeleri yıllık olarak kontrol edilecek, ihtiyaç olması halinde değişiklik ve güncellemeler yapılacaktır.
- Ajans destek mekanizmaları başta olmak üzere diğer kurumların destek mekanizmalarının kurgusunda da bölge planı öncelik, hedef ve tedbirleri azami düzeyde dikkate alınacaktır.

Tablo 11: Performans Göstergeleri

1. 6 ŞUBAT DEPREMLERİ SONRASI İYİLEŞME VE BÖLGENİN DEPREM BAŞTA OLMAK ÜZERE AFETLERE KARŞI HAZIRLIKLIL HÂLE GETİRİLMESİ						
Stratejik Öncelik/Hedef		Performans Göstergeleri	Birim	Mevcut Durum	2028 (Hedef Yılı)	Veri Kaynağı
HEDEF-1	Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri ve sanayisi için kısa vadeli fiziksel iyileştirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.	Geçici Barınma İmkânı Sağlanan Kişi Sayısı (Çadır+Konteynır)	Kişi	0 (2023)	250.000	AFAD
HEDEF-2	Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri ve sanayisi için kısa vadeli ekonomik iyileştirme çalışmaları gerçekleştirilecektir	Geçici İşyeri Sayısı	Adet	1.943	4.000	AFAD
HEDEF-3	Deprem ve afetlerden etkilenen bölge illeri ve sanayisi için kısa vadeli sosyal iyileştirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.	Psikososyal Destek Verilen Kişi Sayısı	Kişi	0 (2023)	100.000	AFAD, ASHB ve SAĞLIK BAKANLIĞI
HEDEF-4	Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli fiziksel iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir	İnşaatı Tamamlanan Depreme Dayanıklı Konut Sayısı	Adet	0 (2023)	150.000	TOKİ

Stratejik Öncelik/Hedef		Performans Göstergeleri	Birim	Mevcut Durum	2028 (Hedef Yılı)	Veri Kaynağı
HEDEF-5	Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli ekonomik iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.	İl Bazlı Afet Lojistik Planı	Adet	0 (2023)	4	FKA, AFAD
		Bölge Bazlı Afet Lojistik Planı	Adet	0 (2023)	1	FKA, AFAD
HEDEF-6	Deprem ve doğal afet riski altındaki bölge illeri, orta ve uzun vadeli sosyal iyileştirme stratejileri ile depremler ve doğal afetlere karşı hazırlıklı hale getirilecektir.	Gezici Kütüphane	Adet	0 (2023)	2	KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

2. BÖLGE SANAYİNİN DIŞA AÇILMASI VE KÜRESEL REKABET EDEBİLİRLİĞİN GÜÇLENDİRİLMESİ

Stratejik Öncelik/Hedef		Performans Göstergeleri	Birim	Mevcut Durum	2028 (Hedef Yılı)	Veri Kaynağı
HEDEF-1	Bölgedeki işletmelerin Ar-Ge ve yenilikçilik yetkinlikleri artırılarak orta ve yüksek teknolojili ürünlerin bölgenin toplam ihracatındaki payı yükseltilecektir.	İhracat değeri	(Bin USD)	838.223,26	1.100.000,00	TİM
		İhracatçı firma sayısı	Adet	192	300	TSO'lar
		Bölge ihracatının Türkiye içindeki payı (%)	Yüzde	0,37	0,48	TİM
		İmalat ve Bilgi İletişim Sektörlerindeki Patent başvuru sayısı	Adet	4 (2020)	15	GBS
		İmalat ve Bilgi İletişim Sektörlerindeki Patent tescil sayısı	Adet	14 (2021)	30	TÜRKPA-TENT
		İmalat ve Bilgi İletişim Sektörlerindeki Faydalı Model başvuru sayısı	Adet	5 (2020)	15	GBS
		İmalat ve Bilgi İletişim Sektörlerindeki Marka başvuru sayısı	Adet	170 (220)	300	GBS

Stratejik Öncelik/Hedef		Performans Göstergeleri	Birim	Mevcut Durum	2028 (Hedef Yılı)	Veri Kaynağı
HEDEF-1	Bölgedeki işletmelerin Ar-Ge ve yenilikçilik yetkinlikleri artırılarak orta ve yüksek teknolojili ürünlerin bölgenin toplam ihracatındaki payı yükseltilecektir.	İmalat Sanayi Sektörü GSYH'nın Türkiye Payı	Yüzde	0,7 (2020)	0,9	TÜİK
		Bölgenin TÜBİTAK'dan Aldığı Toplam Destek Miktarı	TL	1.039.947 (2021)	50.000.000	GBS
		Bölgenin TÜBİTAK'dan Aldığı Toplam Destek Miktarının Türkiye Payı	Yüzde	%0,11 (2021)	%1,5	GBS
		Bölgenin TÜBİTAK tarafından Desteklenen Girişim Sayısı	Adet	23 (2021)	300	GBS
		Öğren-Dönüş Programlarına Katılan Firma Sayısı	Adet	0	50	Model Fabrikalar
HEDEF-2	İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin sürdürülebilir üretim ve döngüsel ekonomiye geçişi hızlandırılacaktır.	Lisansız Elektrik Üretimi Kurulu Gücü	Mw	368,28 (2021)	500	EPDK
		Organize Sanayi Bölgelerindeki Toplam İşyeri Sayısı	Adet	566	650	OSB Müdürlükleri
HEDEF-3	Yeşil altyapı yatırımları ile sanayi altyapısı güçlendirilecektir.	Sanayi Sitelerindeki Toplam İşyeri Sayısı	Adet	4.468	4.750	BSTB
		Kişi başına sanayi elektrik tüketimi	kwh/-kişi	8.265	10.000	TÜİK
		Planlı Sanayi Alanı-OSB	Hektar	3.529 (2022)	7.000	STB Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü
		Planlı Sanayi Alanı-SS	Hektar	592 (2022)	1.200	STB Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü
		İmalat Sektöründe Yatırım Teşvik Belgeli Öngörülen Toplam İstihdam Sayısı	Adet	11.797 (2022)	16.000	STB Yatırım Teşvik İstatistikleri
HEDEF-4	Küresel rekabete uyum sağlayabilecek insan kaynakları geliştirilecek ve girişimcilik desteklenecektir.	Teknoloji Geliştirme Bölgelerindeki Toplam Personel Sayısı	Kişi	733 (2022)	1.000	GBS
		İmalat Sektöründe Yatırım Teşvik Belgeli Öngörülen Toplam İstihdam Sayısının Türkiye Payı	Yüzde	%4,9 (2022)	%6	STB Yatırım Teşvik İstatistikleri
		İmalat Sektöründe Ücretli Çalışan Sayısı	Kişi	52.131	70.000	TÜİK

Stratejik Öncelik/Hedef		Performans Göstergeleri	Birim	Mevcut Durum	2028 (Hedef Yılı)	Veri Kaynağı
HEDEF-4	Küresel rekabete uyum sağlayabilecek insan kaynakları geliştirilecek ve girişimcilik desteklenecektir.	Ücretli Çalışan Sayısında İmalat Sektörünün Payı	Yüzde	%26	%30	TÜİK
		İmalat Sektöründe Yatırım Teşvik Belge Sayısı	Adet	159 (2022)	210	STB Yatırım Teşvik İstatistikleri
HEDEF-5	İmalat sanayinde ve bilişim sektöründeki yeni yatırımlar teşvik edilerek sanayi ve bilişim sektörünün TRB1 Bölgesi Gayri Safı Yurtiçi Hasılası'ndaki payı artırılacaktır.	İmalat Sektöründe Yatırım Teşvik Belgeli Öngörülen Toplam Sabit Yatırım Tutarı	Milyon TL	6465 (2022)	20.000	STB Yatırım Teşvik İstatistikleri
		İmalat Sektöründe Yatırım Teşvik Belgeli Öngörülen Toplam Sabit Yatırım Tutarının Türkiye Payı	Yüzde	%2,11 (2022)	%3	STB Yatırım Teşvik İstatistikleri
		Orta-Yüksek ve Yüksek Teknoloji Seviyeli Girişim Sayısı	Adet	473 (2021)	625	GBS
		İmalat ve Bilgi ve İletişim Sektörlerindeki Girişim Sayısı	Adet	5.164 (2022)	6.700	GBS
		İmalat ve Bilgi ve İletişim Sektörlerindeki Girişim Sayısının Türkiye Payı	Yüzde	%1,12 (2022)	%1,50	GBS
		Teknoloji Geliştirme Bölgelerindeki Toplam Proje Sayısı	Adet	399 (2022)	520	GBS
		Teknoloji Geliştirme Bölgelerindeki Toplam Firma Sayısı	Adet	163 (2022)	210	GBS
		İş Geliştirme Merkezlerindeki Toplam Firma Sayısı	Adet	113	140	Bölge İŞGEM'leri

3. TARIMSAL ÜRETİMİN VE VERİMLİLİĞİNİN ARTIRILMASI

Stratejik Öncelik/Hedef		Performans Göstergeleri	Birim	(Mevcut Durum)*	2028 (Hedef Yılı)	Veri Kaynağı
HEDEF-1	Süt ve süt ürünleri sektörü geliştirilecektir.	Çiğ süt üretiminin Türkiye'ye oranı	Yüzde	3 (2019)	5	TÜİK
		Hayvan varlığı sayısının Türkiye'ye oranı	Yüzde	3,2 (2021)	4	TÜİK
		Süt işleme tesisi sayısı	Adet	131 (2019)	150	Girişimci Bilgi Sistemi (GBS)

Stratejik Öncelik/Hedef		Performans Göstergeleri	Birim	Mevcut Durum	2028 (Hedef Yılı)	Veri Kaynağı
HEDEF-1	Süt ve süt ürünleri sektörü geliştirilecektir.	Süt işletmelerinde çalışan kişi sayısı	Kişi	478 (2019)	1000	Girişimci Bilgi Sistemi (GBS)
		Sabit Süt Sağım Tesisi	Adet	231 (2019)	300	TÜİK
HEDEF-2	Yöresel ürünlerde katma değer artışı sağlanacaktır.	Kayıp İhracatı	Dolar	348.479.453 (2022)	400.000.000	MTB (Malatya Ticaret Borsası)
		Tescillenmiş menşe adı sayısı	Adet	17 (2022)	25	STB
		Tescillenmiş mahreç işareti sayısı	Adet	34 (2022)	44	STB
HEDEF-3	Tarımda iklim değişikliğinin etkileri azaltılacaktır.	Sulanan tarım alanları	Da	5.414.568 (2021)	5.600.000	TÜİK
		Nadas alanının toplam tarım alanına oranı	Yüzde	22 (2021)	15	TÜİK
		Organik Bitkisel Üretim alanı	Da	2079 (2021)	3.000	TÜİK
		Örtü altı tarım alanı	Da	1559 (2022)	2.000	TÜİK
HEDEF-4	Tarımda verimliliğin artırılmasına yönelik uygulamalar geliştirilecektir.	Tarım alanı (ha)	Da	5.414.568 (2021)	5.600.000	TÜİK
		Tarımsal Üretim Değerinin Türkiye payı	Yüzde	2 (2021)	3	TÜİK
		Kişi Başına Tarımsal Üretim Değeri	TL	3.493 (2021)	6.000	TÜİK
		Kişi Başına Canlı Hayvanlar Değeri	TL	4.750 (2021)	7.000	TÜİK
HEDEF-5	Tarımda genç girişimciliği geliştirilecektir.	Tarım sektöründe istihdam edilen kişi sayısı	Kişi	170.000 (2021)	200.000	TÜİK
		Tarım sektöründe istihdam edilme oranı	Yüzde	29 (2021)	33	TÜİK
		Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi Sayısı	Adet	38 (2022)	50	KOOP-BİS
HEDEF-6	Arıcılık ve su ürünleri sektörü geliştirilecektir.	Bal üretiminin Türkiye içindeki payı	Yüzde	3,43 (2021)	4	TÜİK
		Arıcılık İşletme Sayısı	Adet	4.211 (2021)	4.400	TÜİK
		Bal üretim miktarı	Ton	3.287 (2021)	4.000	TÜİK
		Su ürünleri üretimi miktarı	Ton	32.107 (2021)	44.000	TÜİK
		Su ürünleri üretiminin Türkiye içindeki payı (Alabalık)	Yüzde	23,9 (2021)	30	TÜİK

4. BÖLGE TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE BÖLGENİN MARKALAŞTIRILMASI

Stratejik Öncelik/Hedef		Performans Göstergeleri	Birim	Mevcut Durum	2028 (Hedef Yılı)	Veri Kaynağı
HEDEF-1	Turistik destinasyonların erişilebilirliği artırılabilecek ve turizm altyapısı geliştirilecektir.	Turistik Destinasyonlara Yönelik Yeni Yapılan veya Rehabilite Edilen Yol Uzunluğu	Km	0 (2023)	300	Ulaştırma Bakanlığı, Belediyeler
		Altyapısı Geliştirilen ve Turizme Açılan Yeni Kanyon Sayısı	Adet	0 (2023)	3	Turizm Bakanlığı, Belediyeler
		Sağlıklaştırılması yapılan yeni sokak sayısı	Adet	0 (2023)	5	Belediyeler
HEDEF-2	Alternatif turizm türleri ve olanakları geliştirilecektir.	Müze Sayısı (Kültür ve Turizm Bakanlığı'na Bağlı)	Adet	5	7	Kültür ve Turizm Bakanlığı
		Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müze ve ören yerleri ziyaretçi sayısı	Kişi	81.462(2021)	120.000	TÜİK
		Altyapısı Geliştirilen Kış Turizmi Merkezi Sayısı	Adet	2	3	Kültür ve Turizm Bakanlığı
		Oluşturulan Karavan Kampı Alanı Sayısı	Adet	-	4	Kültür ve Turizm Bakanlığı
		Modernize Edilen veya Yeni Kurulan Alternatif Turizm Tesis Sayısı	Adet	-	8	Kültür ve Turizm Bakanlığı
		Turizme Kazandırılan Tematik Rota Sayısı	Adet	-	20	Kültür ve Turizm Bakanlığı
HEDEF-3	Turistik tesislerin sayısı, nitelikleri ve hizmet kalitesi artırılabilecektir.	Geceleme Sayısı	Gece	1.152.335 (2021)	1.750.000	Kültür ve Turizm Bakanlığı
		Turizm Yatak Kapasitesi(- Belediye Belgeli ve İşletme Belgeli)	Adet	7.965 (2021)	10.000	Kültür ve Turizm Bakanlığı
		Konaklama Tesis Sayısı	Adet	132 (2021)	160	Kültür ve Turizm Bakanlığı
		Turizm Geliri (Konaklama)	Milyon TL	148,42 (2021)	300	Girişimci Bilgi Sistemi
		Turizm Geliri (Restoran)	Milyon TL	1,05 (2021)	2	Girişimci Bilgi Sistemi
		Bölgedeki Turizm sektörü(- Konaklama) istihdam sayısı	Kişi	1.334 (2021)	2.100	Girişimci Bilgi Sistemi
		Bölgedeki Turizm sektörü(- Restoran) istihdam sayısı	Kişi	8.136 (2021)	10.000	Girişimci Bilgi Sistemi
		Bölge İllerinde Ortalama Kalış Süresi	Gün	1,7 (2022)	2,5	Kültür ve Turizm Bakanlığı
		Turizm Sektöründe İstihdam Edilen Personele Yönelik Verilen Eğitim Sayısı	Adet	-	10	Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri

Stratejik Öncelik/Hedef		Performans Göstergeleri	Birim	Mevcut Durum	2028 (Hedef Yılı)	Veri Kaynağı
HEDEF-4	Yenilikçi tanıtım, tutundurma ve markalaşma faaliyetleri gerçekleştirilecektir.	Gezsen Malatya Takipçi Sayısı	Adet	8.144 (2022)	50.000	Resmi Instagram Verileri
		Gezsen Tunceli Takipçi Sayısı	Adet	1.385 (2022)	30.000	Resmi Instagram Verileri
		Gezsen Bingöl Takipçi Sayısı	Adet	770 (2022)	20.000	Resmi Instagram Verileri
		Gezsen Elâzığ Takipçi Sayısı	Adet	2.683 (2022)	45.000	Resmi Instagram Verileri
		Go Malatya Takipçi Sayısı	Adet	768 (2022)	30.000	Resmi Instagram Verileri
		Go Tunceli Takipçi Sayısı	Adet	115 (2022)	20.000	Resmi Instagram Verileri
		Go Bingöl Takipçi Sayısı	Adet	-	15.000	Resmi Instagram Verileri
		Go Elâzığ Takipçi Sayısı	Adet	-	30.000	Resmi Instagram Verileri
		Fırat'ı Keşfet Takipçi Sayısı	Adet	9.792 (2022)	50.000	Resmi Instagram Verileri
		Tescilli Yapılan Taşınmaz Kültür Varlığı Sayısı	Adet	1.150 (2021)	1.500	Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri

5.SOSYAL VE BEŞERİ SERMAYENİN GELİŞTİRİLMESİ

Stratejik Öncelik/Hedef		Performans Göstergeleri	Birim	Mevcut Durum	2028 (Hedef Yılı)	Veri Kaynağı
HEDEF-1	İstihdam kapasitesi artırılacaktır.	İlçelerde uygulanan Sosyalhane sayısı	Adet	1 (2023)	20	Belediyeler
		Müfredatı özel sektör taleplerine göre düzenlenen meslek lisesi bölüm sayısı	Adet	0 (2023)	10	Milli Eğitim Müdürlükleri
		Özel sektör iş birliğinde uygulanan meslek edindirme kurslarından faydalanan kişi sayısı	Kişi	0 (2023)	1.000	Halk Eğitim Merkezleri
		Açık işlere yerleştirilen kişi sayısı	Kişi	0 (2023)	1.000	İŞKUR
		Ulusal meslek standartlarına göre geliştirilen mesleki eğitim sayısı	Adet	0 (2023)	50	Halk Eğitim Merkezleri

Stratejik Öncelik/Hedef		Performans Göstergeleri	Birim	Mevcut Durum	2028 (Hedef Yılı)	Veri Kaynağı
HEDEF-2	Girişimcilik kültürü güçlendirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.	İş Geliştirme Merkezi Sayısı	Adet	3 (2023)	4	Ticaret ve Sanayi Odaları
		Girişimcilik eğitimlerinden faydalanan öğrenci sayısı	Kişi	0 (2023)	5.000	Milli Eğitim Müdürlükleri
		Üniversitelerde uygulanan ileri teknoloji eğitim programı sayısı	Adet	0 (2023)	25	Üniversiteler
		Üniversitelerde uygulanan ileri teknoloji eğitim programlarından faydalanan kişi sayısı	Kişi	0 (2023)	1.000	Üniversiteler
		Girişimci danışma merkezleri sayısı	Adet	0 (2023)	4	Ticaret ve Sanayi Odaları
		Yönetim becerileri eğitimlerinden faydalanan girişimci sayısı	Kişi	0 (2023)	200	Üniversiteler
HEDEF-3	Dezavantajlı gruplara yönelik sosyal içerme ve uyum geliştirilecektir.	İlçelerde oluşturulan sosyal donatı sayısı	Adet	0 (2023)	40	Belediyeler
		Yeni nesil barınma ve bakım hizmetlerinden faydalanan kişi sayısı	Kişi	0 (2023)	500	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
		Kurulan sosyal girişim sayısı	Adet	0 (2023)	10	Ticaret ve Sanayi Odaları
		İstihdama kazandırılan sosyal yardım alan kişi sayısı	Kişi	0 (2023)	200	SGK
		Sosyal yardım-istihdam dengesine yönelik uygulanan proje sayısı	Adet	0 (2023)	8	Fırat Kalkınma Ajansı
		Sosyal girişimlerle ekonomiye kazandırılan yöresel ürün sayısı	Adet	0 (2023)	5	Fırat Kalkınma Ajansı
		Kamusal alanların engelli dostu donanım kazanmasına yönelik uygulanan proje sayısı	Adet	0 (2023)	8	Fırat Kalkınma Ajansı
HEDEF-4	Genç nüfus hareketliliğine yönelik sosyal ve iktisadi altyapı geliştirilecektir.	Bölgedeki teknokentlerde istihdam edilen kişi sayısı	Kişi	840 (2022)	2.000	Malatya Teknokent, Fırat Teknokent
		Göçle gelen nüfusa yönelik düzenlenen mesleki eğitim sayısı	Adet	0 (2023)	10	Halk Eğitim Merkezleri

Stratejik Öncelik/Hedef		Performans Göstergeleri	Birim	Mevcut Durum	2028 (Hedef Yılı)	Veri Kaynağı
HEDEF-4	Genç nüfus hareketliliğine yönelik sosyal ve iktisadi altyapı geliştirilecektir.	Bölgenin verdiği göçün nüfusa oranı	Binde	36,23 (2021)	20	TÜİK
		İlçelerdeki çevre duyarlılığı eğitimlerinden faydalanan çiftçi sayısı	Kişi	0 (2023)	1.500	Tarım ve Orman Bakanlığı
		Yeşil üretime yönelik uygulanan proje sayısı	Adet	0 (2023)	15	Fırat Kalkınma Ajansı

TRB1

Malatya-Elâziğ-Bingöl-Tunceli

Bölge Planı

2024-2028

Buban Peribacaları/Bingöl

Kaynakça

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

11. KAYNAKÇA

- AKGEYİK, T. (2002). Stratejik İnsan Kaynakları yönetimi. İ.Ü.İktisat Fakültesi Maliye Araş.Merkezi Konferansları, (s. 21-57).
- Fırat Kalkınma Ajansı. (2012). TRB1 Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Stratejisi ve Eylem Planı. Malatya: Soft Copy.
- İlgın, Y. (2010). Sonuç Odaklı İzleme ve Değerlendirme Sistemleri : Türkiye'de Kalkınma Plan ve Programlarının İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Projesi. Ankara: DPT.
- KAGM. (2023). Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- MTA. (2022). Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Bilgi Merkezi. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü: https://www.mta.gov.tr/v3.0/sayfalar/bilgi-merkezi/maden-serisi/krom_1.pdf adresinden alındı
- OECD. (2002). Glossary of Key Terms in Evaluation and Results Based Management. Paris: OECD.
- OECD. (2022). OECD Tourism Trends and Policies 2022. Paris: OECD.
- Onbulak, E. (2017). Kurumsal Yönetim ve Türkiye Yansımaları. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 101-126.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2017). İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE). Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2020). İller ve Bölgeler Arası Sosyo-Ekonomik Ağ İlişkileri Raporu YER-SİS. YER-SİS: <https://yervis.gov.tr/web#> adresinden alındı
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2022). İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE). Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- TÜİK. (2022). İstihdam, İşsizlik ve Ücret. TÜİK - Veri Portalı: <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Istihdam,-Issizlik-ve-Ucret-108> adresinden alındı
- TÜİK. (2023). Kent-Kır Nüfus İstatistikleri. <https://data.tuik.gov.tr/bulten/index?p=kent-kir-nufus-istatistikleri-2022-49755#:~:text=K%C4%B1r%20olarak%20s%C4%B1n%C4%B1fland%C4%B1r%C4%B1lan%20ve%20T%C3%BCrkiye,8'inin%20ikamet%20etti%C4%9Fi%20g%C3%B6r%C3%BCld%C3%BC.> adresinden alındı
- TÜİK. (2023). Nüfus ve Demografi. TÜİK: <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr> adresinden alındı
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2022, 08 10). MEDAS Veri Tabanı. 08 10, 2022 tarihinde Türkiye İstatistik Kurumu: <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?> adresinden alındı

Firat Kalkınma Ajansı (Ajans Merkezi)

Niyazi Mahallesi Buhara Caddesi No:195 Kat:1 (Malatya TSO Hizmet Binası 1. Kat) Battalgazi/Malatya
T. 444 53 52 / +90 422 212 87 98-99 • F. +90 422 212 87 97

“Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılamaz”

 [firatkalkinma](#)

 [tcfiratkalkinmaajansi](#)

 [firatkalkinmaajansi](#)

 [FiratKalkinmaAjansi](#)

[www.fka.gov.tr](#)